Stockholm 1980

Debatten om proletär litteratur i Kina 1928–1929

av
Torbjörn Lodén

Skrifter utgivna av
Föreningen för
Orientaliska Studier, 15

Debatten om proletär litteratur i Kina 1928–1929

The Debate on Proletarian Literature in China 1928–1929

Akademisk avhandling som för
avläggande av filosofie doktorsexamen
Stockholms Univeristet, offentligen
försvaras i Hörsal 9, Hus D, Frescati
fredagen den 30 maj, 1980
kl. 10.00

av

Torbjörn Lodén
Fil mag

Institutionen för orientaliska språk

Stockholm, 1980
s. 326, ISBN 91-7146-076-4

Abstract

In his Ph.D. thesis – "The Debate on Proletarian Literature in China 1928–1929" – Torbjörn Lodén of the Department of Oriental Languages at the University of Stockholm examines how different viewpoints in the debate of 1928–29 relate to earlier discussions on literature among the promoters of the New Culture Movement in China. The author concludes that the main themes of the debate had been defined during an early phase of the New Culture Movement and that Marxism influenced the form of the debate rather than the basic views on literature. In the introduction, which discusses attempts at cultural transformation in early 20th century China, the debate on proletarian literature is placed within the framework of the ideological context which evolved in the period 1915–1930. Part I, "Background", contains three chapters dealing with (1) the political development in China in the 1920s; (2) the concept of a proletarian literature in the Soviet Union and in Japan; and (3) the evolution of Chinese views on literature from a literary revolution to a revolutionary literature. Part II, "The Debate on Proletarian Literature in 1928–1929", contains three chapters dealing with the positions taken in the debate by (1) the Creation Society and the Sun Society; (2) Lu Xun, Yusi She, and Mao Dun; and (3) the classicist humanist Liang Shiqiu and the anarchist Mo Mengming. In Part III, "The Debate Continues", it is argued that the main theoretical contradiction in the debate of 1928-29 has retained central importance in Chinese literary discussion up to the present, reappearing as a polarity between a "realist" and a "romanticist" tendency. Part IV, "Translations", contains translations of 12 representative articles from the debate of 1928-29. The thesis is written in Swedish with a summary in English.

Skrifter utgivna av
Föreningen för Orientaliska Studier, 15

DEBATTEN OM PROLETÄR LITTERATUR I KINA 1928–1929

Torbjörn Lodén

UNIV.
LEIDEN
BIBL.

Torbjörn Lodén 1980
Omslag: Doktor Tien Lung
ISBN 91-7146-076-4
GOTAB, Stockholm 1980

INNEHÅLL

		Sid
	Förord	9
	Förkortningar	11
	INLEDNING	13
	De gamla läglarna sprängs	13
	Två ideologiska utgångspunkter	14
	Fjärde maj-rörelsen och rörelsen för en ny kultur	16
	Denna avhandlings ämne och huvudtes	22
DEL I: BAKGRUND		
1.	DEN POLITISKA UTVECKLINGEN I KINA PÅ 1920-TALET	25
	Guomindang och kommunistpartiet	25
	Kommunisterna omprövar sin revolutionära strategi	29
2.	BEGREPPET PROLETÄR LITTERATUR I SOVJETUNIONEN OCH I JAPAN	31
	Proletkul't	32
	Teoretisk och organisatorisk pluralism	36
	Partiet griper in	40
	RAPPS litteratursyn	42
	Partiledningens kritik av RAPP	44
	RAPP upplöses	45
	Diskussionen om proletär litteratur i Japan under 1920-talet	47
	Skilda strömningar i japansk kommunism	48
	Organisatorisk splittring på kulturområdet	50
	Skilda uppfattningar om "proletär litteratur"	51

		Sid
3.	FRÅN LITTERÄR REVOLUTION TILL REVOLUTIONÄR LITTERATUR I KINA	53
	Tre grundtemata i den förmarxistiska litteraturdebatten	54
	Den marxistiska litteratursynens framväxt i Kina	60
	Qu Qiubai	61
	Gruppen kring tidskriften *Zhongguo Qingnian*	65
	Jiang Guangci	67
	Chuangzao She: Guo Moruo och Cheng Fangwu	74
	Wenxue Yanjiu Hui: Mao Dun	83
	Lu Xun och *Weiming She*	86
	Sammanfattning	88
DEL II: DEBATTEN OM PROLETÄR LITTERATUR 1928-1929		
	INLEDNING	93
4.	*CHUANGZAO SHE* OCH *TAIYANG SHE* OM REVOLUTIONÄR OCH PROLETÄR LITTERATUR	97
	Wenhua Pipan-gruppen och grundtematiken från den förmarxistiska diskussionen	100
	Wenhua Pipan-gruppen och diskussionen i Japan och Sovjetunionen	105
	Wenhua Pipan-gruppen och övriga *Chuangzao She*	107
	Taiyang Shes ståndpunkt i debatten	112
	Taiyang She och grundtematiken i den förmarxistiska diskussionen	115
	Taiyang Shes kritik av Lu Xun och Mao Dun	117
	Oenighet mellan *Taiyang She* och *Wenhua Pipan*-gruppen?	121
	Taiyang She och diskussionen i Sovjetunionen och Japan	123
	Sammanfattning	124
5.	LU XUN, *YUSI SHE*, MAO DUN OCH DEBATTEN OM PROLETÄR LITTERATUR	127
	Lu Xun	127
	Lu Xun om litteraturens klassnatur	130
	Skall litteraturen skildra den mörka verkligheten eller peka framåt mot en ljusare värld?	133
	Lu Xuns debattinlägg och grundtematiken från litteraturdebatten	136

		Sid
	Lu Xun och marxismen	137
	Lu Xun och Trockij	140
	Lu Xun om litteraturens sociala roll	142
	Debatten om proletär litteratur och Lu Xuns ideologiska utveckling	144
	Yusi She	150
	Yusi She och grundtematiken i den tidigare diskussionen	151
	Mao Dun	153
	Motstridiga tendenser hos Mao Dun	156
	Mao Dun och grundtematiken i den tidigare diskussionen	156
6.	EN KLASSICISTISK HUMANIST OCH EN RADIKAL ANARKIST: DEN PROLETÄRA LITTERATURENS SVURNA FIENDER	158
	Xinyue She (Nymånesällskapet) och Liang Shiqiu	158
	Mo Mengming	164
	SAMMANFATTNING	167
DEL III: DEBATTEN GÅR VIDARE		
7.	TVÅ MOTSTRIDIGA TENDENSER I KINESISK LITTERATURDEBATT	173
	Mao Zedongs Yan'an-tal: ett uttryck för den "romantiska" tendensen	175
	Feng Xuefeng, Hu Feng och den "realistiska" tendensen under 1940-talet	178
	1950-talet: tendenserna bryts mot varandra	179
	Qin Zhaoyang - en företrädare för den realistiska tendensen	180
	Föreningen av revolutionär realism och revolutionär romantik	182
	Den realistiska tendensen under 1960-talet: Shao Quanlin m fl	183
	Kritik av "teorin om personer i mitten"	185
	Kulturrevolutionen, Mao Zedongs död och "de fyras" fall - pendeln svänger på nytt	187
	Sammanfattning	188

		Sid
DEL IV: ÖVERSÄTTNINGAR		
	INLEDANDE ANMÄRKNING	193
8.	KONSTEN OCH SAMHÄLLSLIVET av Feng Naichao	194
9.	HUR SKALL EN REVOLUTIONÄR LITTERATUR BYGGAS UPP? av Li Chuli	207
	1. Inledning	207
	2. Vad är litteratur?	208
	3. Historisk härledning av den litterära revolutionen	215
	4. Att börja bygga upp revolutionär litteratur	219
	A Frågan om den proletära litteraturens författare	220
	B Frågan om den proletära litteraturens form	226
10.	DET NUTIDA KINAS LITTERATUR OCH SAMHÄLLSLIV av Jiang Guangci	228
11.	ANGÅENDE REVOLUTIONÄR LITTERATUR av Jiang Guangci	237
12.	ANGÅENDE "DET NUTIDA KINAS LITTERATUR" av Qian Xingcun	246
13.	ÖGON SOM GRUMLATS AV RUS av Lu Xun	251
14.	VÄGEN av Lu Xun	259
15.	MIN ATTITYD, MITT TEMPERAMENT OCH MIN ÅLDER av Lu Xun	261
16.	ANEKDOTER FRÅN DEN LITTERÄRA SCENEN av Lu Xun	268
17.	LITTERATURENS KLASSNATUR av Lu Xun	272
	1. Kai Liangs brev	272
	2. Lu Xuns svar	273
18.	LITTERATUR OCH REVOLUTION av Liang Shiqiu	276

	Sid
19. EN VÄRDERING AV REVOLUTIONÄR LITTERATUR av Mo Mengming	288
1. Den revolutionära litteraturens obestämda innebörd	288
2. Revolutionär litteratur är ett slags klass-litteratur	289
3. Klassmedvetandet i den revolutionära litteraturen	289
4. Skillnader och likheter mellan revolutionär litteratur och arbetarlitteratur	292
LITTERATURFÖRTECKNING	295
ENGLISH SUMMARY - THE DEBATE ON PROLETARIAN LITERATURE IN CHINA 1928-1929	313

FÖRORD

Denna studie har utförts inom ramen för ett av Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet bekostat forskningsprojekt rörande samspelet mellan ideologi och litteratur i det moderna Kina. Projektledare har varit Göran Malmqvist, som genom sin egen flit och vitalitet varit en inspirerande förebild och som bistått mig med uppmuntran och många goda råd. Det nära samarbetet med Lars Ellström under större delen av projektet har varit mycket lärorikt och stimulerande för mig. Det samma gäller diskussionerna med kamraterna på sinologiseminarierna. Följande personer har läst manuskriptet i dess helhet och bidragit med värdefulla synpunkter: Erik Halme, Lena Jönsson, Britta Kinnemark-Lander, Göran Malmqvist, Lars Ragvald, Michael Schoenhals, Göran Sommardal och Annika Söderman-Wirén. Delar av manuskriptet har lästs av Bengt Jangfeldt, som gjort värdefulla påpekanden angående det avsnitt som berör sovjetisk litteratursyn, och av Kurt Fransson och Tomoe Olivier-Seguchi, som ur skilda synvinklar granskat avsnittet om den japanska diskussionen kring begreppet proletär litteratur. Birgitta Mossberg har skrivit ut manuskriptet och varit till stor hjälp med den typografiska utformningen. Tien Lung har skrivit de kinesiska karaktärerna på omslagets framsida. Jag vill rikta ett varmt tack till samtliga dessa. Självfallet bär jag ensam ansvaret för kvarvarande fel och brister i framställningen.

Studien tillägnas Lena som diskuterat den med mig under otaliga promenader kring Svindersvik.

Nacka i februari 1980

Torbjörn Lodén

FÖRKORTNINGAR

AAS	*Asian and African Studies*. Tidskrift som ges ut i Bratislava.
CKZL	*Zhongguo xiandai wenxue shi cankao ziliao* (Referensmaterial rörande Kinas nutida litteraturhistoria).
LXQJ	*Lu Xun quanji* (Lu Xuns samlade verk), 1973.
LXQJa	*Lu Xun quanji* (Lu Xuns samlade verk), 1959.
WXDX	Zhao Jiabi (zhubian), *Zhongguo xin wenxue daxi* (En stor antologi över Kinas nya litteratur).
WYLZ	Li Helin (bian), *Zhongguo wenyi lunzhan* (Debatten om Kinas litteratur).
XQN	*Xin Qingnian* (Den nya ungdomen).

INLEDNING

DE GAMLA LÄGLARNA SPRÄNGS

Under århundradena före vår tideräknings början växte ur det sönderfallande Zhou-riket fram ett enat Kina med en samhällsordning och en statsbärande ideologi, konfucianismen, som i väsentliga avseenden skulle bestå ända fram till 1900-talet. Makten i detta tvåtusenåriga rike låg formellt hos kejsaren och utövades av en byråkrati, mandarinerna, som rekryterades, främst ur den jordägande godsherreklassen, genom enhetliga examina som prövade kandidaternas insikter i de konfucianska klassikerna.[1] Visst ägde förändringar rum socialt, politiskt och kulturellt under kejsardömets långa historia. Men ramarna var givna; förändringarna innebar, med filosofen Feng Youlans (1895-) ord, att nytt vin slogs i gamla läglar.[2]

Kinas förödmjukande konfrontation med främmande länder under 1800-talet i förening med allvarliga inre problem framtvingade en omprövning av den traditionella samhällsordningen och ideologin. Nytt vin sprängde nu de gamla läglarna.[3] Denna omprövning som inleddes under andra hälften av 1800-talet har följts av en genomgripande omdaningsprocess som pågått ända in i våra dagar. Strävan att skapa en "ny kultur" (xin wenhua) - varmed man avsett en ny livsåskådning, ny littera-

---

[1] För en god allmän historisk översikt, se Wolfram Eberhard, *A History of China* (London & Henley, 1977).

[2] Fung Yu-lan, *A History of Chinese Philosophy*, vol. II (Princeton, 1953), 2f.

[3] Angående Kinas historia under 1800-talet, se t ex John K. Fairbank (ed.), *The Cambridge History of China*, vol. 10, part 1 (Cambridge, 1978) samt Immanuel C.Y. Hsü, *The Rise of Modern China* (Hongkong, 1975).

tur, ny konst, ny vetenskap etc. - har ingått som en viktig del i denna omdaningsprocess.[1]

Diskussionen 1928-1929 om revolutionär och proletär litteratur, som är ämnet för denna avhandling, var ett uttryck på det litterära området för skilda uppfattningar om hur denna nya kultur borde gestalta sig.

TVÅ IDEOLOGISKA UTGÅNGSPUNKTER

Redan kring sekelskiftet 1900 möter man hos vissa tongivande intellektuella ett par föreställningar som senare framträder alltmera tydligt som grundläggande och gemensamma utgångspunkter hos förespråkarna för en ny kultur. Jag avser här för det första föreställningen att målet för omdaningen av det gamla samhället och den gamla kulturen borde vara att skapa ett rikt (fu) och starkt (giang) Kina.[2] Denna föreställning formulerades i opposition mot det ortodoxa konfucianska synsättet att statsmaktens främsta uppgift vore att genom sitt moraliska föredöme upprätthålla en harmonisk social och kulturell ordning. Till en början sökte man förankra den i den konfucianska traditionens legalistiska underström och framställa den som förenlig med, ja till och med som ett medel för att värna de grundläggande konfucianska värdena. Efterhand blev emellertid motsättningen mellan den nya målsättningen och konfucianismen allt tydligare, och i valet mellan de två kom fler och fler att välja statens rikedom och styrka framför konfucianismen. Målsättningen att skapa ett rikt och starkt Kina har förblivit grundläggande för socialt och kulturellt reformarbete ända in i våra dagar.

---

1 För en allmän idéhistorisk redogörelse för ideologiska förändringar i Kina sedan 1800-talet, se Guo Zhanbo, *Jindai Zhongguo sixiang shi* (Tänkandets historia i den nya tidens Kina; Hongkong, 1973). Det hittills mest ambitiösa försöket till tolkning av denna ideologiskå och kulturella transformation är Joseph R. Levenson, *Confucian China and Its Modern Fate. A Trilogy* (Berkeley & Los Angelses, 1968).

2 Denna föreställning formulerades först inom den s k Self-strengthening Movement (ziqiang yundong). Angående denna se Kuo Ting-yee, "Self-strengthening: the pursuit of Western technology", kapitel 10 i John K. Fairbank (ed.), *The Cambridge History of China*, vol. 10, part 1; se även Mary C. Wright, *The Last Stand of Chinese Conservatism. The T'ung-chih Restoration, 1862-1874* (New York, 1969), 196-221.

För det andra avser jag föreställningen att samhället och kulturen utvecklades, eller åtminstone borde utvecklas mot allt högre former genom kampen mellan livsdugliga och livsodugliga element i samhällskroppen, dvs ett slags socialdarwinism. Denna föreställning bröt skarpt mot den konfucianska ortodoxin, vars ideal var stabilitet och ordning (zhi) och som förknippade social förändring med detta ideals negativa motsvarighet, oredan (luan).

Benjamin Schwartz har analyserat socialdarwinismen hos filosofen och översättaren Yan Fu (1853-1921) som förmodligen är den som betytt mest för denna föreställnings utbredning bland kinesiska intellektuella.[1] Yan Fus socialdarwinism hade i första hand inspirerats av den engelske filosofen Herbert Spencer (1820-1903), vars arbete *A Study of Sociology* han läst redan 1881 och senare översatt till kinesiska under titeln *Qunxue yilun*.[2] Yan Fus viktigaste insats för socialdarwinismens utbredning i Kina var emellertid översättningen av den engelske naturvetaren och essäisten T. H. Huxleys (1825-1895) Romance Lectures 1873 om "Evolution and Ethics" som publicerades 1898 under titeln *Tianyan lun*.[3] Detta verk har spelat en utomordentligt viktig roll i kinesisk idéhistoria som förmedlare av den socialdarwinistiska idén, vilket är en smula ironiskt med tanke på att Huxleys syfte med föreläsningarna varit att vederlägga föreställningen att Darwins utvecklingslära vore tillämplig på det etiska och sociala området. "Nothing could have been further from Huxley's pathos at this point", skriver Schwarts, "than Yan Fu's desire to find in the Darwinian cosmos prescriptions for human behavior".[4] Att *Tianyan lun* ändå kunde fungera som propaganda

---

[1] Benjamin Schwartz, *In Search of Wealth and Power. Yen Fu and the West* (New York, 1969).

[2] Se Schwartz, a.a., 33.

[3] För en intellektuell biografi över Huxley, se James G. Paradis, *T.H. Huxley: Man's Place in Nature* (Lincoln & London, 1978). Uppgiften att *Tianyan lun* utkom 1898 har hämtats från Hou Wailu (zhubian), *Zhongguo jindai zhexue shi* (Historia över filosofin i Kina under den nya tiden; Peking, 1978), 240.

[4] Schwartz, a.a., 101.

för socialdarwinismen berodde dels på att Huxleys föreläsningar innehåller en utförlig redogörelse för darwinismens tillämpning på det sociala och det etiska området och dels på att Yan Fu i sina kommentarer till översättningen bemöter den kritik som Huxley riktar mot socialdarwinismen.

Under det att socialdarwinismen hos Herbert Spencer och andra europeiska tänkare ofta underbyggde en individualism som intresserade sig mera för individens frihet än för statens blomstring, så var Yan Fus perspektiv mera inriktat på kollektivets, statens välgång. Individens frihet och kamp var för honom inga värden i sig utan medel för att skapa ett rikt och starkt Kina.

Förklaringen till socialdarwinismens attraktionskraft i Kina under början av 1900-talet bör, som Lin Yü-sheng påpekat, sökas längs två linjer.[1] Å ena sidan kunde socialdarwinismen förklara, verkade det, mekanismerna bakom skeendet i världen och i Kina, främst Kinas förödmjukelser i samband med det västerländska intrånget. Å andra sidan kunde den användas för att ideologiskt underbygga önskemålen om kulturell och social förändring.

Inom "rörelsen för en ny kultur" (xin wenhua yundong), som inleddes 1915, framstår utvecklingstanken i sin socialdarwinistiska skepnad tillsammans med målsättningen att skapa ett rikt och starkt Kina som grundläggande och gemensamma ideologiska utgångspunkter.

FJÄRDE MAJ-RÖRELSEN OCH RÖRELSEN FÖR EN NY KULTUR

Den 4 maj 1919 ägde omfattande demonstrationer rum i Peking sedan det blivit känt att centrala kinesiska krav hade lämnats obeaktade vid de pågående fredsförhandlingarna i Ver-

---

[1] Se Lin Yü-sheng, *The Crisis of Chinese Consciousness. Radical Anti-traditionalism in the May Fourth Era* (Madison & London, 1979), 56 ff.

sailles efter första världskriget. Dessa demonstrationer gav namnet åt den berömda "Fjärde maj-rörelsen" (wusi yundong).[1]

Det råder en viss begreppsförvirring vad gäller förhållandet mellan rörelsen för en ny kultur och Fjärde maj-rörelsen med avseende på deras respektive innehåll och utsträckning i tiden. Särskilt ideologer och forskare i Kina har ägnat frågorna om periodiseringen av dessa rörelser samt det kulturella respektive politiska innehållet i dem stor uppmärksamhet.[2] Nu är det lyckligtvis inte nödvändigt att här närmare analysera denna till stor del politiskt betingade begreppsförvirring. I denna avhandling betraktar jag perioden 1915-1930 och den ideologiska omdaningen under denna period som den ram inom vilken debatten 1928-1929 om revolutionär och proletär litteratur utspelade sig.

I och med att tidskriften *Qingnian Zazhi* (Ungdomens tidskrift) började komma ut hösten 1915 (året därpå fick den namnet *Xin Qingnian* [Den nya ungdomen] inleddes rörelsen för en ny kultur.[3] I mars 1930 bildades Vänsterförfattarnas Förbund och därmed förändrades de organisatoriska förutsätt-

---

1 Standardverket om Fjärde maj-rörelsen är Chow Tse-tsung, *The May Fourth Movement. Intellectual Revolution in Modern China* (Stanford, 1967). På kinesiska finns en omfattande litteratur om denna rörelse. Ett översiktsverk från Folkrepubliken Kina är Hua Gang, *Wusi yundong shi* (Fjärde maj-rörelsens historia; Shanghai, 1954). Ett trettiotal tidskriftsartiklar från folkrepubliken som behandlar rörelsen har samlats i antologin *"Wusi" yundong yanjiu lun ji* (Samlade studier angående Fjärde maj-rörelsen; Hongkong, 1975). Wang Rongzu (bian), *Wusi yanjiu lunwen ji* (Samlade studier rörande Fjärde maj; Taibei, 1979) innehåller 17 artiklar om olika aspekter av Fjärde maj-rörelsen författade av kinesiska forskare verksamma utanför folkrepubliken.

2 Angående dessa begreppsfrågor, se t ex Chow Tse-tsung, a.a., 1-6 samt Sun Sibai, "Shilun wusi wenhua geming de fenqi ji qi qianhouqi de zhuanhua" (Preliminärt om periodiseringen av Fjärde majs kulturrevolution och dess omvandling från den tidiga till den sena fasen), i *Wusi yundong yanjiu lun ji* (Samlade studier angående fjärde maj-rörelsen), 137-152.

3 Angående grundandet av denna tidskrift, se Chow Tse-tsung, a.a., 42-48. För en översiktlig analys av innehållet i tidskriften, se Lawrence Sullivan & Richard H. Solomon, "The Formation of Chinese Communist Ideology in the May Fourth Era: A Content Analysis of *Hsin ch'ing nien*", i Chalmers Johnson (ed.) *Ideology and Politics in Contemporary China* (Seattle & London, 1973), 117-160.

ningarna för den fortsatta litteraturdebatten.[1] En period av organisatorisk pluralism bland vänsterförfattarna avslutades, och kommunistpartiet intensifierade, med det nya förbundet som sitt redskap, ansträngningarna att etablera en litteraturteoretisk ortodoxi.

År 1919 kan betraktas som en vattendelare i den ideologiska utvecklingen under denna period. Åren 1915-1919 stod rörelsen för en ny kultur väsentligen enad kring tidskriften *Xin Qingnian* (Den nya ungdomen), dess främsta språkrör. Under dessa år koncentrerades ansträngningarna till kritiken av den traditionella samhällsordningen och ideologin, medan endast allmänna ansatser till nya synsätt förekom. År 1919 splittrades rörelsen för en ny kultur i samband med debatten om "problem och ismer" som följde på marxismens insteg bland ledande företrädare för rörelsen, som t ex professorn vid Pekings Universitet Li Dazhao (1888-1927).[2] Om åren 1915-1919 utmärktes av sammanhållning inom rörelsen för en ny kultur, så karakteriserades perioden därefter av "ideologisk uppspaltning" (sixiang fenhua), för att använda ett i detta sammanhang gängse kinesiskt uttryckssätt.[3]

Det första numret av *Qingnian Zazhi* (Ungdomens tidskrift), som utkom den 15 september 1915, inleddes med en artikel under rubriken "Jinggao qingnian" (Vördsam maning till ungdomen) av tidskriftens redaktör Chen Duxiu (1879-1942), ledaren för rörelsen för en ny kultur som 1921 skulle komma att väljas

---

[1] Angående upprättandet av Vänsterförfattarnas Förbund, se t ex C.T. Hsia, *A History of Modern Chinese Fiction* (New Haven & London, 1971), 124 ff; Liu Shousong, *Zhongguo xin wenxue shi chugao* (Första utkast till historia över Kinas nya litteratur; Peking, 1956), 212-219; Wang Yao, *Zhongguo xin wenxue shi gao* (Utkast till historia över Kinas nya litteratur; Hongkong, 1972), 155 f.

[2] För en biografi över Li Dazhao, se Maurice Meisner, *Li Ta-chao and the Origins of Chinese Marxism* (Cambridge, Mass., 1968). Angående diskussionen om "problem och ismer", jfr nedan, s. 20 f.

[3] Angående denna process, se t ex Chen Duanzhi, *Wusi yundong zhi shi de pingjia* (En historisk värdering av Fjärde maj-rörelsen; Hongkong 1974), passim.

till kommunistpartiets förste ordförande.[1] Chen Duxiu utvecklade i denna artikel det socialdarwinistiska synsättet och framhöll att ett blomstrande samhälle förutsätter att ämnesomsättningen i samhällskroppen fungerar så att de livsodugliga elementen rensas ut och ger plats åt de livsdugliga och livskraftiga, dvs ungdomen:

> Ungdomen i samhället är som friska och livsdugliga celler i människokroppen. Genom ämnesomsättningen utsöndras ständigt det gamla och ruttna för att ge livsrum åt det friska och livsdugliga. Människokroppen håller sig frisk om ämnesomsättningen fungerar som den skall men dör om den fylls av gamla och ruttna celler. Samhället blomstrar om dess ämnesomsättning fungerar som den skall men går under om det fylls av gamla och ruttna beståndsdelar.[2]

Men alltför många ungdomar saknar den nödvändiga kampviljan, konstaterar Chen Duxiu beklagande; de har mentalt infekterats av "gammalt och ruttet" tänkande. Han manar ungdomen att besinna sitt ansvar för samhällets hälsa:

> Det kommer an på några unga personer, sensibla och med modet att kämpa, att mobilisera den intelligens och den kunskap som människorna besitter, att bedöma och välja bland människornas idéer och skilja de friska och livsdugliga, som kan hävda sig i kampen, från de gamla och ruttna som inte bör bevaras. Ta itu med denna uppgift som ett skarpt verktyg klyver järn eller en vass kniv skär hampa! Tveka och kompromissa inte under några förhållanden! Tänk på Dig själv och tänk på andra! Då kanske samhället kan bli rent och rofyllt![3]

Till ungdomens vägledning formulerade Chen sex principer: (1) Var Din egen herre och uppträd inte som en slav; (2) var progressiv och inte konservativ; (3) engagera Dig i samhällslivet och var inte världsfrånvänd; (4) var kosmopolitisk och inte isolationistisk; (5) var vetenskaplig och fantisera inte.[4]

---

[1] För en biografi över Chen Duxiu, se Thomas C. Kuo, *Ch'en Tu-hsiu and the Chinese Communist Movement* (South Orange, New Jersey, 1975).

[2] Översatt efter "Jinggao qingnian" i XQN, 1:1 (1915-09-15).

[3] Ibid.

[4] Ibid.

Under perioden 1915-1919 var målsättningen att skapa ett rikt och starkt Kina samt socialdarwinismen centrala inom rörelsen för en ny kultur. Dessa två ideologiska utgångspunkter präglade också innebörden i tesen, att det var herrarna Sai (Science) och De (Democracy) som skulle rädda Kina, som propagerades av rörelsen.[1] Det finns också skäl att erinra om att agitationen inom rörelsen för en ny kultur under dessa år väsentligen tog sig uttryck i en kritisk granskning av den konfucianska ortodoxin utifrån de angivna utgångspunkterna samt i förespråkandet av en litterär revolution.[2]

Vintern 1918-1919 vann marxismen efterhand insteg bland ledarna för rörelsen för en ny kultur. I maj 1919 utkom *Xin Qingnian* (Den nya ungdomen) med ett specialnummer om marxismen, i vilket Li Dazhao, en av rörelsens förgrundsgestalter, förklarade att han nu var marxist.[3] Därmed blev en ideologisk splittring inom rörelsen oundviklig.

Marxismens insteg inom rörelsen för en ny kultur föranledde sommaren 1919 filosofen Hu Shi (1891-1962), rörelsens främste ledare vid sidan av Chen Duxiu, att med utgångspunkt i den filosofiska pragmatismen ifrågasätta marxisternas förkärlek för abstrakta teorier, "ismer". Hu Shis angrepp sammanfattades i slagordet "Mera studier av problem och mindre prat om 'ismer'" (duo yanjiu xie wenti, shao tan xie zhuyi). De intellektuellas uppgift var, ansåg han, att ägna sig åt studier

---

1 För en sentida värdering av denna tes, se Hou Wailu, "Wusi shiqi de minzhu he kexue sichao" (De demokratiska och vetenskapliga tankeströmningarna under fjärde maj-epoken), i *Hongqi*, 5 (1979), 57-63.

2 Angående kritiken av den konfucianska traditionen, se t ex Chow Tse-tsung, a.a., 300 ff samt Brunhild Staiger, *Das Konfuzius-Bild im kommunistischen China* (Wiesbaden, 1969), 16-23. Beträffande den litterära revolutionen, se Chow Tse-tsung, a.a., 269-288 samt Hu Shi, "Daoyan" (Introduktion), i WXDX, 1: 1-32.

3 Se Li Dazhaos artikel "Wo de makesizhuyi guan" (Min marxistiska åskådning), del 1 i XQN, 6:5 (1919-05-01) och del 2 i XQN, 6:6 (1919-11-01). Denna artikel finns översatt till svenska i *Tre artiklar av Li Da-zhao, marxistisk pionjär i Kina* (Skrifter utgivna av Föreningen för Orientaliska Studier, 5, Stockholm, 1972), 18-51.

av enskilda konkreta problem, inte att upprepa fagert tal om "ismer".[1]

Li Dazhao bemötte Hu Shis kritik och framhöll att "ismerna", dvs i Lis fall marxismen, var nödvändiga därför att de angav färdriktningen för reformarbetet och gav perspektiv på de konkreta frågorna.[2]

Debatten om "problem och ismer" inledde uppspaltningsprocessen inom rörelsen för en ny kultur. Under 1920-talet fortsatte denna process bland annat genom en rad debatter (lunzhan) i filosofiska, historiska, litterära m fl frågor.[3] Till de viktigaste debatterna hörde, utom den om "problem och ismer", debatten om vetenskap och livssyn 1923[4] samt debatterna om proletär litteratur respektive det kinesiska samhällets natur[5] i slutet av 1920-talet.

Dessa debatter ingick som delar i en enhetlig process, som syftade till att konkretisera en "ny kultur" och fylla tomrummet efter den raserade konfucianska ortodoxin. Det innebär att dessa debatter är att betrakta snarare som aspekter av en strävan att på skilda områden konkretisera innebörden i en ny ideologisk grundsyn än som försök att reda ut filosofiska, historiska eller litterära problem i och för sig. Detta belyses för övrigt av det förhållandet att det inte var erfarna exper-

---

1 En god biografi över Hu Shi är Jerome B. Grieder, *Hu Shi and the Chinese Renaissance: Liberalism in the Chinese Revolution, 1917-1937* (Cambridge, Mass., 1970). Angående Hu Shis roll i debatten om "problem och ismer", se Grieder, a.a., 181-183.

2 Angående Li Dazhaos roll i debatten, se Meisner, a.a., 104-112. Var sitt inlägg i debatten av Hu Shi och Li Dazhao finns översatta till engelska i M. Henri Day, *Mao Zédong 1917-1927. Documents.* (Skrifter utgivna av Föreningen för Orientaliska Studier, 14, Stockholm, 1975), 101-114.

3 Översiktliga redogörelser för dessa debatter återfinns i Chen Duanzhi, a.a., 101-114 och i Guo Zhanbo, a.a., 450-475.

4 Denna debatt behandlas utförligt i D.W.Y. Kwoks arbete *Scientism in Chinese Thought 1900-1950* (New Haven & London, 1965).

5 Denna debatt behandlas i Arif Dirliks arbete *Revolution and History. Origins of Marxist Historiography in China, 1919-1937.* (Berkeley, Los Angeles, London, 1978).

ter i de aktuella frågorna utan i stor utsträckning samma grupp unga intellektuella som förde debatterna.

DENNA AVHANDLINGS ÄMNE OCH HUVUDTES

En av dessa debatter, nämligen "debatten om proletär litteratur" (puluo wenxue lunzhan) 1928-1929, är ämnet för denna avhandling, som mera specifikt försöker belysa följande fråga: Hur förhåller sig idéinnehållet i 1928-1929 års debatt till den litteraturteoretiska diskussion som hade förts bland förespråkarna för en "ny kultur" sedan 1915? Huvudtesen är att debatten 1928-1929 väsentligen behandlade en tematik, som definierats redan under den tidiga fasen av rörelsen för en ny kultur och som sedan spelat en central roll i kinesisk litteraturdebatt ända in i våra dagar, samt att marxismen synes ha påverkat formen för behandlingen av denna tematik i 1928-1929 års debatt men inte de grundläggande litteraturteoretiska ställningstagandena.

I del I tecknas bakgrunden till debatten i tre kapitel som behandlar den politiska utvecklingen i Kina under 1920-talet, begreppet proletär litteratur i Sovjetunionen och i Japan samt den litteraturteoretiska diskussionen i Kina "från litterär revolution till revolutionär litteratur".

I del II analyseras debatten i tre kapitel som behandlar *Chuangzao Shes* (Skapandesällskapet) och *Taiyang Shes* (Solsällskapets) agitation för en revolutionär och proletär litteratur, Lu Xuns, *Yusi Shes* och Mao Duns position i debatten samt klassicisten Liang Shiqius och anarkisten Mo Mengmings inställning till idén om en proletär litteratur.

I del III belyses hur huvudmotsättningen i 1928-1929 års debatt, brytningen mellan en "romantisk" och en "realistisk" tendens, förblivit en huvudfråga i den litterära diskussionen i Kina.

I del IV slutligen återfinns översättningar till svenska av tolv representativa inlägg i debatten om proletär litteratur.

DEL I: BAKGRUND

1. DEN POLITISKA UTVECKLINGEN I KINA PÅ 1920-TALET

Efter kejsardömets fall 1911 upprättades Republiken Kina. Den republikanska perioden, som varade fram till 1949 (då *Guomindang*-regeringen tog sin tillflykt till Taiwan), präglades av politisk och administrativ splittring. Skilda delar av landet kontrollerades av olika militära klickar, politiska partier och främmande länder.[1] Det var först i och med att Folkrepubliken Kina upprättades 1949 som Kina på nytt fick en central regering som *de facto* kontrollerar i det närmaste hela Kina.

GUOMINDANG OCH KOMMUNISTPARTIET

Under 1920-talet representerades strävandena att omvandla Kina socialt, politiskt och kulturellt av i huvudsak två krafter på den politiska arenan: *Guomindang* (Nationalistpartiet) och kommunistpartiet.

Guomindang hade grundats 1912 med Sun Zhongshan (Sun Yat-sen, 1866-1925)[2] i ledningen för att samla vänsterkrafterna i dåtida kinesisk politik. Året därpå förbjöds partiet av generalen Yuan Shikai (1859-1916),[3] som 1913-1916 framträdde som Kinas starke man med ambitioner att återupprätta kejsar-

---

[1] För en historisk översikt över denna period, se t ex Jean Chesneaux, Françoise Le Barbier & Marie-Claire Bergère, *China. From the 1911 Revolution to Liberation* (Hassocks, Sussex, 1977).

[2] Angående Sun Zhongshan, se Lyon Sharman, *Sun Yat-sen, His Life and Its Meaning* (New York, 1934).

[3] Angående Yuan Shikai, se Jerome Ch'en, *Yüan Shih-k'ai, 1859-1916. Brutus assumes the Purple* (London, 1961).

dömet med sig själv som kejsare. År 1919 rekonstruerades *Guomindang*, alltjämt under Sun Zhongshans ledning. Partiets målsättning blev nu att förvandla Kina till en modern och demokratisk stat på grundval av "de tre folkliga principerna" (san min zhuyi).

År 1920 upprättades kommunistiska grupper på flera håll i Kina och bland kinesiska studenter i Europa. Kinas kommunistiska parti anses officiellt ha grundats i och med partiets första kongress i Shanghai i juli 1921.[1]

Såväl Guomindang som kommunistpartiet hade ambitionen att bygga ett rikt och starkt Kina. Målsättningen att värna Kinas nationella suveränitet respektive förändra den sociala strukturen och maktförhållandena i det egna landet var gemensam för bägge partierna. Men uppfattningarna gick isär vad gäller det konkreta innehållet i dessa målsättningar liksom i synen på förhållandet mellan dem. Skiljaktigheterna bottnade i olika uppfattningar såväl om de rådande förhållandena i det kinesiska samhället som om målen för samhällsförändringen. De kom

---

[1] En omfattande litteratur behandlar det kinesiska kommunistpartiet under 1920-talet. Ett enastående rikt encyklopediskt material rörande partiets historia fram till 1949 återfinns i Wang Jianmin, *Zhongguo gongchandang chi gao* (Utkast till historia över Kinas kommunistiska parti), 1-3 (Hongkong, 1974-1975). För en intressant dokumentsamling rörande den kinesiska frågans behandling inom Komintern, se P. Broué (ed.), *La question chinoise dans l'internationale communiste (1926-1927)* (Paris, 1965). Breda historiska framställningar, om än inte i samma skala som Wang Jianmins, är Jacques Guillermaz, *A History of the Chinese Communist Party 1921-1949* (London, 1972) och James Pinckney Harrison, *A History of the Chinese Communist Party 1921-72. The Long March to Power*, (London & Basingstoke, 1972). En faktaspäckad och samtidigt starkt subjektiv redogörelse för partiets utveckling under 1920- och 1930-talen ger Chang Kuo-t'ao [Zhang Guotao], *The Rise of the Chinese Communist Party 1921-1927*. (Lawrence, Manhattan, Wichita, 1971) och *The Rise of the Chinese Communist Party 1928-1938* (Lawrence, Manhattan, Wichita, 1972). Utpräglat analytiska framställningar är Benjamin Schwartz, *Chinese Communism and the Rise of Mao* (Cambridge, Mass., 1968) och Shanti Swarup, *A Study of the Chinese Communist Movement, 1927-34* (London, 1966). Intressanta tolkningar av partiets utveckling under 1920-talet ger slutligen Conrad Brandt, *Stalin's Failure in China, 1924-1927* (New York, 1966); Harold R. Isaacs, *The Tragedy of the Chinese Revolution* (Stanford, 1961) och Richard C. Thornton, *The Comintern and the Chinese Communists 1928-1931* (Seattle & London, 1969).

till uttryck som motsättningar rörande den revolutionära strategin.

Ur kommunistpartiets synvinkel representerade *Guomindang* under 1920-talet fram till 1927 den nationella, demokratiska revolutionens intressen. Frågan för kommunisterna var om det återstod för Kina att genomgå denna revolution och om man därför borde stödja *Guomindang* eller om Kina stod inför en socialistisk revolution och man därför borde arbeta självständigt och skjuta de proletära och socialistiska målsättningarna i förgrunden. Vid partiets andra kongress 1922 prioriterades ännu partiets specifika målsättningar men vid den tredje kongressen, som hölls i juni 1923, beslutades, bland annat som följd av påtryckningar från den Kommunistiska Internationalen, Komintern, att partiet skulle stödja *Guomindang* i kampen för nationell frigörelse. Konkret anmodades kommunistpartiets medlemmar att söka medlemskap i *Guomindang*, ett arrangemang som *Guomindangs* ledning redan tidigare förordat. Denna första enhetsfront skulle bestå från 1923 till 1927.

Under åren 1923-1927 stod således inte de proletära eller socialistiska målsättningarna i förgrunden för det kinesiska kommunistpartiet. Ingenting tyder heller på att partiet under dessa år sökte främja en specifikt proletär litteratur.

Den 30 maj 1925 öppnade den engelska polisen i den internationella koncessionen i Shanghai eld mot kinesiska demonstranter, varvid 10 demonstranter dödades och 50 skadades allvarligt.[1] Denna incident framkallade en våg av protester över hela landet, och den torde ha bidragit till att radikalisera Kinas författare.[2]

Vintern 1927 tog bland andra *Guomindang* och kommunisterna makten i Shanghai, med undantag för den internationella koncessionen. Den 12 april slog *Guomindangs* högerflygel under

---

[1] Angående 30 maj-incidenten, se Chesneaux m fl, a.a., 159 ff.

[2] Se t ex Li Helin, *Jin ershi nian Zhongguo wenyi sichao lun* (Om de litterära tankeströmningarna under de senaste tjugo åren i Kina; Hongkong u.å.), 115 ff.

Jiang Jieshis (Chiang Kai-shek; 1887-1975) ledning till mot kommunisterna i staden, varvid mer än 100 kommunister avrättades och ungefär 2 000 arresterades. Den 18 april kungjorde Jiang att en ny nationalistregering hade grundats i Nanjing.[1]

Den officiella nationalistregeringen under Wang Jingweis (1883-1944) ledning, som redan i oktober 1926 flyttat från Guangzhou till Wuhan och alltjämt kontrollerade provinserna Hubei och Hunan, höll emellertid fortfarande fast vid enhetsfronten med kommunisterna. Kuppen i Shanghai och upprättandet av en rivaliserande regering i Nanjing fick *Guomindang*-ledningen i Wuhan att utesluta Jiang Jieshi och hans anhängare ur *Guomindang*.[2]

Den 1 juni 1927 mottog kommunistpartiet instruktioner från Komintern som förordade "likvidering av opålitliga nationalistgeneraler" och upprättandet av en armé bestående av 20 000 kommunistpartimedlemmar och 50 000 arbetare och bönder. Den indiske Komintern-representanten M. N. Roy visade dessa instruktioner för Wang Jingwei och uppgav att syftet med de föreslagna åtgärderna vore att skydda regeringen i Wuhan och enhetsfronten mellan *Guomindang* och kommunistpartiet. Wang Jingwei uppfattade emellertid de föreslagna åtgärderna snarare som uttryck för en strävan hos kommunisterna att vinna kontroll över regeringen i Wuhan genom militärmakt. Dessa instruktioner från Komintern fjärmade därför *Guomindang*-ledningen i Wuhan från kommunistpartiet och drev den närmare den nya regeringen i Nanjing med Jiang Jieshi i spetsen.[3]

Den 15 juli 1927 sammanträdde *Guomindangs* verkställande utskott under Wang Jingweis ledning för att diskutera de fortsatta relationerna till kommunistpartiet, och den 23 juli kungjordes att medlemmar av *Guomindang* inte längre hade rätt att vara medlemmar av kommunistpartiet. Detta innebar med

---

[1] Se Harrison, a.a., 91-96.

[2] Se Chesneaux m fl, a.a., 175.

[3] Denna fas i förbindelserna mellan *Guomindang* och kommunisterna beskrivs utförligt i Chang Kuo-t'ao, a.a., (1971), 624-677.

andra ord slutet på den första enhetsfronten mellan *Guomindang* och kommunistpartiet. Wuhan-ledningens brytning med kommunisterna var ett första steg på vägen till försoning mellan vänster- och högerflygeln inom *Guomindang*; det skulle dock dröja ungefär ett halvår innan *Guomindang* på nytt stod enat.

KOMMUNISTERNA OMPRÖVAR SIN REVOLUTIONÄRA STRATEGI

Efter upplösningen av den första enhetsfronten mellan *Guomindang* och kommunistpartiet stod, som Shanti Swarup påpekat, två frågor i förgrunden för kommunisterna vad gällde utformningen av den revolutionära strategin: (1) Hade den nationella, borgerligt demokratiska revolutionen nu fullbordats i Kina? Om så var fallet, skulle revolutionen nu gå in i sin socialistiska fas; om inte, skulle den även fortsättningsvis vara borgerligt demokratisk till sin karaktär. (2) Vilken roll skulle bourgeoisien spela i den fortsatta revolutionen?[1]

Såväl det kinesiska kommunistpartiets som Kominterns ställningstagande blev att den kinesiska revolutionen alltjämt skulle vara nationell och borgerligt demokratisk till sin karaktär men att ledningen över revolutionen nu övergått från bourgeoisien till proletariatet - en ståndpunkt som för övrigt förebådade Mao Zedongs begrepp "ny demokrati". Detta var väsentligen den ståndpunkt som det kinesiska kommunistpartiet intog vid sitt möte den 7 augusti 1927.[2] Den kommer också till uttryck i Kominterns "Resolution angående den

---

[1] Swarup, a.a., 75.

[2] I den resolution angående kommunistpartiets politiska uppgifter och strategi som antogs vid konferensen stod bl a: "Nu finns två helt oberoende och antagonistiska läger [...] det ena är de borgerliga krigsherrarnas reaktionära läger, och det andra är arbetarnas och böndernas revolutionära läger. Uppgiften att genomföra den nationella revolutionen och den borgerligt demokratiska revolutionen i Kina åligger nu helt arbetar- och bonderörelsen. Endast under arbetarnas och böndernas diktatur och i direkt kamp mot den internationella imperialismen, den feodala godsherreklassen och all bourgeoisie (inklusive den nationella bourgeoisien) är det möjligt att fullgöra denna uppgift". (Wang Jianmin, a.a., 1, 524).

kinesiska frågan" av den 25 februari 1928.[1] En av partiets grundare, Zhang Guotao (1897-1979), har vittnat om hur detta synsätt förfäktades av Nikolai Bucharin (1888-1938) inför det kinesiska kommunistpartiets sjätte kongress, som hölls i Moskva sommaren 1928, och om hur kongressen senare anslöt sig till det.[2]

Den nya partilinjen innebar att proletariatets roll i revolutionen sköts i förgrunden. Det är lätt att föreställa sig att teoretikerna i de litterära sällskapen *Chuangzao She* (Skapandesällskapet) och *Taiyang She* (Solsällskapet) kan ha tolkat den som en uppmaning att börja bekämpa borgerliga tendenser i litteraturen och att verka för en proletär litteratur.

---

1 Swarup, a.a., 77.

2 Chang Kuo-t'ao, a.a., (1972), 78 f.

2. BEGREPPET PROLETÄR LITTERATUR I SOVJETUNIONEN OCH I JAPAN

Marxismens portalfigurer, Karl Marx och Friedrich Engels, utformade aldrig någon systematisk teori om litteraturen och dess roll i samhället. Det har därför ankommit på deras efterföljare att skapa en marxistisk litteraturteori.[1] En lång rad teoretiker, varav den ryske marxisten Georgij Plechanov (1856-1918)[2] kanske var den förste av någon betydelse, har också tagit itu med denna uppgift. De har därvid utgått från filosofiskt grundläggande ståndpunkter hos lärofäderna, exempelvis synen på förhållandet mellan människans vara (Sein) och hennes medvetande om detta vara (Bewusstsein) och utvecklingstanken enligt vilken samhället materiellt och kulturellt utvecklas mot allt högre former. En annan utgångspunkt har varit lärofädernas personliga litterära smak, som inte nödvändigtvis alltid var särskilt djupt förankrad i deras filosofiska grundsyn. Försöken att med utgångspunkt hos Marx och Engels skapa en marxistisk litteraturteori har resulterat i en mängd olika teorier, varom stor oenighet rått och råder bland marxister.

---

[1] Angående Marx och Engels litteratursyn samt för en introduktion till marxistiska litteraturteorier, se D.W. Fokkema & Elrud Kunne-Ibsch, *Theories of Literature in the Twentieth Century* (London, 1977), 81-135.

[2] För en fyllig biografi över Plechanovs liv och berk, se S.H. Baron, *Plekhanov. The Father of Russian Marxism* (London, 1963). För exempel på Plechanovs litteratursyn, se G.V. Plekhanov, *Art and Social Life* (Bombay, 1953.)

PROLETKUL'T

En strömning i denna teoribildning representeras av de teorier om en "proletär kultur" och en "proletär litteratur" som föddes i Ryssland och Sovjetunionen under 1910- och 1920-talen.[1] Gemensam för dessa var "the belief in the possibility and the need for a class literature of the proletariat, and faith in the proposition that 'hegemony' belongs to that literature as a historic right ...".[2] För övrigt gick meningarna isär, t ex i synen på litteratur som beskrivning av verkligheten respektive medel att förändra verkligheten, i synen på de s k *poputčiki (fellow travellers*, kinesiska *tonglu ren)* och i frågan huruvida den litterära verksamheten borde underordnas kommunistpartiet.

A.A. Bogdanov, pseudonym för A.A. Malinovskij (1873-1928), var den förste betydande teoretiker i Ryssland som förespråkade en specifikt proletär kultur och litteratur. Inom filosofin blev Bogdanov tidigt känd som en företrädare i fysikern och filosofen Ernst Machs (1838-1916) efterföljd för den s k empiriokriticismen och kritiserades i denna egenskap av Lenin i dennes filosofiska huvudverk *Materializm i empiriokriticizm*

---

[1] Framställningen här rörande den sovjetiska diskussionen om "proletär kultur" och "proletär litteratur" utgår, om ej annat anges, från Edward J. Brown, *The Proletarian Episode in Russian Literature 1928-1932* (New York, 1953) samt Herman Ermolaev, *Soviet Literary Theories 1917-1934. The Genesis of Socialist Realism* (Berkeley & Los Angeles, 1963). För en översikt över olika grupper och tidskrifter på det litterära området i Sovjetunionen på 1920-talet, se "Žurnalistika i kritika 20-ch godov" (Journalistik och kritik på 20-talet), i *Istorijia russkoj sovetskoj literatury v četyrech tomach 1917-1965* (Den sovjetryska litteraturens historia i fyra volymer 1917-*1965*; Moskva, 1967), 1, 617-159. Ett rikhaltigt urval inlägg i den sovjetiska litteraturdebatten under åren 1917-1932 finns översatt till tyska i Karl Eimermacher (hrsgb), *Dokumente zur sowjetischen Literaturpolitik 1917-1932* (Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz, 1972). I samma arbete ger Karl Eimermacher en fyllig introduktion till debatten under denna period. För en modern sovjetisk analys av debatten om proletär litteratur på 1920-talet, se V. Rogovin, "Problema proletarskoj kul'tury v idejno-èstetičeskich sporach 20-ch godov" (Den proletära kulturens problem i idé-estetiska dispyter på 20-talet), i *Iz istorii sovetskoj èstetičeskoj mysli* (Ur det sovjetiska estetiska tänkandets historia; Moskva, 1967), 59-118.

[2] Brown, a.a., 219.

(Materialism och empiriokriticism) från 1908. År 1909 grundade Bogdanov tillsammans med bland andra författaren Maksim Gor'kij (1868-1954), den blivande kulturkommissarien Lunačarskij (1875-1933) samt historikern Pokrovskij (1868-1932) en partiskola på Capri. I en serie artiklar 1910-1914 formulerade han de idéer som senare skulle bli centrala inom *Proletkul't*, den organisation för proletär kultur som Bogdanov grundade 1917 tillsammans med Lunačarskij.

Proletkul'ts huvuduppgift var att utbilda arbetarklassen och nya proletära konstnärer och författare. Organisationen hade under sin storhetsperiod 1918-1920 mer än 400 000 medlemmar ur arbetarleden, och av dessa var cirka 80 000 aktiva i konstnärlig och litterär verksamhet. Den gav ut ett femtontal tidskrifter varav *Proletarskaja kul'tura* (Proletär kultur), som kom ut 1918-1920, var den viktigaste.

Teoretiskt knöt Bogdanov och *Proletkul't* an till Plechanov, som framhållit att litteraturen i klassamhället uttrycker en given klass strävanden och känslor. Därutöver såg emellertid Bogdanov, som Rogovin påpekar, konsten och litteraturen som i första hand ett medel för att organisera en klass praktiska verksamhet.[1] I en resolution som antogs av *Proletkul'ts* första allryska konferens stod bland annat:

> Art organizes social experience by means of living images, not only in the sphere of cognition, but also in that of feeling and desires. As a consequence it is a most powerful weapon for the organization of collective forces, and in a class society, of class forces.
>
> The proletariat must have its own class art to organize its own force in social labor, struggle, and construction. The spirit of this art is that of labor collectivism: it perceives and reflects the world from the point of view of the labor collective.[2]

Man uppfattade med andra ord litteraturen inte endast som en återspegling utan också som en aktivt verkande kraft, ett vapen i klasskampen och i arbetet att bygga ett socialistiskt

---

[1] Se Rogovin, a.a., 73.

[2] Brown, a.a., 7.

och kommunistiskt samhälle. Det är för övrigt intressant att notera att det i det återgivna citatet talas om att konsten använder sig av "levande bilder". Denna idé hade man förmodligen hämtat hos Plechanov. I rysk idéhistoria synes den ha sitt ursprung hos Belinskij (1810-1848) som ansåg att poeten "tänker i bilder" (myslit obrazami).[1] Den har sedermera ofta spelat en framträdande roll i marxistisk litteratur- och konstteori, bland annat i Kina där den på nytt ställts i fokus efter "de fyras" fall hösten 1976.[2]

Idén att litteraturens uppgift bland annat är att tjäna som vapen i klasskampen synes i marxistisk tradition ha haft sitt ursprung hos *Proletkul't*-teoretikerna:

> The idea that literature must serve as an instrument for mobilizing and educating the masses and that writers should be, as Stalin is supposed to have said, "engineers of the human soul" did not, apparently, derive from the classics of Marxism. It is rather the contribution to Soviet literary thought of Bogdanov and the Proletcult.[3]

För *Proletkul't*-teoretikerna var kriteriet på proletär litteratur att den var skriven i ett proletärt perspektiv. Det rådde dock delade meningar i frågan, huruvida andra än verkliga proletärer kunde tillägna sig ett proletärt perspektiv och skriva proletär litteratur. Edward Brown framhåller att

---

[1] Se V.G. Belinskij, "Russkaja literatura v 1841 godu" (Den ryska litteraturen år 1841), i V.G. Belinskij, *Polnoe sobranie socinenij* (Samlade verk), 5 (Moskva, 1954), 521-588.

[2] Efter publiceringen i januari 1978 av Mao Zedongs brev till Chen Yi av den 21 juli 1965, i vilket Mao förspråkar att poesin bör använda sig av *xingxiang siwei* (bildtänkande), har en lång rad artiklar publicerats i kinesiska tidskrifter om *xingxiang siwei* och *luoji siwei* (logiskt tänkande). Se t ex Meng Weizai, "Guanyu yishu chuangzuo zhong de xingxiang siwei wenti" (Angående frågan om bildtänkandet i det konstnärliga skapandet), i *Shehui Kexue Zhanxian*, 1 (1978), 223-242; Wang Jisheng, "He wei wenyi de xingxiang siwei?" (Vad vill bildtänkandet i litteraturen säga?), i *Zhexue Yanjiu*, 12 (1978), 48-52; Xia Nan, "Cong Makesizhuyi renshilun kan xingxiang siwei fangfa" (Bildtänkandets metod i perspektivet av den marxistiska kunskapsteorin), i *Shehui Kexue Zhanxian*, 4 (1978), 280-289.

[3] Brown, a.a., 10.

*Proletkul't*s teoretiker och organisatörer, som inte själva var proletärer, ansåg att proletär litteratur kunde skapas inte bara av proletärer utan också av andra personer med en proletär inriktning.[1] Bengt Jangfeldt däremot poängterar att man inom *Proletkul't* ansåg att "only a worker can write about a worker's situation", medan en intellektuell visserligen kan förstå och ta ställning för en arbetare intellektuellt men aldrig kan känna som en arbetare och därför inte heller fullödigt kan gestalta en arbetares situation.[2]

Frågan vilka klassmässiga och ideologiska kvalifikationer som krävs för att kunna skriva proletär litteratur förblev central i den sovjetiska litteraturdebatten under 1920-talet.

Proletkul't ansåg vidare att proletariatets kulturorganisationer måste stå fria i förhållande till kommunistpartiet och regeringsapparaten. Denna inställning gick bland annat tillbaka till Bogdanovs uppfattning att tre oberoende vägar leder fram till socialismen: den politiska, den ekonomiska och den kulturella vägen. Om man vill upprätta ett verkligt socialistiskt och kommunistiskt samhälle, måste man enligt Bogdanov avancera längs dessa tre vägar parallellt.

*Proletkul't*s idéer var kontroversiella såväl bland författare och konstnärer som bland ledande politiker. Framträdande personer i partiledningen som Lenin (1870-1924) och Bucharin (1888-1938) motsatte sig tanken att de proletära kulturorganisationerna skulle stå fria i förhållande till partiet och statsapparaten. Genom ett dekret av den 1 december 1920 underordnades *Proletkul't* formellt folkbildningskommissariatet. I denna fråga fick *Proletkul't* emellertid stöd av Trockij (1879-1940) som konsekvent betonade önskvärdheten av omfattande konstnärlig och litterär frihet.

Tanken på en proletär kultur och litteratur avfärdades däremot som orimlig av just Trockij, som menade att varje härs-

---

[1] Brown, a.a., 8. Brown påpekar dock i en not att det rådde delade meningar bland den proletära litteraturens teoretiker på den här viktiga punkten. (A.a., 244 not 12).

[2] Bengt Jangfeldt, *Majakovskij and Futurism 1917-1921* (Stockholm, 1976), 81.

kande klass visserligen skapar en egen kultur. Men eftersom proletariatet härskar endast under en kort övergångsperiod till kommunismen, då alla klasskillnader skall upphävas, hinner det aldrig skapa någon egen kultur. Och medan bourgeoisien hade varit i besittning av sin tids kultur redan innan den intog positionen som härskande klass, kommer proletariatet till makten utan att tidigare ha tillägnat sig bourgeoisiens kultur. Innan proletariatet kan skapa en egen kultur, måste det först tillägna sig den borgerliga kulturen.

Lenin uttalade sig aldrig tydligt i frågan om möjligheten av en proletär kultur och litteratur, men även han synes ha ställt sig skeptisk.

Bucharin däremot, som räknade med att övergången till det kommunistiska samhället skulle ta lång tid, stödde uttryckligen tanken på en specifikt proletär kultur.

TEORETISK OCH ORGANISATORISK PLURALISM

Sent 1919 lämnade några poeter - Gerasimov (1889-1939), Ljaško (1884-1953), Kirillov (1890-1943) m fl - *Proletkul't* och grundade under folkbildningskommissariatets beskydd gruppen *Kuznica* (Smedjan) som gav ut tidskrifterna *Kuznica* 1920-1922 och *Rabočij Žurnal* 1924-1925. I synen på litteraturen rådde dock ingen väsentlig skillnad mellan *Kuznica* och *Proletkul't*.

I oktober 1920 sammankallade *Kuznica* en allrysk konferens för proletära författare och därvid grundades den viktiga organisationen *Vserossijskaja Associacija Proletarskich Pisatelej* (Allryska förbundet för proletära författare), VAPP, som existerade fram till 1928 då det omvandlades till *Rossijskaja Associacija Proletarskich Pisatelej* (Ryska förbundet för proletära författare), RAPP.

I början av 1920-talet förekom en konflikt mellan en mera elitistisk och en mera populistisk falang inom *Kuznica*. I opposition mot den förmenta elitismen inom *Kuznica* tog kommunistpartiets tidskrift *Molodaja Gvardija* (Det unga gardet) 1922 initiativet till grundandet av gruppen *Oktjabr'* (Oktober).

På detta sätt ville man organisera yngre proletära författare och stärka VAPP.

I sin litteratursyn anslöt sig *Oktjabr'* nära till *Proletkul't* men det är intressant att man tog avstånd från den romantiska anstrykningen hos *Kuznica:*

> New methods and a new approach are needed. The Smithy group [Kuznica] has not sensed this in time. It continues to sing out its sonorous but no longer convincing "iron Psalms"; it continues to speak its resounding words about the "cosmic" sweep of revolution [...] In contrast to this tendency *October* intends to cultivate a literature which will help the reader see the close connection between the most trifling workaday fact [...] and our mighty tasks. [...] The magazine *October* will attempt not only to show forth "living people" but to show them in their proper perspective.[1]

Termen "den levande människan" (Živoj čelovek), som senare skulle bli kontroversiell i debatten, syftade på en verklighetstrogen gestaltning av människor och deras själsliv och hade udden riktad mot en överdriven heroisering och schematisering i persongestaltningen.

Medan *Kuznica* hade föredragit att dra sig undan arbetet bland massorna, tog *Oktjabr'* på allvar itu med detta. Gruppen var mycket framgångsrik inom rörelsen för en proletär litteratur, och lyckades snart också genomdriva sitt program inom VAPP. I augusti 1923 började VAPP publicera tidskriften *Na Postu* (På vakt), som skulle spela en central roll i den fortsatta debatten.

1921 publicerade en ny litterär grupp som kallade sig Serapion-bröderna[2] ett manifest, i vilket man pläderade för det litterära skapandets oberoende av alla ideologier, partier och grupper. I en serie artiklar i *Pravda* som publicerades 1923 i boken *Literatura i revoljucija* (Litteratur och revolution) använde Trockij termen *poputčiki* (fellow travellers) för att beteckna Serapion-bröderna och andra författ-

---

[1] Ur nr 1 av tidskriften *Oktjabr'* citerat efter Brown, a.a., 15.

[2] Namnet går tillbaka på en person i en novell av E.T.A. Hoffman som trodde på sina poetiska visioners verklighet.

tare som allmänt ställde sig positiva till revolutionen utan att vara kommunister. Frågan om inställningen till *poputčiki* vållade en häftig polemik bland de marxistiska teoretikerna i Sovjetunionen.

Aleksandr Voronskij (1884-1943) fick 1921 i uppdrag att redigera en stor litterär tidskrift, *Krasnaja Nov'* (Röd jungfrulig jord), vars redaktör han förblev till 1927. Voronskij var i första hand intresserad av litteraturens kvalitet och menade att Serapion-bröderna helt oberoende av sin politiska inställning skapade verk av hög litterär kvalitet. *Krasnaja Nov'* publicerade också verk såväl av kommunister som av *poputciki*.

Tidskriften *Na Postu* och ledningen för VAPP gick emellertid till angrepp mot *Poputčiki* och mot Voronskij för det stöd han gav dessa. Tydligast kom kanske *Na Postu*-gruppens inställning till uttryck i en resolution som antogs i januari 1925 av den första allryska konferensen med proletära författare. Denna resolution översattes 1928 till kinesiska av Lu Xun via en japansk förlaga.[1]

Den främste ledaren för *Na Postu* i denna fråga var J. Vardin (1890-1943). *Na Postu* delade *Proletkul't*s grundläggande uppfattning att proletariatet måste ha en egen klasslitteratur att använda i kampen för ett socialistiskt och kommunistiskt samhälle. Men i motsats till *Proletkul't* ansåg *Na Postu* inte att de proletära kulturorganisationerna borde stå fria i förhållande till partiet och staten.

Voronskij försvarade sig mot angreppen från *Na Postu* med att hans litteratursyn faktiskt var mera marxistisk än kritikernas. Uppenbarligen influerad av Plechanov definierade Voronskij konst som ett medel att nå kunskap om livet ("iskusstvo - poznanie zizni"):

> Primarily art is cognition of live. [...] Art, like science, supplies us with knowledge of life. Both art and science have the

---

[1] Jfr nedan, s. 122. En rysk översättning av resolutionen återfinns i Eimermacher, a.a., 275-279.

> same object: reality. But science analyzes, art synthesizes. Science is aimed at man's mind, art at his sensuous nature. Science perceives life by means of concepts; art by means of images [...].[1]

Vi ser hur idén om "bildens" centrala roll i konsten och litteraturen, som vi tidigare mött hos *Proletkul't*, här återkommer hos Voronskij.

Å ena sidan ansåg alltså Voronskij att litteraturen liksom vetenskapen skall ge kunskap om verkligheten. Ur den synvinkeln kunde hans litteratursyn kallas scientistisk. Å andra sidan menade han att litteraturens väg till kunskap om verkligheten är annorlunda än vetenskapens. Ur den synvinkeln betonade han litteraturens specificitet.

Voronskij ansåg att författaren när han förnimmer livet använder sig av sin intuition, som utgår från det undermedvetna och inte har mycket att göra med förnuftet. Detta innebär att han inte tillmätte författarens politiska inställning, eller tänkande i allmänhet, någon avgörande betydelse för möjligheten att litterärt och konstnärligt nå kunskap om verkligheten. I enlighet med Plechanovs teori skilde Voronskij mellan ett konstverks sociologiska och estetiska aspekter. En kritiker måste å ena sidan identifiera ett konstverks sociologiska korrelat, dvs de faktorer som betingade dess tillblivelse. Men dessutom, och viktigare, måste han värdera det estetiskt:

> In evaluating a work of art aesthetically we determine to what extent its content [...] is faithful to objective artistic truth; for the artist thinks in images, and his image must be artistically truthful, that is, it must be faithful to the nature of that which is portrayed. Herein is the perfection and the beauty of a work of art.[2]

Voronskij tog avstånd från dittillsvarande teorier om en proletär litteratur, därför att dessa uppfattade litteratur och konst som verktyg i den härskande klassens händer. Han trodde

---

[1] Citerat efter Brown, a.a., 25.

[2] Brown, op. cit., 27.

inte att litteraturen kunde användas för agitation och propaganda och inte heller att litteratur kunde skaps efter direktiv från proletära grupper, eftersom litterärt skapande innefattar ett element som inte kontrolleras av förnuftet.

PARTIET GRIPER IN

Motsättningarna bland Sovjetunionens marxister rörande möjligheten av en specifikt proletär kultur och litteratur, rörande inställningen till *poputčiki* samt till frågan om partiets och statens kontroll över kulturarbetet krävde till sist ett partiingripande. Under 1924-1925 tog också partiet initiativ till diskussioner av de aktuella stridsfrågorna i syfte att uppnå en kompromiss.

I maj 1924 sammankallade centralkommitténs pressbyrå en konferens om litteraturpolitik. Bland de 48 deltagarna i konferensen återfanns representanter för *Na Postu*-gruppen med Vardin i spetsen, representanter för *Krasnaja Nov'* ledda av Voronskij, ledande företrädare för parti och regering som Bucharin, Lunačarskij och Trockij samt flera "proletära" författare och kritiker. Ordförande var Ja.A. Jakovlev (1896-1939), en trogen uttolkare av Lenins kulturpolitik.

Diskussionen blev i första hand en drabbning mellan Vardin och Voronskij, den senare livligt understödd av Trockij. Vardin argumenterade för att partiet med VAPP som redskap borde utöva diktatur på det litterära området, undertrycka alla yttringar av borgerlig kultur - inklusive *poputčiki* - och främja skapandet av en proletär litteratur.

Voronskij och Trockij invände att proletariatet inte hinner skapa någon specifikt proletär kultur och litteratur under den korta övergångsperioden till kommunismen. Vidare framhöll de som sin åsikt att partiet och staten inte borde försöka kontrollera den litterära verksamheten, eftersom detta vore till skada för litteraturen. Även *poputčiki* borde få verka fritt, menade de.

En tredje ståndpunkt intogs av Bucharin som i likhet med *Na Postu*-gruppen ansåg att en specifikt proletär litteratur

visserligen var både möjlig och önskvärd men som i likhet med Voronskij och Trockij motsatte sig partiets och statsmaktens inblandning i det litterära skapandet.

Den 10 maj antog konferensen på Jakovlevs förslag en resolution som i första hand synes ha varit en framgång för Voronskij - även om också *Na Postu*-gruppen försökte framställa den som en framgång för dess linje. Resolutionen innehöll ingen referens till "proletär kultur" eller "proletär litteratur" och orden "proletär författare" förekom bara två gånger. Huvudpunkten i resolutionen var att partiet skulle främja arbetar- och bondeförfattarnas kreativa arbete och att dessa författare borde rekryteras främst bland korrespondenter för fabriks- och bytidningar. Resolutionen förklarade vidare att *poputčiki* borde behandlas välvilligt och uppfostras politiskt genom kamratligt arbete med kommunister.

En stenografisk rapport från konferensen publicerades 1924 i *K voprosu o politike RKP (b) v chudožestvennoj literature* (Till frågan om RKP:s [b] politik angående den konstnärliga litteraturen) och översattes 1928 till kinesiska av Lu Xun via en japansk förlaga.[1]

De olika meningsriktningarna konfronterades på nytt vid en konferens med centralkommitténs litteraturkommission i februari och mars 1925. Denna konferens dominerades av Bucharin, partiets ledande företrädare i konstnärliga och litterära frågor vid denna tid. Bucharin framhöll att eftersom arbetarklassen ännu så länge bara tagit makten i Sovjetunionen, skulle proletariatets diktatur råda under en relativt lång period. Av detta skäl skulle också en proletär kultur och litteratur hinna utvecklas. Konferensen utmynnade i att centralkommittén den 18 juni antog en resolution som publicerades den 1 juli. Också denna resolution översattes 1928 till kinesiska av Lu Xun via en japansk förlaga.[2] Resolutionen var

---

[1] Jämför nedan s. 122. En tysk översättning av denna rapport återfinns i Eimermacher, a.a., 192-240.

[2] Jämför nedan s. 122. För en engelsk översättning av denna resolution, se Brown, a.a., 235-240.

präglad av Bucharins tankar. Eftersom den å ena sidan tog ställning för en specifikt proletär litteratur och å andra sidan gav uttryck för en förhållandevis positiv inställning till de s k *poputčiki*, har det ända sedan dess offentliggörande rått oenighet i frågan, huruvida den representerade en seger för *Na Postu*-gruppen eller för teoretikerna bakom *Krasnaja Nov'*. Det råder dock inget tvivel om att den innebar en särskilt allvarlig motgång för *Na Postu*-gruppen.

I februari 1926 anklagades bland andra Vardin, S.A. Rodov (1893-1968) och L.G. Lelevič (1901-1945) från *Na Postu*-gruppen för en alltför avvisande hållning till *poputčiki* och avsattes därför från sina poster inom VAPP. Ledningen över denna organisation övergick nu till en yngre falang inom *Na Postu*-gruppen med L.L. Averbach (1903-1939) och Ju.N. Libedinskij (1898-1959) i spetsen, vilka skulle fortsätta att spela en central roll i debatten fram till 1932. I mars 1926 började denna grupp ge ut tidskriften *Na literaturnom postu* (På litterär vakt), som blev dess främsta språkrör.

I december 1926 grundades på den nya VAPP-ledningens initiativ en federation av sovjetiska författarorganisationer, i vilken även ingick "icke-proletära" grupper. Syftet var att åstadkomma ett närmande till *poputčiki*. Vardin och hans anhängare motsatte sig häftigt bildandet av denna organisation.

I april 1928 hölls en allsovjetisk konferens för proletära författare vid vilken VAPP fick det nya namnet RAPP.

RAPPS LITTERATURSYN

Tolkningen av den nya VAPP-, sedermera RAPP-ledningens linje i litterära frågor är kontroversiell. Men det står ändå klart att man intog en position som förenade element från både *Na Postu*-gruppen (Vardin m fl) och *Krasnaja Nov'*-gruppen (Voronskij m fl). Litteraturen betraktades både som ett medel att ernå kunskap om verkligheten och som ett verktyg i klasskampen. Averbach skrev 1928:

> We look upon art as a specific form for the cognition of life, distinct from other forms of cognition of reality, as an instru-

> ment of the class struggle and as a handmaiden in the social activity of a given class. By the same token we look upon art not only as a means for cognition, but also as a means for changing reality.[1]

I likhet med Voronskij ansåg RAPP-ledningen att konstnärligt och litterärt skapande utgår från omedelbara erfarenheter. Men i motsats till Voronskij drog den inte slutsatsen att författarens åsikter och världsbild saknade betydelse för det litterära skapandet. Tvärtom poängterade man att författaren och konstnären för att välja bland alla omedelbara intryck måste betrakta verkligheten från en speciell synvinkel samt att den enda synvinkel, ur vilken verkligheten kunde förnimmas objektivt, var den proletära. Brown kommenterar RAPP-ledningens syn på marxismens - det proletära perspektivets - betydelse för det litterära skapandet:

> This general idea that literary men must be inspired by the Marxist ideology and show it forth in their writing runs like a red thread through all the theorizing of the RAPP-leaders.[2]

Proletär litteratur definierades som litteratur som uppfattar världen från proletariatets synpunkt och som påverkar läsarna i enlighet med arbetarklassens behov.

Vad gäller litteraturens utformning ansåg RAPP-ledningen två slagord vara vägledande.

Å ena sidan skulle litteraturen gestalta "den levande människan". Detta slagord hade, som vi sett, redan tidigare figurerat i kontroversen mellan *Kuznica* och *Na Postu* och innebar ett ställningstagande för en verklighetstrogen och emot en överdrivet heroiserad persongestaltning.

Å andra sidan skulle litteraturen "riva bort alla masker", vilket innebar att den skulle avslöja fel och brister även i sovjetsamhället.

---

[1] Citerat efter Brown, a.a., 59.

[2] Brown, a.a., 77.

PARTILEDNINGENS KRITIK AV RAPP

1928 antogs den första femårsplanen i Sovjetunionen. Denna krävde att alla ansträngningar skulle koncentreras på den ekonomiska uppbyggnaden vilket också innebar att litteraturen i första hand betraktades som partiets och statens redskap i den socialistiska uppbyggnaden. Edward Brown har i sin studie visat att detta var en av orsakerna till den konflikt som efter 1928 framträdde mellan RAPP-ledningen och partiet och som 1932 skulle leda till RAPPs upplösning.

Kritiken mot RAPP framfördes bland annat i tidskriften *Literaturnaja Gazeta*, vars första nummer kom ut i mars 1930. Den framfördes främst av medlemmar av RAPPs vänsterfalang som tidigare lett tidskriften *Na Postu* (På vakt) och som under en tid dominerat VAPP, t ex A.A. Bezymenskij (1898-), S.A. Rodov, A.J. Zonin (1901-1962), G.E. Gorbačev (1897-1942) m fl. Oppositionen förenade sig i augusti 1930 i organisationen *Litfront*.

En huvudpunkt i *Litfronts* kritik gällde kravet på litteraturen att realistiskt gestalta de rådande förhållandena. Detta tog sig bland annat uttryck i häftig kritik av slagordet "den levande människan". Det litterärt mest representativa uttrycket för detta slagord var Libedinskijs roman *Roždenie geroja* (En hjältes födelse), som *Litfront* ansåg i alltför hög grad uppehöll sig vid hjältens inre liv.

Litfront predikade att litteraturen inte endast borde beskriva de rådande förhållandena utan också peka framåt mot en bättre framtid. Därför ansåg man att "romantik" snarare än "realism" vore den riktiga inriktningen för en proletär litteratur. Gorbačev skrev till exempel:

> We say that a romanticism which foresees the future, such a romanticism as Gorky has mastered in *Mother* and *Enemies*, is necessary for literature. In this sense Bezymenskii's *The Shot*, where mighty social forces are given in concrete artistic form, is really dialectic, and *The Birth of a Hero* is a mistake.

---

[1] Citerat efter Brown, a.a., 155.

Denna användning av termen "romantik" stämmer väl överens med språkbruket i senare kinesisk diskussion.[1] I januari 1931 antog centralkommittén en resolution som brännmärkte redaktionsledningen för tidskriften *Pod znamenem marksizma* (Under marxismens fana) med filosofen A.M Deborin (1881-1963) i spetsen bland annat för en alltför positiv inställning till Plechanov. Denne berövades nu sin ställning som filosofisk auktoritet samtidigt som Lenins position i detta avseende stärktes ytterligare. Detta fick återverkningar också på det litterära området. RAPP-ledningen hade hämtat en hel del av sina idéer just från Plechanov, och Deborin hade varit dess förtrogne rådgivare. Beträffande Lenin hade man betonat att denna inte ägnat litterära frågor någon större uppmärksamhet. I kritiken av RAPP-ledningen framställdes emellertid nu Lenin som en ledande auktoritet även i litteraturteoretiska frågor på grundval av några enstaka artiklar om Tolstoj.[2]

Inom den proletära litteraturen i Sovjetunionen på 1920-talet kunde ett par skilda strömningar urskiljas. Å ena sidan förekom verk av författare som A.H. Fadeev (1901-1956), Libedinskij och M.A. Šolochov (1905-) som utmärktes av realistiska beskrivningar utan politiska pekpinnar. Å andra sidan förekom verk av författare som F.I. Panferov (1896-1960) och V. Stavskij (1900-1943) m fl som med tydlig politisk tendens lade tonvikten vid litteraturens roll som partiets och statens redskap i den socialistiska uppbyggnaden. RAPP-ledningen representerade snarast den förra strömningen, medan *Litfront* företrädde den senare.

RAPP UPPLÖSES

Mot slutet av 1931 intervenerade kommunispartiet och stödde genom ett par artiklar i *Pravda* kritiken mot RAPP-ledningen.

---

[1] Jämför nedan, s. 154 ff.

[2] Dessa finns samlade i V.I. Lenin, *Articles on Tolstoy* (Moskva, 1971).

Den 23 april 1932 upplöste centralkommittén alla proletära litterära organisationer med bland annat följande tre motiveringar:

(1) Under NEP-politikens period hade partiet stimulerat bildandet av särskilda proletära litterära organisationer för att stärka de proletära krafterna och motverka "vissa främmande element". Men nu, när den proletära litteraturen redan utvecklats, fanns det risk för att dessa organisationer "may be transformed from a means for the greater mobilization of Soviet writers and artists around the tasks of socialist construction into a means for the cultivation of group insulation, for isolation from the political tasks of the day, and from those significant groups of writers and artists who now symphathise with the aims of socialist construction."[1]

(2) De som byggde socialismen skulle företräda en socialistisk, inte en exklusivt proletär kultur. I och med den första femårsplanen skulle klasskillnaderna elimineras och den socialistiska uppbyggnaden skjuta fart.

(3) RAPP hade ställt sig alltför avvisande till *poputčiki*. Partiets avståndstagande från tanken på en specifikt proletär litteratur liksom dess kritik av RAPP för en alltför avvisande hållning gentemot *poputčiki* betydde inte att det eftersträvade större frihet och öppenhet på det litterära området. Partiets kritik av RAPP innebar visserligen att större grupper än tidigare ansågs förmögna att göra positiva insatser för den socialistiska uppbyggnaden, men samtidigt skärptes kraven på författarna att underordna sitt litterära skapande under de dagsaktuella politiska uppgifterna.

Efter RAPPs upplösning tillsattes en organisationskommitté med uppgift att förbereda grundandet av ett för alla författare gemensamt författarförbund. Denna kommitté bestod av fyra representanter för den tidigare RAPP-ledningen, nio medlemmar ur RAPP som inte varit associerade med ledningen, nio

---

[1] Ur en resolution antagen av det sovjetiska kommunistpartiets centralkommitté den 23 april 1932; citerat efter Brown, a.a., 200.

poputčiki samt två administratörer. Kommitténs arbete utmynnade i att det sovjetiska författarförbundet grundades och höll sin första kongress i augusti 1934.[1]

Upplösningen av RAPP innebar också slutet för övriga mindre litterära grupper. I fortsättningen skulle alla författare höra till en och samma organisation, författarförbundet, som stod under kommunistpartiets ledning. Därmed avslutades en epok av ideologisk och organisatorisk pluralism i den ryska litteraturens historia.

Denna korta översikt över diskussionen i Sovjetunionen under 1920-talet kring begreppet proletär litteratur visar att idén om en specifikt proletär litteratur var synnerligen kontroversiell bland de sovjetiska marxisterna. Vidare förelåg betydande oenighet på flera punkter bland dem som förespråkade en proletär litteratur.

Diskussionen om proletär litteratur berörde främst följande frågor:

(1) Är en specifikt proletär litteratur möjlig och önskvärd?

(2) Vilka klassmässiga och ideologiska kvalifikationer krävs för att kunna skriva proletär litteratur?

(3) Skall litteraturen avbilda de rådande förhållandena eller peka framåt mot bättre framtida förhållanden?

(4) Är litteraturens främsta uppgift att ge kunskap om verkligheten eller att tjäna som kommunistpartiets verktyg i arbetet att bygga ett socialistiskt och kommunistiskt samhälle?

(5) Hur skall de s k *poputčiki* bedömas och bemötas?

DISKUSSIONEN OM PROLETÄR LITTERATUR I JAPAN UNDER 1920-TALET

Tidskriften *Tanemaku Hito* (Såningsmannen), som började komma ut 1921, anses markera inledningen till rörelsen för en pro-

---

[1] Angående författarförbundets första kongress, se t ex Gleb Struve, *Russian Literature under Lenin and Stalin* (Norman, Oklahoma, 1971), 261-275.

letär litteratur i Japan.[1] En av tidskriftens grundare var Komaki Ōmi (1894-), som studerat i Paris och haft kontakt med bland andra den franske författaren Henri Barbusse (1873-1935). År 1922 engagerades Hirabayashi Hatsunosuke (1892-1931) som skribent för *Tanemaku Hito*. Denne gav genom en rad artiklar i *Tanemaku Hito* och andra tidskrifter viktiga bidrag till den marxistiska litteraturteorins utveckling i Japan.

Tidskriften *Tanemaku Hito* satte upp Maksim Gor'kij som den stora förebilden för Japans författare. I olika former strävade gruppen bakom tidskriften efter att samla progressiva författare ur olika läger - humanister, liberaler, pacifister m fl - i en bred enhetsfront. Med rysk terminologi kan man säga att *Tanemaku Hito* sökte samarbete med *poputčiki*. I september 1923 tvingades emellertid denna tidskrift att upphöra med utgivningen. Men mindre än ett år senare, i juni 1924, startade samma grupp personer en ny tidskrift, *Bungei Sensen* (Den litterära fronten), som övertog sin föregångares uppgifter.

Under perioden från juni 1924 till april 1928, då *Nippona Proleta Artista Federacio* (NAPF) grundades, utvecklades rörelsen för en proletär litteratur under splittring i en rad organisationer och fraktioner, något som återspeglar den allmänna splittring som under den här tiden präglade den kommunistiska rörelsen i Japan.

SKILDA STRÖMNINGAR I JAPANSK KOMMUNISM

Två huvudströmningar förekom inom den japanska kommunismen under 1920-talet förknippade med två ledare, Yamakawa Hitoshi

---

[1] Den följande summariska redogörelsen för den japanska rörelsen för proletär litteratur utgår främst från följande sekundärkällor: kapitlet "Proletarian Literature: The Tyranny of Politics" i Tatsuo Arima, *The Failure of Freedom. Portrait of Modern Japanese Intellectuals* (Cambridge, Mass., 1969), 173-213; kapitlet "Proletarian Literature" i Mitsuo Nakamura, *Contemporary Japanese Fiction 1926-1968* (Tokyo, 1969), 28-54; Ping Xianming & Wang Ling, "Lüelun Riben zaoqi wuchan jieji wenxue" (Kort om den tidiga proletära litteraturen i Japan), i *Liaoning Daxue Xuebao*, 5 (1978), 122-133.

(1880-1958) och Fukumoto Kazuo (1894-).[1] Yamakawa eftersträvade en så bred förening som möjligt av alla socialister och tog därför 1924 initiativet till en upplösning av kommunistpartiet.

Från 1925 spelade Fukumoto Kazuo en allt viktigare roll inom japansk kommunism, och det var med hans tankar som ideologisk ledstjärna som partiet återupprättades 1926. Fukumoto, som under sin studenttid influerats av bl a den engelske filosofen Bertrand Russell (1872-1970), den amerikanske ekonomen Edwin Seligman (1861-1939) samt den japanske socialisten Kawakami Hajime (1879-1946),[2] stoltserade med att tidigt ha börjat gå till de marxistiska källorna, t ex Marx och Lenins verk. När han 1922 begav sig till Europa var han redan, som Scalapino skriver, "a budding Marxist".[3] 1924 återvände Fukumoto till Japan och började undervisa vid Yamaguchi handelshögskola samtidigt som han fortsatte sina marxistiska studier. Han framträdde nu som ledare för en intellektuell falang inom japansk kommunism med säte framför allt vid universiteten. Därmed kom han också indirekt att spela en stor roll för rörelsen för en proletär litteratur.

För att den japanska kommunismen skulle ha framgång måste den, enligt Fukumoto, utgå från en korrekt och fast teoretisk grund. Med den utgångspunkten förespråkade han med stöd i Lenins skrifter "separation och enhet", vilket innebar att falska marxister måste skiljas från sanna marxister. På så sätt skulle den kommunistiska rörelsen kunna uppnå bredare enhet på en fast teoretisk grund. I praktiken innebar detta en dogmatisk och sekteristisk linje.

---

1 Uppgifterna om den japanska kommunismen under 1920-talet har hämtats från Robert A. Scalapino, *The Japanese Communist Movement, 1920-1966* (Berkeley & Los Angeles, 1967).

2 Kawakami Hajime var den kanske främste marxistiska introduktören och teoretikern i Japan. Indirekt spelade han också en stor roll för marxismens utbredning i Kina. (Jfr nedan s. 61.) En utmärkt biografi över Kawakami är Gail Lee Bernstein, *Japanese Marxist: A Portrait of Kawakami Hajime, 1879-1946* (Cambridge, Mass. 1976). Kawakami var själv påverkad av Seligman, vars arbete *The Economic Interpretation of History* (1902) han översatte till japanska. (Bernstein, a.a., 38 ff.)

3 Scalapino, a.a., 27.

ORGANISATORISK SPLITTRING PÅ KULTUROMRÅDET

Med tidskriften *Bungei Sensen* (Den litterära fronten) i centrum gick under hösten 1925 ett antal mindre grupper samman och bildade *Nihon Puroretaria Bungei Remmei* (Japans federation för proletär litteratur), som året därpå omorganiserades under namnet *Nihon Puroretaria Geijutsu Remmei* (Japans federation för proletär konst, NPGR). Därmed uppnåddes en dittills enastående organisatorisk enhet inom vänstern på kulturområdet, som emellertid inte blev långvarig. Som en följd av den sekteristiska linje i Fukumotos anda som Kaji Wataru (1903-) m fl drev splittrades NPGR. Kärngruppen kring tidskriften *Bungei Sensen* - Aono Suekichi (1890-1961), Hayama Yoshiki (1894-1945), Hayashi Fusao (1903-1975), Kurahara Korehito (1902-) - tvingades i juni 1927 att lämna organisationen. De fortsatte emellertid att ge ut *Bungei Sensen*, nu inom ramen för deras nya organisation *Rono Geijutsuka Remmei* (Federationen för arbetar- och bondekonstnärer, RGR).[1] NPGRs organ blev nu tidskriften *Puroretaria Geijutsu* (Proletär konst).

Samma år, 1927, antog Komintern i Moskva 27 teser om läget i Japan. Dessa teser kritiserade såväl Yamakawa som Fukumoto, den förre för att ha upplöst kommunistpartiet och den senare för "vänsteropportunism" och "sekterism". Kominterns teser gav upphov till nya motsättningar inom den japanska kommunismen. Som en följd av dessa motsättningar splittrades RGR. Kurahara Korehito, Hayashi Fusao m fl lämnade RGR och upprättade i stället *Zenei Geijutsuka Dōmei* (Förbundet för avant-garde konstnärer, ZGD). Därmed existerade tre stora organisationer inom rörelsen för en proletär litteratur: NPGR, RGR och ZGD.

I april 1928 hade emellertid två av dessa organisationer kommit fram till slutsatsen att det borgerliga förtrycket krävde samling "under den marxistleninistiska fanan" och gick därför samman i den nya organisationen *Nippona Proleta*

---

[1] Jag följer här Nakamura, a.a., 44. Arima, a.a., 192, anger Rōnō Geijutsu Dōmei som organisationens namn.

Artista Federacia (NAPF), som från maj 1928 till december 1931 gav ut tidskriften *Senki* (Stridsfanan). RGR vägrade emellertid att gå med i den nya organisationen och fortsatte att på egen hand ge ut tidskriften *Bungei Sensen*. RGR förde dock en alltmer tynande tillvaro.

SKILDA UPPFATTNINGAR OM "PROLETÄR LITTERATUR"

De källor jag haft tillgång till har föga att berätta om innehållet i diskussionen om proletär litteratur före upprättandet av NAPF. Dock framskymtar det att frågan om litteraturens betydelse för social och politisk förändring spelade en framträdande roll i diskussionen. Hirabayashi Hatsunosuke varnade tidigt för att överskatta litteraturens betydelse i detta avseende. Å andra sidan lade en lång rad deltagare i diskussionen tonvikten just vid den proletära litteraturen som ett vapen i den revolutionära kampen. I ett kinesiskt perspektiv är det intressant att konstatera att Aono Suekichi 1923 publicerade en artikel under rubriken "Konstens revolution och revolutionens konst", en rubrik som för tankarna till Cheng Fangwus berömda artikel "Cong wenxue geming dao geming wenxue" (Från litterär revolution till revolutionär litteratur).[1] Aono hävdar i denna artikel, som Lu Xun sedermera översatte till kinesiska,[2] att proletär litteratur måste innehålla tre element: (1) revolutionär anda (klassmedvetenhet); (2) icke-individualistisk anda (dvs motsatsen till den borgerliga individualismen; samt (3) den proletära internationalismens anda.

Efter 1928 var frågan huruvida litteraturen skulle bedömas efter sociala eller konstnärliga kriterier central i debatten. Aono Suekichi publicerade i maj 1928 en artikel i *Bungei Sensen* i vilken han ansåg att tiden nu var mogen för

---

[1] Angående dateringen av denna artikel, se Ping Xianming & Wang Ling, a.a., 132.

[2] Lu Xuns översättning av artikeln publicerades 1929 i samlingen *Bixia yicong*. Den ingår i LXQJ, 16, 241-252.

att utarbeta mera exakta kriterier för bedömningen av litterära verk.[1] Han menade att sociala kriterier inte var tillräckliga för att bedöma ett litterärt verk utan måste kompletteras med konstnärliga kriterier. Aono intresserade sig med andra ord för det specifikt litterära i litterära texter. Han bemöttes av Kaji Wataru och andra skribenter i *Senki* som helt lade tonvikten vid de sociala kriterierna. I denna fråga intog Kurahara Korehito en position mellan Aono och Kaji. Denne betonade dock att det främst är ett verks sociala effekter som bestämmer dess värde. En egen extrem ståndpunkt i denna fråga intog Hirabayashi Hatsunosuke som ansåg att naturalismen hade visat att det är orimligt att värdera litteratur över huvud taget.

Vad gäller förhållandet mellan japansk och kinesisk diskussion kring begreppet proletär litteratur förefaller det vara rimligt att anta att den våldsamma kritik som *Wenhua Pipan*-gruppen och *Taiyang She* (Solsällskapet) 1928 riktade mot Lu Xun, Mao Dun och andra progressiva, om än inte alltid rätttroende marxistiska författare, faktiskt var inspirerad av fukumotoismen i Japan.[2]

---

[1] Angående denna artikel, se Arima, a.a., 196 f.

[2] Jämför nedan, s. 105.

3. FRÅN LITTERÄR REVOLUTION TILL REVOLUTIONÄR LITTERATUR I KINA

Den litterära revolutionen i Kina tog fart i och med att Chen Duxiu och Hu Shi började propagera för en ny *baihua*-litteratur. Gemensam för de litterära revolutionärerna under den tidiga fasen av rörelsen för en ny kultur var uppfattningen att en ny litteratur, präglad av vetenskapliga och demokratiska synsätt samt tillgänglig för de breda folklagren, utgjorde ett viktigt led i Kinas modernisering. I denna mening var redan de tidiga litterära revolutionärernas litteratursyn samhällstillvänd eller, om man så vill, politisk. Det som fick dem att kräva en litterär revolution var inte bara missnöjet med den äldre litteraturen och önskan om en ny och bättre litteratur i och för sig, utan det var framför allt övertygelsen att ett modernt, rikt och starkt Kina måste ha en modern litteratur.

Redan hos de tidiga litterära revolutionärerna finner vi ansatser till ett klassperspektiv på litteraturen. Utgångspunkten för de krav på ett reformerat skriftspråk som hade börjat ställas redan under 1800-talets andra hälft var att det klassiska skriftspråket *wenyan* uteslöt det stora flertalet från delaktighet i litteraturen.[1]

En av de tre principer Chen Duxiu ville se "broderad på den revolutionära arméns fana" lydde:

---

[1] Se John DeFrancis, *Nationalism and Language Reform in China* (Princeton, 1950) och Hu Shi, "Daoyan" (Introduktion), i WXDX, 1, 1-32.

> Tillintetgör det aristokratiska fåtalets målade, pudrade och insmickrande litteratur och skapa en osmyckad, enkel och uttrycksfull litteratur för folket.[1]

Hu Shi pläderade för att litteraturens ämnesområde måste vidgas till att omfatta även "de fattigas sociala förhållanden, manliga och kvinnliga fabriksarbetare, fattiga försäljare och affärsidkare".[2]

Zhou Zuoren (1885-1967), en annan förgrundsgestalt i den litterära revolutionen, förespråkade en "det vanliga folkets litteratur" (pingmin wenxue).[3]

Den gemensamma grundinställningen till litteraturen hos de tidiga kulturrevolutionärerna var emellertid vag, och det är inte överraskande att skilda synsätt utkristalliserade sig efterhand som dessa och yngre kulturradikaler började precisera och konkretisera sin litteratursyn. Detta var en process som inleddes kring 1920 och som präglade litteraturdebatten under hela 1920-talet.

TRE GRUNDTEMATA I DEN FÖRMARXISTISKA LITTERATURDEBATTEN

Uppdelningen i skilda synsätt ägde rum bland annat med utgångspunkt från ett antal grundtemata i den förmarxistiska litteraturteoretiska diskussionen inom rörelsen för en ny kultur. Ett sådant grundtema gällde frågan hur litteraturen skulle vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna. Denna fråga gav upphov till intressanta meningsskiljaktigheter bland de litterära revolutionärerna under andra hälften av 1910-talet.

---

[1] Citerat ur Chen Duxiu, "Wenxue geming lun" (Om den litterära revolutionen), i XQN, 2:6 (1917-02-01); översättningen har lånats från Göran Malmqvist, "Den litterära revolutionen i Kina", i *Orientaliska Studier*, 32 (1979), 4-16.

[2] Se Hu Shi, "Jianshe de wenxue geming lun" (Angående en konstruktiv litterär revolution), i XQN, 4:4 (1918-04-15).

[3] Se Zhou Zuoren, "Pingmin wenxue" (Det vanliga folkets litteratur), i WXDX, 1, 236-239.

Hu Shi ansåg att författarens uppgift inte bara skulle vara att beskriva den rådande verkligheten, utan också att propagera för nya och progressiva idéer om hur verkligheten - samhället, moralen etc - borde förändras. Hu Shi knöt an dels till den pragmatiska strömningen inom traditionell kinesisk litteraturteori, som fått sin mest berömda formulering i Zhou Dunyis (1017-1073) sentens "litteraturen förmedlar vägen" (wen yi zai dao), och dels till moderna västerländska litteraturteorier.[1]

I opposition mot Hu Shi framförde Chen Duxiu redan 1916 åsikten att litteraturens enda uppgift skulle vara att "beskriva samhället som det verkligen är". På så sätt skulle litteraturen också mest effektivt främja uppkomsten av ett bättre samhälle, ansåg han.[2] Detta synsätt, som bröt skarpt mot kinesisk tradition, förknippade Chen Duxiu själv med den europeiska naturalismen. Däremot tycks han inte ha varit medveten om att det ingick som en grundläggande beståndsdel i den ryske marxisten Plechanovs litteratursyn.[3]

Li Dazhao, en annan tidig ledare för rörelsen för en ny kultur, gav 1919 i artikeln "Shenme shi xin wenxue?" (Vad är ny litteratur?) uttryck för ungefär samma ståndpunkt som Chen Duxiu i denna fråga.[4]

Under början av 1920-talet fördes den litterära debatten till stor del mellan företrädare för de två litterära sällskapen

---

[1] Angående Hu Shis synsätt i detta avseende, se Torbjörn Lodén, "Chen Duxiu och Hu Shi om litteraturen och samhället". (Uppsats framlagd vid Århus Universitets jubileumssymposium över litteratur och samhälle i det moderna Kina [september, 1979]. Uppsatsen kommer att ingå i en samlingsvolym från symposiet vilken beräknas komma ut 1980). Angående pragmatiska litteraturteorier i kinesisk tradition, se James J.Y. Liu, *Chinese Theories of Literature* (Chicago & London, 1975), 106-116.

[2] Se Chen Duxiu, "Tongxin" (Brevväxling) [Ett brev till Hu Shi], i XQN, 2:2 (1916-10-01).

[3] Jämför ovan, s. 38 f.

[4] Se Li Dazhao, "Shenme shi xin wenxue?" (Vad är ny litteratur?), i *Li Dazhao xuanji* (Valda verk av Li Dazhao; Peking, 1962), 276-277.

Wenxue Yanjiu Hui (Sällskapet för litterära studier) och *Chuangzao She* (Skapandesällskapet).[1] Ledande företrädare för *Wenxue Yanjiu Hui* som Mao Dun (1896-) och Zheng Zhenduo (1898-1958) poängterade att litteraturen skulle tjäna "livet" (sällskapet förknippas i kinesisk litteraturhistoria med slagordet "litteratur för livet"), dvs litteraturen fick inte bli ett självändamål utan måste vara till nytta för människorna. Litteraturen skulle vara till störst nytta om den beskrev de objektiva förhållandena, ansåg de. Härvidlag intog de alltså ungefär samma ståndpunkt som Chen Duxiu. Men de betonade mycket starkare än denne att författarna måste vara medvetna om litteraturens roll i samhället.[2]

Om slagordet "litteratur för livet" förknippas med *Wenxue Yanjiu Hui*, så associeras parollen "konst för konstens skull" med det tidiga *Chuangzao She*. Men även de tongivande inom detta sällskap, som Guo Moruo (1892-1978) och Cheng Fangwu (1897-), ansåg redan från början att litteraturen borde vara till nytta för människorna, och de betraktade strävan att

---

1 För en redogörelse för litteratursynen hos dessa två sällskap i början av 1920-talet, se t ex Li Helin, *Jin ershi nian Zhongguo wenyi sichao lun* (Om de litterära tankeströmningarna under de senaste tjugo åren i Kina; Hongkong u.å.), 76-114. För en allmän introduktion till *Wenxue Yanjiu Hui*, se William Ayers, "The Society for Literary Studies, 1921-1930", i *Papers on China*, 8 (Harvard University, East Asian Research Center, 1953), 34-79 samt Marián Gálik, *Mao Tun and Modern Chinese Literary Criticism* (Wiesbaden, 1969), 42-60. Angående *Chuangzao She*, se t ex V.S. Adžimamudova, *Juj Da-fu i literaturnoe obščestvo "Tvorčestvo"* (Yu Dafu och det litterära sällskapet "Skapandet"; Moskva, 1971), 5-93 samt Huang Renying (bian), *Chuangzao She lun* (Angående *Chuangzao She*; Shanghai, 1932). En rik källa till kunskap om *Chuangzao She* erbjuder Itō Toramaru (hen), *Sōzōsha shiryō* (Material rörande *Chuangzao She*; Tokyo, 1979), 1-10, som innehåller omtryck av de flesta tidskrifter sällskapet gav ut, och supplementvolymen *Sōzōsha kenkyū* (Forskningar rörande *Chuangzao She*; Tokyo, 1979), som bl a innehåller en 40-sidig historik och en 50-sidig kronologi över *Chuangzao She*. Detta verk, som skapar förutsättningar för en fördjupad forskning kring *Chuangzao She*, blev tillgängligt först när arbetet med denna avhandling i huvudsak var avslutat, och jag har därför tyvärr endast i ringa utsträckning kunnat utnyttja det.

2 Angående deras uppfattning i detta sammanhang, se t ex Shen Yanbing, "Wenxue yu rensheng" (Litteraturen och livet), i WXDX, 2, 163-167; Zheng Zhenduo, "Xin wenxueguan de jianshe" (Upprättandet av en ny litteratursyn), i WXDX, 2, 173-175; Gálik, a.a., 60 f.

skapa en ny, god litteratur som en viktig del av ansträngningarna att bygga ett nytt kinesiskt samhälle.[1] Deras poäng var att det litterära skapandet, som skulle ske av "inre krav",[2] inte fick underordnas några utomlitterära syften. God litteratur som skapats på detta sätt skulle faktiskt också påverka samhället på ett positivt sätt. I en intressant analys skriver Marián Gálik att Cheng Fangwus synsätt för tankarna till Kants föreställning om "Zweckmässigkeit ohne Zweck".[3] Guo Moruo formulerade i föredraget "Wenyi zhi shehui de shiming" (Litteraturens och konstens sociala uppgift), som han höll i maj 1923 vid Shanghais Universitet, sin uppfattning på följande sätt:

> Det är som med ett stort träd, trädet självt har inte växt upp för att människorna skall göra redskap av det, men vi kan använda det för att tillverka alla slags redskap. [...] Konstens bidrag till mänskligheten är stort.[4]

Cheng Fangwu och Guo Moruo delade således under första hälften av 1920-talet, trots alla skillnader i övrigt, Chen Duxius uppfattning att författarens uppgift skulle vara att skapa god litteratur och att han i det litterära skapandet inte borde underordna sig några utomlitterära syften.

Ett annat grundtema i diskussionen gällde frågan om litteraturen främst skulle ge en *objektiv beskrivning* av den yttre verk-

---

[1] Se t ex Cheng Fangwu, "Xin wenxue zhi shiming" (Den nya litteraturens uppgift), i *Chuangzao Zhoubao*, 2 (1923-05-20), 1-7; idem., "Yishu zhi shehui de yiyi" (Konstens sociala betydelse), i *Chuangzao Zhoubao*, 41 (mars, 1924), 1-5; Guo Moruo, "Wenyi zhi shehui de shiming" (Litteraturens och konstens sociala uppgift), i *Moruo wenji* ([Guo] Moruos samlade skrifter; Peking 1959), 10, 83-88.

[2] Detta var ett nyckelbegrepp inom det tidiga *Chuangzao She;* se Marián Gálik, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: V. The Socio-Aesthetic Criticism of Ch'eng Fang-wu", i AAS, 7 (1971), 41-78.

[3] Gálik, a.a., 47.

[4] Översatt från kinesiskan i *Moruo wenji*, 10, 83-88.

ligheten eller ett *subjektivt uttryck* för författarjaget.[1]

Chen Duxiu var en tidig representant för synen på litteratur som objektiv beskrivning. Även för Hu Shi var den objektiva verklighetsbeskrivningen ett väsentligt element i god litteratur, men han ville se det kompletteras med författarens egna progressiva idéer och tankar.

Mao Dun och andra företrädare för *Wenxue·Yanjiu Hui* utvecklade under början av 1920-talet ytterligare den scientistiska synen på litteratur som objektiv verklighetsbeskrivning. Gálik har i sin avhandling om Mao Dun karakteriserat dennes inställning i detta sammanhang på följande sätt:

> [L]iterature, especially modern literature, should be the most objective reflection of the objective reality. It should aim at attaining an extensive validity by the selection and description of facts relevant to the life of a nation, not to say of the whole mankind. It should be an epistemologic source for the widest range of readers wherein it should be based on a high level of scientific, philosophical and ethical knowledge. This reflection must, of course, be expressed by artistic means.
>
> This forms a most important base of Mao Tun's further reflections on literature.[2]

Cheng Fangwu, Guo Moruo och andra företrädare för det tidiga *Chuangzao She* betraktade å andra sidan litteraturen som ett subjektivt uttryck för författarens jag, främst hans känsloliv.[3] Av god litteratur krävs, ansåg de, att den är "sann" i den meningen att den är ett äkta uttryck för författarens personlighet. Däremot stod frågan om litteraturens överensstämmelse med den yttre, förnimbara verkligheten inte i förgrunden för dem. Men eftersom de tenderade att identifiera

---

[1] Det är frapperande hur de som behandlade detta tema underlät att klargöra om de diskuterade den deskriptiva frågan, huruvida litteraturen faktiskt *ger* en objektiv beskrivning eller ett subjektivt uttryck, eller den normativa frågan, huruvida litteraturen *bör ge* det ena eller det andra. Underlåtenhetssynden att inte skilja mellan deskriptivt och normativt präglade för övrigt stora delar av litteraturdebatten i Kina på 1920-talet.

[2] M. Gálik, *Mao Tun and Modern Chinese Literary Criticism*, 63.

[3] Jfr Gálik, a.a., 56.

"jaget" med världen eller universum, ansåg de ändå att subjektets manifestation i litteraturen äger giltighet långt utöver det enskilda jaget.[1]

Ett tredje grundtema i diskussionen gällde problemet huruvida litteraturen i första hand skulle uttrycka, gestalta och ge upphov till känslor eller till tankar och idéer, dvs frågan om litteraturens emotionella respektive intellektuella innehåll och funktion. Chen Duxiu skrev i ett brev i december 1916 bland annat:

> Utgör inte kompositionens och ordvalets skönhet, den litterära stilens friskhet [...] samt känslans äkthet och förmåga att engagera huvudfaktorerna i den konstnärliga prosan? I sakprosan är förnuftet det väsentliga; i litteraturen är känslan det väsentliga.[2]

Detta tyder på att Chen Duxiu uppfattade det emotionella elementet som konstitutivt för litteraturen.

För Hu Shi var däremot idéinnehållet det väsentliga i litteraturen.[3]

Mao Duns och Zheng Zhenduos inställning i detta sammanhang utgjorde ett slags syntes av Chen Duxius och Hu Shis uppfattningar. Litteraturen skulle enligt deras mening gestalta såväl känslor som tankar och idéer.[4]

Cheng Fangwu och Guo Moruo ansåg att känslan, snarast "medkänslan" (tongqing) var det väsentliga i litteraturen. Inspirerad av den franske teoretikern M. Guyaus arbete *L'art au point de vue sociologique* betonade Cheng Fangwu vikten av en

---

[1] Lars Ellström har närmare utrett denna föreställning om jaget i uppsatsen "Subjektivism och individualism i en dikt av Guo Moruo". Denna uppsats kommer att publiceras i samlingsvolymen från Århus Universitets jubileumssymposium över litteratur och samhälle i det moderna Kina vilken beräknas komma ut 1980.

[2] Chen Duxiu, "Tongxin" (Brevväxling) [Ett brev till Chang Naide], i XQN, 2:4 (1916-12-01).

[3] Se t ex Hu Shi, "Tongxin" (Brevväxling) [Ett brev till Chen Duxiu], i XQN, 2:2 (1916-10-01).

[4] Se t ex Mao Dun, "Xin wenxue yanjiuzhe de zeren yu nyli" (Forskarnas ansvar och strävanden i studiet av den nya litteraturen), i WXDX, 2, 159-163.

stor emotionell kapacitet hos författaren.[1] Genom att författaren i det litterära arbetet ger uttryck för sina känslor, väcker han medkänsla hos sina läsare. Häri ligger, menade han, litteraturens viktigaste sociala funktion.[2]

En tes i denna avhandling är att grundtematiken från den förmarxistiska litterära diskussionen inom rörelsen för en ny kultur spelade en väsentlig roll också i debatten om proletär litteratur 1928-1929.

DEN MARXISTISKA LITTERATURSYNENS FRAMVÄXT I KINA

Olika socialistiska teorier introducerades i Kina redan under slutet av 1800-talet.[3] Men det var först efter Oktoberrevolutionen som marxismen på allvar började uppmärksammas som en teori med vars hjälp man kunde analysera Kinas historiska utveckling och utforma en revolutionär strategi.[4]

Vintern 1918-1919 bildades en marxistisk studiegrupp i Peking under professor Li Dazhaos ledning. I maj 1919 utkom tidskriften *Xin Qingnian* med ett specialnummer om marxismen.[5] Från denna tid ökade intresset för och kunskapen om marxismen snabbt i Kina.

Det marxistiska intresset koncentrerades emellertid till en början till den politiska teorin och till historiesynen.

---

1 Den svenske filosofen och litteraturhistorikern Albert Nilsson (1878-1936) analyserade och värderade Guyaus filosofi och estetik i sin doktorsavhandling *Guyaus estetik. En kritisk granskning* (Lund, 1909). Angående Guyaus påverkan på Cheng Fangwu, se M. Gálik, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: V. The Socio-Aesthetic Criticism of Ch'eng Fang-wu", i AAS, 7 (1971), 41-78.

2 Se t ex Cheng Fangwu, "Yishu zhi shehui de yiyi" (Konstens sociala betydelse), i *Chuangzao Zhoubao*, 41 (mars, 1924), 1-5.

3 Se Martin Bernal, *Chinese Socialism to 1907* (Ithaca & London, 1976) samt Li Yu-ning, *The Introduction of Socialism into China* (New York & London, 1971).

4 Se Arif Dirlik, *Revolution and History. Origins of Marxist Historiography in China, 1919-1937* (Berkeley, Los Angeles, London, 1978), 19-53.

5 Se Maurice Meisner, *Li Ta-chao and the Origins of Chinese Marxism* (Cambridge, Mass., 1968), 71 ff.

Det skulle dröja till 1923 innan den marxistiska synen på litteratur och konst började diskuteras i kinesiska tidskrifter.

QU QIUBAI

En pionjär vad gäller introduktionen av marxistisk litteraturteori i Kina var Qu Qiubai (1899-1935), som från januari 1921 till december 1922 vistades i Sovjetunionen som korrespondent för *Chenbao* (Morgontidningen) samt som tolk och lärare vid det nyöppnade Internationella arbetaruniversitetet i Moskva. Till Qu Qiubais elever i Moskva hörde Jiang Guangci (1901-1931), en annan framträdande introduktör av marxistisk litteraturteori och sedermera deltagare i debatten om proletär litteratur.[1]

I januari 1923 återkom Qu Qiubai till Kina och tillträdde på hösten samma år posten som dekanus för den samhällsvetenskapliga fakulteten vid det nya *Shanghai Daxue* (Shanghais Universitet). Denna skola hade grundats av kommunistpartiet[2] och skulle bli ett viktigt forum för den fortsatta marxistiska diskussionen i Kina. Till lärarna vid universitetet hörde, utom Qu Qiubai, bland andra Cai Hesen (1890-1931), Li Da (1890-1967), Ren Bishi (1904-1950), Jiang Guangci (sedan han 1924 återkommit från Sovjetunionen), Yun Daiying (1895-1931), Deng Zhongxia (1897-1933), Xiao Chunü (1879-1936), Wang Jingwei och Dai Jitao (1891-1949). Som föreläsare medverkade också av och till Guo Moruo och Mao Dun.

Qu Qiubai, som 1922 gick med i kommunispartiet,[3] gav två kurser vid universitetet. Innehållet i de två kurserna finns

---

[1] Agående Qu Qiubais biografi, se t ex kapitlet "Ch'ü Ch'iu-po: The Making and Destruction of a Tenderhearted Communist", i Tsi-an Hsia, *The Gate of Darkness. Studies on the Leftist Literary Movement in China* (Seattle & London, 1968), 3-54 samt Paul Pickowicz, *Ch'ü Ch'iu-pai and the Origins of Marxist Literary Criticism in China*, (ej publicerad doktorsavhandling framlagd vid University of Wisconsin, 1973).

[2] Ye Ziming, *Lun Mao Dun sishi nian de wenxue daolu* (Om Mao Duns litterära väg under fyrtio år; Shanghai, 1978), 26.

[3] Chen Tiejian, "Chongping 'Duoyu de hua'" (Förnyad bedömning av "Överflödiga ord"), i *Lishi Yanjiu*, 3 (1979), 25-35.

sammanfattat i Qus två arbeten *Shehui kexue gailun* (Allmänt om samhällsvetenskapen) och *Shehui kexue jiangyi* (Föreläsningar i samhällsvetenskap). Av dessa har jag endast haft tillgång till det förra.[1]

Ett kapitel i *Shehui kexue gailun* behandlar förhållandet mellan konst och social förändring och utgjorde förmodligen, som Paul Pickowicz framhållit, "the first purely theoretical introduction into China of the basic principles of Marxist esthetics".[2] Detta kapitel beskriver på konventionellt marxistiskt vis konsten som en del av den ideologiska överbyggnaden i samhället och därmed bestämd av den materiella basen. Konsten i ett visst samhälle präglas, framhålls det, i första hand av de härskande klasserna i detta samhälle. I det borgerliga samhällets litteratur urskiljes tre strömningar: litteratur som stöder den borgerliga revolutionen, litteratur som avslöjar ondskan i det borgerliga samhället samt förtvivlans dekadenta litteratur.

Qu Qiubai anser i detta kapitel av *Shehui kexue gailun* det mycket svårt att skapa en proletär litteratur i det borgerliga samhället, eftersom de materiella villkoren gör det omöjligt för proletärerna själva att bedriva litterär verksamhet. Under en övergångsperiod - fram till dess den socialistiska revolutionen ägt rum, får man förmoda - tillkommer det därför en liten grupp intellektuella att föra proletariatets talan litterärt.

Hösten 1923 skrev Qu Qiubai ett par artiklar i vilka han kortfattat introducerade samtida sovjetisk litteratur och litteratursyn. I artikeln "Laonong Eguo de xin wenxuejia"

---

[1] Detta arbete har beskrivits som en sammanfattning av Bucharins *Den historiska materialismen* (Dirlik, a.a., 23, Pickowicz, a.a., 106). Det är dock missvisande, eftersom Qus arbete skiljer sig betydligt från Bucharins både ifråga om disposition och innehåll. Därmed inte sagt att Qu inte inspirerats av Bucharin.

[2] Pickowicz, a.a., 107.

(Nya författare i arbetarnas och böndernas Ryssland)[1] presenterar han helt kort företrädare för tre skilda litterära strömningar i Sovjetunionen: futuristerna, realisterna och proletärförfattarna. Bland futuristerna nämner Qu främst Vladimir Majakovskij (1893-1930) och Boris Pasternak (1890-1961), och bland realisterna prisar han S.A. Semenov (1893-1942) och dennes roman *Golod* (Svält). Bland proletärförfattarna slutligen räknar han upp N.G. Poletaev (1889-1935), V.V. Kazin (1898-), M.P. Gerasimov (1889-1939), V.D. Aleksandrovskij (1897-1934), I.I. Sadof'ev (1889-1965) samt A.K. Gastev (1882-1941). I samma artikel slutligen presenterar han också tidskrifterna *Krasnaja Nov'*, *Naši Dni* och *Kuznica* samt litteraturteoretikerna P.S. Kogan (1872-1932) och D. Bednyj (1883-1945).

I artikeln "Chi E de wenyi shidai de di yi yan" (Den första svalan under det röda Rysslands litterära och konstnärliga epok)[2] presenterar Qu Qiubai relativt utförligt två *Proletkul't*-pionjärer: Fedor Kalinin (1882-1920) samt Pavel Bessal'ko (1887-1920). Inledningsvis ger han uttryck för några allmänna synpunkter på "proletär kultur".

Oktoberrevolutionen inledde inte bara en ny epok i världspolitiken, påpekar han, utan öppnade också "en ny väg för mänsklighetens kultur", en proletär kultur. "Endast en proletär kultur är en mänsklig kultur", skriver han. Ända fram till Oktoberrevolutionen hade emellertid den proletära kulturen befunnit sig på en mycket låg utvecklingsnivå. Med ett resonemang som kan föra tankarna till Trockij framhåller Qu att detta skiljer den proletära kulturen från den borgerliga kulturen, som kunde utvecklas redan i feodalsamhället. Detta

---

[1] Denna artikel, som är daterad 1923-08-03, skrevs för att ingå i boken *Eguo wenxue shilüe* (En kort historia över rysk litteratur), som Zheng Zhenduo redigerade. Artikeln ingår i *Qu Qiubai wenji* (Qu Qiubais samlade skrifter; Peking, 1954), 2, 545-550.

[2] Denna artikel, som är daterad 1923-10-04, publicerades ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 15:6 (1924-06-10); den ingår i *Qu Qiubai wenji*, 2, 550-559.

hade varit möjligt därför att bourgeoisien redan under den feodala epoken kunnat bedriva egen ekonomisk verksamhet och på så sätt stått relativt självständig i förhållande till de feodala härskarna. Proletariatet är däremot helt integrerat i det borgerliga samhällets ekonomiska system och saknar därför bas för att under kapitalismen utveckla en "framtida hela mänsklighetens kultur". (Tydligen uppfattar Qu proletär kultur som en hela mänsklighetens kultur.)

Qu Qiubai framhåller vidare att den tidiga proletära kulturen "lutade åt samhällsvetenskapen", dvs utvecklades tidigare på det samhällsvetenskapliga än på det litterära området. "Proletariatet har sin egen Rousseau [dvs Marx] men inte sin egen Shakespeare".

Den marxistiska kultur- och litteratursyn som Qu Qiubai introducerade 1923-1924 innebar således att proletär kultur och litteratur skulle utvecklas sedan den borgerliga staten krossats samt att denna kultur var en hela folkets kultur. I det borgerliga samhället kunde endast ett embryo till proletär kultur uppträda, eftersom de materiella villkoren gjorde det omöjligt för proletariatet att självt utforma sin kultur.

I de texter av Qu Qiubai som här omtalas förekommer inga explicita referenser till Kina, vilket nog beror på att uppgiften att utveckla en proletär kultur vid denna tid ännu inte föreföll riktigt aktuell i Kina. Enligt det kinesiska kommunistpartiet, som Qu var medlem av sedan februari 1922, var ju uppgiften ännu så länge att verka för en borgerligt demokratisk och inte för en socialistisk revolution. Först sedan den borgerligt demokratiska revolutionen genomförts skulle den socialistiska revolutionen förhoppningsvis kunna inledas. Med tanke på att Qu ansåg att endast ett embryo till proletär kultur kunde utvecklas i det borgerliga samhället är det därför osannolikt att han skulle ha ansett det möjligt att vid denna tid utveckla en proletär kultur i Kina, som ju ännu inte ens genomgått den borgerliga revolutionen.

GRUPPEN KRING TIDSKRIFTEN *ZHONGGUO QINGNIAN*

Under sin tid vid Shanghais Universitet samarbetade Qu Qiubai nära med flera av ledarna för *Shehuizhuyi Qingnian Tuan* (Det socialistiska ungdomsförbundet). Denna organisation hade grundats i augusti 1920 och accepterade fram till mitten av 1920-talet inte bara kommunister utan också exempelvis anarkister och gillessocialister som medlemmar.[1]

Förbundet hade redan vid sin första kongress, som ägde rum i maj 1922,[2] uppmanat sina medlemmar att verka för en "proletarisering av litteraturen och konsten".[3]

I en rad artiklar i förbundets organ *Zhongguo Qingnian* (Kinas ungdom), som började komma ut i oktober 1923,[4] publicerade personer som Deng Zhongxia, Li Qiushi (1903-1931), Yun Daiying och Xiao Chunü under 1923 och 1924 marxistiskt inspirerade artiklar om litteraturen och konsten i det samtida Kina. Dessa artiklar var försök att omsätta de teoretiska kunskaper om marxistisk litteratur- och konstsyn, som Qu Qiubai förmedlat, i en konkret analys av de aktuella förhållandena i Kina.

Artiklarna i *Zhongguo Qingnian* utgjorde en viktig utgångspunkt för den fortsatta agitationen för revolutionär och proletär litteratur i Kina. I dem behandlades bl a frågor angående litteraturens revolutionära roll, författarnas uppgifter samt politiskt respektive litterärt arbetes relativa betydelse. Gruppen kring *Zhongguo Qingnian* utförde en pionjär-

---

1 Angående denna organisation, se t ex Wang Jianmin, *Zhongguo gongchandang shi gao* (Utkast till historia över Kinas kommunistiska parti), 1 (Hongkong, 1974), 179-187.

2 Wang Jianmin, a.a., 179.

3 Se Yan Jiayan, "Ping yijiuerba nian wuchan jieji wenxue de changdao he lunzheng" (Kommentar till propagerandet för och debatten om proletär litteratur 1928) i *Wenxue Pinglun*, 2 (1978), 7-16. Angående organisationens litteratursyn, se också Zhang Bilai, "Yijiuersan nian 'Zhongguo Qingnian' jige zuozhe de wenxue zhuzhang" (Några författares idéer om litteratur i *Zhongguo Qingnian* 1923), i Li Helin m fl, *Zhongguo xin wenxue shi yanjiu* (Forskningar rörande Kinas nya litteratur; Peking, 1951), 36-49.

4 M. Gálik, *Mao Tun and Modern Chinese Literary Criticism*, 82.

insats genom att för första gången i Kina utifrån en marxistisk litteratursyn förespråka en revolutionär och proletär litteratur som skulle tjäna den kinesiska revolutionen.

Revolutionen är en följd av ekonomiskt förtryck, påpekar Deng Zhongxia i artikeln "Gongxian yu xin shiren zhi qian" (Propå till de nya poeterna).[1] Men för att väcka människorna till medvetenhet och för att inge dem mod "måste man först uppväcka [jidong] deras känslor", och för detta är litteraturen "det mest effektiva verktyget". För att litteraturen skall kunna fullgöra denna uppgift krävs dock att författarna har gedigna kunskaper om den sociala verkligheten. Deng Zhongxia anger tre huvuduppgifter för författarna:

(1) Att skapa flera verk som gestaltar kinesernas "storslagna nationalanda" (minzu weida jingshen). Alltsedan utlänningarna började tränga in i Kina har det blivit vanligt att framställa kineser som odugliga, omoraliska, mindervärdiga etc. Men förlorad självaktning hör till det värsta som kan drabba ett folk. Om Kina skall räddas, krävs därför att den nationella känslan uppammas, och detta är något som författarna kan bidra till. Detta skulle bli ett centralt tema i debatten 1928-1929, då exempelvis Lu Xun kritiserades för att endast gestalta "Kinas sorg".

(2) Att skapa flera verk som beskriver livet i den sociala praktiken (shehui shiji shenghuo). Gedigna kunskaper om den sociala verkligheten är nödvändiga för att den sociala omvandlingen skall kunna genomföras framgångsrikt. Denna synpunkt skulle utvecklas med stor kraft av Lu Xun och Mao Dun i debatten 1928-1929.

(3) Att ägna sig åt praktiskt revolutionärt arbete. En författare måste själv ha upplevt det han skriver om för att kunna engagera sina läsare, menar Deng. Även denna synpunkt skulle komma att spela en viktig roll i debatten 1928-1929.

Kraven under punkterna (1) och (2) utvecklades ytterligare i [Li] Qiushis artikel "Gao yanjiu wenxue de gingnian" (Till

---

[1] Denna artikel publicerades ursprungligen i *Zhongguo Qingnian*, 10 (1923-12-22); omtryckt i CKZL, 1, 179-181.

ungdomar som studerar litteratur).[1] De ungdomar som önskar bli författare uppmanas här att följa Tolstojs exempel och gå ut bland folket för att verkligen lära känna dess villkor. En viktig uppgift, som författarna i Kina försummat enligt Qiushi, är att skildra de hårda levnadsvillkoren i det kinesiska samhället. Själv är han förtrogen med förhållandena i en kolgruva och beklagar att de ännu inte skildrats i litteraturen.

Qiushi ställer i sin artikel också frågan vilken rörelse som är viktigast, den litterära eller den praktiska (härmed avser han nog ungefär "icke-teoretiskt revolutionärt arbete"). Han svarar själv med att påpeka att den ryska revolutionen visserligen hämtade kraft ur Turgenevs, Tolstojs och Dostojevskis verk, men att den ändå i första hand var ett verk av Lenins och andras praktiska arbete. Och apropå indiska förhållanden förklarar han att en Gandhi visat sig viktigare än hundra Tagore.

Ur en något annan synvinkel framhåller Yun Daiying i brevet "Wenyi yu geming" (Litteratur och revolution),[2] att det viktiga är att ungdomar börjar ägna sig åt revolutionärt arbete. När det väl finns revolutionärer, kommer också den revolutionära litteraturen att framträda.

JIANG GUANGCI

En annan pionjär vad gällde att introducera och förespråka en marxistisk litteratursyn i Kina var Jiang Guangci (1901-

---

[1] Denna artikel publicerades ursprungligen i *Zhongguo Qingnian Zhoukan*, 5 (1923-11-17); omtryckt i CKZL, 1, 195-197. Qiushi har tidigare ansetts vara en pseudonym för Deng Zhongxia (Gálik, a.a., 84) eller för Qu Qiubai (Pickowicz, a.a., 123). Marián Gálik visar emellertid i ett nytt stort arbete, som jag fått tillgång till när denna avhandling håller på att skrivas ut, att Qiushi är Li Qiushi (1903-1931), som också ingick i kretsen kring *Zhongguo Qingnian*. Se M. Gálik, *The Genesis of Modern Chinese Literary Criticism* (Bratislava, 1980), 130.

[2] Publicerades ursprungligen i *Zhongguo Qingnian*, 31 (1924-05-17); omtryckt i CKZL, 1, 191-192.

1931).[1] Jiang deltog i studentrörelsen 1919, gick med i Socialistiska Ungdomsförbundet och skickades förmodligen 1921 till Sovjetunionen för att studera vid Internationella arbetaruniversitetet tillsammans med bl a cirka 35 andra kinesiska studenter utskickade av Socialistiska Ungdomsförbundet. Som vi sett undervisades denna grupp av bland andra Qu Qiubai.

Jiang Guangci synes ha återvänt till Kina 1924. Efter återkomsten utnämndes han till lärare i samhällsvetenskap vid Shanghais Universitet. Han fann det emellertid tråkigt att undervisa och tog därför på våren 1925 tjänst som tolk hos den kristne krigsherren Feng Yuxiang (1882-1948). Vid tiden för 30 maj-incidenten befann han sig i Kalgan. Redan i november 1925 återvände emellertid Jiang till sin tjänst vid universitetet i Shanghai. Våren 1927 flydde han efter Jiang Jieshis kupp till Wuhan. Efter kuppen i Wuhan återvände han till Shanghai där han nu slog sig ned i den franska koncessionen och där han levde fram till sin död, med undantag för ett besök i Japan i augusti-november 1929.

Redan 1923 publicerade Jiang Guangci en marxistisk artikel i *Xin Qingnian*, vars redaktör nu var Qu Qiubai, under rubriken "Jingji xingshi yu shehui guanxi zhi bianqian" (Den ekonomiska formationen och de sociala förhållandenas förändring).[2] Jiang presenterade i den artikeln grunddragen i den historiska materialismen med tonvikten lagd vid produktionsmedlens förnyelse som motorn i den utveckling som leder mänskligheten från den primitiva kommunismen via slavsystemet, feodalismen och kapitalismen till kommunismen.

---

[1] Angående Jiang Guangcis biografi, se kapitlet "The Phenomenon of Chiang Kuang-tz'u", i Tsia-an Hsia, a.a., 55-100; Huang Yaomian, "Jiang Guangci xiaozhuan" (Kort biografi över Jiang Guangci), i *Jiang Guangci wenxuan* (Valda skrifter av Jiang Guangci; Peking, 1951), 27-29; M. Gálik, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: VI. Chiang Kuang-tz'u's Concept of Revolutionary Literature", i AAS, 8 (1972), 43-69. För en bibliografi över Jiang Guangcis arbeten, inklusive översättningar, se Qu Guangxi, "Jiang Guangci zhuyi xinian de mulu" (Kronologisk bibliografi över Jiang Guangcis författarskap och översättningar), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material om Kinas nutida litteratur), 1 (Shanghai, 1962), 167-184.

[2] Publicerades ursprungligen i *Xin Qingnian Jikan* (1923-12-20).

Artikeln "Wuchan jieji geming yu wenhua" (Den proletära revolutionen och kulturen) från augusti 1924[1] innehöll den dittills förmodligen mest utförliga analys som publicerats i Kina av begreppet proletär litteratur.

I denna artikel tar Jiang Guangci som utgångspunkt för sitt resonemang ett citat av Heine, i vilket denne uttrycker fruktan för den dag då kommunisterna, som inte tror på någon gud, skall ta makten och med sina grova händer förstöra alla vackra ting och all den konst som poeter älskar.[2] Jiang menar att Heines farhågor var obefogade. Proletärer och kommunister kommer alltid att hylla och vörda "poeters blod - Heines *Die schlesischen Weber* och Goethes *Faust*". Den proletära revolutionen skall undanröja alla hinder för fortsatt kulturell utveckling. "Den proletära revolutionen löser inte bara brödfrågan utan öppnar också en ny väg för mänsklighetens kultur".

För Jiang Guangci stod frågan om den proletära revolutionens inverkan på kulturen (främst litteraturen) i centrum. Jiang älskade litteratur och var besatt av tanken på att skapa en ny kinesisk litteratur av verkligt hög kvalitet.

---

[1] Publicerades ursprungligen i *Xin Qingnian Jikan* (1924-08-01).

[2] Heine syftar här på de berömda raderna i Heines förord på franska från 1855 till samlingen Lutezia: "Cet aveu, que l'avenir appartient aux communistes, je le fis d'un ton d'appréhension et d'angoisse extrêmes, et hélas! ce n'était nullement un masque! En effet, ce n'est qu'avec horreur et effroi que je pense à l'époque où ces sombres iconoclastes viendront à la domination: de leur mains calleuses ils briseront sans merci toutes les statues de marbres de la beauté, si chères à mon coeur; ils fracasseront toutes ces babioles et fanfreluches fantastiques de l'art, qu'aimait tant le poète; ils détruiront mes bois de lauriers et y planteront des pommes de terre; les lis qui ne filaient ni ne travaillaient, et qui pourtant étaient vètus aussi magnifiquement que le roi Salomon dans toute sa splendeur, ils seront arrachés alors du sol de la société, à moins qu'ils ne veuillent prendre en main le fuseau; les roses, ces oisives fiancées des rossignols, auront le même sort: les rossignols, ces chanteurs inutiles, seront chassés, et hélas! mon *Livre des Chants* servira à l'épicier pour en faire des cornets où il versera du café ou du tabac à priser pour les vieilles femmes de l'avenir. Hélas! Je prévois tout cela, et je suis saisi d'une indicible tristesse en pensant à la ruine dont le prolétariat vainqueur menace mes vers, qui périront avec tout l'ancien monde romantique." (Citerat efter Nigel Reeves, *Heinrich Heine, Poetry and Politics* [London, 1974], 158.)

Liksom i artikeln "Jingji xingshi yu shehui guanxi zhi biangian" (Den ekonomiska formationen och de sociala förhållandenas förändring) betonar Jiang i "Wuchan jieji geming yu wenhua" (Den proletära revolutionen och kulturen) att "människans andliga liv bestäms av hennes materiella liv". Kulturen överensstämmer med den materiella basens utvecklingsnivå och kan inte "överskrida" (chaochu) denna. Kulturen under feodalismen är därför högre utvecklad än under urkommunismen, och kulturen under kapitalismen är högre utvecklad än under feodalismen. I den mån samhället är uppdelat i klasser, har också litteraturen klassnatur. De härskande klasserna använder kulturen för att vilseleda och underkuva de förtryckta klasserna. "Kulturen är visserligen en utkristallisering av hela mänskligheten" skriver Jiang, "men på grund av klasskampen antar den själv ett slags klassfärgning". Längre fram i artikeln skriver han:

> Eftersom kulturen är en utkristallisering av hela mänskligheten, bör den inte monopoliseras av någon enskild klass. Men i klassamhället är det oundvikligt att de kulturella krafterna, trots att de är produkter av hela mänskligheten, utgör de härskande klassernas privategendom.

Jiangs formuleringar ger här intryck av att han menar att all kultur visserligen innehåller en allmängiltig kärna men att den i klassamhället färgas av de härskande klasserna, vilket är något annat än den extrema ståndpunkt ifråga om litteraturens klassnatur som *Wenhua Pipan*-gruppen skulle företräda i debatten 1928-1929.

I det kommunistiska samhället, då alla klasskillnader upphävts, kommer litteraturen att sakna denna "klassfärgning". Då kommer en hela mänsklighetens kultur att förverkligas.

Som andra klasser skapar också proletariatet sin egen kultur, innan det kommunistiska samhället förverkligats. Den proletära kulturen utgör emellertid också början på hela mänsklighetens kultur.

Innan proletariatet gripit den politiska makten är den proletära kulturens utvecklingsnivå ytterst låg, men därefter

kan den utvecklas snabbt, något som bland annat efarenheterna från Sovjetunionen bevisar. Basen för den proletära kulturen är den moderna storindustrin.

Av stor betydelse för den proletära kulturens framväxt är det att personer från andra klasser än proletariatet gör gemensam sak med detta. Jiang skriver:

> Det förekommer att vissa storslagna element går över från antagonistiska klasser och blir den proletära revolutionens trogna tjänare. Dessa avfällingar från den egna klassen [jieji de panzei] kan, innan den proletära revolutionen ägt rum, påskynda den och, sedan den krönts med framgång, göra unika insatser för att skapa en proletär kultur.

De ledande revolutionärerna både på den politiska och den kulturella fronten var sällan arbetare eller bönder utan härstammade faktiskt från "antagonistiska klasser". Jiangs formuleringar här torde ge en god bild av hur han själv och andra revolutionärer med feodal eller borgerlig bakgrund såg på sin roll i revolutionen.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att Jiang Guangci i artikeln "Wuchan jieji geming yu wenhua" (Den proletära revolutionen och kulturen) sätter kulturen i centrum och betonar revolutionens positiva inverkan på kulturen. Däremot skriver han inget om att kulturen, t ex litteraturen, skulle vara värdefull som ett vapen i den revolutionära kampen. När det gäller kulturella värden, tar han endast upp rent estetiska sådana som skönhet.

En mängd frågor tas överhuvudtaget inte upp i artikeln, t ex frågan om litteraturens eventuella roll som politiskt vapen samt frågan, huruvida det vid den här tiden vore möjligt att skapa en proletär kultur i Kina. Inte heller förklarar Jiang vad som egentligen utmärker en specifikt proletär kultur och litteratur.

Något av allt detta berör emellertid Jiang i artikeln "Xiandai Zhongguo shehui yu geming wenxue" (Det nutida kine-

siska samhället och den revolutionära litteraturen) från januari 1925.[1] Huvudämnet för denna artikel är den samtida kinesiska litteraturen som Jiang bedömer mycket kritiskt. Den enda författare som han berömmer är Guo Moruo, vars diktverk *Nüshen* (Gudinnorna) från 1921 han särskilt prisar.[2]

Men utöver kommentarerna om den existerande litteraturen gör Jiang i förbifarten några uttalanden om litteraturens revolutionära roll som är intressanta:

> Litteraturen är en återspegling av samhällslivet. Passivt åskådliggör [biaoxian] en författare samhällslivet;[3] aktivt kan han uppamma [gudong], höja och stimulera känslorna i samhället. [...] författarna representerar känslorna i samhället (det har jag alltid hävdat), och de har en förpliktelse att uppamma dem. När vi hör författarnas rop och skrik, så bevisar de att känslorna i samhället inte är döda.

Här framkommer det att Jiang Guangci menar att litteraturen har till uppgift att uttrycka och stimulera känslor. Därigenom kan litteraturen också, enligt Jiangs uppfattning, tjäna revolutionen.

I "Shiyue geming yu Eluosi wenxue" (Oktoberrevolutionen och den ryska litteraturen), som publicerades som artikelserie i *Chuangzao Yuekan* 1926-1928,[4] konstaterar Jiang Guangci inledningsvis att Oktoberrevolutionen skapat nya betingelser för den ryska litteraturen. Stora författare som Cechov, Dostoevskij, Gogol, Tolstoj och Turgenev är nu döda och hör till

---

1 Denna artikel publicerades ursprungligen 1925-01-01 i *Juewu*, en bilaga till Shanghai-tidningen *Minguo Ribao;* omtryckt i CKZL, 1, 206-210.

2 *Nüshen* måste räknas som det första betydande verket inom "den nya poesin" (xin shi) i Kina. "Guo Moruo var visserligen inte den förste som skrev dikter på det moderna kinesiska talspråket i en fri stil som bröt med den traditionella starkt reglerade poesin [...], men det var först med Guo Moruos *Gudinnor* som den nya synen på samhälle och litteratur fick en adekvat poetisk gestaltning." (Lars Ellström, "Om Fenixfåglarnas nirvana", i *Orientaliska Studier*, 26-27 [1977], 71-77.) En nyutgåva av *Nüshen* kom ut i Peking 1977.

3 Angående översättningen av *biaoxian*, se nedan, s. 209, not 1.

4 Artikelserien publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 1:2 (1926-04-16), 102-110; 1:3 (1926-05-16), 82-90; 1:4 (1926-06-16), 40-49; 1:7 (1927-07-13), 76-85; 1:8 (1928-01-01), 79-93.

en förgången tid. Gor'kij lever visserligen, men också han är passé (!). Anmärkningsvärt är att bland de författare som Jiang Guangci sedan behandlar närmare i artikeln - Aleksandr Blok (1880-1921), Demjan Bednyj (1883-1945), Ilja Èrenburg (1891-1967), Sergej Esenin (1895-1925) samt de s k Serapionbröderna - var Bednyj den ende verklige representanten för den nya sovjetlitteraturen; de övriga var ju som mest *poputčiki* eller "revolutionens färdkamrater". Trots det värderar Jiang dem högt som författare.

Jiang framhåller också uttryckligen att t ex Serapionbröderna inte är verkliga kommunister utan endast *geming de tongbanzhe* (revolutionens färdkamrater). De intresserar sig inte för revolutionens kommunistiska mål och förstår inte kommunismens innebörd, anser han. Därför fäster de inte sitt hopp till stadsproletariatet utan till bönderna. Det är ännu oklart hur länge de kommer att fortsätta på revolutionens väg.

I perspektivet av debatten 1928-1929 är det särskilt intressant att Jiang Guangci i den här artikeln bedömer flera av de ryska *poputčiki* positivt vad gäller deras litterära verk samtidigt som han pekar på deras politiska brister. En sådan tudelning av litterära och politiska kriterier skulle *Wenhua Pipan*-gruppen och *Taiyang She* inte acceptera i debatten 1928-1929.

Den grupp skribenter som behandlats i detta avsnitt var i sin syn på litteraturen präglade av diskussionen i Sovjetunionen samtidigt som de stod friare i förhållande till den inhemska kinesiska diskussionen under rörelsen för en ny kultur än exempelvis företrädarna för *Wenxue Yanjiu Hui* och *Chuangzao She*.

I centrum för deras intresse stod frågan om litteraturens förhållande till revolutionen, och i denna fråga kom, som vi sett, olika synpunkter till uttryck. Denna problematik kan betraktas som en variant av vad som här betecknats som det första grundtemat i den förmarxistiska litterära diskussionen.

Även de övriga två grundtemata som vi urskiljt spelade stor roll i deras diskussion.

I den skriftställning som här refererats formulerades i olika sammanhang, om än med lite olika ord, den tes som 1928 skulle ge upphov till en av decenniets mest uppseendeväckande kulturdebatter, nämligen förespråkandet av en proletär litteratur till stöd för proletariatets kamp för ett socialistiskt samhälle. 1923-1924 tycks denna tes inte ha väckt någon större uppmärksamhet. Tiden var ännu inte mogen!

CHUANGZAO SHE: GUO MORUO OCH CHENG FANGWU

Från mitten av 1920-talet började *Chuangzao She* att förespråka en marxistisk litteratursyn. Redan dessförinnan hade enskilda medlemmar av sällskapet uttalat sig i marxistiska tongångar. I dikten "Feitu song" (Hyllning till banditerna) från 1919, som senare fogades till samlingen *Nüshen* (Gudinnor), prisade Guo Moruo Marx, Engels och Lenin. Och i inledningsdikten till *Nüshen* skrev han:

> Jag är proletär:
> Ty utom mitt nakna jag
> har jag ingen egendom.
> *Nüshen* har jag själv skapat,
> kanske kunde jag kalla den min privata egendom,
> Men jag vill bli kommunist,
> därför öppnar jag den för alla.[1]

I artikeln "Women de wenxue xin yundong" (Vår nya litteraturrörelse) från maj 1923 skrev Guo Moruo:

> Vi motsätter oss kapitalismens giftiga drake. [...] Vår rörelse skall explodera i en proletär anda.[2]

Samma månad skrev Yu Dafu (1896-1945), vid denna tid prominent medlem av *Chuangzao She*, artikeln "Wenxue shang de jieji

---

[1] Översatt efter Guo Moruo, *Nüshen* (Gudinnorna; Peking, 1977), 1.

[2] Denna artikel publicerades i *Chuangzao Zhoubao*, 3 (1923-05-27), 13-15.

douzheng" (Klasskampen i litteraturen), som han avslutade med följande appell:

> Lidande proletärer i världen,
> förtryckta kamrater i samhället och litteraturen,
> litteratörer fientliga till de besuttna klassernas lakejer,
> vi måste alla enas
> och bilda en gemensam klass i världen
> samt utan att svikta förverkliga våra ideal!
> Vi är förvissade om att "framtiden är vår".[1]

Det var emellertid först något år senare som t ex Guo Moruo och Cheng Fangwu började tillägna sig mera gedigna kunskaper om marxismen och en marxistisk litteratursyn.

I april 1924 återvände Guo Moruo till Japan, där han vistades till i november samma år. Ett par månader under våren och sommaren detta år ägnade han åt att översätta den japanske marxisten Kawakami Hajimes essäsamling "Shakai kakumei to shakai seisaku" (Social organisation och social revolution) från 1922.[2] Under detta arbete blev Guo Moruo övertygad marxist.[3] I ett sedermera berömt brev till Cheng Fangwu i augusti 1924 berättar han om sin övergång till marxismen och redogör för hur hans litteratursyn förändrats:

> Min syn på litteraturen har nu helt förändrats. Jag anser att det inte är [den litterära] tekniken som är det viktiga, utan det viktiga är gårdagens, dagens och morgondagens litteratur. Gårdagens litteratur var förströelse för [...] aristokratin. [...] Dagens litteratur är vår revolutionära vägs litteratur, den är de förtrycktas rop och de desperatas skrik, den är kämparnas besvärjelser och revolutionens efterlängtade glädje. Dagens litteratur är alltså en revolutionär litteratur. Jag anser att den är ett över-

---

[1] Översatt efter Yu Dafu, "Wenxue shang de jieji douzheng" (Klasskampen i litteraturen), i *Chuangzao Zhoubao*, 3 (1923-05-27), 1-5.

[2] Detta verk behandlar förhållandet mellan det mänskliga medvetandet och historiens materialistiska lagar. Se Gail Lee Bernstein, *Japanese Marxist: A Portrait of Kawakami Hajime, 1879-1946* (Cambridge, Mass., 1976), 118-119.

[3] Se David Tod Roy, *Kuo Mo-jo. The Early Years* (Cambridge, Mass., 1971), 157 ff.

> gångsfenomen men ett oundvikligt sådant. Hur är då morgondagens litteratur? Fangwu, den är vad du betecknat som en litteratur som överskrider [chaotuo] tid och rum. Men den kan förverkligas först sedan socialismen förverkligats. När socialismen förverkligats, kommer de stora litterära genierna att kunna utvecklas helt fritt. I den tidens samhälle kommer det inte att finnas några klasser och inte något lidande utom sådant som är naturbetingat och fysiologiskt. Först då kommer människan att återvända till sitt ursprung [huan qi ben], först då kommer litteraturen att kunna ta den sanna mänskliga naturen som sitt föremål och först då kommer en sann, ren litteratur att framträda. [...] Fangwu, vi är människor på den litterära vägen, och vår litteratur kan endast vara revolutionär litteratur. Jag anser att dagens litteratur har existensberättigande endast i den mån den påskyndar den sociala revolutionens förverkligande. [...] I det sanna livet finns bara denna väg och eftersom litteraturen avspeglar livet, kan endast en sådan litteratur vara sann. [...] Detta är propagandans tid, och litteraturen är ett skarpt vapen i propagandan.[1]

Guo Moruos indelning av litteraturen i olika former före, under och efter revolutionen är intressant. Den innebär, som framgår av citatet, att litteraturen under den revolutionära perioden har existensberättigande endast i den mån den kan påskynda den sociala revolutionen. Och det kan den göra, tycks Guo Moruo anse, om den ger uttryck åt "de förtrycktas rop och de desperatas skrik" och "revolutionens efterlängtade glädje" samt om den utgör ett slags "besvärjelser" (zhouwen) i kampen. Denna litteratur som tjänar revolutionen är en form av propaganda, ett instrument för den socialistiska revolutionen, som kommer att frigöra den litterära skaparkraften och skapa betingelser för en "sann, ren litteratur" som behandlar "den sanna mänskliga naturen".

Vintern 1926, då Guo Moru vistades i Guangzhou som dekanus för den litterära fakulteten vid Guangdongs Universitet, utvecklade han sin nya, marxistiska litteratursyn i ett par intressanta artiklar.

Márian Gálik menar att Guo Moruo med artikeln "Wenyijia de juewu" (Författarens medvetenhet) från mars 1926 "initiated

---

[1] Översatt efter "Gu hong - zhi Cheng Fangwu de yifeng xin" (Den ensamma svanen - ett brev till Cheng Fangwu), i *Moruo wenji*, 10, 286-301.

his own period of proletarian criticism".[1] Guo slår i denna artikel fast att Kina befinner sig i en period av "den fjärde klassens revolution". Utländska och kinesiska kapitalister har gemensamma intressen. Under dessa förhållanden krävs en litteratur som talar från den fjärde klassens ståndpunkt. Utan närmare preciseringar anger han realismen som denna litteraturs form och socialismen som dess innehåll.

Guo Moruo tilldelar i denna artikel kulturarbetarna rollen som avantgarde i den revolutionära processen. Personer som arbetar med litteratur och konst är i regel känsligare än andra och är därför ofta de första som förnimmer revolutionens nödvändighet. 1789 års franska revolution var ett exempel på hur sociala revolutioner förebådas och initieras av kulturella strömningar - i detta fall renässansen i Italien och Rousseaus och Voltaires författarskap i Frankrike.

Guo Moruo finner det typiskt att litterärt känsliga personer som Marx - Guo påpekar att denne i sin ungdom ville bli poet - samt Lenin och Trockij, vars litterära insikter han beundrar, framträtt som ledande revolutionärer.

Guo Moruos mest bekanta artikel om revolutionär litteratur från den här tiden är dock "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur) från 1926.[2] I 1928 års debatt skulle företrädarna för *Wenhua Pipan*-gruppen peka på denna artikel som inledningen till rörelsen för en proletär litteratur i Kina.[3]

Artikeln inleds med en redogörelse för revolution och litteratur i allmänhet samt för förhållandet mellan de båda. Revolutionen är ett uttryck för de förtryckta klassernas kamp mot de

---

[1] M. Gálik, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: IV. The Proletarian Criticism of Kuo Mo-jo", i AAS, 6 (1970), 145-160. Guo Moruos artikel "Wenyijia de juewu" (Författarens medvetenhet) publicerades i *Hongshui Banyuekan*, 2:16 (1926-05-01).

[2] Denna artikel, som är daterad 1926-04-13, publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 1:3 (1926-05-16), 1-11; engelsk översättning av Lars Ellström i John Berninghausen & Ted Huters (eds), *Revolutionary Literature. An Anthology* (White Plains, N.Y., 1976), 27-32.

[3] Se nedan, s. 207.

förtryckande klasserna och därmed ett slags egenskap hos klassamhället. Under samhällets utvecklingsgång mot allt högre stadier varierar emellertid klassförhållandena så att exempelvis bourgeoisien, som är en förtryckt klass i feodalsamhället, blir en förtryckande klass i det kapitalistiska samhället. Därför varierar revolutionen till sitt innehåll beroende på vilket samhälle den äger rum i.

Litteraturen är en produkt av samhället, och litteraturen i klassamhället representerar därför antingen de förtryckta eller de förtryckande klasserna. Litteratur som representerar de förtryckta klasserna är revolutionär, under det att litteratur som representerar de förtryckande klasserna är kontrarevolutionär.

Eftersom litteraturen är en produkt av samhället och inte kan utvecklas i opposition mot samhällets utvecklingslagar samt eftersom dessa lagar innebär att de förtryckta klasserna skall resa sig och ta ledningen i samhället, så är den revolutionära litteraturen mera "levande och progressiv" än den kontrarevolutionära litteraturen. Mot denna bakgrund menar Guo att den kontrarevolutionära litteraturen är värdelös. Den kan betecknas som "icke-litteratur". Det finns alltså bara ett slags sann litteratur och det är revolutionär litteratur. - Quod erat demonstrandum!

Efter detta inledande resonemang framför Guo Moruo två teser om litteraturen under en revolutionär period: (1) Litteraturen är revolutionens avantgarde och (2) en revolutionär period innebär en guldålder för litteraturen.

Den första tesen motiverar han med en tanke han tidigare formulerat i "Wenyijia de juewu" (Författarens medvetenhet): författare är känsligare än andra människor och förnimmer därför tidigare än andra revolutionens nödvändighet.

Tesen att en revolutionär period medför en guldålder för litteraturen verkar däremot ny för Guo Moruo. I brevet till Cheng Fangwu hösten 1924 hade han ju framhållit att en verklig litteratur skulle kunna skapas först *efter* den socialistiska revolutionen, i det kommunistiska samhället.

I "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur) anför han emellertid två argument för denna tes. För det första framhåller han att litteraturen enligt sin natur "börjar och slutar med känslor". Författaren uttrycker sina egna känslor och hans avsikt är, medvetet eller omedvetet, att framkalla samma känslor hos läsaren. Ju starkare och mer universella en författares känslor är, desto större inflytande får hans litterära verk. "Under en revolutionär period", skriver Guo, "är trängtan efter revolution en kollektiv känsla av starkaste och mest universella slag. Det är genom att ge uttryck åt en sådan känsla som litteratur skapas. Källorna till detta slags känsla är outsinliga och uttrycksmöjligheterna oändliga. Därför innebär en revolutionär period alltid en guldålder för litteraturen".

För det andra anför Guo följande argument: eftersom tragedin är litteraturens högsta form och eftersom revolutionen ger upphov till tragedier, så medför en revolutionär period en guldålder för litteraturen.

Avslutningsvis tar Guo Moruo upp frågan hur den revolutionära litteraturen bör gestalta sig konkret i Kina vid denna tid. Han erinrar om att den revolutionära litteraturen ändrat karaktär beroende på samhällsutvecklingen. I samband med den franska revolutionen och upprättandet av det kapitalistiska samhället var den revolutionära litteraturen romantisk och förespråkade i första hand den personliga frihetens och individualitetens principer i opposition mot den kontrarevolutionära "klassicistiska" eller "formalistiska" litteraturen. Men därefter har kapitalismen utvecklats och en ny förtryckt klass, proletariatet, har vuxit fram. Det har medfört att den romantiska litteraturen blivit kontrarevolutionär, medan den nya revolutionära litteraturen är socialistisk till sitt innehåll (uttrycker sympati med proletariatet) och realistisk till sin form.

I Kina bör samma krav ställas på litteraturen som i andra länder. Kapitalismen internationaliseras, och det medför en internationalisering också av klasskampen. I Kina är kampen

mot imperialism därför faktiskt en kamp för socialism. Majoriteten av Kinas folk har nu blivit ett proletariat, och den kinesiska revolutionen är en kamp under proletariatets ledning mot de besuttna klasserna.

Kinas folk kräver därför liksom proletariatet i de kapitalistiska länderna en litteratur som uttrycker sympati för proletariatet. Artikeln "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur) avslutas med följande maning till Kinas ungdom:

> Fullständig individuell frihet kan inte uppnås under det nuvarande systemet. Ni skall inte tro att ni kan tillägna er någon romantisk anda genom att dricka ett par glas vin eller att ni är geniala diktare bara för att ni skrivit några verser. Ni måste stå stadigt med bägge fötterna på jorden och identifiera huvudströmningen i litteraturen och konsten! Ni bör gå ut bland soldaterna, ut bland folket, ut till fabrikerna, ut i revolutionens malström. Ni måste förstå att den litteratur vi kräver är en socialistisk realistisk litteratur som uttrycker medkänsla med proletariatet samt att våra krav redan är desamma som de krav världen i övrigt ställer. Tiden manar oss att av alla krafter gå framåt!

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att Guo Moruo under sina tidiga marxistiska år ansåg att revolutionen och litteraturen betyder mycket för varandra. Genom att ge uttryck för och hos läsarna framkalla revolutionära känslor kan litteraturen påskynda eller utlösa den politiska revolutionen. Därigenom är litteraturen av stor betydelse för revolutionen.

Han fäste emellertid också stort avseende vid den politiska och sociala revolutionens betydelse för litteraturen. I denna fråga kan man emellertid notera en förskjutning i Guo Moruos uppfattning från brevet till Cheng Fangwu och artikeln "Wenyijia de juewu" (Författarens medvetenhet) till artikeln "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur). De tidigare texterna betonar att den socialistiska revolutionen, genom att bereda vägen för ett klasslöst kommunistiskt samhälle, skapar betingelserna för en sann, ren litteratur. I "Geming yu wenxue" skriver Guo överhuvudtaget inte om litteraturen under kommunismen men uttrycker sig å andra sidan mycket optimistiskt om litteraturens utvecklingsmöjligheter under den revolutionära perioden.

Cheng Fangwu tycks ha blivit marxist vid ungefär samma tid som Guo Moruo.[1] Nyckelbegreppet i Chengs litteraturkritik, före såväl som efter övergången till marxismen, är medkänsla (tongqing); litteratur skall skapas utifrån medkänsla och väcka medkänsla hos läsarna.

I artikeln "Geming wenxue yu ta de yongyuanxing" (Revolutionär litteratur och dess eviga karaktär) från juni 1926[2] menar Cheng Fangwu att litteratur är revolutionär i den mån den förmedlar en revolutionär känsla och om den hos läsaren "uppväcker tilltro till och entusiasm över revolutionen". Det innebär, anser han, att ett verk som behandlar ett revolutionärt material inte nödvändigtvis är revolutionärt (om nämligen det inte ger uttryck för en revolutionär känsla) och att ett verk som inte behandlar ett revolutionärt material ändå mycket väl kan vara revolutionärt (om nämligen det ger uttryck för en revolutionär känsla).

Cheng hävdar vidare i denna artikel att den mänskliga naturen (renxing) är litteraturens sanna ämne. Den mänskliga naturen utvecklas emellertid med samhället, vilket innebär att "den sanna mänskliga naturen" - dvs kärlek till sanningen, rättvisan och medmänniskorna eller, sammanfattningsvis, kärlek till livet - realiseras i allt högre grad allt eftersom samhällsutvecklingen fortskrider. I den mån den revolutionära litteraturen behandlar denna sanna mänskliga natur, får den också evig karaktär.

Hösten 1927 skrev Cheng Fangwu under sin vistelse i Japan artikeln "Cong wenxue geming dao geming wenxue" (Från litterär revolution till revolutionär litteratur), vars rubrik sedermera blivit ett bevingat ord som karakteristik av litte-

---

[1] Michael Gotz skriver att han blev marxist 1925. (Se "Introduction to Ch'eng Fang-wu's 'From a Literary Revolution to a Revolutionary Literature'", i J. Berninghausen & T. Huters, a.a., 33).

[2] Denna artikel publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 1:4 (1926-06-16), 1-4.

raturens förändring från Fjärde maj-rörelsen till slutet av 1920-talet.[1]

Artikeln innehöll inte några väsentliga nya idéer eller synpunkter, och den stora uppmärksamhet som den rönte torde snarast ha berott på den slagordsmässigt effektfulla formuleringen om att den litterära revolutionen nu borde följas av revolutionär litteratur.

Artikeln konstaterar att det kinesiska folket lever under såväl kapitalismens som feodalismens förtryck. Kapitalismen står inför sin undergång i världen, som har polariserats i två läger. På den ena sidan står fascismen, "kapitalismens kvarvarande gift" och på den andra sidan "enhetsfronten av arbetar- och bondemassor i världen". I striden mellan dessa läger tillåts ingen vara neutral. Författarna, som under den litterära revolutionen representerat bourgeoisien, måste nu frigöra sig från denna klass, som snart skall "upphävas"

---

[1] Denna artikel, som publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 1:9 (1928-02-01), 1-7, är där daterad 1923-11-16 i *Shūzenji* (plats i Japan). Detta torde dock vara ett feltryck för 1927-11-16. För detta talar flera skäl: (1) Av innehållet i artikeln framgår att den inte kan ha skrivits så tidigt som 1923. Exempelvis skriver Cheng i artikeln om tidskriften *Yusi* som började komma ut i november 1924; (2) Cheng Fangwu besökte hösten 1927 Shūzenji; (3) I efterskriften till *Chuangzao Yuekan*, 1:8 (1928-01-01) skriver Wang Duqing att Cheng Fangwu lovat skicka en artikel under rubriken "Cong wenxue geming dao geming wenxue" (Från litterär revolution till revolutionär litteratur) men att den ännu inte anlänt. (4) Kronologin över *Chuangzao She* i Itō Toramaru (hen), *Sōzōsha kenkyū* (Forskning rörande *Chuangzao She)*, 87-140, anger att Cheng Fangwu 1927-11-23 lämnade ifrån sig manuskriptet till den aktuella artikeln. Att artikeln publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 1:9 framgår av omtrycket i Itō Toramaru (hen), *Sōzōsha shiryō* (Material rörande *Chuangzao She)*, 9, 377-383. Uppgiften att detta nummer kom ut 1928-02-01 bekräftas i *"Chuangzao She* qikan mulu" (Bibliografi över *Chuangzao She* tidskrifter), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur), 2 (Shanghai, 1962), 39-92. Flera författare anger, felaktigt synes det, att artikeln publicerades hösten 1927: Adžimamudova, a.a., 65; Li Helin, "Zuolian chengli qianhou shi nian de xin wenxue" (Den nya litteraturen under de tio åren före och efter upprättandet av Vänsterförfattarnas Förbund), i Li Helin m fl, *Zhongguo xin wenxue shi yanjiu* (Forskningar rörande Kinas nya litteratur), 36-49; Wang Yao, *Zhongguo xin wenxue shi gao* (Utkast till historia över Kinas nya litteratur; Hongkong, 1972), 55; Zhang Ruoying (bian), *Zhongguo xin wenxue yundong shi ziliao* (Material från rörelsen för en ny litteratur i Kina; Hongkong, 1977), 387.

(aofuhebian), närma sig arbetarna och bönderna och ta steget från litterär revolution till revolutionär litteratur.

Vid mitten av 1920-talet hade ledande medlemmar av *Chuangzao She* som Guo Moruo och Cheng Fangwu blivit marxister. Det medförde bland annat att de mera systematiskt än tidigare började anlägga ett klassperspektiv på litteraturen. Även efter deras övergång till marxismen förblev emellertid de tre grundtemata från den förmarxistiska diskussionen centrala.

Vad gällde frågan hur litteraturen mest effektivt skulle kunna bidra till social förändring medförde övergången en förskjutning i Guos och Chengs inställning från betoningen av det litterära skapandets autonomi till kravet på politisk och social medvetenhet hos författarna.

Även efter det att Guo Moruo och Cheng Fangwu blivit marxister ansåg de att litteraturens främsta uppgift skulle vara att uttrycka och ge upphov till känslor, men nu var det snarare de förtrycktas känslor än författarnas personliga känslor som skulle uttryckas. Detta innebar en förskjutning från synen på litteratur som subjektivt uttryck i riktning mot objektiv beskrivning.

WENXUE YANJIU HUI: MAO DUN

Redan i början av 1920-talet gick Mao Dun med i kommunistpartiet,[1] men det dröjde till mitten av decenniet innan marxismen började prägla hans litteratursyn.

I juli 1924 publicerade Mao Dun en artikel om den ryske poeten Majakovskij, "Suweiai Eluosi geming shiren" (En sovjetrysk revolutionär poet), i vilken han prisade Majakovskijs futurism för att ge uttryck för proletariatets revolutionära anda, trots att denna konstnärliga riktning i och för sig inte hade några förbindelser med den proletära kulturen.[2] I augusti

---

[1] M. Gálik, *Mao Tun and Modern Chinese Literary Criticism*, 47.

[2] Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna artikel, som publicerades under pseudonymen Xuan Zhu i *Xuedeng - Wenxue*, ett supplement till Shanghai-tidningen *Shishi Xinbao*, 1924-07-14. Artikeln omtalas i Gálik, a.a., 90.

samma år publicerade han "Ouzhou dazhan yu wenxue" (Det stora europeiska kriget och litteraturen) i vilken han uttryckte stark tro på handlingskraften hos ett enat proletariat.[1]

Från april eller maj till oktober 1925 skrev Mao Dun artikeln "Lun wuchan jieji yishu" (Om den proletära konsten) som Gálik betecknar som hans "most important contribution to the theory of proletarian art". Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna artikel, men av Gáliks referat framgår att den består av fyra delar.[2]

Den första delen behandlar den proletära konstens förhistoria och beskriver den proletära konsten som en antites till Romain Rollands "folkliga konst".

I den andra delen diskuterar Mao Dun betingelserna för uppkomsten av en proletär konst och slår fast att sådana betingelser föreligger redan i det kapitalistiska samhället. Men eftersom kapitalisterna går in för att motarbeta proletär konst, kan en sådan konst utvecklas först efter en proletär revolution - dvs vid denna tid endast i Sovjetunionen. I detta avsnitt skiljer han vidare proletär konst från (a) bondekonst (nongmin yishu) som endast behandlar ämnen från jordbruksmiljö; (b) revolutionär konst (geming yishu) varmed han avser varje konstform som är destruktiv i förhållande till äldre tankeformer. (Gáliks referat ger intrycket att poängen med denna distinktion var att Mao Dun ville skilja verklig proletär konst från revolutionär konst. Den proletära konstens angreppsmål är det kapitalistiska systemet, medan den revolutionära konsten riktar in sig mot kapitalisterna personligen.); (c) socialistisk litteratur (shehuizhuyi wenxue) vars företrädare är individualister som arbetar enskilt utan att vilja gå in i någon organisation. Som exempel på en sådan författare nämner Mao Dun den belgiske poeten Emile Verhaeren (1855-1916).

---

1 Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna artikel, som publicerades i *Xiaoshuo Yuebao*, 15:8 (1924-08-10). Artikeln omtalas i Gálik, a.a., 89.

2 Artikeln publicerades i *Wenxue Zhoubao*, 172 (1925-05-10); 173 (1925-05-17; 175 (1925-05-31); 196 (1925-10-04); Framställningen här följer referatet i Gálik, a.a., 90 ff.

I ett tredje avsnitt behandlar Mao Dun den proletära konstens innehåll, som han menar varit alltför begränsat. Men detta är ett temporärt förhållande som beror på de unga författarnas bristande erfarenhet. Han vänder sig emot uppfattningen att konstens enda syfte skulle vara "encouragement and instigation".

I den fjärde och sista delen av artikeln berör Mao Dun den proletära litteraturens form och menar att författarna av proletär litteratur måste lära sig att använda traditionell teknik. De nya modernistiska skolor och former som utvecklades i början av 1900-talet betecknar han som "pathological phenomena produced by the traditional society in the stage of putrefaction".

I en artikel i september samma år, "Wenxuezhe de xin shiming" (Författarnas nya uppgift) företräder Mao Dun - motvilligt anser Gálik - uppfattningen att litteraturen är en "kompass" som pekar ut "den lysande vägen mot framtiden".[1] Han betonar emellertid att han för egen del inte känner denna väg och att uppgiften att peka ut den inte får leda till att författaren vänder sina blickar bort från det verkliga livet:

> If we are unable to grasp what the needs and the wants of the present generation are, then we cannot trace the right road of the future, and then the ideal of the future society we carry within our heart is but a medicine that does not heal the disease.[2]

Mao Duns övergång till en marxistisk litteratursyn innebar allmänt, med Gáliks ord, att "the literary platform ceases for him to be a universal one, as it had been until 1923, but turns into a class platform".[3] Mera konkret kan man säga att Mao Dun från 1924-1925 började anse att litteraturen

---

[1] Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna artikel, som publicerades i *Wenxue Zhoubao*, 192 (1925-09-13). Framställningen här följer referatet i Gálik, a.a., 93 f.

[2] Citerat efter Gálik, a.a., 93.

[3] Gálik, a.a., 90.

skulle tjäna de förtryckta klasserna i allmänhet och proletariatet i synnerhet samt främja kampen för ett socialistiskt samhälle.

Men även efter övergången till en marxistisk litteratursyn bevarade Mao Dun i övrigt sin inställning oförändrad i de frågor som här betecknats som tre huvudtemata i den förmarxistiska litterära diskussion inom rörelsen för en ny kultur.

Litteraturens främsta uppgift förblev för Mao Dun att beskriva de objektiva förhållandena, inte att propagera för en socialistisk revolution.

LU XUN OCH *WEIMING SHE*

I arbetet att introducera marxistiska litteraturteorier i Kina under 1920-talet spelade slutligen Lu Xun och *Weiming She* (Sällskapet utan namn) en betydande roll.[1] I sällskapets publikationer, bl a *Weiming Congkan*, publicerades en rad översättningar av i första hand litteraturteoretiska texter.

Volymen *Su E de wenyi lunzhan* (Den sovjetryska litteratur- och konstdebatten), som kom ut 1925 i översättning av Ren Guozhen och med ett förord av Lu Xun, innehöll artiklar av fyra sovjetiska teoretiker och gjorde, med Šnejders ord, "de kinesiska läsarna bekanta med huvudriktningarna i den sovjetiska litteraturen och konsten under de första åren efter Oktoberrevolutionen." [2]

---

[1] Angående *Weiming She*, se t ex Amitendranath Tagore, *Literary Debates in Modern China 1918-1937* (Tokyo, 1967), 64-66 och Yang Zhihua, "Guanyu Weiming She" (Angående *Weiming She)*, i Yang Yiming (bian), *Wentan shiliao* (Historiskt material från den litterära scenen; Dalian, 1944), 419-426.

[2] M.E. Šnejder, "Perevody trudov po marksistskoj èstetike v Kitae v 20-30-e gody" (Översättningar av arbeten inom marxistisk estetik i Kina på 20- och 30-talen), i *Narody Azii i Afriki*, 5 (1961), 188-194. Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna volym, som kom ut som nr 1 i serien *Weiming Congkan*. Boken innehöll följande artiklar: N. Ćužak, "Wenxue yu yishu" (Litteraturen och konsten); L.L. Averbach, "Wenxue yu yishu" (Litteraturen och konsten); A.K. Voronskij, "Renshi shenguo de [bortfallen karaktär] shu yu jindai" (Kunskap om livets konst [?] och den moderna tiden; idem, "Pulihanuofu yu yishu wenti" (Plechanov och konstens problem). (WXDX, 10, 359-360). Paul Pickowicz, som baserar sig på Harriet Mills doktorsavhandling *Lu Hsün: 1927-1936. The Years on the*

Den kinesiska översättningen *Wenxue yu geming* av Trockijs *Literatura i revoljucija* publicerades likaså i *Weiming Shes* regi och torde ha utkommit 1928. Översättningen utfördes av Wei Suyuan (1902-1932) och Li Jiye (1904-).[1]

Lu Xun översatte 1926 själv Trockijs artikel "Aleksandr Blok", som ingår i *Literatura i revoljucija*. Översättningen fogades till Hu Xiaos översättning av Bloks dikt "Dvenacat" (De tolv).[2]

Som vi skall se började Lu Xun 1928, kanske influerad av debatten om proletär litteratur, att intensivt ägna sig åt översättningen av representativa litteraturteoretiska texter från Sovjetunionen.[3]

Vi skall i kapitlet om Lu Xun och debatten om proletär litteratur 1928-1929 återvända till frågan om Lu Xuns förhållande till marxismen. Här kan det räcka med att konstatera att Lu Xun och *Weiming She* före debatten koncentrerade sina ansträngningar på att introducera olika marxistiska litteraturteorier,

---

Left (Columbia, 1963), anger felaktigt att volymen skulle innehålla följande: (1) ett uttalande från en konferens i maj 1924 i Sovjetunionen; (2) en resolution från januari 1925 antagen av den första allryska konferensen för proletära författare; (3) ett uttalande av det sovjetiska kommunistpartiet från juni 1925 som är välvilligt formulerat i förhållande till "fellow travellers" (Pickowicz, a.a., 157). Detta är i själva verket innehållsförteckningen i Lu Xuns översättningsvolym *Wenyi zhengce* (Litteratur- och konstpolitik), som ingår i LXQJ, 17, 451-673. Angående Ren Guozhen och dennes förhållande till Lu Xun, se Xi Jin, "Lu Xun yu Ren Guozhen" (Lu Xun och Ren Guozhen), i *Xin Wenxue Shiliao*, 2 (1979), 217-222. Lu Xuns förord till *Su E De wenyi lunzhan* återfinns i LXQJ, 7, 671-673.

[1] Se Yi Ding, *Lu Xun: qi ren, qi shi ji qi shidai* (Lu Xun: hans person, hans verk och hans tid; Paris & Hongkong, 1978), 284. Dateringen är dock något osäker, jämför Pickowicz, a.a., 28. Yi Ding påpekar att Trockijs bok också översattes av Fu Donghua och publicerades i *Zhongyang Fukan*. (Yi Ding, a.a., 284.)

[2] Se "'Shier ge' houji" (Efterskrift till "De tolv"), i LXQJ, 7, 717-725. Jag har dock inte kunnat finna denna översättning i LXQJ; inte heller i Ji Wen, "Lu Xun zhuyi xinian mulu" (Kronologisk bibliografi över Lu Xuns författarskap och översättningar), A (1898-1927) och B (1928-1936), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur), 1, 56-133 respektive 2, 83-210.

[4] Se nedan, s. 139.

men de förespråkade inte själva i någon nämnvärd omfattning en marxistisk litteratursyn.

SAMMANFATTNING

Under den tidiga fasen av rörelsen för en ny kultur (1915-1920) anlade kulturrevolutionärerna ett rudimentärt klassperspektiv på litteraturen och ansåg att en ny litteratur, tillgänglig och intressant för de breda folklagren, måste skapas. De betraktade en ny litteratur som en viktig del i moderniseringen av kinesiskt liv och samhälle.

I den förmarxistiska litteraturteoretiska debatten mot slutet av 1910-talet och i början av 1920-talet kunde tre grundtemata urskiljas: (1) Hur skall litteraturen vara beskaffad för att så effektiv som möjligt främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna? (2) Skall litteraturen främst ge en objektiv beskrivning av den yttre verkligheten eller ett subjektivt uttryck för författarjaget? (3) Skall litteraturen i första hand uttrycka, gestalta och ge upphov till känslor eller till tankar och idéer?

Under åren 1923-1925 började marxistiska uppfattningar om litteraturen, huvudsakligen hämtade från sovjetisk diskussion, att introduceras och propageras i Kina. För dem som övergick till en marxistisk litteratursyn spelade emellertid grundtematiken från den förmarxistiska diskussionen även fortsättningsvis stor roll.

Redan i mitten av 1920-talet förespråkade flera debattörer en proletär litteratur som skulle tjäna proletariatet och dess kamp för ett socialistiskt samhälle. Detta var väsentligen samma tes som *Wenhua Pipan*-gruppen skulle framföra 1928 och som då skulle framkalla en av 1920-talets mest uppmärksammade debatter.

I tolkningen av begreppet "proletär litteratur" före 1928 förekom skillnader som betingades av de skilda synsätt som hade börjat utkristallisera sig redan under den förmarxistiska diskussionen. Det gällde t ex frågan huruvida författarna i sina verk uttryckligen skulle propagera för revolutionen el-

ler endast gå in för att så verklighetstroget som möjligt beskriva de rådande förhållandena. Medan företrädarna för *Chuangzao She* tenderade att framhäva litteraturens propagandafunktion, betonade bland andra Mao Dun litteraturens deskriptiva uppgifter.

Vad gällde frågan om förhållandet mellan litteratur och revolution lade Jiang Guangci och Guo Moruo i några tidiga artiklar tonvikten vid revolutionens roll för litteraturen, medan de senare, i likhet med de flesta förespråkare av en proletär litteratur, betonade litteraturens roll för revolutionen.

Debattörer som Jiang Guangci, Guo Moruo och Cheng Fangwu framhöll litteraturens emotionella innehåll och funktion, även efter det att de börjat företräda en marxistisk litteraturuppfattning, under det att exempelvis Mao Dun snarare lade tonvikten vid litteraturens intellektuella innehåll och funktion.

Dessa skillnader skulle också komma till uttryck i debatten om proletär litteratur 1928-1929. Till yttermera visso förebådade de skilda strömningar i marxistisk litteraturteori ända fram i våra dagar.

DEL II: DEBATTEN OM PROLETÄR LITTERATUR 1928–1929

INLEDNING

I januari 1928 utkom det första numret av *Chuangzao Shes* nya tidskrift *Wenhua Pipan* (Kulturkritik) och utlöste en av de mest uppmärksammade kulturdebatterna i Kina under 1920-talet, "debatten om proletär litteratur" (puluo wenxue lunzhan). Det var skribenterna i *Wenhua Pipan* som med sina krav på en proletär litteratur i revolutionens tjänst angav utgångspunkterna för debatten. Men till den revolutionära och proletära litteraturens förespråkare hörde också andra medlemmar av *Chuangzao She*, som Cheng Fangwu och Guo Moruo, samt företrädare för det nybildade *Taiyang She* (Solsällskapet), främst Jiang Guangci och Qian Xingcun (1900-1977).

Debatten pågick som mest intensivt under 1928 men fortsatte också under 1929. Kommunistpartiets ledning insåg emellertid att angreppen på Lu Xun och Mao Dun från den proletära litteraturens förespråkare skadade partiets sak och gav därför 1929 order om att angreppen skulle upphöra.[1] 1929 togs vidare initiativ till bildandet av en bred, icke-sekteristisk organisation för vänsterförfattare. Detta initiativ bar frukt i och med att Vänsterförfattarnas Förbund upprättades i mars 1930. I förbundet ingick såväl den proletära litteraturens

---

[1] Se Harriet Mills, "Lu Xun: Literature and Revolution - From Mara to Marx", i Merle Goldman (ed.), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977), 189-220. Se också Zheng Boqi, *"Chuangzao She* houqi de geming wenxue huodong" (Det sena *Chuangzao Shes* aktiviteter för en revolutionär litteratur), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material om den nutida kinesiska litteraturen), 2 (Shanghai, 1962), 1-21.

förespråkare från *Chuangzao She* och *Taiyang She* som Lu Xun, Mao Dun och en stor del av övriga ledande företrädare för *Yusi She* och *Wenxue Yanjiu Hui*.[1]

Debatten 1928-1929 fördes i en mängd olika tidskrifter, varav endast en del är tillgängliga utanför Kina. Ett rikt och representativt urval inlägg ur debatten har emellertid samlats i antologin *Zhongguo wenyi lunzhan* (Debatten om Kinas litteratur) som Li Helin gav ut redan 1930.

Samme Li Helin har refererat och analyserat debatten i sitt magnum opus från 1939, *Jin ershi nian Zhongguo wenyi sichao lun* (Om de litterära tankeströmningarna under de senaste tjugo åren i Kina). Mera summariskt har den berörts i kinesiska standardverk över modern litteratur som Liu Shousong, *Zhongguo xin wenxue shi chu gao* (Första utkast till historia över Kinas nya litteratur) från 1956, Wang Yao, *Zhongguo xin wenxue shi gao* (Utkast till historia över Kinas nya litteratur) från 1953 och Wang Zhefu, *Zhongguo xin wenxue yundong shi* (Historia över rörelsen för en ny litteratur i Kina) från 1933. Yan Jiayan har analyserat debatten relativt ingående i sin artikel "Ping yijiuerba nian wuchan jieji wenxue de changdao he lunzheng" (Kommentar till propagerandet för och debatten om proletär litteratur 1928) som publicerades i *Wenxue Pinglun*, 2 (1978).

I centrum för dessa framställningar står frågan om den politiskt ideologiska värderingen av de olika falangerna i debatten. För historikerna i Folkrepubliken Kina har det varit särskilt angeläget att försöka förklara hur Lu Xun, som Mao Zedong 1940 slog fast varit "överbefälhavare för Kinas kulturella revolution",[2] hade kunnat angripas som borgerlig och reaktionär av personer som själva ansåg sig företräda en marxistisk litteratursyn. De förklaringar som historikerna i folkrepubliken presenterat har innehållit två element, vilka

---

[1] För litteratur angående upprättandet av Vänsterförfattarnas Förbund, se ovan, s. 18, not 1.

[2] Se artikeln "Om ny-demokrati" i *Valda verk av Mao Tsetung*, 2 (Göteborg, 1970), 326-370.

blandats i lite olika proportioner. Å ena sidan (och här har tyngdpunkten legat för det mesta) har man försökt visa att skillnaderna mellan Lu Xun och kritikerna i *Chuangzao She* och *Taiyang She* var mycket mindre än de kunde synas; debatten representerade motsättningar *inom* det revolutionära lägret. Å andra sidan har man kritiserat radikalerna i *Chuangzao She* och *Taiyang She* för vänsterextremism.

Den politiskt ideologiska inriktningen hos de kinesiska studierna av debatten har omöjliggjort en saklig analys av hur de olika ståndpunkter som kom till uttryck i debatten förhåller sig till tidigare och senare strömningar i litteraturdebatten.

I västerländsk forskning har debatten berörts mer eller mindre summariskt i en rad arbeten.[1] Inte heller här finner man någon ingående analys av hur de olika ståndpunkterna i debatten förhåller sig till tidigare och senare strömningar i kinesisk litteraturdebatt. Mera i förbigående fäller emellertid Paul Pickowicz ett allmänt omdöme om hur idéinnehållet i debatten om proletär litteratur 1928-1929 förhåller sig till den tidigare debatten som väsentligen sammanfaller med en huvudtes i denna avhandling:

> More than anything else, the debate was a resumption of earlier rifts between romantic and realist literary factions; the main difference now was that the historical setting had changed by 1928 and both groups were more politically radical than they were in 1921.[2]

---

[1] Se t ex M. Gálik, *Mao Tun and Modern Chinese Literary Criticism* (Wiesbaden, 1969), 87-93; C.T. Hsia, *A History of Modern Chinese Fiction* (New Haven & London, 1971), 119-125; Huang Sung-k'ang, *Lu Hsün and the New Culture Movement of Modern China* (Amsterdam, 1957), 107-117; H. Mills, a.a. & idem, *Lu Hsün: 1927-1936. The Years on the Left* (ej publicerad doktorsavhandling, Columbia University, 1963), 104-134; P. Pickowicz, *Ch'ü Ch'iu-pai and the Origins of Marxist Literary Criticism in China* (ej publicerad doktorsavhandling, University of Wisconsin, 1973), 148 ff & idem, "Qu Qiu-bai's Critique of the May Fourth Generation: Early Chinese Marxist Literary Criticism", i M. Goldman, a.a., 351-384; A. Tagore, *Literary Debates in Modern China* (Tokyo, 1967), 80-123.

[2] Pickowicz, *Ch'ü Ch'iu-pai...*, 156.

I och för sig skulle det vara lockande att gå igenom debatten 1928-1929 i dess helhet och ge en mera fullständig redovisning än vad som tidigare skett av de olika uppfattningar som kom till uttryck i den. Detta har emellertid inte varit möjligt, då en lång rad inlägg i debatten inte är tillgängliga. Dessutom förekommer kortare översikter över debatten i både kinesiska och västerländska arbeten. Av dessa skäl har jag koncentrerat uppmärksamheten till ett mindre antal texter. I kapitlet *"Chuangzao She* och *Taiyang She* om revolutionär och proletär litteratur" behandlas i första hand inläggen i tidskrifterna *Wenhua Pipan* och *Taiyang Yuekan;* i kapitlet "Lu Xun, *Yusi She*, Mao Dun och debatten om proletär litteratur" analyseras främst Lu Xuns artiklar från 1928; i kapitlet "En klassicistisk humanist och en radikal anarkist: den proletära litteraturens svurna fiender" analyseras slutligen Liang Shiqius och Mo Mengmings ståndpunkter.

Denna redogörelse, som är begränsad i rummet till några tongivande debattörer och i tiden till år 1928, torde trots allt ge en tämligen god bild av de viktigaste strömningarna i debatten om proletär litteratur 1928-1929.

4. *CHUANGZAO SHE* OCH *TAIYANG SHE* OM REVOLUTIONÄR OCH PROLETÄR LITTERATUR

Chuangzao She beslutade hösten 1927 att starta en månadstidskrift, *Wenhua Pipan* (Kulturkritik), vars huvuduppgift skulle vara att bedriva marxistisk propaganda. Vid sidan av denna tidskrift skulle sällskapet fortsätta att ge ut *Chuangzao Yuekan*, som skulle innehålla mera litterärt material. En av ledarna för *Chuangzao She*, Zheng Boqi (1895-), hade kontakt med några kinesiska studenter i Japan som följde noga med i den marxistiska debatten i Japan och som var ivriga förespråkare för en proletär litteratur. De var bland andra Feng Naichao (1902-), som studerade engelsk litteratur, Li Chuli (1900-), som studerade fransk litteratur, Peng Kang, som studerade filosofi, och Zhu Jingwo, som studerade ekonomi. Cheng Fangwu besökte dem i Japan och övertalade dem att återvända till Kina och börja arbeta med den nya tidskriften *Wenhua Pipan*. De accepterade Cheng Fangwus förslag, avbröt sina studier i Japan och återvände mot slutet av 1927 till Shanghai, där de installerade sig i en bostad som *Chuangzao She* ordnat åt dem på Darroch Road.[1]

Det första numret av *Wenhua Pipan* kom ut den 15 januari 1928. Därefter följde fyra nummer (det sista kom ut i maj 1928), varefter tidskriften förbjöds.[2]

---

[1] Angående omständigheterna kring grundandet av *Wenhua Pipan*, se Zheng Boqi, *"Chuangzao She* houqi de geming wenxue houdong" (Det sena *Chuangzao Shes* aktiviteter för en revolutionär litteratur), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material om Kinas nutida litteratur), 2 (Shanghai, 1962), 1-21.

[2] De fem numren av *Wenhua Pipan* finns reproducerade i *Chūgoku gendai bungaku shi shiryō*, 11 (Tokyo, 1968).

Innehållet i *Wenhua Pipan* spänner över ett vitt fält: filosofi, politik, ekonomi, litteraturteori och skönlitteratur. Den marxistiska tendensen är tydlig i nästan allt material, och propagerandet för en revolutionär, proletär litteratur är ett huvudtema. Artiklarna ger intrycket att personerna bakom tidskriften - Feng Naichao, Li Chuli, Peng Kang, Zhu Jingwo m fl - företrädde ett enhetligt synsätt i alla aktuella filosofiska, politiska och litterära frågor. Det förefaller därför befogat att omtala dem kollektivt som *"Wenhua Pipan*-gruppen".

Wenhua Pipan-gruppens tankar om en revolutionär, proletär litteratur presenteras utförligast i Feng Naichaos artikel "Yishu yu shehui shenghuo" (Konsten och samhällslivet), som publicerades i nummer ett av *Wenhua Pipan*, samt framför allt i Li Chulis artikel "Zenyang de jianshe geming wenxue?" (Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?) i nummer två. För att underlätta läsarnas möjligheter att bilda sig en uppfattning om *Wenhua Pipan*-gruppens litteratursyn, har jag översatt dessa artiklar till svenska.[1]

Wenhua Pipan-gruppens krav på en revolutionär proletär litteratur utgår från en revolutionär strategi grundad på en analys av förhållandena i Kina och den övriga världen. Även om Kina, betraktat isolerat, framstår som ett feodalsamhälle, ingår det enligt denna analys i ett globalt kapitalistiskt och imperialistiskt system. Revolutionen måste därför väsentligen vara antikapitalistisk och antiimperialistisk, ej blott antifeodal. Eller som Zhu Jingwo uttrycker saken:

> Idag domineras produktionsförhållandena i alla länder av de dominerande produktionsförhållandena i de avancerade länderna [dvs de kapitalistiska produktionsförhållandena]. Den nuvarande revolutionen har därför karaktär av världsrevolution, vare sig det gäller inre oro, nationella befrielsekrig eller kolonial frigörelse. Med andra ord, revolutionen kan inte lyckas, om inte arbetet mot kapitalism och imperialism genomföres grundligt i fortsättningen.[2]

---

[1] Se nedan, s. 194-227.

[2] Zhu Jingwo, "Kexue de shehuiguan" (En vetenskaplig samhällssyn), i *Wenhua Pipan*, 1, 35-52.

Detta är väsentligen samma analys som vi tidigare mött i t ex Guo Moruos artikel "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur).[1]

Wenhua Pipan-gruppen framhöll inte uttryckligen att den kinesiska revolutionen nu borde gå in i en socialistisk fas - även om uttryckssättet i flera av artiklarna i *Wenhua Pipan* måste ha lockat läsarna till denna slutsats. Återhållsamheten på denna punkt kan ha betingats av en strävan att undvika att öppet bryta med den officiella partilinjen.

Det bör tillfogas att *Wenhua Pipan*-gruppens användning av klassbegreppet är diffus och "omarxistisk". Det är exempelvis ofta oklart om "proletariatet" syftar på endast industriproletariatet eller på egendomslösa i allmänhet. När de skriver om den "intellektuella klassen" (zhishi jieji) eller betecknar krigsherrarna som en "klass", kan man knappast finna stöd hos de marxistiska klassikerna för denna användning av klassbegreppet.[2]

Vad menar då *Wenhua Pipan*-gruppen med "revolutionär proletär litteratur"? Utförligast behandlas den frågan i Li Chulis artikel "Zenyang de jianshe geming wenxue?" (Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?).

Li Chuli lägger tyngdpunkten på specificeringen av författarens motiv, inte på hans klassbakgrund, motivval eller på egenskaper hos de litterära verken. Av proletär litteratur krävs, menar Li, att den skapas utifrån ett proletärt klassmedvetande och i syfte att främja den sociala revolutionen.

Li Chuli är alltså betydligt mera utförlig i sin beskrivning av vad som krävs av en författare av proletär litteratur än i beskrivningen av denna litteratur i och för sig. Mot slutet av sin artikel framhåller han i vaga termer att han

---

[1] Se ovan, s. 79 f.

[2] Jämför i detta sammanhang den östtyske forskaren Reiner Müllers studie av klassbegreppet hos Li Dazhao, Chen Duxiu och Qu Qiubai. Se R.R. Müller, *Beiträge zur Gesellschaftstheorie in China. Die Herausbildung des Klassenbegriffs im 20. Jahrhundert* (Berlin, 1976).

kan tänka sig proletär litteratur som är satirisk, avslöjande, agiterande och undervisande.

Men även om varken Feng Naichao eller Li Chuli ger några klara anvisningar om vad som utmärker revolutionär proletär litteratur, kan man ändå ur deras kritiska synpunkter på samtida kinesisk litteratur indirekt utläsa en del om hur de anser att en proletär litteratur bör vara beskaffad. Således får proletär litteratur inte vara pessimistisk och, som exempelvis Lu Xuns och Ye Shengtaos verk, endast gestalta "Kinas sorg" (Zhongguo de beiai), utan den måste vara positiv och peka framåt mot en bättre framtid.

WENHUA PIPAN-GRUPPEN OCH GRUNDTEMATIKEN FRÅN DEN FÖRMARXISTISKA DISKUSSIONEN

Vilken roll för *Wenhua Pipan*-gruppen spelade då de tre grundtemata som vi urskiljt i den tidigare litteraturteoretiska diskussionen?

Att frågan hur litteraturen skall vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja framväxten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna stod i fokus blir uppenbart för var och en som läser Feng Naichaos och Li Chulis artiklar. Feng formulerar frågan på följande sätt:

> Hur skall vi bygga upp en teori för revolutionär konst i Kina som befinner sig i ett brytningsskede? Detta och ingenting annat är den verkliga frågan.[1]

I sitt försök att definiera vad litteratur är och bör vara knyter Li Chuli uttryckligen an till det andra huvudtemat i den tidigare diskussionen, nämligen frågan om synen på litteratur som objektiv beskrivning respektive subjektivt uttryck. Han framhåller att medan *Wenxue Yanjiu Hui* menat att litteraturen skulle "beskriva samhällslivet" (miaoxie shehui shenghuo), så hade *Chuangzao She* sett litteraturen som ett "uttryck för jaget" (ziwo de biaoxian). Li Chuli tycks mena att det med

---

[1] Se nedan, s. 201.

marxismens hjälp vore möjligt att, i Hegels mening, upphäva denna motsättning och skapa en syntes som innefattar båda tendenserna i modifierad form. Syntesen innebure å ena sidan att litteraturen skulle "återspegla klassernas tankar och önskningar i praktiken", och inte bara allmänt "beskriva samhällslivet", och å andra sidan att litteraturen skulle ge uttryck för "livsviljans krav", snarare än endast vara "uttryck för jaget".[1] Li Chulis tankegång torde ha varit ungefär följande: Litteraturen skall "beskriva samhällslivet", dvs den objektiva yttre verkligheten. Men det är en speciell aspekt av samhällslivet som det är litteraturens uppgift att gestalta, nämligen "klassernas tankar och önskningar i praktiken". Och det är inte litteraturens enda uppgift att ge en objektiv beskrivning av den yttre verkligheten. Litteraturen skall också anvisa en väg för social förändring. Tesen att litteraturen skall vara "uttryck för jaget" är riktig såtillvida att litteraturen inte bara skall passivt avbilda den yttre verkligheten utan också ge uttryck för värderingar och åsikter om hur verkligheten bör förändras. Men den är felaktig såtillvida att den helt subjektiverar litteraturen. Enligt denna tes betraktas litteratur som god om och endast om den är ett äkta uttryck för författarens jag - oberoende av hur detta jag är beskaffat. Författaren skall förvisso ge uttryck för sina värderingar och ståndpunkter (sitt jag), men dessa måste vara marxistiska och "vetenskapliga"; de måste vara korrekta och representera "livsviljans krav" i ett marxistiskt utvecklingsperspektiv.

Av de tre grundtemata från den tidigare diskussionen ägnas frågan om det emotionella respektive intellektuella elementet i litteraturen minst uppmärksamhet. I de två artiklar som här i första hand är aktuella dyker denna problematik upp explicit endast i Li Chulis instämmande i Jiang Gunagcis ord att det inte är tillräckligt att acceptera revolutionen med för

---

[1] Idén att litteraturen skall vara ett uttryck för livsviljans krav för tankarna till vitalistisk filosofi. Kanske har Li Chuli hämtat denna idé från någon vitalistiskt influerad marxistisk teoretiker i Sovjetunionen eller i Japan?

nuftet utan att "endast med en sann och verklighetsförankrad känsla för revolutionen är det möjligt att skriva revolutionära ting".

Vi kan således konstatera att Feng Naichaos och Li Chulis artiklar visar att två grundtemata från den tidigare diskussionen var centrala även för *Wenhua Pipan*-gruppen, under det att det tredje uppfattades som relevant utan att bli föremål för några närmare utläggningar.

Det förhållandet att grundtematiken från den tidigare diskussionen återfinns även i *Wenhua Pipan*-gruppens litteraturteoretiska artiklar påvisar i och för sig ett visst mått av kontinuitet i litteratursynen. Men frågan i vilken mån gruppens litteratursyn innebar kontinuitet respektive förändring i förhållande till den tidigare diskussionen är naturligtvis inte därmed uttömd. Man kan ju tänka sig att den införde nya temata i diskussionen och/eller behandlade gamla temata på ett radikalt nytt sätt. I syfte att belysa hur det förhåller sig med det skall jag kortfattat summera sex huvudpunkter i *Wenhua Pipan*-gruppens litteratursyn och relatera dessa till den tidigare diskussionen.

(1) *Wenhua Pipan*-gruppen sökte härleda sin litteratursyn ur en revolutionär strategi baserad på en socioekonomisk analys. Härvidlag intog man, som vi sett, ungefär samma ståndpunkt som Guo Moruo två år tidigare gett uttryck för i artikeln "Geming yu wenxue"(Revolution och litteratur).

(2) Vad gällde förhållandet mellan litteratur och samhälle betonade *Wenhua Pipan*-gruppen den dialektiska växelverkan. Samhället bestämmer visserligen litteraturen, men litteraturen påverkar också samhället, ansåg man. I själva verket betonade gruppen snarast den senare aspekten. Det är signifikativt att Li Chuli kritiserade Jiang Guangci för att uppfatta litteraturen "endast som ett uttryck" och för att inte inse dess "praktiska betydelse".[1] Litteraturens uppgift skulle vara

---

[1] Se nedan, s. 222.

att främja den sociala revolutionen, som den därför också helt skulle underordnas, ansåg *Wenhua Pipan*-gruppen.

Uppfattningen att litteraturen skulle vara socialt nyttig är uråldrig i kinesisk tradition, och bland kulturradikalerna på 1910- och 1920-talen var det en allmän uppfattning att litteraturen skulle bidra till framväxten av ett bättre samhälle. Att litteraturen skulle tjäna och underordnas den sociala revolutionen hade, som vi såg i föregående kapitel, bland andra Guo Moruo hävdat redan tidigare.

Li Chuli framhöll, utan att utveckla tanken närmare, att litteraturen kunde fungera som revolutionärt vapen i kraft av sin "förmåga att organisera". Denna tanke hade varit central i Plechanovs litteratursyn och hade spelat en viktig roll i såväl sovjetisk som japansk debatt på 1920-talet, men jag har ej sett den formuleras tidigare i kinesisk diskussion.

(3) *Wenhua Pipan*-gruppen anlade ett klassperspektiv på litteraturen och betonade att litteraturen hade klassbakgrund och tjänade klassintressen. Kriteriet på god litteratur var att den representerade medvetandet hos en uppåtgående klass. Dessa tankar har vi mött hos ett flertal deltagare i den tidigare diskussionen. Möjligen kan man säga att *Wenhua Pipan*-gruppen gav dem en extrem form genom att inte antyda att litteraturen skulle kunna ha ett allmänmänskligt innehåll.

Som vi har sett betonade *Wenhua Pipan*-gruppen att en författare måste tillägna sig ett proletärt klassmedvetande för att kunna skriva revolutionär, proletär litteratur. Man menade att en författare genom att studera och i praktiken delta i den revolutionära kampen kunde tillägna sig ett proletärt medvetande oberoende av sin egen klassbakgrund.

Kravet på ett proletärt klassmedvetande hos författarna hade inte tidigare ställts med sådan skärpa i kinesisk diskussion. Men de synpunkter som framförts av bland andra företrädare för gruppen kring tidskriften *Zhongguo Qingnian* om att författarna måste ha kunskap om den sociala verkligheten och själva måste delta i den revolutionära kampen torde ha inneburit ungefär samma sak.

(4) Litteratur är propaganda, framhöll vidare *Wenhua Pipan*-gruppen. Som vi sett var det vanligt i kinesisk diskussion att anse att författaren i litteraturen bör propagera för progressiva idéer. Det hade exempelvis varit Hu Shis åsikt. Men *Wenhua Pipan*-gruppens formulering av denna inställning var extrem såtillvida att man inte antydde att litteraturen, för att vara litteratur, måste innehålla något specifikt litterärt som inte kan reduceras till propaganda. Därmed blev det omöjligt att skilja mellan litteratur och slagord. Detta var en vulgaritet i gruppens litteratursyn som dess kritiker skulle skjuta in sig på.

(5) Gentemot progressiva men icke-kommunistiska författare ställde sig *Wenhua Pipan*-gruppen ytterst kritisk och avvisande. Tolstoj avfärdades som en "simpel religiös predikant" och som "reaktionär.[1] Samtida kinesiska författare som Lu Xun, Ye Shengtao (1894-), Zhou Zuoren m fl - vilka var ett slags kinesiska *poputčiki* - kritiserades antingen för att med *quwei wenxue* ("förströelselitteratur")[2] vända människornas uppmärksamhet bort från samhällsfrågorna eller för att som andliga barn till den nedgående feodalaristokratin eller bourgeoisien endast gestalta "Kinas sorg" och inte anvisa någon väg till ett bättre samhälle.[3] Särskilt våldsamma var angreppen på Lu Xun. I nummer fyra av *Wenhua Pipan* publicerade Li Chuli artikeln "Qing kan Zhongguo de Don Quixote de luanwu" (Var så god och beskåda den kinesiske Don Quixotes sprattlande),[4] i vilken han betecknade Lu Xun som en "kinesisk Don Quixote" och "bourgeoisiens trogna vakthund". I samma nummer gick Feng Naichao i artikeln "Rendaozhuyizhe zenyang de fangwei ziji?" (Hur försvarar sig humanisterna själva?)[5] till nytt angrepp på Lu Xun. En annan anhängare av *Wenhua Pipan*-gruppens stånd-

---

[1] Feng Naichao, a.a. och Li Chuli, a.a.

[2] Angående begreppet *quwei wenxue*, se nedan, s. 211, not 2.

[3] Se t ex Feng Naichao, a.a.

[4] *Wenhua Pipan*, 4 (1928-04-15), 1-12.

[5] *Wenhua Pipan*, 4, 52-56.

punkt i debatten, Du Quan, betecknade i sin artikel, "Wenyi zhanshang de fengjian yunie - piping Lu Xun de 'Wo de taidu qiliang he nianji'" (En feodal relikt i den litterära stiden-kritik av Lu Xuns artikel "Min attityd, mitt temperament och min ålder")[1] som en "feodal relikt" och en "missnöjd fascist".

Dessa våldsamma ideologiska angrepp från vänster på författare som allmänt ansågs progressiva var faktiskt något nytt i kinesisk diskussion och utgjorde förmodligen en viktig orsak till att *Wenhua Pipan*-gruppens agitation framkallade en så livlig debatt.

Denna kortfattade genomgång visar att *Wenhua Pipan*-gruppen inte introducerade några nya väsentliga temata i litteraturdebatten, utom den våldsamma kritiken av progressiva men ickekommunistiska författare. Inte heller behandlade gruppen gamla temata på något radikalt nytt sätt.

WENHUA PIPAN-GRUPPEN OCH DISKUSSIONEN I JAPAN OCH SOVJETUNIONEN

Det enda väsentligt nya som *Wenhua Pipan*-gruppen tillförde den kinesiska litteraturdebatten var således den våldsamma kritiken av Lu Xun och andra moderna, progressiva författare utifrån en "proletär" ståndpunkt. Vi bör då erinra oss att det mest utmärkande för den fukumotoistiska strömningen inom japansk marxism var dess sekteristiska strävan att strikt skilja mellan sanna och falska marxister. På kulturområdet betonade, som vi sett, Fukumotos anhängare kravet på teoretisk renlärighet och försvårade därigenom upprättandet av en bred enhet av Japans progressiva kulturarbetare. Mot denna bakgrund är det rimligt att dra slutsatsen att *Wenhua Pipan*-gruppen ifråga om bedömningen av samtida författare som Lu Xun faktiskt hade påverkats av den sekteristiska fukumotoismen i Japan.[2]

---

[1] Denna artikel publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 2:1 (1928-08-19), 142-155. Lu Xuns artikel finns översatt till svenska i del IV nedan.

[2] Professor Li Helin betonade i ett samtal under sitt Sverige-besök i oktober 1978 att *Wenhua Pipan*-gruppen influerats av fukumotoismen.

I *Wenhua Pipan*-gruppens skriftställning saknas emellertid uttryckliga referenser till den japanska litteraturdebatten. Den japanska diskussionen tycks mest ha spelat rollen som förmedlare av västerländska, kanske främst sovjetiska, tankar om litteratur och revolution.

De två artiklar av Feng Naichao och Li Chuli som här översatts till svenska innehåller referenser till ryska teoretiker som Plechanov och Bogdanov. De tankar om litteraturens förhållande till det övriga samhället som kommer fram i dessa artiklar påminner också mycket om grundtankarna i *proletkul't*-rörelsen.

De fem frågor som vi urskiljt som centrala i den sovjetiska diskussionen på 1920-talet om proletär litteratur besvarade, synes det mig, *Wenhua Pipan*-gruppen på följande sätt:

(1) Proletär litteratur är både möjlig och önskvärd - redan i 1928 års Kina.

(2) För att en författare skall kunna skriva proletär litteratur krävs att han har ett proletärt klassmedvetande. I princip är det möjligt att oberoende av klassbakgrund tillägna sig ett proletärt klassmedvetande genom att studera och i praktiken delta i den revolutionära kampen.

(3) Litteraturen skall både avspegla de rådande förhållandena och peka framåt mot ett bättre samhälle.

(4) Litteraturens främsta uppgift är att vara ett redskap i revolutionens tjänst.

(5) *Poputčiki* (detta begrepp används dock icke) får inte förväxlas med sanna proletära författare. Det är nödvändigt att skarpt markera skillnaden gentemot dem och ta avstånd från dem.

Wenhua-Pipan-gruppens skrifter är emellertid så teoretiskt vaga att det förefaller meningslöst att mera i detalj försöka relatera de uppfattningar om litteraturen som kommer till uttryck i dessa till de olika strömningarna i sovjetisk diskussion.

Wenhua Pipan-gruppen var heller inte deltagare i någon internationell debatt om revolutionär och proletär litteratur.

Den diskussion om proletär litteratur som fördes i andra länder var viktig för gruppen därför att den erbjöd stöd för tanken på en litteratur som tjänar en omvandling av samhället i socialistisk riktning. Men de frågor gruppens medlemmar diskuterade hade definierats i den inhemska kinesiska diskussionen.

WENHUA PIPAN-GRUPPEN OCH ÖVRIGA *CHUANGZAO SHE*

Hur förhöll sig *Wenhua Pipan*-gruppen till det övriga *Chuangzao She?* Det framgår av Feng Naichaos och Li Chulis artiklar att de ansåg att Guo Moruo var den som börjat förespråka revolutionär litteratur. Men samtidigt kritiserade Li Chuli Guo Moruo för en uppfattning som denne givit uttryck för i artikeln "Yingxiong shu" (Hjälteträdet).[1] Guo hade i den artikeln skrivit att författarna borde upphöra "att blåsa i sina egna trumpeter och tillfälligt bli grammofoner". Med detta tycks han ha menat att författarna, som själva sällan eller aldrig var proletärer, inte borde gå in för att ge uttryck för sin egen individualitet utan snarare redovisa arbetarnas och böndernas tankar och känslor. Li Chuli framförde nu som sin åsikt att författarna inte alls skulle gå in för att bli grammofoner. Författarna skulle, enligt Lis mening, inte endast förmedla proletariatets tankar och känslor utan själva tillägna sig dessa och uttrycka dem som sina egna.

Guo Moruo bemötte Li Chulis kritik i en artikel publicerad i *Wenhua Pipan* nummer tre under pseudonymen Mai Ke'ang, "Liusheng jiqi de huiyin - wenyi qingnian ying qu de taidu de kaocha" (Grammofonens eko - en undersökning av vilken attityd litterära ungdomar bör inta).[2] Guo menade nu att motsättningen mellan honom och Li Chuli var terminologisk. Han sade sig förstå att Lis avståndstagande från tesen att författarna skulle bli grammofoner bottnade i övertygelsen, att revolutio-

---

[1] Denna artikel publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 1:8 (1928-01-01), 1-6.

[2] *Wenhua Pipan*, 3 (1928-03-15), 1-12.

nära författare inte bara borde åskådliggöra och beskriva den revolutionära praktiken utan också själva vara delaktiga i denna praktik. Guo Moruo försäkrade att detta också var hans mening. För att klargöra det, förtydligade han nu sin liknelse. En utgångspunkt för tanken att författarna borde bli grammofoner var, framhöll han, att Kinas författare, inklusive Guo själv och Li Chuli, var borgare med ett borgerligt klassmedvetande. Därför måste författarna komma i kontakt med arbetarna och bönderna och tillägna sig ett proletärt medvetande. I liknelsen med grammofonen uttryckte Guo ursprungligen detta med orden: "Du skall närma dig det där ljudet". Nu tillade han att författarens kontakt med arbetare och bönder och tillägnandet av ett proletärt klassmedvetande kunde liknas vid "ljudupptagningen" (sheyin) på en grammofonskiva. Efter ljudupptagningen kunde författaren i sina verk uttrycka proletariatets klassmedvetande, som nu också är hans eget. Detta kunde liknas vid uppspelningen av en grammofonskiva, menade Guo Moruo.

Allt detta måste Li Chuli rimligen ha instämt i, så motsättningen mellan honom och Guo Moruo i denna fråga var således skenbar.

Guo Moruo gick sedan vidare och varnade för konsekvenserna av att propagera för att författarna inte borde bli grammofoner. Det innebar, ansåg han, att framhäva författarnas individualitet. Nu hade han själv sedan ett par år kommit till insikt om att de intellektuella måste offra sin individualitet och frihet i kamp för massornas frigörelse.

Chuangzao Shes medlemmar förde diskussionen om proletär litteratur i ett stort antal tidskrifter förutom *Wenhua Pipan: Chuangzao Yuekan*, *Gebi* (Gobi), *Jixing* (Abnormitet), *Liusha* (Kvicksand), *Richu* (Soluppgång), *Sixiang Yuekan* (Tänkandets månadstidskrift), *Wenyi Shenghuo* (Litteratur- och konstlivet), *Women* (Vi), *Xiandai Xiaoshuo* (Den nutida romanen), *Xin Sichao* (Den nya tankeströmningen), *Xin Sixiang* (Det nya tänkandet), *Zhanxian* (Fronten) m fl. Dessa tidskrifter har emellertid inte

varit tillgängliga under arbetet med denna avhandling.[1] Analysen av *Chuangzao Shes* positioner i debatten har därför i huvudsak begränsats till inläggen i *Wenhua Pipan*. Det råder heller inget tvivel om att det var just *Wenhua Pipan* som i första hand representerade *Chuangzao She* i debatten. Det framgår bland annat av Li Helins urval av debattinlägg i antologin *Zhongguo wenyi lunzhan* (Debatten om litteratur i Kina).

Vid sidan av *Chuangzao She* framträdde 1928 gruppen *Taiyang She* och förespråkade revolutionär och proletär litteratur. Sommaren 1927 befann sig Jiang Guangci, Meng Chao, Qian Xingcun och Yang Cunren i Wuhan där de kom överens om att börja ge ut en litterär tidskrift som skulle heta *Taiyang* (Solen). Då *Guomindang*-regeringen i Wuhan inledde ett brutalt förtryck av kommunister, tvingades emellertid dessa fyra att lämna Wuhan utan att ha förverkligat sina tidskriftsplaner. Tre av dem begav sig till Shanghai, medan den fjärde, Qian Xingcun, återvände till sitt hem i provinsen Anhui. Innan *Taiyang She* grundades i Shanghai i januari 1928 hade emellertid även han hunnit förena sig med sina kamrater i Shanghai.[2]

I Shanghai kom man i kontakt med flera personer som visade sig vara intresserade att starta en tidskrift. Så beslutade man att grunda ett *Taiyang She* som på ett eget nystartat förlag, *Chunye Shudian*, skulle börja ge ut tidskriften *Taiyang Yuekan*. *Taiyang She* existerade formellt fram till slutet av

---

[1] När avhandlingsarbetet i huvudsak redan var avslutat, fick jag tillgång till det japanska arbetet *Sōzōsha shiryō* (Material rörande *Chuangzao She*; Tokyo, 1979) i tio volymer med omtryck av tidskrifter som *Chuangzao She* gav ut. Av de här uppräknade tidskrifterna - av vilka inte alla formellt gavs ut av *Chuangzao She* - ingår *Chuangzao Yuekan* i detta verk. Angående *Chuangzao Shes* tidskrifter, se Chen Zhongchao, "*Chuangzao She* qikan jieshao" (Presentation av *Chuangzao Shes* tidskrifter), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material om Kinas nutida litteratur), 2 22-38.

[2] Angående förspelet till *Taiyang Shes* bildande, se Yang Cunren, "*Taiyang She* yu Jiang Guangci" (*Taiyang She* och Jiang Guangci), i *Xiandai*, 3:4 (augusti, 1933), 470-476.

1929 då gruppen upplöste sig själv i syfte att främja en breddning av rörelsen för en revolutionär litteratur. När Vänsterförfattarnas Förbund grundades i mars 1930, gick alla forna medlemmar av *Taiyang She* med i denna organisation. Under det senare halvåret 1929 upprättade Jiang Guangci, Lou Jiannan, Feng Xianzhang och Ren Diao, som då alla befann sig i Japan, en underavdelning till *Taiyang She* i Tokyo, vilken dock liksom moderorganisationen upplöstes mot slutet av året. I maj 1928 upprättade Hong Lingfei, Du Guoxiang, Dai Pingwang m fl en systerorganisation till *Taiyang She* som de kallade *Women She* (Sällskapet Vi) som under tiden maj till augusti 1928 gav ut tre nummer av en tidskrift, *Women Yuekan* (Månadstidskriften Vi), med bidrag av bland andra medlemmar av *Chuangzao She* som Cheng Fangwu, Li Chuli och Wang Duqing.[1]

Medlemmarna av *Taiyang She* var också medlemmar av kommunistpartiet. Vid det möte då sällskapet grundades skall ledande företrädare för partiet som Qu Qiubai och Luo Qiuyuan ha varit närvarande.

Av medlemmarna i *Taiyang She* har Jiang Guangci presenterats redan i ett tidigare kapitel. Qian Xingcun (1900-1977), kanske mera känd som A Ying, har gått till historien främst som kännare av den kinesiska litteraturen under den sena Qing-dynastin. I *Taiyang Yuekan* framträdde han som en av de första litteraturkritikerna i Kina som mera noggrant granskade samtida kinesisk litteratur utifrån en marxistisk grundsyn. Angående Meng Chao och Yang Cunren saknar jag biografisk information. Till sällskapet hörde vidare bland andra följande personer: Den kände historikern Du Guoxiang (1888-1961), som under pseudonymen Liu Boxiu publicerade översättningar i *Taiyang Yuekan*; dramatikern Shen Duanxian (1900-), mera känd som Xia Yan; historikern Li Pingxin, som under pseudonymen Shen Yue publicerade noveller i *Taiyang Yuekan*; poeten och översättaren Lou Jiannan (1900-1966); poeterna Hong Lingfei

---

[1] Se Ren Diao, "Guanyu *Taiyang She*" (Angående *Taiyang She*), i *Xin wenxue shiliao*, 2 (1979), 156-169.

(1901-1936), vars egentliga namn var Hong Lunxiu; Yin Fu (1909-1931), vars egentliga namn var Xu Zuhua, Feng Xianzhang (cirka 1910-1931) och Ren Diao (1912-), också känd som (Lu) Senbao; konstnären och poeten Xu Xunlei, som illustrerade *Taiyang Yuekan;* novellisterna Dai Pingwang och Liu Yiming; en viss Bu Zhongqi, som begick självmord 1928 eller 1929, samt Zhu Xiuxiao och Wang Yizhong om vilka jag helt saknar biografiska uppgifter.[1]

Tidskriften *Taiyang Yuekan* utkom med sju nummer under perioden januari till juli 1928, varefter *Guomindang*-myndigheterna förbjöd fortsatt utgivning.[2] *Taiyang She* började då istället ge ut *Shidai Wenyi* (Tidens litteratur och konst), som dock endast utkom med ett nummer, i oktober 1928. Under 1929 gav man sedan ut 17 nummer av veckotidskriften *Haifeng Zhoubao* (Havsvindens veckotidning), varav de 16 första numren kom ut under perioden 1 januari till 28 april; det sista numret kom ut som ett specialnummer och dateringen är osäker.[3] I mars 1929 började sällskapet ge ut *Xinliu Yuebao* (Den nya strömmens månadstidskrift), som utkom med sammanlagt fyra nummer (nr 1-3 under tiden mars-maj; nr 4 i december). Från januari 1939 ersattes denna tidskrift av *Tuohuangzhe* (Pionjären) som utkom med sammanlagt fem nummer (nr 1-3 under tiden januari-mars; nr 4 och 5 utkom som ett dubbelnummer i maj.) Därefter förbjöd *Guomindang*-myndigheterna fortsatt utgivning.[4]

---

[1] De flesta uppgifterna om medlemmarna i *Taiyang She* har hämtats från Ren Diao, a.a.

[2] Tidskriften, vars sju nummer omfattar sammanlagt 644 sidor, har senare reproducerats fotografiskt i *Zhongguo xiandai wenxue shi ziliao congshu (yizhong)* (Serie med material rörande Kinas nutida litteraturhistoria [B]), som kom ut i Shanghai 1961 i endast 900 ex. Ett av dessa finns vid *Biblioteka Akademii Nauk* i Leningrad som haft vänligheten att låna ut det till Stockholms Universitetsbibliotek.

[3] *Haifeng Zhoubao* finns reproducerad i *Chūgoku gendai bungaku shi shiryō* (Material rörande Kinas nutida litteraturhistoria; Tokyo, 1968), 12.

[4] Angående *Taiyang Shes* tidskrifter, se Ren Diao, a.a.

Vad gäller sällskapets publikationer kan slutligen nämnas *Taiyang She Congshu (Taiyang Shes* Skriftserie), som utkom med fem volymer, vilka samtliga innehöll skönlitteratur.[1]

TAIYANG SHES STÅNDPUNKT I DEBATTEN

Undersökningen här av *Taiyang Shes* ståndpunkt i debatten om proletär litteratur utgår endast från innehållet i *Taiyang Yuekan*, vilket kan indelas i sex grupper: (1) noveller och dikter, (2) litteraturkritik, (3) litteraturteori, (4) redaktionella kommentarer, (5) insändare och (6) illustrationer. För en analys av sällskapets litteratursyn är två artiklar av Jiang Guangci särskilt viktiga: "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" (Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv), som publicerades i nummer ett, samt "Guanyu geming wenxue" (Angående revolutionär litteratur), som publicerades i nummer två. Översättningar till svenska av dessa artiklar, liksom av ett kort inlägg av Qian Xingcun i nummer tre, i vilket denne bemöter Li Chulis kritik av Jiang Guangci, återfinns i del IV.[2]

Intressant som uttryck för litteratursynen inom *Taiyang She* är vidare en artikel som Jiang Guangci publicerade under pseudonymen Hua Xili i *Taiyang Yuekan* nummer fyra, "Lun xinjiu zuojia yu geming wenxue - dule *Wenxue Zhoubao* de 'Huanying Taiyang' yihou" (Om nya och gamla författare och revolutionär litteratur - efter att ha läst "Välkommen Sol" i *Wenxue Zhoubao*).[3]

Mera indirekt kan man utläsa en hel del om gruppens inställning till revolutionär litteratur ur de omfångsrika litteraturkritiska artiklar som Qian Xingcun publicerade i *Taiyang Yuekan*. Särskilt intressant i detta avseende är Qians aggres-

---

[1] Yang Cunren, a.a.

[2] Se nedan, s. 228-250.

[3] "Huanying 'Taiyang'" (Välkommen Sol) är rubriken på en artikel av Mao Dun publicerad under pseudonymen Fang Bi i *Wenxue Zhoubao*, vol. 5, (1928), 719-723. Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna artikel.

siva uppgörelse med Lu Xuns författarskap i artikeln "Siqule de A Q Shidai" (Den döda A Q-epoken) i nummer tre samt hans recensioner av de två första delarna av Mao Duns *Shi* (Solförmörkelse) i nummer tre respektive sju.

Av indirekt intresse för en bedömning av *Taiyang Shes* litteratursyn är vidare publiceringen av Kurahara Korehitos artikel "Dao xin xieshizhuyi zhi lu" (Vägen till den nya realismen) i nummer sju av *Taiyang Yuekan*. Artikeln som översatts till kinesiska av Liu Boxiu, dvs Du Guoxiang, hade ursprungligen publicerats endast två månader tidigare i den japanska tidskriften *Senki* (Stridsfanan), då under rubriken "Puroretariia riarizumu e no michi" (Vägen till den proletära realismen).[1]

Taiyang She utgår vid bestämningen av begreppet revolutionär litteratur från en marxistisk analys av samhällsförhållandena i Kina vid den här tiden. Väsentligen tycks denna analys vara identisk med den som *Wenhua Pipan*-gruppen företrädde och som vi tidigare också mött hos t ex Cheng Fangwu och Guo Moruo. Jiang Guangci betonar att Kina är föremål för imperialistiskt förtryck och att "krigsherrarna och den reaktionära feodala bourgeoisien [står] i maskopi med imperialismen och hänsynslöst plågar och exploaterar massorna".[2] Under dessa betingelser kräver de förtryckta massorna "inte bara nationell frihet och upprättande av folkstyre utan också ekonomisk frigörelse".[3] "Den nuvarande revolutionens tendens är således", skriver Jiang Guangci, "att krossa den samhällsordning som sätter individualismen i centrum och skapa en mera upplyst, jämlik samhällsordning som sätter kollektivismen i centrum".[4]

---

[1] Se M. Gálik, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: III. Ch'ien Hsing-ts'un and the Theory of Proletarian Realism", i AAS, 5 (1969), 49-70. Denna artikel innehåller en ingående analys av begreppet "proletär realism".

[2] Jiang Guangci i "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" (Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv).

[3] Jiang Guangci, a.a.

[4] Citerat ur "Guanyu geming wenxue" (Angående revolutionär litteratur).

Utifrån dessa formuleringar är det rimligt att dra slutsatsen att Jiang ansåg att den kinesiska revolutionen nu skulle vara socialistisk till sin karaktär och ledas av proletariatet. Anmärkningsvärt nog säger han emellertid inte detta rakt ut i sina artiklar. Berodde det på praktiska hänsyn till kommunistpartiets officiella linje eller till censuren? Eller var det ett uttryck för tveksamhet om den adekvata beskrivningen av den kinesiska revolutionen? Det är svårt att svara på, men i vilket fall som helst synes tanken att en socialistisk revolution ledd av proletariatet är önskvärd i Kina ligga implicit i Jiangs resonemang i de två aktuella artiklarna.

Jiang förespråkar inte heller uttryckligen *proletär* litteratur; vad han pläderar för är *revolutionär* litteratur. Det framgår dock indirekt att den revolutionära litteratur han förordar faktiskt skall vara proletär till sin karaktär. På flera ställen hänvisar han också gillande till andra som förespråkar proletär litteratur. Att han sedan inte själv använder denna term måste bero på teoretiskt ovidkommande hänsyn. Förmodligen var T.A. Hsia därför inne på fel spår när han spekulerade om att en skillnad mellan *Chuangzao Shes* och *Taiyang She* litteratursyn skulle ha varit att det förra sällskapet förespråkade "proletär litteratur" under det att det senare förespråkade "revolutionär litteratur".[1] Skillnaden på denna punkt förefaller ha varit endast terminologisk.

Revolutionär litteratur är för *Taiyang She* en litteratur med en kollektivistisk och antiindividualistisk tendens som tar sin utgångspunkt hos de förtryckta massorna, åskådliggör de rådande förhållandena samt pekar ut en väg för att förändra dessa. I likhet med *Wenhua Pipan*-gruppen söker *Taiyang She* det avgörande kriteriet på revolutionär litteratur, inte i de litterära texterna i och för sig, utan hos författarna; litteratur som skrivs av personer som verkligen representerar de förtryckta massorna är revolutionär litteratur:

---

[1] Se T.A. Hsia, *The Gate of Darkness. Studies in the Leftist Literary Movement in China* (Seattle & London, 1968), xii.

> Frågan gäller inte ämnesvalet utan författarens attityd och perspektiv, vilken samhällsgrupps ståndpunkt han utgår från när han gestaltar olika ämnen.[1]

TAIYANG SHE OCH GRUNDTEMATIKEN I DEN FÖRMARXISTISKA DISKUSSIONEN

De tre grundtemata från den tidigare litterära diskussionen präglar även *Taiyang Shes* argumentation för revolutionär litterär litteratur. Frågan hur litteraturen skall vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna står i centrum. Jiang Guangci utvecklar tanken att litteraturen skall både beskriva de rådande förhållandena och ange vägen till bättre förhållanden. På så sätt kan litteraturen främja revolutionen och det är därigenom den får sitt värde. Han framhäver författarens uppgift att medverka i arbetet att forma en ny tidsålder:

> De som skapar litteratur bör inse sin uppgift [...] och göra det litterära arbetet till en del av arbetet att skapa en ny tidsålder.[2]

Även frågan om litteraturen som objektiv beskrivning eller subjektivt uttryck skymtar i Jiangs artiklar. I den nyss citerade artikeln ingår ett sex sidor långt avsnitt under rubriken "Objektivitet eller subjektivitet". Författaren skall, enligt Jiang, både ge en sann beskrivning av den yttre verkligheten och ge uttryck för sin egen inställning till hur verkligheten bör förändras. I "Guanyu geming wenxue" (Angående revolutionär litteratur) skriver han t ex:

> Vår tid präglas av intensiv social kamp, och om litteraturen uttrycker samhällslivet, bör vår nuvarande litteratur således ut-

---

[1] Hua Xili [pseudonym för Jiang Guangci], "Lun xinjiu zuojia yu geming wenxue - dule *Wenxue Zhoubao* de 'Huanying Taiyang' yihou" (Om nya och gamla författare och revolutionär litteratur - efter att ha läst "Välkommen Sol" i *Wenxue Zhoubao*], i *Taiyang Yuekan*, 4.

[2] Citerat ur Hua Xili, a.a.

> trycka dessa konflikter. Men å andra sidan är litteratur inte mekanisk avbildning, och författarna har själva sin specifika sociala bakgrund. [...] En revolutionär författare skall inte bara åskådliggöra sin tid utan också i den kaotiska kampen kunna leta fram de grundelement som kan skapa ett nytt liv samt uttrycka sin fulla medkänsla med och fästa sitt hopp och sin tillit till dessa.

Kravet på ett subjektivt element i litteraturen innebär ingen relativism, ty enligt detta synsätt skall det subjektiva uttryckets innehåll dikteras av det i marxismen kodifierade proletära medvetandet som författaren är förpliktad att tillägna sig. Jiang Guangcis uppfattning om hur den objektiva beskrivningen och det subjektiva uttrycket skall förenas i den revolutionära litteraturen överensstämmer väsentligen med Li Chulis synsätt.

Även frågan om det intellektuella respektive det emotionella elementet i litteraturen är aktuell i Jiang Guangcis artiklar. I "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" (Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv) skriver han på ett ställe:

> Känslomässigt är våra författare egentligen alltför djupt förankrade i den gamla världen [...] Även om de med förnuftet ofta uttalar sitt avståndstagande och förstår att den gamla världen inte bör fortleva, så kommer de ändå att börja vackla och tveka, om man uppmanar dem att kapa alla band med den gamla världen eller att utan omsvep påtala den gamla världens ondska och att anstränga sig för att förverkliga en ny värld. Detta beror på att de saknar den revolutionära känslans odling, den revolutionära tillförsikten och den djupa revolutionära medkänslan. Om man saknar dessa förutsättningar som är nödvändiga för en revolutionär författare, så kan man inte skriva revolutionära litterära verk. Att acceptera revolutionen blott med förnuftet är inte tillräckligt; endast med en sann och verklighetsförankrad känsla för revolutionen är det möjligt att skriva revolutionära ting.

Taiyang Shes argumentation för revolutionär litteratur knyter an till den tidigare litterära diskussionen i Kina bland annat såtillvida att den utgår från de tre grundtemata vi urskiljt redan i den förmarxistiska litteraturdebatten i Kina under andra hälften av 1910-talet och under 1920-talet. Intrycket av kontinuitet förstärks till yttermera visso av att dessa temata inte behandlas på något radikalt nytt sätt.

TAIYANG SHES KRITIK AV LU XUN OCH MAO DUN

Finns det något annat i artiklarna i *Taiyang Yuekan* som är nytt i förhållande till den tidigare diskussionen? Ifråga om inställningen till Lu Xun och andra samtida författare kan denna fråga besvaras jakande. På samma sätt som *Wenhua Pipan*-gruppen riktar *Taiyang She* mycket aggressiv kritik mot i första hand Lu Xun men även mot exempelvis Mao Dun. Jiang Guangci gör detta blott antydningsvis även om syftningen ändå kan vara nog så tydlig. Som när han skriver:

> Det finns många författare som, fastän de angriper samhällets ondska och fastän de stundom manar till motstånd, ändå hela tiden tvekar, tvekar ... och inte finner någon utväg. Detta är verkligen sorgligt för dem själva. För en verkligt revolutionär författare är en sådan tvekans sorg överflödig.[1]

Det ord som Jiang Guangci här använder för "tvekar" och "tvekan" - *panghuang* - är samma ord som titeln på en novellsamling av Lu Xun. Därigenom blir syftningen uppenbar. Sannolikt har Jiang Lu Xun i tankarna också när han något tidigare i samma artikel skriver:

> Den författare som endast motsätter sig det gamla och inte kan se någon ny utväg och inte kan följa revolutionen framåt, han är endast nihilist och hans verk utgör inte revolutionär litteratur utan är blott nihilistiska. En sådan författare är endast en eftersläntrare i den sociala kampen, och vad han uttrycker är endast medelklassens sorg.[2]

Om Jiang Guangci kritiserar Lu Xun antydningsvis, så är hans kollega Qian Xingcun desto mera explicit. Qians artikel "Siqule de A Q shidai" (Den döda A Q-epoken) torde vara den mest berömda uppgörelsen med Lu Xun "från vänster" någonsin.[3] Med utgångspunkt från Lu Xuns skönlitterära samlingar *Nahan* (Rop), *Panghuang* (Tvekan) och *Ye Cao* (Vildgäss) drar Qian

---

[1] Citerat ur Jiang Guangci, "Guanyu geming wenxue" (Angående revolutionär litteratur).

[2] a.a.

[3] Denna artikel publicerades i *Taiyang Yuekan*, 3.

slutsatsen att Lu Xun inte representerar epoken efter Fjärde maj (och särskilt inte perioden efter 30 maj) utan den sena Qing dynastin och att han därför hör till samma kategori författare som exempelvis Li Boyuan och Liu Tieyun.[1]

Efter 30 maj-incidenten hade arbetarna och bönderna, den fjärde klassen, alltmer visat sin styrka i strejker och andra kampformer, vilket hade stimulerat den intellektuella ungdomen att bryta ned de nationella skrankorna och förena sig i kamp med alla förtryckta klasser i hela världen. Därigenom utlöstes, menar Qian, rörelsen för en revolutionär fjärde klassens litteratur.

Under det att rörelsen för en revolutionär litteratur ser litteraturen som ett vapen i kampen för ett bättre samhälle, hyser Lu Xun, enligt Qians uppfattning, inget hopp inför framtiden, han ser ingen "utväg" (chulu). Detta visar hur småborgerlig han är.

Qian menar att Lu Xuns författarskap är värdefullt endast som gestaltning av en svunnen epok, den sena Qing dynastin. I Lu Xuns mest berömda skönlitterära verk, novellen *A Q zhengzhuan* (Den sanna berättelsen om A Q), gestaltar Lu Xun kinesernas "nationalkaraktär" (guominxing) under denna epok. Denna epok är dock nu förbi, anser Qian, och har följts av en tid som utmärks av den fjärde klassens kamp för ett bättre samhälle.

Qian Xingcun granskade också Mao Duns författarskap i ett par artiklar i *Taiyang Yuekan*. Denna granskning tog formen av recensioner av de två första delarna av Mao Duns trilogi *Shi* (Solförmörkelse), dvs "Huanmie" (Desillusion) och "Dongyao" (Vankelmod), vilka Mao Dun hade publicerat som följetong i *Xiaoshuo Yuebao* under september till november 1927 respektive

---

[1] Li Boyuan (1867-1906), också Li Baojia, författare till *Guanchang xianxing ji* (Uppteckningar av förhållandena inom ämbetsmannakretsar). Liu Tieyun (1857-1909), också Liu E, är mest känd för sin roman *Lao Can youji* (Uppteckningar från Lao Cans resor). Angående dessa författare, se t ex Lu Hsun [Lu Xun], *A Brief History of Chinese Fiction* (Peking, 1976), 352 ff.

januari till mars 1928. Dessa recensioner ingick senare tillsammans med bland annat en recension av den tredje delen av *Shi*, "Zhuiqiu" (Sökandet) i Qians berömda artikel "Mao Dun yu xianshi" (Mao Dun och verkligheten).[1]

Qian Xingcuns recension "'Huanmie'" ("Desillusion"), daterad den 19 februari 1928, publicerades i nummer tre av *Taiyang Yuekan*. Qian tar här som utgångspunkt litteraturens uppgift att "uttrycka epoken" (biaoxian shidai) och "människornas psykologi under epoken". Han finner att "Huanmie" faktiskt ger uttryck för ett viktigt psykologiskt fenomen i tiden, nämligen den småborgerliga ungdomens vankelmod och osäkerhet samt dess desillusion.

Vankelmodet och osäkerheten kommer till uttryck i beskrivningen av huvudpersonen Jings förhållande till Baosu. Jing försmår till en början Baosus uppvaktning, men när denne förälskar sig i den mer erfarna Hui, som Jing delar bostad med, vill Jing till varje pris ha honom.

Desillusionen gestaltas i Jings förhållande till revolutionen. Under skoltiden beslutar sig Jing för att bli revolutionär och beger sig i den avsikten till staden Wuhan, ett centrum för revolutionen. Där finner hon emellertid att revolutionens vardag är grå och smutsig, fjärran de högstämda revolutionära idealen. Hon blir desillusionerad. Qian anser att "Huanmie" gestaltar viktiga psykologiska företeelser i tiden. Hans värdering av denna första del av trilogin är därför i huvudsak positiv. Den kritik han framför gäller snarast den litterära tekniken, exempelvis vad han uppfattar som löslighet i kompositionen i vissa kapitel. Qian avslutar recensionen med omdömet att "Huanmie" med smärre kompletteringar och förändringar kan bli ett fullödigt litterärt verk som uttrycker epoken.

Det är intressant att notera att Qian värderar verket i huvudsak positivt trots att det gestaltar förhållanden som

---

[1] Denna artikel ingår i Fu Zhiying (bian), *Mao Dun pingzhuan* (En kommenterande biografi över Mao Dun; Shanghai, 1932), 159-216.

är negativa ur revolutionens synpunkt och trots att det inte pekar ut någon väg till ett bättre samhälle.

Recensionen av "Dongyao" (Vankelmod) är daterad den 29 maj 1928 och införd i nummer sju av *Taiyang Yuekan*. Qians omdöme är även i detta fall i huvudsak positivt. Han menar att "Dongyao" åskådliggör "revolutionens praktik" genom gestaltningen av olika persontyper: opportunisten Hu Guoguang, reformisten Fang Luolan, revolutionären Li Ke m fl. Men Qian kritiserar nu Mao Dun för att inte gestalta opportunisterna tillräckligt negativt samt för att inte "antyda någon utväg för revolutionära personer". Han menar att den bild av revolutionen som framträder i "Dongyao" är alltför mörk. Han avslutar recensionen med att uttrycka förhoppningen att revolutionärerna, som i "Dongyao" intagit en vacklande hållning, i den tredje delen av trilogin skall visa större fasthet i sitt revolutionära handlande. Den outsagda tanken är att den tredje delen bör teckna en positiv bild av revolutionens möjligheter.

Recensionen av den tredje delen, "Zhuiqiu" (Sökandet), som är daterad den 8 oktober [1928] och har formen av ett brev till en viss Zaoxue, är mera entydigt kritisk.[1] I inledningen till "Mao Dun yu xianshi" (Mao Dun och verkligheten) skriver Qian för övrigt att han i huvudsak är nöjd med sin recension av "Zhuiqiu", under det att han är missnöjd med sina recensioner av "Huanmie" och "Dongyao".

Qian påpekar i recensionen av "Zhuiqiu" att huvudpersonerna alla känt längtan till något bättre än de rådande förhållandena men blivit desillusionerade. I verket "finns inget annat än pessimism, besvikelse och död". Det är därför inte skrivet utifrån en proletär ståndpunkt, konstaterar Qian, och är inte revolutionärt, även om det behandlar revolutionära förhållanden. Ett litterärt verk skall inte bara åskådliggöra livet utan också gå utöver de rådande förhållandena och propagera - för vad säger han inte rent ut.

---

[1] Jag känner inte till var denna recension först publicerades. Den ingår emellertid som en del av artikeln "Mao Dun yu xianshi" (Mao Dun och verkligheten).

Qian kommenterar ironiskt att Mao Dun är skicklig i att analysera kärlek och sexualitet men att han ifråga om politik endast behärskar desillusion och vankelmod. Sammanfattningsvis karakteriserar Qian denna tredje dels förhållande till de två tidigare på följande sätt:

> Efter desillusion och vankelmod inledde han ett sista sökande, men även detta misslyckades och ledde in i en återvändsgränd.[1]

Taiyang She kritiserade sålunda Lu Xun och Mao Dun för att inte vara revolutionära författare, och detta var, som vi tidigare sett, väsentligen något nytt. Det är dock viktigt att skilja mellan den kritik som riktades mot Lu Xun respektive Mao Dun. Medan kritiken mot Lu Xun var synnerligen aggressiv och gick ut på att han i sina verk gestaltar en död epok, var kritiken av Mao Dun förhållandevis mild och gick ut på att han visserligen åskådliggjorde aspekter av den revolutionära epoken, vilket i och för sig var berömvärt, men tyvärr inte sådana aspekter som stärkte den revolutionära tillförsikten.

OENIGHET MELLAN *TAIYANG SHE* OCH *WENHUA PIPAN*-GRUPPEN?

Synpunkten att revolutionen utvecklades så snabbt att litteraturen inte hann med, som Jiang Guangci framförde i "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" (Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv), är det enda exemplet på en eventuell skillnad i litteratursynen mellan *Taiyang She* och *Wenhua Pipan*-gruppen. Li Chuli kritiserade detta resonemang och menade att Jiang uppfattade litteraturen "endast som ett uttryck" och inte insåg dess praktiska betydelse. Denna kritik synes emellertid ha byggt på ett missförstånd. Jiang framhöll i andra artiklar uttryckligen att det var litteraturens uppgift att främja revolutionen. I artikeln "Lun xinjiu zuojia yu geming wenxue" (Om nya och gamla författare och revolutionär litteratur) betonade

---

[1] Citerat efter "Mao Dun yu xianshi" (Mao Dun och verkligheten).

han författarens uppgift att "göra sitt litterära arbete till en del av arbetet att skapa en ny tidsålder".

I sitt öppna brev till Li Chuli tog Qian Xingcun till yttermera visso avstånd från Li Chulis tolkning av Jiangs uttalande att litteraturen inte hann med revolutionen och menade att den byggde på ett missförstånd. Med citat ur Jiangs artikel "Guanyu geming wenxue" (Angående revolutionär litteratur) visade han att Jiang faktiskt ansåg att litteraturen skulle tjäna revolutionen.[1]

Mot denna bakgrund blir slutsatsen att Jiangs påstående att litteraturen inte hann med revolutionen var avsett endast som en beskrivning av ett tillfälligt förhållande mellan litteratur och revolution i Kina vid den här tiden. Jiang ansåg förvisso att det var litteraturens uppgift att "hinna med", ja till och med påskynda revolutionen. Någon verklig skillnad i litteratursynen mellan *Wenhua Pipan*-gruppen och *Taiyang She* i detta avseende kan man därför inte tala om. Diskussionen antyder snarast att Jiang Guangci såg ännu mera kritiskt än Li Chuli på den samtida litteraturen.

Vad gäller förhållandet mellan *Wenhua Pipan* och *Taiyang She* kan det avslutningsvis vara värt att erinra om att Qian Xingcun i sitt öppna brev till Li Chuli tog avstånd från uppfattningen, att det skulle ha varit Guo Moruo som med sin artikel "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur) inledde rörelsen för en proletär litteratur i Kina. Qian framhöll att Jiang Guangci gjort stora insatser för en proletär litteratur redan innan Guo Moruos artikel publicerades.

Ifråga om synen på litteraturen och dess uppgifter i den kinesiska samtiden förefaller inga betydande skiljaktigheter ha förelegat mellan *Wenhua Pipan*-gruppen och *Taiyang She*. Detta omdöme delades till yttermera visso av exempelvis Qian Xingcun, som i sitt öppna brev till Li Chuli skrev: "Vi anser inte att det är något som skiljer oss åt ifråga om vad vi förespråkar".

---

[1] Jämför den svenska översättningen av Qian Xingcuns öppna brev nedan.

TAIYANG SHE OCH DISKUSSIONEN I SOVJETUNIONEN OCH JAPAN

Medlemmarna av *Taiyang She* torde ha varit väl förtrogna med den litterära diskussionen i Sovjetunionen och Japan. Jiang Guangci hade själv vistats som student i Sovjetunionen under en period då "proletär kultur" och "proletär litteratur" stod under häftig debatt. *Taiyang Yuekan* publicerade en viktig artikel av den framträdande japanske litteraturkritikern Kurahara Korehito endast någon månad efter att den publicerats i Japan.

Det är därför rimligt att tänka sig att den kritik som *Taiyang She*, liksom *Wenhua Pipan*-gruppen, riktade mot Lu Xun och andra kinesiska *"poputčiki"* faktiskt var inspirerad av exempelvis *Na Postu*-gruppen i Sovjetunionen och den sekteristiska strömning i japansk marxism som associeras med Fukumoto Kazuos namn.

Genom den kinesiska översättningen av Kurahara Korehitos artikel "Puroretariya riarizumu e no michi" (Vägen till proletär realism), som publicerades i nummer fem av *Taiyang Yuekan* under titeln "Dao xin xieshizhuyi zhi lu" (Vägen till ny realism), introducerades begreppet "ny realism" eller "proletär realism" i Kina. Márian Gálik har visat hur detta begrepp hade använts i Sovjetunionen av A.I. Zonin (1901-1962), som hörde till *Na Postu*-gruppen, och hur det senare spelat en viktig roll i japansk debatt.[1] Från 1929 blev begreppet centralt för Qian Xingcun som definierade det i den viktiga artikeln "Zhongguo xinxing wenxuezhong de jige juti wenti" (Några konkreta frågor i Kinas nya litteratur), som skrevs i december 1929 och sedan publicerades i nummer ett av tidskriften *Tuohuangzhe* (Pionjären).[2] Detta är ett konkret exempel på hur Qian Xingcun, en av de tongivande medlemmarna av *Taiyang She*, influerades av japansk, och indirekt av sovjetisk diskussion.

Begreppet "proletär realism" tycks emellertid inte ha tillfört Qian Xingcuns litteratursyn något väsentligt

---

[1] Se M. Gálik, a.a.

[2] Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna artikel som dock diskuteras utförligt i Gálik, a.a.

nytt. Med dess hjälp understryker han endast den grundtes han formulerat redan i *Taiyang She* i samband med granskningen av Lu Xuns och Mao Duns författarskap. Litteraturen skall utifrån en marxistisk ståndpunkt ge en sann beskrivning av verkligheten samt anvisa en "utväg" (chulu) till en bättre värld.

SAMMANFATTNING

Det var Feng Naichao och Li Chuli som med var sin artikel i januari respektive februari 1928 i *Wenhua Pipan* angav utgångspunkterna för debatten 1928-1929 om revolutionär och proletär litteratur. Feng och Li hade tillsammans med ytterligare några unga kinesiska marxister - Peng Kang, Zhu Jingwo m fl - återvänt till Kina hösten 1927 efter studier i Japan. Åter i Kina slog de sig ned i Shanghai och började arbeta för *Chuangzao She* genom att skriva i och redigera tidskriften *Wenhua Pipan*. De kan därför kallas *"Wenhua Pipan*-gruppen".

Till den revolutionära litteraturens förspråkare hörde, vid sidan av *Wenhua Pipan*-gruppen och övriga *Chuangzao She*, också *Taiyang She*, som bildades i januari 1928 av bland andra Jiang Guangci och Qian Xingcun och som under det första halvåret 1928 gav ut tidskriften *Taiyang Yuekan*.

Wenhua Pipan-gruppen och *Taiyang She* krävde en revolutionär proletär litteratur, och därmed avsåg de en litteratur som tjänade proletariatet och dess kamp för en social revolution. För att litteraturen skulle vara revolutionär och proletär i denna mening krävdes, ansåg de, att den skapades av författare med ett proletärt klassmedvetande, vilket innefattade både en teoretisk analys av samhället och ett emotionellt engagemang för den proletära revolutionen. En revolutionär, proletär litteratur skulle ge en sann beskrivning av den rådande verkligheten men också anvisa en väg till bättre förhållanden. En sådan litteratur skulle tjäna revolutionen bland annat genom att uppamma revolutionära känslor hos läsarna.

Kravet på en revolutionär proletär litteratur utgick från en socio-ekonomisk analys, enligt vilken den internationella

kapitalismens, dvs imperialismens, expansion medfört att kapitalismen dominerade även i Kina. Klassmässigt ansåg man att den kinesiska bourgeoisien sammansmält med de feodala krafterna i Kina och samarbetade med den internationella bourgeoisien. Enligt denna analys framstod "den fjärde klassen", dvs arbetare och bönder, som den ledande revolutionära klassen. Till de revolutionära krafterna räknade man dessutom delar av "den intellektuella klassen" (zhishi jieji). Klassbegreppet användes på ett synnerligen oklart sätt. "Proletariatet" betecknade ibland industriproletariatet men vid andra tillfällen endast de egendomslösa i allmänhet.

I allt väsentligt intog *Wenhua Pipan*-gruppen och *Taiyang She* samma hållning. Visserligen kunde deras artiklar ge intryck av att *Wenhua Pipan*-gruppen mera betonade litteraturens aktiva och påverkande roll, under det att *Taiyang She* fäste mera avseende vid litteraturens uppgift att passivt spegla samhällslivet. Detta intryck, som förstärktes genom Li Chulis kritik av Jiang Guangci, synes emellertid ha grundat sig på ofullständiga och missvisande formuleringar av Jiang Guangci. I själva verket delade bägge grupperna uppfattningen att det var litteraturens uppgift både att passivt avbilda och att aktivt omvandla verkligheten.

Anledningen till att artiklarna i *Wenhua Pipan* och i *Taiyang Yuekan* föranledde en så omfattande debatt kan inte ha varit de revolutionära kraven på litteraturen i och för sig. Dessa var inte nya utan hade ställts långt tidigare av en rad deltagare i litteraturdebatten. Överhuvudtaget innebar den litteratursyn, som kom till uttryck i båda tidskrifterna, ingen radikal brytning med den tidigare litterära diskussionen i Kina. Litteratursynen utformades i allt väsentligt med utgångspunkt från grundtematiken i den litterära diskussionen sedan rörelsen för en ny kultur.

Vad som framkallade debatten var nog framför allt den ofta aggressiva kritik som riktades i dessa tidskrifter mot samtida författare som Lu Xun, Mao Dun, Ye Shengtao, Yu Dafu, Zhou Zuoren m fl. Denna kritik av den proletära revolutionens

poputčiki var väsentligen något nytt i kinesisk diskussion.[1] I *Wenhua Pipan*-gruppens fall är det rimligt att tänka sig att den inspirerats av de sekteristiska strömningar inom japansk kommunism under 1920-talet som brukar förknippas med Fukumoto Kazuos namn. Det är inte omöjligt att även *Taiyang She* påverkats av dessa strömningar. Men det är också sannolikt att exempelvis Jiang Guangci, som studerade i Sovjetunionen i början på 1920-talet, i dessa stycken tagit intryck av exempelvis *Na Postu*-gruppens angrepp på *poputčiki* i Sovjetunionen.

Lite tillspetsat kan man säga att fukumotoismen fick genomslag i den kinesiska litteraturdebatten först efter det att den brännmärkts som sekteristisk av Komintern. Även till detta finns dock en förklaring. I Japan hade Fukumoto Kazuo framträtt i opposition mot "högeravvikaren" Yamakawa Hitoshi. I det kinesiska kommunistpartiet hade en "högerlinje", förknippad med Chen Duxiu, lidit ett svårt nederlag våren 1927. På detta följde en rättning åt vänster inom den kinesiska kommunismen. De nya ledarna, Li Lisan (1899-?) och Qu Qiubai, kan kanske betraktas som ett slags kinesiska motsvarigheter till Fukumoto Kazuo. Enligt denna logik framstår den aggressiva kritiken av Lu Xun och andra samtida författare som ett uttryck på kulturområdet för reaktionen inom kinesisk kommunism mot den tidigare "högerlinjen".

Efter upplösningen av kommunistpartiets och *Guomindangs* första enhetsfront kom frågan om proletariatets ledande roll i den fortsatta revolutionen i förgrunden bland Kinas kommunister. Därmed fick idén om en "proletär revolution" omedelbar politisk aktualitet. Detta var förmodligen ytterligare ett skäl till att de krav på en revolutionär och proletär litteratur som ställdes i *Wenhua Pipan* och *Taiyang Yuekan* framkallade en så intensiv debatt.

---

[1] I Mao Duns fall är beteckningen *poputčik* en smula missvisande, eftersom han sedan flera år var medlem av kommunistpartiet.

5. LU XUN, *YUSI SHE*, MAO DUN OCH DEBATTEN OM PROLETÄR LITTERATUR

LU XUN

Lu Xun var en centralfigur i debatten om proletär litteratur, inte som "banérförare" eller "överbefälhavare över Kinas kulturella revolution", utan som huvudföremål för angreppen från de unga marxisterna i *Chuangzao She* och *Taiyang She*.

Trots att Lu Xun 1928 var huvudföremålet för angreppen, tog han inte själv upp någon omfattande och ingående polemik med sina vedersakare. Hans direkta inlägg i debatten tycks ha inskränkt sig till tre artiklar och fyra brev. De tre artiklarna är "'Zuiyan' zhong de menglong" (Ögon som grumlats av rus), "Lu" (Vägen) samt "Wo de taidu qiliang he nianji" (Min attityd, mitt temperament och min ålder). Annoterade översättningar till svenska av dessa artiklar återfinns i del IV. De fyra breven, som liksom artiklarna ursprungligen publicerades i tidskriften *Yusi* för att sedan fogas till samlingen *Sanxian ji* (De tre ledigheterna), bär i den senare följande rubriker: "Wenyi yu geming" (Litteratur och revolution), "Tongxin" (Brevväxling), "Wenxue de jiejixing" (Litteraturens klassnatur) samt "Wentan de zhanggu" (Anekdoter från den litterära scenen). Svenska översättningar av "Wenxue de jiejixing" och "Wentan de zhanggu" återfinns i del IV.[1]

---

[1] "Wenyi yu geming" (Litteratur och revolution) publicerades ursprungligen i *Yusi*, 4:16 (1928-04-16); ingår i LXQJ, 4, 86-96. Svensk översättning i Lu Hsun [Lu Xun], *Hoppet tillhör framtiden*. Översättning från kinesiskan, urval och kommentar Shiu-pang Almberg, Tomas Almberg och Lennart Lundberg (Stockholm, 1978), 47-50. "Tongxin" (Brevväxling) publicerades ursprungligen i *Yusi*, 4:17 (1928-04-23); ingår i LXQJ, 4, 103-112. Engelsk översättning i *Selected Works of Lu Hsun*, 3 (Peking, 1959), 28-37.

Utöver dessa direkta inlägg i debatten innehåller artiklarna "Taiping gejue" (Fredsbesvärjelsen),[1] "Changong daguan" (Kommunistutrotningen - en stor syn)[2] samt "Geming kafeidian" (Revolutionskaféet)[3] inslag som är betydelsefulla för en bedömning av Lu Xuns ståndpunkter i de frågor som hans marxistiska kritiker hade aktualiserat. Detsamma gäller de redaktionella efterskrifter som Lu Xun 1928 skrev för tidskriften *Benliu* (Forsen) och som senare fogades till samlingen *Jiwai ji* (Samlat utanför samlingarna).[4]

Av Lu Xuns texter från 1928 lämnar slutligen hans brev, och i någon mån hans dagbok, en del upplysningar som är av indirekt intresse för tolkningen av hans ståndpunkter i debatten.

I sin senare essäistik kommenterar Lu Xun av och till debatten 1928. För analysen av Lu Xuns ståndpunkter i debatten begränsar jag mig emellertid här till de texter han skrev 1928. I diskussionen av frågan om, och i så fall hur, Lu Xun påverkades av sina motståndare i debatten kommer jag däremot också att hänvisa till senare texter.

Viktiga orsaker till att Lu Xuns inlägg i debatten var så begränsade både till omfånget och till sakinnehållet var att han ansåg sina kritikers angrepp sakligt undermåliga samt att han fann anledning att ifrågasätta den moraliska halten i kritikernas motiv. I ett brev till Zhang Tingqian (1903-) den 30 maj 1928 skriver Lu Xun:

> De revolutionära litteratörernas ord och handlingar har jag den senaste tiden inte funnit värda att tala om. De har redan använt

---

1 Ursprungligen i *Yusi*, 4:18 (1928-04-30); ingår i LXQJ, 4, 113-114. Engelsk översättning i *Selected Works of Lu Hsun*, 3, 38-40.

2 Ursprungligen i *Yusi*, 4:18 (1928-04-30); ingår i LXQJ, 4, 115-117. Engelsk översättning i *Selected Works of Lu Hsun*, 3, 41-43.

3 Ursprungligen i *Yusi*, 4:33 (1928-08-13); ingår i LXQJ, 4, 125-127. Svensk översättning i Lu Hsün [Lu Xun], *I de matta spåren av blod* Översättning från kinesiskan, urval och redigering av Britta Kinnemark och Göran Sommardal (Staffanstorp, 1978), 195-197.

4 LXQJ, 7, 515-556.

> alla upptänkliga tjuvtricks, som inte skiljer sig från politikers och krämares djävulskap, och lagt in "paroller" och "slagord" i tidskrifterna. Det är allt.[1]

I ett brev till samme Zhang Tingqian den 6 juni 1928 skriver han:

> Den revolutionära litteraturen verkar inte längre vara riktigt i ropet. Eftersom de [den revolutionära proletära litteraturens förespråkare] bara pratar strunt, är det inte värt att bemöta dem och deras artiklar. Det är lika bra att låta dem skälla om sitt, så kan vi skälla om vårt.[2]

I "'Zuiyan'zhong de menglong" (Ögon som grumlats av rus) framställer Lu Xun sina kritiker som opportunister som i varje läge enbart går in för att hålla på rätt häst:

> Ursprunget till denna grumlighet återfinns [...] hos byråkraterna och krigsherrarna, älskade av somliga och hatade av andra. De som har, eller önskar ha samröre med dessa, tycks alltid skriva med ett glatt leende för att visa alla hur vänligt sinnade de är. Men eftersom de också är framsynta, fruktar de i drömmen hammaren och skäran och vågar därför inte visa de nuvarande herremännen oförblommerad aktning. Resultatet blir en viss grumlighet.

I samma artikel ironiserar han över *Chuangzao She:*

> I förfjol sökte *Chuangzao She* aktiekapital, ifjol engagerade de en advokat och först i år vecklar de ut den "revolutionära litteraturens" fana.

I samma artikel visar Lu Xun en djup personlig misstro mot sina marxistiska kritiker:

> Jag är bara rädd att Cheng Fangwu och hans likar skall bli som Vladimir Il'ic [dvs Lenin] och verkligen "vinna massornas stöd". I så fall skulle de antagligen ta det ena språnget efter det andra. De skulle nog upphöja mig till adels- eller kejsarklassen och minst förvisa mig norr om polcirkeln. Självfallet skulle alla mina översättningar och skrifter förbjudas.

---

[1] Citerat ur *Lu Xun shuxin ji* (Lu Xuns samlade brev; Peking, 1976), 1, 189.

[2] A.a., 190-191.

Som framgår av översättningarna i del IV kunde exemplen på Lu Xuns sakliga och personliga förakt för sina unga kritiker i *Chuangzao She* och *Taiyang She* mångfaldigas.

LU XUN OM LITTERATURENS KLASSNATUR

Lu Xun ansåg allmänt att kravet på en proletär litteratur i Kina var vilseledande, eftersom en verkligt folklig, och därmed proletär, litteratur kunde utvecklas först när folket befriat sig politiskt och socialt.

Lu Xun ansåg visserligen att litteraturen i klassamhället har klassnatur. Det framgår av artikeln "Wo de taidu qiliang he nianji" (Min attityd, mitt temeperament och min ålder), i vilken han skriver att han stöder Trockijs uppfattning att "litteratur utan intressebindningar kan existera först i ett framtida samhällssystem".[1] Att litteraturen har klassnatur betyder å andra sidan inte att den *bara* har klassnatur. I sitt svar på Kai Liangs brev om litteraturens klassnatur utvecklar Lu Xun just synpunkten att litteraturen har klassnatur men också "innehåller [...] element som saknar klassnatur."[2]

Att litteraturen har klassnatur innebär vid denna tid för Lu Xun, liksom för Trockij, att den representerar de härskande klasserna. Någon verklig folkets litteratur kan inte skapas förrän folket befriat sig. På denna punkt hade han varit helt explicit 1927:

> För närvarande är alla författare boklärda, och om inte arbetarna och bönderna blir befriade kommer deras tänkande att fortsatt vara de boklärdas tänkande. Vi måste vänta tills arbetare och bönder har uppnått verklig befrielse innan vi kan äga någon verklig folkets litteratur.[3]

---

[1] Se nedan, s. 267.

[2] Se nedan, s. 274.

[3] Ur "Geming shidai de wenxue" (Litteraturen under en revolutionär epok), ett tal som Lu Xun höll vid Huangpus militärakademi den 8 april 1927. Citerat efter den svenska översättningen i *I de matta spåren av blod*, 149-156.

Mera indirekt ger Lu Xun uttryck för samma tanke i april 1928 i sitt svar på Dongfens brev om "litteratur och revolution":

> Folken i världen har vaknat upp, och även om många av dem lever i misär så har ändå en del av dem tagit makten, och därför finns det naturligtvis också folklig litteratur - fjärde ståndets litteratur för att uttrycka det mer direkt.[1]

Lu Xun ironiserar i debatten 1928 över sina motståndares oklara och motsägelsefulla användning av klassbegreppet. I "'Zuiyan'zhong de menglong" (Ögon som grumlats av rus) påpekar han att kritikerna å ena sidan angriper honom för att tillhöra den "lediga", dvs den besuttna klassen, medan de å andra sidan framhåller att vem som helst, oavsett klassbakgrund, kan tillägna sig ett proletärt klassmedvetande. Men om det senare är riktigt, vad är i så fall poängen med att angripa någon för att tillhöra den lediga klassen?

Skribenterna i *Wenhua Pipan* och *Taiyang Yuekan* formulerade sig förvisso ytligt om förhållandet mellan klasstillhörighet i materiell bemärkelse och klassmedvetande. Men frågan som sådan är naturligtvis central i marxismen, och det hade varit intressant att veta hur Lu Xun såg på den vid denna tid. Han gav emellertid inget samlat svar utan lät endast sin inställning till vissa aspekter av frågan framskymta. Exempelvis menade han, som vi sett, att de härskande klassernas tänkande präglade också de förtryckta klasserna. Dessutom tycks det ha varit hans åsikt att det inte vore möjligt för en person ur de besuttna klasserna att enbart genom teoretiska studier tillägna sig ett proletärt medvetande. På detta tyder t ex hans sarkasm i "Lu" (Vägen) apropå de proletära litteratörernas sökande efter "den proletära litteraturens revisor [...] i de stora salongerna, på hotellen, i de västerländska husen, i bokhandlarna och på kaféerna... ."[2]

---

[1] Citerat efter den svenska översättningen i *Hoppet tillhör framtiden*, 47-50.

[2] Se nedan, s. 259.

LU XUN OM LITTERATUREN SOM REVOLUTIONÄRT VAPEN

En central punkt i de marxistiska kritikernas agitation var kravet att författarna skulle använda litteraturen som ett vapen i den revolutionära kampen; de ville med Li Chulis ord omvandla "konstvapnen" till "vapenkonst". Lu Xun ställde sig emellertid skeptisk till litteraturens möjligheter att verka som revolutionärt vapen:

> Eftersom motsidan besitter "vapenkonsten", kan vår sida endast ha "konstvapnet".[1]

Lu Xun menade att revolutionen i första hand måste vinnas på slagfältet och att litteraturen i endast ringa grad kunde tjäna revolutionen:

> Själv förklarar jag utan omvsvep att, eftersom det inte finns något annat sätt, är det enda rätta att tillfälligt ställa upp bakom kanonerna.[2]

Uppfattningen att litteraturen är ett förhållandevis kraftlöst vapen i den revolutionära kampen dominerar i Lu Xuns skriftställning under 1928. Men bilden är inte entydig. I sitt svar på Dongfens brev om "litteratur och revolution" uttalar han sig till synes i en helt annan anda:

> Amerikanen Upton Sinclair har sagt att all litteratur är propaganda. Våra revolutionära författare har gjort det till sitt valspråk och tryckt upp det med stora bokstäver; men våra stränga kritiker kallar Sinclair "vulgärsocialist". Men jag - som också är vulgär - är överens med honom. All litteratur blir propaganda när man visar den för någon. Också individualistiska verk kan bli propaganda när de väl är skrivna; enda möjligheten är att inte skriva och inte tala. *Så naturligtvis kan den också användas som ett redskap i revolutionens tjänst.* [min kurs., TL][3]

Detta citat har sedermera skjutits i förgrunden av de partitrogna idéhistorikerna i Kina som använt det som bevis för

---

[1] Citerat ur "'Zuiyan'zhong de menglong" (Ögon som grumlats av rus).

[2] Citerat ur "Lu" (Vägen).

[3] Citerat efter översättningen i *Hoppet tillhör framtiden*, 47-50.

att Lu Xun 1928 faktiskt skulle ha stött tanken på en revolutionär, proletär litteratur.[1]

Nu tror jag inte att detta uttalande står i ett så skarpt motsatsförhållande, som det i förstone kan synas, till den syn på litteraturen som revolutionärt vapen som vi ovan tillskrivit Lu Xun.

Vad Lu Xun slår fast i detta citat är att litteraturen alltid uttrycker idéer och ståndpunkter, vilket innebär att den tjänar som ett *redskap* för propagerandet för vissa idéer och ståndpunkter. Det betyder emellertid inte att litteraturen i alla lägen är ett effektivt redskap.

Dessutom hängde Lu Xuns inställning i denna fråga nära samman med hans uppfattning att det var en viktig uppgift för litteraturen att skildra samhällets avigsidor. Som vi strax skall se, ansåg han att en litteratur som skildrade samhällets avigsidor kunde påvisa revolutionens nödvändighet. På ungefär samma sätt som t ex Chen Duxiu före honom, ansåg Lu Xun 1928 att god realistisk litteratur tjänade revolutionen. Däremot fäste han inte någon tilltro till litterära verk, som *endast* skrivits för att propagera för revolution och som i detta syfte fyllts med slagord och paroller, och deras möjligheter att fungera som vapen i den revolutionära kampen.

SKALL LITTERATUREN SKILDRA DEN MÖRKA VERKLIGHETEN ELLER PEKA FRAMÅT MOT EN LJUSARE VÄRLD?

Den revolutionära och proletära litteraturens förespråkare kritiserade, som vi sett, Lu Xun och andra författare för att i sitt författarskap endast gestalta "Kinas sorg", dvs bara beskriva samhällets mörka sidor. De ansåg att detta gjorde litteraturen alltför pessimistisk och innebar att den inte kunde fungera som revolutionärt vapen. De ville se en

---

[1] Se t ex Liu Shousong, *Zhongguo xin wenxue shi chu gao* (Första utkast till historia över Kinas nya litteratur; Peking, 1956), 1, 210 och Wang Yao, *Zhongguo xin wenxue shi gao* (Utkast till historia över Kinas nya litteratur; Hongkong, 1972), 149.

litteratur som inte uppehöll sig så mycket vid samhällets mörka sidor utan som pekade framåt mot ett bättre samhälle.

Lu Xun motsatte sig detta. Han ansåg att en författare, som vill skapa god litteratur, inte kan "överskrida" de rådande förhållandena. I "Taiping gejue" (Fredsbesvärjelsen) skriver han:

> Under senare tid har de revolutionära litteratörerna särskilt fruktat mörkret; de döljer mörkret, medan borgarna själva utan omsvep visar upp det. Kollisionen mellan den lätta och snabba intelligensen och den tunga och tröga dumheten gör att de revolutionära litteratörerna inte vågar se de sociala företeelserna i ansiktet [...] De väljer endast ut några goda förebud att berusa sig med och tror sig därmed överskrida sin tid.[1]

Uppfattningen att författarna inte borde sträva efter att "överskrida sin tid" bottnade hos Lu Xun bland annat i övertygelsen att en sådan strävan inte kan förverkligas. (Jämför "berusar sig [...] tror sig" i citatet ovan); god litteratur måste vara förankrad i verkligheten.

Men dessutom tycks denna uppfattning ha haft en mera moralisk eller politisk grund. I "'Zuiyan'zhong de menglong" (Ögon som grumlats av rus) angriper Lu Xun sina kritiker i *Chuangzao She* för att inte visa "en tillstymmelse av Tolstojs mod att 'avslöja regeringens våld och den dömande och verkställande maktens falska komedi'".[2] Och i "Changong daguan" (Kommunistutrotningen - en stor syn) betonar han att det är "mörkret" och frånvaron av "utvägar" som framkallar önskan om revolution:

> Men är det inte just mörkret och frånvaron av utvägar som gör att människorna önskar revolution? De som kräver garantier om "ljus" och "utvägar" för att de stolt skall göra revolution är inga revolutionärer - de är inte ens opportunister. Ty inte ens opportunister kan spå om framgång och nederlag.[3]

---

[1] Översatt från kinesiskan i LXQJ, 4, 113-114.

[2] Se nedan, s. 253.

[3] Översatt från kinesiskan i LXQJ, 4, 115-117.

Dessa formuleringar visar, synes det mig, att Lu Xun såg det som en revolutionär uppgift för författarna att blottlägga samhällets mörka sidor. Trots att han i olika sammanhang förklarade att litteraturen inte var något effektivt revolutionärt vapen, tycks han ändå ha tillmätt den realistiska litterära skildringen en positiv betydelse för revolutionen.

Analysen ovan visar bland annat att Lu Xun intog en annan ståndpunkt i debatten än sina kritiker i *Chuangzao She* och *Taiyang She*. Detta kan i och för sig synas självklart. När debatten ägde rum framstod ju Lu Xun som dessa gruppers huvudmotståndare. I förhållandevis tidiga redogörelser för debatten sägs detta också klart och tydligt ut.[1] Men efter det att det kinesiska kommunistpartiet i enlighet med Mao Zedongs dictum officiellt börjat betrakta Lu Xun som "överbefälhavare i Kinas kulturella revolution",[2] har de partitrogna idéhistorikerna tonat ned motsättningen mellan å ena sidan Lu Xun och å andra sidan *Chuangzao She* och *Taiyang She*. I stället för att närmare gå in på motsättningarna har man framhållit att Lu Xun inte alls motsatte sig en revolutionär litteratur "utan tvärtom framförde många mycket positiva synpunkter och förslag beträffande rörelsen för revolutionär litteratur".[3] Yan Jiayan skriver i denna anda:

> I verkligheten bejakade Lu Xun fullt ut rörelsen för en proletär litteratur.
>
> [...]
>
> Kommunisten Lu Xun var hela tiden den dyrbaraste och mest varmhjärtade anhängaren samt den lojalaste och mest orubblige beskyddaren av rörelsen för en proletär litteratur.[4]

---

[1] Se t ex Wang Zhefu, *Zhongguo xin wenxue yundong shi* (Historia över rörelsen för en ny litteratur i Kina; Hongkong, 1965), 77.

[2] Jämför ovan, s. 95

[3] Liu Shousong, a.a., 209.

[4] Yan Jiayan, "Ping yijiuerba nian wuchan jiejie wenxue de changdao he lunzheng" (Kommentar till propagerandet för och debatten om proletär litteratur 1928), i *Wenxue Pinglun*, 2 (1978), 7-16.

Denna ideologiskt anpassade man sakligt vilseledande historiebeskrivning har också färgat av sig på västerländska arbeten. Exempelvis Huang Sung-k'ang skriver:

> Obviously Lu Hsün's [Lu Xun] views are in no way contradictory to those of the promoters of revolutionary literature apart from his not presenting his ideas in Marxian terminology.[1]

LU XUNS DEBATTINLÄGG OCH GRUNDTEMATIKEN FRÅN DEN TIDIGARE LITTERATURDEBATTEN

Lu Xuns inlägg i debatten om proletär litteratur utgjorde svar på angreppen från marxisterna i *Chuangzao She* och *Taiyang She*. Tematiken var därmed i allt väsentligt given.

Frågan, hur litteraturen skall vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna, var således central även i Lu Xuns inlägg. Hans ansats till svar kan inordnas i den strömning inom modern kinesisk litteratursyn som vi tidigare sett representerad hos bland andra Chen Duxiu, Li Dazhao och Mao Dun: litteraturen tjänar önskvärd social förändring mest effektivt genom att skildra den rådande verkligheten, inklusive dess mörka sidor, och inte genom att uttryckligen propagera för social förändring. Lu Xun argumenterade särskilt för att litteraturen skulle "avslöja mörkret" (baolu heian).

Frågan huruvida litteraturen i första hand skulle ge en objektiv beskrivning av den yttre verkligheten eller ett subjektivt uttryck för författarens "jag", behandlades inte i dessa termer av Lu Xun. Han diskuterade snarare den närliggande frågan, huruvida litteraturen främst skulle skildra den rådande verkligheten eller ange en "utväg" (chulu) till en bättre värld. Lu Xuns svar var att litteraturen skulle skildra den rådande verkligheten, som den inte kunde överskrida.

---

[1] Huang Sung-k'ang, *Lu Hsün and the New Culture Movement of Modern China* (Amsterdam, 1957), 113.

Frågan om idéer respektive känslor i litteraturen - det tredje grundtemat från den tidigare diskussionen - tycks Lu Xun inte ha behandlat i sina debattinlägg.

LU XUN OCH MARXISMEN

Lu Xuns kritiker i debatten om proletär litteratur ansåg sig utgå från en marxistisk ståndpunkt. I sitt bemötande koncentrerade sig Lu Xun på att ifrågasätta motståndarnas motiv och moral samt på att utveckla sin egen uppfattning i vissa väsentliga litteraturteoretiska frågor: litteraturens klassnatur, litteraturens möjligheter att fungera som revolutionärt vapen samt litteraturens uppgift att skildra samhällets avigsidor. Däremot finner man i Lu Xuns skriftställning 1928 inga klara ställningstaganden till, utan endast utgångspunkter för en bedömning av marxismen och marxistisk litteratursyn i allmänhet. I ett brev till Wei Suyuan den 22 juli 1928 skriver han:

> Jag har läst en del böcker med historiematerialistisk kritik av litteratur och konst, och jag finner att denna kritik är träffande och relevant samt kan förklara åtskilliga dunkla och svårförklarliga frågor. Men när *Chuangzao She* under senare tid förespråkat att alla verk måste skapas med hjälp av denna metod, som de inte själva förstått ordentligt, har detta endast skapat förvirring. På sistone har de åter tystnat. De önskar revolution men är fega.[1]

Denna formulering ger uttryck för två huvudpunkter i Lu Xuns inställning till marxismen vid denna tid: (1) Marxism och marxistisk litteraturteori är intressanta och verkar kunna förklara mycket; (2) det är viktigt att skaffa sig verklig kunskap om marxismen och sådan kunskap saknas ännu i Kina.

Detta tycks ha varit centrala utgångspunkter för Lu Xun ända sedan han började intressera sig för marxism och kommunism. Det är här nödvändigt att göra en utvikning och i korta

---

[1] Citerat ur *Lu Xun shuxin ji* (Lu Xuns samlade brev), 1, 194.

drag redogöra för, hur Lu Xuns intresse för marxism och kommunism hade utvecklats.

I motsats till andra kulturrevolutionärer som Chen Duxiu och Li Dazhao bland många andra tycks Lu Xun inte ha ägnat marxismen något större teoretiskt intresse i samband med Fjärde maj-rörelsen.[1] Över huvud taget kom han aldrig att studera de marxistiska lärofädernas texter särskilt grundligt. Det är till exempel bekant att han aldrig läste *Das Kapital*.[2] Lu Xuns intresse för marxismen gick i första hand via den sovjetiska kommunismen, som intresserade honom därför att han var nyfiken på det sovjetiska samhällsbygget.

I en artikel 1932 berättar Lu Xun att han ungefär tio år tidigare i den tyska tidningen *Die Woche* hade sett en karikatyr med anknytning till den ryska Oktoberrevolutionen och då gjort reflektionen att denna varit av godo för de fattiga men av ondo för de rika.[3]

Det skulle emellertid dröja till slutet av 1924, innan Lu Xun på allvar började läsa om sovjetisk marxism och kommunism. Hans dagböcker visar att han från denna tid skaffade sig en mängd böcker om de kulturella och litterära förhållandena i Sovjetunionen samt om marxistisk litteratursyn i allmänhet.[4] Xu Guangping, som senare blev Lu Xuns hustru, berättar att han 1926, innan han begav sig till Xiamen (Amoy), hade bland annat följande böcker i sin ägo: *Makesizhuyi yu fali xue* (Marxismen och juridiken), *Tuoersitai yu Makesi* (Tolstoj och Marx), *Wuchan jieji de wenhua* (Proletariatets kultur), *Wuchan-*

---

1 Se Harriet C. Mills, *Lu Hsün: 1927-1936 The Years on the Left* (ej publicerad doktorsavhandling, Columbia University, 1963), 92.

2 Mills, a.a., 95.

3 Se LXQJ, 5, 24.

4 I slutet av dagboken för varje år finns en förteckning över de böcker Lu Xun köpt eller fått under året. Se *Lu Xun riji* (Lu Xuns dagbok; Peking, 1976), 1-2, passim. (Dagboken liksom bokförteckningen för 1922 har tyvärr gått förlorad.) Tyvärr anges inte författarna till de verk som tas upp i bokförteckningarna, vilket ofta gör det mycket svårt att identifiera böckerna.

zhe wenhua lun (Om proletärernas kultur), *Yishu yu wuchan jieji* (Konsten och proletariatet), *Wuchan jieji yishu lun* (Om proletariatets konst), *Wenxue de zhanshu lun* (Om den litterära taktiken) samt *Wenxue yu geming* (Litteratur och revolution).[1]

Inom ramen för *Weiming She* (Sällskapet utan namn) tog, som vi sett, Lu Xun initiativet till en rad översättningar till kinesiska av sovjetisk litteratur och litteraturteori.

När debatten om revolutionär och proletär litteratur inleddes i Kina 1928 hade Lu Xun således redan under några år intresserat sig för marxistisk, i första hand sovjetisk, litteraturteori.

Lu Xun fortsatte 1928 sin översättningsverksamhet. I maj påbörjade han via en japanska förlaga översättningen av tre dokument som varit centrala i sovjetisk litteraturdebatt i mitten av 1920-talet:

(1) Snabbprotokollen från den debatt rörande det sovjetiska kommunistpartiets litteraturpolitik som centralkommitténs pressbyrå arrangerade i maj 1924.[2]

(2) Den resolution som antogs i januari 1925 vid den första allryska konferensen med proletära författare och som fördömde och tog avstånd från de s k *poputčiki*.[3]

(3) Det sovjetiska kommunistpartiets centralkommittés resolution från juni 1925, som förordade en samarbetslinje gentemot *poputčiki*.[4]

Lu Xuns översättningar av dessa dokument publicerades i tidskriften *Benliu* (Forsen) under perioden 20 juni 1928 till 20 april 1929. 1930 publicerades de i volymen *Wenyi zhengce* (Litteratur och konstpolitik), som ingår i LXQJ, 17, 451-673.

---

[1] Xu Guangping, *Xinwei de jinian* (I tacksam åminnelse; Hongkong, 1978), 190. Verket *Wenxue yu geming* torde vara en japansk utgåva av Trockijs *Litteratur och revolution*. Enligt dagboken hade Lu Xun den 26 augusti 1925 köpt detta arbete. Se *Lu Xun riji* (Lu Xuns dagbok; Peking, 1976), 1, 494.

[2] Jämför ovan, s. 40 f.

[3] Jämför ovan, s. 38.

[4] Jämför ovan, s. 41 f.

Lu Xuns kommentarer till innehållet i dessa översättningar är mycket sparsamma och försiktiga. Apropå frågan om kommunistpartiets roll för det litterära arbetet skriver han på ett ställe:

> Vi skall för tillfället inte gå in på frågan, huruvida litteraturen bör ledas strikt av partiet. Jag anser det tänkvärt att *Na Postu*-gruppen förordar strikthet, eftersom den fruktar ideologisk degeneration, under det att Trockij förordar lösa tyglar, med motiveringen att litteratur inte kan leva och utvecklas i isolering [...] Frågan kan tyckas enkel. Men under en tid då litteraturen är en aspekt av den politiska kampen, är den faktiskt mycket svår att lösa.[1]

Det är anmärkningsvärt att Lu Xun här inte tar ställning till frågan om partiets ledning över den litterära verksamheten. Med tanke på att han så sent som i sin föreläsning "Geming shidai de wenxue" (Litteraturen under en revolutionär epok) hade förklarat att litteratur inte kan skrivas enligt direktiv, hade man kunnat vänta att han i detta sammanhang skulle ta ställning för Trockij.[2]

LU XUN OCH TROCKIJ

I sina artiklar från 1928 intog Lu Xun i flera fall ståndpunkter som stod Trockij nära.

Exempelvis delade Lu Xun Trockijs uppfattning att proletariatet inte kan skapa någon proletär litteratur före sin politiska och sociala frigörelse, eftersom dess tänkande då ännu är präglat av de härskande klassernas tänkande.

Vad gällde frågan om litteraturens klassnatur hänvisade Lu Xun i sitt brev till Kai Liang uttryckligen till Trockij, vars uppfattning han delade.[3] Vilken var då Trockijs uppfattning?

---

[1] Citerat ur en efterskrift till *Benliu* daterad 1928-08-11, i LXQJ, 7, 522-526.

[2] Angående Lu Xuns allmänna syn på förhållandet mellan partiet och litteraturen, se Zhai Zhicheng, "Lu Xun yu Hu Feng zhi fan kongzhi douzheng" (Lu Xuns och Hu Fengs kamp mot kontroll), i *Xinya Xuebao*, 12 (1977-08-11), 243-336.

[3] Se nedan, s. 274.

I korthet menade Trockij att litteraturen visserligen är en produkt av en viss social miljö och att litterära verk därför kan läsas som historiska dokument som berättar om synsätt och tankar hos sociala klasser. Ett verks litterära eller konstnärliga värde ligger emellertid i att det dessutom gestaltar förhållanden och erfarenheter som berör och engagerar människor från andra klasser och från andra tider än författaren:

> Om jag säger att den *Gudomliga Komedins* värde ligger i att den hjälper mig att förstå inställningen hos vissa klasser vid en viss tidpunkt, gör jag den därigenom till ett enkelt historiskt dokument, ty i sin egenskap av konstverk riktar sig den *Gudomliga Komedin* till mitt eget sinne, till mina egna känslor och bör innebära något för dessa. Dantes *Komedi* kan på mig verka tryckande, beklämmande, hos mig ge upphov till pessimism och melankoli eller tvärtom styrka mig, inge mig mod, entusiasm. [...] Det är i varje fall där som till sist förhållandet mellan läsare och verk står att finna.
>
> [...]
>
> Visst är Dante en produkt av en given social miljö. Men han är också ett geni. Hans konst lyfte de känslor som kännetecknade hans tid till en höjd som sällan uppnåtts. Om vi idag ser andra verk från medeltiden som blott studieobjekt medan vi i den *Gudomliga Komedin* ser en källa till konstupplevelse, så är det inte därför att Dante var en florentinsk småborgare från 1200-talet utan snarare trots detta.[1]

Vad gäller frågan om litteraturen som revolutionärt vapen verkar Lu Xuns inställning 1928 att ha varit i det närmaste identisk med Trockijs:

> Tider av stark spänning, det vill säga de då vår revolutionära epok finner sitt främsta uttryck, är inte gynnsamma för litteratur och konstnärligt skapande i allmänhet. Om revolutionen i morgon börjar i Tyskland eller Europa, kommer den då att ge ett omedelbart uppsving för den proletära litteraturen? Förvisso inte. Långt ifrån att utveckla det konstnärliga skapandet kommer den att kväva det, krossa det, ty vi kommer ånyo att bli tvungna att mobilisera oss en masse. Och när kanonen dånar, tystnar muserna.[2]

---

[1] Citerat ur Trockijs inlägg i debatten den 9 maj 1924 om kommunistpartiets politik på det litterära området som ingår i Leo Trotskij, *Litteratur och revolution* (Mölndal, 1969), 179-196.

[2] Trotskij, a.a.

Vad slutligen gäller frågan, huruvida litteraturens uppgift i det förrevolutionära samhället är att skildra samhällets avigsidor, föreligger inte samma iögonfallande överensstämmelse mellan Lu Xuns och Trockijs uppfattningar. Men det går heller inte att peka på någon motsättning dem emellan i detta sammanhang. Tvärtom talar Trockij i sina skrifter här och där om, hur viktigt det är att litteraturen gestaltar verkligheten sådan den faktiskt är, utan att försköna den. På ett ställe skriver han exempelvis:

> Vad beträffar de nya litterära skolor som försöker ställa sig på revolutionens nivå, så finns det dagliga livet inte till för dem. De vill upphöja livet, inte skildra livet sådant det är. Men livet låter sig inte uppfinnas. Man kan bygga det av förefintliga element som är utvecklingsbara.[1]

Detta skulle ha kunnat vara ett inlägg i Lu Xuns polemik med *Chuangzao She* och *Taiyang She*.

Vi kan således konstatera att de ståndpunkter som Lu Xun intog 1928 i sin polemik med förespråkarna för en proletär litteratur i hög grad överensstämde med Trockijs litteratursyn. Referenserna till Trockij i Lu Xuns texter antyder att Lu Xun inte var omedveten om dessa överensstämmelser.[2]

LU XUN OM LITTERATURENS SOCIALA ROLL

Frågan om litteraturens förhållande till samhället och till social förändring hade alltid varit central för Lu Xun.[3] Under sin studietid i Japan avbröt han sina medicinska studier för att i stället ägna sig åt litteraturen, med motiveringen

---

[1] Trockij i essän "För att förändra livet måste man börja med att lära känna det", som ingår i Trotskij, a.a., 243-248.

[2] Jag känner inte till någon ingående analys av Lu Xuns förhållande till Trockij. Frågan behandlas dock hos Yi Ding, *Lu Xun: qi ren, qi shi ji qi shidai* (Lu Xun: hans person, hans verk och hans tid; Paris & Hongkong, 1978), 283-289.

[3] Se t ex Torbjörn Lodén, "Lu Xun och den revolutionära litteraturen", i *Orientaliska Studier*, 32 (1978), 41-54.

att det var kinesernas själar snarare än deras kroppar som var sjuka och att litteraturen därför vore ett bättre botemedel än medicinen. Som så många andra intellektuella under denna period kom alltså Lu Xun att i litteraturen se ett viktigt medel i arbetet att skapa ett bättre Kina.

Under andra hälften av 1920-talet blev Lu Xun mera pessimistisk om litteraturen som redskap för social förändring. I flera artiklar 1926 och 1927 utvecklade han det synsätt som han omfattade också 1928 och som vi redogjort för ovan. Tydligast kom det till uttryck i artikeln "Geming shidai de wenxue" (Litteraturen under en revolutionär epok) från 1927, i vilken han skriver:

> Före en stor revolution vänder sig nästan all litteratur emot alla slag av sociala förhållanden, den upplever orättvisor, den upplever bitterhet och så sjunger den om orättvisorna och ropar ut sin bitterhet. I världslitteraturen finns det gott om den sortens litteratur. Men denna litteratur som ropar ut sin bitterhet och sjunger om orättvisorna har inget inflytande på revolutionen, därför att rop av bitterhet och sång om orättvisor inte besitter någon kraft, och de som förtrycker er kommer fortfarande inte att ta någon notis, ty även om råttan piper och spelar upp den yppersta litteratur så kommer katten ändå att äta upp den utan att visa någon anständighet.
>
> [...]
>
> Vid perioden för en stor revolution finns det ingen litteratur och tystnad råder, eftersom alla är upptagna av den revolutionära vågens marschmusik, och alla vänder sig från litteratur till handling, alla är upptagna av revolutionen, och det finns ingen tid över för att prata om litteratur. En annan orsak är att folk under denna period är fattiga, de har fullt sjå att hitta bröd att mätta sig med, och det finns inget utrymme för några tankar om litteratur.[1]

Man kan tänka sig att flera faktorer betingade Lu Xuns pessimism. 30 maj-incidenten 1925 och bråken samma år vid det lärarseminarium för flickor i Peking där Lu Xun undervisade tydde naturligtvis på att det nakna våldet, snarare än det

---

[1] Citerat efter den svenska översättningen i *I de matta spåren av blod*, 149-156.

skrivna ordet regerade.[1] Massakern på kommunister i Shanghai 1927 måste ha förstärkt detta intryck.

Dessa tragiska händelser i Kina, i vilka Lu Xun personligen var djupt engagerad, utgjorde grunden för Lu Xuns pessimistiska syn på litteraturen som revolutionärt vapen mot slutet av 1920-talet. Trockijs synpunkter torde snarast ha påverkat den form Lu Xun gav sina tankar i denna fråga.

DEBATTEN OM PROLETÄR LITTERATUR OCH LU XUNS IDEOLOGISKA UTVECKLING

Hur påverkades Lu Xun av debatten 1928-1929? Frågan är omstridd. Enligt en åsikt, som företrätts av bland andra den kinesiske litteraturhistorikern Liu Dajie (1904-1977), kapitulerade Lu Xun för sina marxistiska kritiker och började liksom de att förespråka en proletär litteratur.[2] Enligt en annan uppfattning lät Lu Xun inte alls övertyga sig utan förblev starkt kritisk till sina vedersakare i *Chuangzao She* och *Taiyang She*. Bland andra C.T. Hsia och T.A. Hsia har företrätt detta synsätt.[3] Enligt en tredje uppfattning hade Lu Xun visserligen redan 1928 börjat intressera sig för marxistisk litteraturteori, men angreppen från *Chuangzao She* och *Taiyang She* fick honom att intenisifera sina marxistiska studier och påverkade honom därigenom positivt i riktning mot en marxist-leninistisk litteratursyn. Detta synsätt har företrätts av bland andra Feng Xuefeng, Qu Qiubai och Yan Jiayan.[4]

---

1 Angående konflikten vid lärarseminariet, se Wang Shijing, *Lu Xun zhuan* (Biografi över Lu Xun; Peking, 1979), 157 ff.

2 Se t ex Liu Dajies artikel "Lu Xun yu xieshizhuyi" (Lu Xun och realismen) från 1936, som har översatts till svenska av Lena Jönsson och Torbjörn Lodén i *Orientaliska Studier*, 32 (1978), 58-66.

3 Jämför C.T. Hsia, *A History of Modern Chinese Fiction* (New Haven & London, 1971), 124 och T.A. Hsia, *The Gate of Darkness. Studies on the Leftist Literary Movement in China* (Seattle & London, 1968), xxiii.

4 Jämför Feng Xuefeng, *Huiyi Lu Xun* (Minnen av Lu Xun; Peking, 1953), passim; Qu Qiubai, "'Lu Xun zagan xuanji' xuyan" (Förord till "Valda essäer av Lu Xun"), i *Qu Qiubai wenji* (Qu Qiubais samlade skrifter; Peking, 1954), 2, 977-1002; Yan Jiayan, a.a.

Frågan om Lu Xun influerades av sina marxistiska kritiker hänger nära samman med synen på Lu Xuns "övergång" (zhuanbian) till marxismen. Huruvida Lu Xuns ideologiska hållning förändrades på något genomgripande sätt under andra hälften av 1920-talet och vad denna förändring i så fall innebar, är en komplicerad fråga som vore värd en närmare granskning; en sådan studie skulle skingra en stor del av den ideologiska mytbildningen kring Lu Xun. Det är emellertid inte möjligt att här ta itu med denna uppgift. Syftet i detta sammanhang är endast att diskutera, om det finns några tecken på att Lu Xuns inställning i de frågor som tidigare varit föremål för analys i detta avsnitt påverkades av den kritik som *Chuangzao She* och *Taiyang She* framförde 1928.

Vad gäller inställningen till marxismen i allmänhet hade Lu Xun, som vi sett, inte mycket att säga 1928 - utöver att det verkade fruktbart att tillämpa den historiska materialismen på studiet av litteratur. Det är helt klart att Lu Xun efter upprättandet av Vänsterförfattarnas Förbund uttalade sig mera positivt om marxismen. Men detta verkar inte ha varit resultatet av påverkan från Lu Xuns radikala kritiker i debatten 1928.

Vi har sett hur Lu Xun åtminstone sedan 1924 hade intresserat sig för marxistisk litteraturteori i sovjetisk tappning. Lu Xuns "marxistiska" åskådning på 1930-talet - i den mån det nu är riktigt att tala om en sådan - ligger helt i linje med hans stegrade intresse för marxism sedan mitten av 1920-talet och låter sig väl förklaras utan påverkan från debatten 1928.

Från 1930 blev Lu Xun en ivrig förespråkare för "den proletära litteraturteorin". Det innebar emellertid inte att han trodde att god proletär litteratur skulle kunna skapas vid denna tid i Kina. I ett tal i juli 1931 sade han:

> Men är det då möjligt för dagens författare inom vänsterflygeln att skriva bra proletär litteratur? Jag tror att det är mycket svårt. Det beror på att författarna inom vänstern idag fortfarande samtliga är utbildade personer - tillhör den intellektuel-

> la klassen, och att det verkligen inte är lätt för dem att beskriva den revolutionära praktiken [...] en revolutionär författare måste åtminstone leva sitt liv gemensamt med revolutionen eller intensivt uppleva revolutionens pulsslag.[1]

Även om Lu Xun här alltjämt var pessimistisk vad gällde möjligheterna för en proletär litteratur att växa fram under de rådande betingelserna, uteslöt han inte längre kategoriskt, som han gjort 1927, att en verklig folkets litteratur skulle kunna uppstå. I detta avseende hade Lu Xuns inställning modifierats.

Förespråkandet av en "proletär litteraturteori" förefaller inte ha medfört några genomgripande förändringar i Lu Xuns syn på litteraturens klassnatur. I den mån hans inställning i denna fråga modifierades, tycks det i varje fall inte ha inneburit något närmande till hans f d kritiker i *Chuangzao She* och *Taiyang She*. Samtidigt som Lu Xun i artikeln "'Yingyi' yu'wenxue de jiejixing'" ("Hård översättning" och litteraturens klassnatur) från 1930 klargjorde *sin* uppfattning om litteraturens klassnatur riktade han nämligen skarp kritik mot den uppfattning om proletär litteratur och litteraturens klassnatur i allmänhet som till exempel Cheng Fangwu och Qian Xingcun företrätt i debatten 1928:

> Författare skall således skapa fritt och bör varken stå i kejsarhusets och aristokratins sold eller låta sig skrämmas av proletariatet till att skriva hyllningsverk. Det är riktigt. Men den proletära litteraturteori vi har sett säger heller inte att författare från en viss klass visserligen inte bör stå i kejsarhusets eller aristokratins sold, men väl bör låta sig skrämmas av proletariatet till att skriva hyllningsverk. Den säger bara att litteraturen har klassnatur och att författarna i ett klassamhälle styrs av den egna klassens klassmedvetande, även om de själva anser att de är "fria" eller står över klasserna, och att deras verk ingalunda representerar kulturen hos någon annan klass. [...] Att som Cheng Fangwu säga "De kommer förvisso att segra, så låt oss gå att vägleda och trösta dem", för att sedan, så fort man

---

[1] Lu Xun, "Shanghai wenyi zhi yi pie" (En blick på Shanghais litteratur och konst); citerat efter den svenska översättningen i *I de matta spåren av blod*, 226-241.

> sagt "gå", börja "skicka iväg dem" - dvs andra proletära författare - det är att precis som herr Liang [Shiqiu] förvränga den proletära litteraturteorin för att få den att passa ens egna syften. [...]
>
> Vad herr Liang tycker mest illa om är att den proletära litteraturens teoretiker uppfattar litteraturen som ett kampvapen, dvs som propaganda. Han "motsätter sig inte att någon använder litteraturen i andra [utomlitterära] syften", men "kan inte godta propagandatexter som litteratur". Jag menar att dessa bekymmer är grundlösa. Den teori jag läst säger bara att all litteratur propagerar för något; det är absolut ingen som säger att en text är litterär bara för att den propagerar. Riktigt nog har det i Kina sedan i förfjol faktiskt förekommit åtskilliga dikter samt romaner och noveller som författarna själva ansett vara proletär litteratur bara för att de tillfogat några paroller och slagord. Men det beror på att det inte finns något, utom paroller och slagord, som kan uttrycka "modernitet" i dessa verk, vars innehåll och form helt saknar litterär substans. I själva verket är dessa verk inte alls proletär litteratur. I år har "den berömde proletärlitteraturkritikern" Qian Xingcun i *Tuohuangzhe* [Pionjären] citerat Lunačarskij för att försvara "den revolutionära litteraturen" och menat att när denne förespråkar en litteratur som massorna kan förstå, visar det att man inte kan ta avstånd från paroller och slagord. Men jag anser att detta, liksom i herr Liang Shiqius fall, är en medveten eller omedveten förvrängning. Med ting som massorna kan förstå avsåg Lunačarskij en sådan litterär genre som de pamfletter Tolstoj skrev och distribuerade bland bönderna och vars grammatik, sånger och skämt arbetare och bönder omedelbart kunde förstå. Detta framgår också av att Demian Bednii [sic], som mottagit Röda Fanans utmärkelse för sin poesi, inte gör bruk av paroller och slagord i sin poesi.[1]

I den mån Lu Xuns uppfattning om proletär litteratur och om litteraturens klassnatur i allmänhet förändrades från 1928 till 1930, kan det således knappast ha berott på påverkan från de tongivande kritikerna i *Chuangzao She* och *Taiyang She*.

Vi har sett hur Lu Xun 1928 ställde sig mycket skeptisk till möjligheterna att använda litteraturen som ett verknigsfullt vapen i den revolutionära kampen, samtidigt som han menade att en litteratur som visar upp samhällets mörka sidor kan

---

[1] Översatt efter Lu Xun, "'Yingyi' yu 'wenxue de jiejixing'" ("Hård översättning" och litteraturens klassnatur), i LXQJ, 4, 202-226.

tjäna det revolutionära syftet att påvisa revolutionens nödvändighet. Även efter debatten varnade Lu Xun för att fästa för stora förhoppningar vid litteraturen som revolutionärt vapen. I sitt tal den 2 mars 1930 i samband med grundandet av Vänsterförfattarnas Förbund sade han bland annat:

> Man kan också se på rörelsen för en proletär litteratur som började för ett par år sedan; det gamla samhället tillåter den eftersom den inte alls är så farlig, och skapar till och med självt en del litteratur att ha som prydnad - precis som det ser så originellt ut att ställa en arbetares grova skål i sällskapsrummet vid sidan av antikviteterna och porslinsföremålen. Och när de proletära författarna hade erövrat ett litet hörn av parnassen och kunde få sina manuskript publicerade, hade de ingenting mer att kämpa för, och deras kritiker sjöng i triumf: "Den proletära litteraturen har segrat!" Men hur stor var segern egentligen om man ser till den proletära litteraturen och bortser från några personers framgång? För övrigt är den proletära litteraturen en del av proletariatets kamp för sin befrielse och utvecklas i takt med proletariatets samhälleliga styrka, och att proletariatets ställning är så låg medan den proletära litteraturens anseende är så högt visar bara att den har lämnat proletariatet och gått över till det gamla samhället.[1]

Detta citat visar att Lu Xun inte hade låtit sig övertygas av de teser om litteraturens roll i den revolutionära kampen som exempelvis *Wenhua Pipan*-gruppen hade drivit i debatten 1928.

I samma tal yttrade emellertid Lu Xun också följande:

> Om vi kan frambringa något värdefullt inom litteratur eller vetenskap, så kan det också bidra till den politiska rörelsen för att frigöra Kina från imperialismens förtryck, anser jag.[2]

Detta uttalande, liksom många liknande i Lu Xuns essäistik från 1930-talet, antyder att han under denna period ändå såg ljusare på litteraturens möjligheter att spela en aktiv roll i den revolutionära kampen än han gjort 1928. Det förra citatet tycks emellertid visa att det i varje fall inte var kri-

---

[1] Citerat efter den svenska översättningen i *Hoppet tillhör framtiden*, 51-56.

[2] A.a.

tikerna i *Chuangzao She* och *Taiyang She* som fick honom att modifiera sin inställning i denna fråga.

Lu Xun hade angripits i debatten för att endast gestalta "Kinas sorg" och inte den ljusa framtid som revolutionen skulle leda fram till. På detta hade han svarat att en författare inte kan, och därför inte bör försöka "överskrida" de givna betingelserna. Även efter debatten förblev detta synsätt centralt i Lu Xuns litteraturuppfattning. Det må här räcka att belysa detta med ett citat ur "Shanghai wenyi zhi yi pie" (En blick på Shanghais litteratur och konst) från 1931:

> De verk,som har största sannolikhet att komma ut i ett samhälle som det kinesiska idag, är verk med en tendens av motstånd eller avslöjande, som skrivits av rebeller inom småbourgeoisien. Eftersom författarna har växt upp mitt i denna klass, som just är på väg mot sin undergång, är deras insikter särskilt djupa och deras hat särskilt starkt, och den kniv de sticker in i den är också synnerligen skarp och ödesdiger. [...]
>
> Men även om dessa verk uteslutande angriper det gamla samhället, är de ändå till skada för revolutionen, såvida de inte förmår att se bristerna klart och att genomskåda roten till det onda. Men det sorgliga är att dagens författare, t o m revolutionära författare och kritiker, mycket ofta inte kan eller ens vågar skärskåda dagens samhälle och utforska de inre förhållandena, i synnerhet inte de inre förhållandena hos dem de betraktar som fiender.[1]

Inte heller i denna fråga går det att skönja någon påverkan på Lu Xun från *Chuangzao She* och *Taiyang She*.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att ingenting tyder på att Lu Xun lät sig influeras av sina kritiker i *Chuangzao She* och *Taiyang She* i synen på proletär litteratur och litteraturens klassnatur i allmänhet, litteraturens roll som revolutionärt vapen eller i synen på litteraturens uppgift att skildra samhällets mörka sidor. Inte heller finns det några

---

[1] Citerat efter den svenska översättningen i *I de matta spåren av blod*, 226-241.

hållbara skäl att anta att han påverkades i sin syn på marxismen i allmänhet.

Visserligen skriver Lu Xun själv i förordet till samlingen *Sanxian ji* (De tre ledigheterna) att han har *Chuangzao She* att tacka för att han "pressades" att studera marxistisk litteraturteori.[1] Även om det är riktigt (vi bör hålla i minnet att Lu Xun börjat studera marxistisk litteraturteori mer än tre år innan debatten startade), betyder det naturligtvis inte att Lu Xun lät sig övertygas av innehållet i *Chuangzao Shes* argumentation ifråga om marxismen. Debatten fick honom däremot kanske att intensifiera sin marxistiska läsning för att på så sätt mera effektivt kunna bemöta sina kritiker. Att Lu Xun inte heller i efterhand kände någon respekt för sina kritikers insikter i marxismen framgår med all önskvärd tydlighet av det tal han höll den 2 mars 1930 inför Vänsterförfattarnas Förbund:

> När *Chuangzao She* och *Taiyang She* angrep mig för två år sedan, var de så svaga att också jag förlorade intresset och miste lusten att gå till motangrepp, eftersom jag såg att de tillämpade "den tomma stadens taktik". Mina fiender den gången ägnade sig bara åt att skrika och struntade i att samla trupper och utbilda officerare; de skrev många artiklar som angrep mig, men så snart man såg namnen visste man att de var pseudonymer, och alla skällsorden gick ut på några få återkommande tillmälen. Jag väntade på att någon som behärskade den marxistiska kritikmetoden skulle angripa mig, men det skedde aldrig.[2]

Ingenting tyder heller på att Lu Xun i andra avseenden i nämnvärd grad påverkades av den kritik som *Chuangzao She* och *Taiyang She* riktade mot honom 1928.

YUSI SHE

I debatten om revolutionär och proletär litteratur publicerades ett stort antal inlägg i tidskriften *Yusi*, som gavs ut av

---

[1] Se LXQJ, 4, 19.

[2] Lu Xun, "Duiyu Zuoyi Zuojia Lianmeng de yijian" (Synpunkter på Vänsterförfattarnas Förbund) i LXQJ, 4, 236-242; citerat med smärre ändringar efter den svenska översättningen "Tankar inför Vänsterförfattarnas förbund" i *Hoppet tillhör framtiden*, 51-56.

det litterära sällskapet *Yusi She*. Detta hade grundats 1924 och fortlevde till 1931. Till dess mest berömda medlemmar räknas essäisten Lin Yutang (1895-1976), Lu Xun, poeten Mu Mutian (1900-?), Sun Fuyuan (1894-1966) och Zhou Zuoren. Lu Xun var redaktör för tidskriften *Yusi* från december 1927 till december 1928.[1]

Inläggen i *Yusi* försvarade ofta Lu Xun mot angreppen från *Chuangzao She* och *Taiyang She*, och det är därför inte konstigt att Lu Xun och *Yusi She* betraktades som ett läger i debatten.[2]

Senare kinesisk historieskrivning har emellertid betonat skillnaden mellan Lu Xuns ståndpunkt och det synsätt som andra medlemmar av sällskapet företrädde.[3] Skribenterna i *Yusi* utgjorde förvisso en heterogen skara. Men den viktigaste orsaken till att senare historieskrivning gjort så stor åtskillnad mellan Lu Xun och andra företrädare för *Yusi She* har säkert varit att många bland *Yusis* skribenter till skillnad från Lu Xun senare slagit in på en politiskt och ideologiskt uttalat antikommunistisk linje.

YUSI OCH GRUNDTEMATIKEN I DEN TIDIGARE DISKUSSIONEN

Frågan om litteraturens eventuella revolutionära roll i samhället stod i centrum för många skribenter i *Yusi*. I allmänhet medgav de att litteraturen kunde fungera som propaganda, men de opponerade sig kraftigt mot tendensen att sätta likhetstecken mellan litteratur och propaganda, och de betonade det specifikt litterära i litteraturen.

---

[1] Angående *Yusi She*, se t ex Lu Xun, "Wo he 'Yusi' de shizhong" (Jag och "Yusi" från början till slut), i LXQJ, 4, 168-179; Elisabeth Schneider, "Skizze einer literarischen Zeitschrift: Die Anfänge der *Yusi* und ihre Zielsetzung", i *Oriens Extremus*, 26: 1/2 (1979), 173-188; A. Tagore, *Literary Debates in Modern China 1918-1937* (Tokyo, 1967), 59-64. Jag har inte haft tillgång till tidskriften *Yusi*. Men de viktigaste inläggen ur denna i debatten ingår i WYLZ, 11-170.

[2] Se t ex Chen Duanzhi, *Wusi yundong zhi shi de pingjia* (En historisk värdering av Fjärde maj-rörelsen; Hongkong 1974), 334 och Wang Zhefu, a.a., 77.

[3] Se t ex Yan Jiayan, a.a.

Den uppmärksamhet som i *Yusis* spalter ägnades frågan om litteraturens revolutionära roll i samhället visar att det första grundtemat i den tidigare litterära diskussionen var centralt även för dessa debattörer. Det andra grundtemat, frågan om litteraturen som objektiv beskrivning respektive subjektivt uttryck, behandlades av många skribenter, och då med tonvikt på objektiv beskrivning. Det tredje grundtemat, frågan om idéer respektive känslor i litteraturen, synes däremot ha berörts mest i förbigående.

EN MARXISTISKT SKOLAD YNGLING: HU QIUYUAN

Ett av de teoretiskt mera intressanta inläggen i *Yusi* i debatten om revolutionär och proletär litteratur var artikeln "Geming wenxue wenti - duiyu geming wenxue de yidian shangque" (Frågan om revolutionär litteratur - en liten diskussion om revolutionär litteratur) av pseudonymen Bing Chan.[1] Bakom denna pseudonym dolde sig Hu Qiuyuan (1910-). Denne skulle i början av 1930-talet vinna berömmelse genom sina inlägg i debatten om Kinas äldre historia samt för sin roll i litteraturdebatten 1932, då han i strid med ledande företrädare för Vänsterförfattarnas Förbund som Lu Xun, Qian Xingcun och Qu Qiubai skulle argumentera för "frihet i det litterära skapandet".[2]

---

1 Artikeln, som är daterad den 20 mars [1928] ingår i WYLZ, 42-61.

2 Angående Hu Qiuyuans roll i debatten om Kinas äldre historia, se Arif Dirlik, *Revolution and History. The Origins of Marxist Historiography in China 1919-1937* (Berkeley, Los Angeles, London, 1978), 207-212. Angående hans roll i 1932 års litteraturdebatt, se A. Tagore, a.a., 128 ff. Angående Hu Qiuyuans biografi, se Li Liming, *Zhongguo xiandai liubai zuojia xiaozhuan* (Korta biografier över 600 nutida kinesiska författare; Hongkong, 1977), 241-242. Uppgiften att han använt pseudonymen Bing Chan återfinns i Chu Pao-liang (ed.), *Twentieth-Century Chinese writers and Their Pen Names* (Boston, 1977), 120. Hu Qiuyuan uppges vara född 1910. Kan han som 18-åring verkligen ha skrivit den här aktuella artikeln? Artikeln påminner i flera avseenden om hans senare skriftställning: förtrogenhet med rysk litteratur och marxistisk teori, hänvisningarna till Plechanov, argumenteringen för frihet i det litterära skapandet m m. Uppgfiten om att Hu Qiuyuan döljer sig bakom pseudonymen Bing Chan förefaller därför trots allt trovärdig.

I sin artikel menar Bing Chan, dvs Hu Qiuyuan, att den revolutionära litteraturens förespråkare går till överdrift i olika avseenden. Han ogillar till exempel det sekteristiska avståndstagandet från all litteratur som inte anses helt politiskt korrekt. Han medger att litteratur är propaganda men anser att den aldrig är bara propaganda; då vore den nämligen inte verklig litteratur. "Litteratur är litteratur", skriver han, "därför att den beskriver livet sanningsenligt och dessutom vackert; eftersom den uttrycker livet [biaoxian rensheng] kritiserar den också livet, vägleder livet och skapar livet." Det konstitutiva i litteraturen för Bing Chan är således verklighetsbeskrivningen. Värderingen av ett litterärt arbete måste enligt hans mening i första hand utgå från sanningshalten och skönheten i verklighetsbeskrivningen, och inte från de politiska slagord som författaren kan ha lagt in i texten. I den mån samhället och tiden utmärks av orättvisor och brister, kommer en god litterär beskrivning att innebära kritik av detta samhälle och implicit påvisa behovet av förändring. Det är däremot inte författarens uppgift att i litteraturen uttryckligen argumentera för revolution, ty detta hör inte till den litterära verksamheten.

Hu Qiuyuans litteratursyn faller således in i den tradition som förknippats med bland andra Chen Duxiu, Mao Dun och Lu Xun.

MAO DUN

Sedan början av 1920-talet var Mao Dun en av de främsta litteraturteoretikerna inom rörelsen för en ny kultur. Särskilt hans oförtröttliga arbete att introducera utländsk litteratur och litteraturteori spelade stor roll för utformningen av en ny litteratursyn i Kina. Vi har sett hur han var en av de första som introducerade en "proletär" litteratursyn.[1]

Litterärt debuterade Mao Dun 1927-1928 med trilogin *Shi*. (Solförmörkelse). Detta verk kritiserades i debatten, främst

---

[1] Se ovan, s. 83 ff.

av Qian Xingcun, för att inte vara revolutionärt och proletärt. Kritiken föranledde Mao Dun att gå i svaromål, vilket skedde främst i artikeln "Cong Guling dao Dongjing" (Från Guling till Tokyo).[1] Denna artikel jämte "Du *Ni Huanzhi*" (Efter att ha läst *Ni Huanzhi*), en recension av Ye Shengtaos berömda roman och samtidigt en kritisk översikt över den litterära utvecklingen i Kina efter Fjäre maj-rörelsen, utgör Mao Duns viktigaste inlägg i debatten 1928-1929.[2] Den följande analysen av Mao Duns position utgår huvudsakligen från artikeln "Cong Guling dao Dongjing" (Från Guling till Tokyo).

I artikelns första del diskuterar Mao Dun trilogin *Shi* (Solförmörkelse) och bemöter kritiken mot denna; i den andra delen kommenterar han kraven på en revolutionär och proletär litteratur. Tendenserna i dessa två avsnitt är delvis motstridiga.

Qian Xingcun kritiserade *Shi* (Solförmörkelse) för att endast gestalta "desillusion" och "vankelmod", för att vara pessimistiskt och inte ange någon väg till en ljusare framtid. Mao Dun vidgår att det förhåller sig så men försvarar sig med att litteraturens uppgift är att gestalta de objektiva förhållandena. Han har lagt sig vinn om att inte låta sin subjektivitet göra intrång på beskrivningen, och den desillusion och det vankelmod som *Shi* gestaltar återspeglar en objektiv verklighet, skriver han. Med sina romanfigurer anser han sig ha gestaltat en viktig del av "tidsandan", alltjämt ett centralt begrepp i hans litteratursyn.[3]

I sitt försvar för pessimismen i *Shi* intar Mao Dun således ungefär samma hållning som Lu Xun inför kritiken att inte an-

---

[1] Artikeln publicerades ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 19:10 (1928-10-28) och finns omtryckt i WYLZ, 359-383; engelsk översättning i John Berninghausen & Ted Huters (eds.), *Revolutionary Literature in China*. An Anthology (New York, 1976), 37-43.

[2] Denna artikel publicerades ursprungligen i *Wenxue Zhoubao*, 8:20 (1929-05-12) och ingår i WYLZ, 388-415.

[3] För en ingående analys av *Shi* se John Berninghausen, "The Central Contradiction in Mao Dun's Earliest Fiction", i Merle Goldman (ed), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977), 233-259.

ge någon "utväg": litteraturen skall avbilda och inte överskrida de rådande förhållandena.

I den senare delen av artikeln kritiserar Mao Dun rörelsen för en revolutionär litteratur, inte i första hand för dess teori (som han säger sig i allt väsentligt stödja), utan för dess praktik: den föregivet revolutionära och proletära litteraturen är, enligt Mao Dun, genom sitt språk och sitt innehåll otillgänglig för de breda folklagren och kan därför inte verka som en positivt pådrivande kraft i samhällsomdaningen.

Det bör dock påpekas att Mao Dun på åtmonstone en viktig punkt uttryckligen tar avstånd från en central teoretisk utgångspunkt hos den proletära litteraturens förespråkare. I motsats till dessa menar han nämligen att den kinesiska revolutionen inte kan klara sig utan småbourgeoisien som han anser utgör 60 procent av det kinesiska folket. I linje med detta synsätt efterlyser han fler skildringar av småbourgeoisiens liv i litteraturen.

Mao Dun kritiserar den s k revolutionära och proletära litteraturen för att vara "slagordslitteratur" (biaoyu kouhao wenxue). Författare ger uttryck för revolutionära känslor och försöker använda litteraturen som revolutionär propaganda, men eftersom de bortser från "litteraturens natur" (att gestalta objektiva förhållanden?) blir resultatet att personer, som i och för sig inte alls är motståndare till en revolutionär och proletär litteratur, "skakar på huvudet och suckar".

För att bli en pådrivande kraft i samhällsomdaningen måste, menar Mao Dun, litteraturen vinna förankring hos de breda folklagren. För att det skall vara möjligt måste författarna undvika en överdriven europeisering av språket och knyta an till inhemska folkliga former.[1] Mao Dun vill se en ny litteratur som är förankrad hos de breda folklagren, som ger uttryck åt deras vedermödor och som är fri från pessimism (sic).

---

[1] I detta avseende förebådar Mao Dun idéer som Qu Qiubai på 1930-talet skulle utveckla närmare och som också skulle bli centrala i Mao Zedongs litteratursyn.

MOTSTRIDIGA TENDENSER HOS MAO DUN

De två huvuddelarna i "Cong Guling dao Dongjing" (Från Guling till Tokyo) uppvisar ömsesidigt motstridiga tendenser. I den första delen betonar Mao Dun litteraturens uppgift att avbilda de objektiva förhållandena - även om dessa skulle präglas av desillusion och vankelmod. Uppmärksamheten riktas här mot förhållandet mellan litteraturen och verkligheten. I den senare delen är det snarare förhållandet mellan litteraturen och läsarna som står i fokus. I denna del kommer Mao Dun fram till att litteraturen skall uttrycka massornas lidanden, men också uppamma deras entusiasm, samt att litteraturen inte får vara pessimistisk (!).

Det ligger nära till hands att i den här positionsförskjutningen, från försvaret för *Shi* till kritiken av rörelsen för en revolutionär litteratur, ändå se en viss påverkan från den senare: agitationen för en revolutionär och proletär litteratur fick Mao Dun att precisera sin syn på hur litteraturen skulle vara beskaffad för att tjäna framväxten av ett bättre samhälle. Härvid blev hans avståndstagande från den föregivet revolutionära och proletära "slagordslitteraturen" entydigt liksom hans krav på folklig förankring. En huvudpunkt i hans litteratursyn var alltjämt att litteraturen skulle gestalta de rådande objektiva förhållandena. Detta såg han nog som en del av litteraturens "natur". Nu ansåg han emellertid också, möjligen påverkad av den revolutionära och proletära litteraturens teoretiker, att litteraturen inte fick vara pessimistisk och att den måste uppamma massornas entusiasm.

MAO DUN OCH GRUNDTEMATIKEN I DEN TIDIGARE DISKUSSIONEN

Artikeln "Cong Guling dao Dongjing" (Från Guling till Tokyo) visar att grundtematiken från den tidigare litterära diskussionen alltjämt var central för Mao Dun vid denna tid. I den senare delen av artikeln är ju huvudfrågan hur litteraturen skall kunna fungera som en pådrivande kraft i samhällsomdaningen, eller med andra ord just hur den skall vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja uppkomsten av ett

bättre samhälle och ett bättre liv för människorna. Mao Duns svar på denna fråga är, som vi sett, mångfaldigt: litteraturen skall vinna förankring hos de breda folklagren genom att knyta an till folkliga litterära former och genom att undvika onödig europeisering och förkonstling; den skall ge en sann gestaltning av de objektiva förhållandena och exempelvis uttrycka människornas lidanden; den skall uppamma människornas entusiasm i kampen för ett bättre samhälle; den skall ha hög litterär kvalitet.

Genom att ställa dessa mångfaldiga krav på litteraturen kombinerar Mao Dun en tes som den proletära litteraturens teoretiker drev, nämligen att litteraturen måste uppamma revolutionär entusiasm hos massorna, med Lu Xuns uppfattning att litteraturens uppgift är att avbilda den rådande verkligheten, inklusive dess mörka sidor. Mao Dun lägger dock tonvikten vid kravet på en verklighetstrogen skildring av de rådande förhållandena, något som inte minst hans egen litterära verksamhet visar.

Det andra grundtemat från den tidigare diskussionen står i fokus i den första delen av "Cong Guling dao Dongjing", där Mao Dun avslöjar att han, när han skrev *Shi*, i första hand lade sig vinn om att endast ge en objektiv beskrivning och inte låta sin subjektivitet komma till uttryck i framställningen.

Det tredje grundtemat från den tidigare diskussionen, frågan om idéer och tankar respektive känslor i litteraturen, behandlar Mao Dun mera i förbifarten i sin diskussion av rörelsen för en revolutionär litteratur. Han undestryker där att det inte är en tillräcklig uppgift för litteraturen att uppamma revolutionära känslor hos läsarna.

6. EN KLASSICISTISK HUMANIST OCH EN RADIKAL ANARKIST: DEN PROLETÄRA LITTERATURENS SVURNA FIENDER

XINYUE SHE (NYMÅNESÄLLSKAPET) OCH LIANG SHIQIU

Efter den indiske poeten Rabindranath Tagores (1861-1941) besök i Kina 1924 bildade Chen Xiying (1895-1970), Hu Shi, Xu Zhimo (1897-1931) m fl samma år ett slags diskussionsklubb eller litterär salong i Peking som de kallade *Xinyue She* (Nymånesällskapet) efter titeln på Tagores mest kända diktsamling. Vintern 1927-1928 hamnade medlemmarna av detta ursprungliga *Xinyue She* i Shanghai liksom en grupp studenter, till vilka hörde den sedermera bekante litteraturteoretikern och översättaren Liang Shiqiu (1901-), Luo Longji (1896-1965), senare känd som publicist och politiker, och poeten Wen Yiduo (1899-1946), vilka varit skolkamrater vid *Qinghua* och senare studerat i USA. Tillsammans bildade dessa grupper i början av 1928 ett nytt litterärt sällskap, *Xinyue She*, som i mars detta år gav ut det första numret av *Xinyue Yuekan*.[1]

Xinyue Shes medlemmar, som alla hade en förhållandevis gedigen västerländsk bildning, förenades i tron på den moraliska och intellektuella odlingens betydelse för Kina. I övrigt utgjorde de en ideologiskt heterogen skara. Av sällskapets medlemmar var det främst Liang Shiqiu som deltog i debatten om revolutionär och proletär litteratur.

---

[1] Angående sällskapets grundande, se Constantine Tung, *The Search for Order and Form: The Crescent Moon Society and the Literary Movement of Modern China* (Unpublished Ph D dissertation, Claremont, 1970), 27-65.

Liang Shiqiu, som härstammar från Peking, var son till en lärare som utbildats vid tolkskolan *Tongwen Guan* under den sena Qing-dynastin.[1] 1915 började Liang Shiqiu studera vid *Qinghua* där han tillbringade åtta år. Han intresserade sig tidigt för rörelsen för en ny kultur och blev i början av 1920-talet en anhängare av *Chuangzao She*, i vars tidskrift *Chuangzao Zhoubao* han också publicerade sig. Efter studierna vid *Qinghua* begav han sig till USA där han först studerade vid Colorado College med engelska som huvudämne. 1924-1925 studerade han vid Harvard och följde bland annat en seminarieserie som Irving Babbitt (1865-1933) gav om "Literary criticism since the 16th century".[2] Under Babbitts inflytande genomgick Liang en intellektuell metamorfos, övergav sina tidigare sympatier för en romantisk diktning och blev en hängiven anhängare av Babbitts neoklassicistiska humanism med dess rationalism och krav på intellektuell och känslomässig disciplin.

Liang Shiqiu berättar i ett förord från 1967 till ett taiwanesiskt omtryck av tidskriften *Xinyue Yuekan* att han inte betraktade debatten om proletär litteratur som någon verklig *litteratur*debatt (wenxue fanwei yinei de lunzhan) och därför inte heller själv ville delta i den. Hans enda avsikt hade varit att "klargöra att litteraturens uppgift är att uttrycka [fayang] den mänskliga naturen och visa att den mänskliga naturen är universell och evig".[3] I artikeln "Wenxue yu geming" (Litteratur och revolution), som ursprungligen publicerades

---

[1] Angående Liang Shiqiu, se t ex Marián Gálik, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: VII. Liang Shih-ch'iu and New Humanism", i AAS, 9 (1973), 29-51 samt Tung, a.a.

[2] Angående Babbitt och dennes roll i kinesiskt kulturliv, se Liang Shiqiu & Hou Jian, *Guanyu Baibide dashi* (Om mästaren Babbitt; Taibei, 1977); Hou Chien [Hou Jian], "Irving Babbitt and the Literary Movements in Republican China", i *Tamkang Review* 4:1 (april, 1973), 1-23 samt idem., "Irving Babbitt and Chinese Thought", i *Tamkang Review*, 5:2 (oktober, 1974), 135-185.

[3] Se Liang Shiqiu, "Xu" (Förord; daterat september, 1967) till *Xinyue Yuekan*, 1 (Taibei, u.å.).

i nummer fyra av *Xinyue Yuekan* den 10 juni 1928, tog Liang upp vissa centrala frågor i den pågående debatten som förhållandet mellan litteratur och revolution samt litteraturens eventuella klassnatur. Denna artikel uppfattades som ett inlägg i den pågående debatten och bemöttes exempelvis av företrädare för *Chuangzao She*.[1] En svensk översättning av artikeln återfinns i del IV.[2]

Liang Shiqiu avviker på åtminstone en väsentlig punkt från det gängse synsättet inom rörelsen för en ny kultur: han tar avstånd från *utvecklingstanken* på det sociala och kulturella området. Det framgår av "Wenxue yu geming" (Litteratur och revolution) hur revolution för Liang innebär återgång till en tidigare ordning som omintetgjorts av odugliga ledare. "Revolutionens syfte är att återupprätta det normala livet", skriver han. Detta revolutionsbegrepp står nära de traditionella kinesiska föreställningarna om "himlens mandat" (tianming) men har föga gemensamt med begreppet revolution inom olika utvecklingsfilosofier, där det ju betecknar förändringar i samhällsordningen som motsvarar utvecklingslagarnas krav.

Liangs avståndstagande från utvecklingstanken kommer också till uttryck i hans litteratursyn. Inom rörelsen för en ny kultur uppfattade man allmänt övergången från klassicism till romantik och vidare till realism och naturalism inom litteraturen som en utveckling från lägre till högre stadier. Genom att ansluta sig till Babbitts klassicistiska litteratursyn tar emellertid Liang avstånd från detta synsätt.

Som vi har sett anser Liang att litteraturens huvuduppgift är att gestalta den "universella och eviga mänskliga naturen". Detta har också varit kännemärket för stor litteratur i alla tider, menar han. Denna uppfattning om litteraturen

---

[1] Se t ex Feng Naichao, "Lengjing de tounao - pingbo Liang Shiqiu de 'Wenxue yu geming'" (Ett kallt huvud - tillbakavisa Liang Shiqius "Litteratur och revolution"), i *Chuangzao Yuekan*, 2:1; omtryckt i WYLZ, 255-281.

[2] Se nedan, s. 276-287.

strider i grunden mot den inom rörelsen för en ny kultur gängse evolutionära litteratursynen.

Liang Shiqiu anser i "Wenxue yu geming" (Litteratur och revolution) att det *ur litterär synpunkt* är fel att tala om "revolutionär litteratur" och "proletär litteratur". Denna uppfattning försöker han förankra i en analys av litteraturbegreppet.

Litteraturen kan visserligen främja revolutionen, anser han. I själva verket betraktar han, på samma sätt som Guo Moruo hade gjort i "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur), författarna som särskilt sensibla och som de breda folklagrens "förelöpare vad gäller kunskaper och medvetande". Därför föregås, menar Liang, en social revolution av "revolutionär litteratur":

> Det är riktigare att säga att revolutionen kommer efter den "revolutionära litteraturen" än att säga att den "revolutionära litteraturen" kommer efter revolutionen.

Liang tillmäter således författarna och litteraturen utomordentlig betydelse för revolutionen, vilken dock enligt ovan är något helt annat för Liang än för exempelvis Guo Moruo. Men ändå menar han att det ur *litterär synpunkt* är fel att tala om "revolutionär litteratur". Hans tanke tycks vara att egenskapen att vara revolutionär inte hör till litteraturens essens. Det essentiella i litteraturen är gestaltningen av "den universella och eviga mänskliga naturen". Utom denna essentiella egenskap har varje litterärt verk dessutom tillfälliga egenskaper. Att främja revolutionen är en sådan egenskap, och dess tillfälliga karaktär omöjliggör, enligt Liang, allt tal om en "revolutionär litteratur".

Liangs idéer är i detta sammanhang minst sagt tvivelaktiga. - Det är väl just tillfälliga egenskaper hos ett subjekt som det finns anledning att uttryckligen ange. Däremot är det ju strängt taget tautologiskt, och därför ofta tri-

vialt att ange de essentiella egenskaperna. I bakgrunden kan man dock ana en tanke som utgör en både rimlig och relevant invändning mot t ex *Wenhua Pipans* och *Taiyang Yuekans* agitation för en revolutionär och proletär litteratur: en uttömmande karakteristik och värdering av ett litterärt verk kan inte ske endast med hänvisning till verkets inverkan på utomlitterära förhållanden och/eller författarens syfte, utan måste utgå från de inre egenskaper hos verket som gör det till litteratur. Tolkad på det viset överensstämmer Liangs uppfattning i detta avseende faktiskt med Lu Xuns och Mao Duns synsätt.

På liknande sätt finner Liang termerna "proletariatets litteratur" och "det stora flertalets litteratur", som han menar är synonyma, orimliga. Författaren skall uttrycka den universella mänskliga naturen och har inget ansvar gentemot en viss klass eller folkmajoriteten. "Ett storslaget verk", skriver han, "är därför en produkt av den universella mänskliga naturen filtrerad genom en individ". Liang ansåg säkert att enskilda verk kan främja en viss klass intressen, men detta är i så fall, på samma sätt som ifråga om egenskapen att vara revolutionär, en tillfällig egenskap hos litteraturen.

Om man jämför de element i Liangs litteratursyn som här redovisats med de uppfattningar som andra deltagare i debatten gav uttryck för, så finner man ett par intressanta likheter och olikheter.

Framhävandet av författarens roll som "förelöpare" och av litteraturens betydelse för revolutionen påminner mycket om *Chuangzao Shes* tilltro till litteraturens förmåga och för särskilt tankarna till Guo Moruos artikel "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur). Å andra sidan bryter den skarpt mot Lu Xuns syn på litteraturen som sekundär i förhållande till revolutionen.

Framhävandet av litteraturens specificitet och avståndstagandet från tendensen att reducera litteraturens innebörd

till dess "klassnatur" och roll i samhället står å andra sidan närmare Lu Xun och Mao Duns synsätt.

Genom att ta avstånd från utvecklingstanken skiljer sig emellertid Liang Shiqiu radikalt från såväl *Chuangzao She* och *Taiyang She* som från Lu Xun och Mao Dun. De senare utgick alla från utgångspunkter som var gemensamma för rörelsen för en ny kultur, medan Liang Shiqius neoklassicistiska humanism är oförenlig med dessa utgångspunkter.

Liangs argumentation bryter således mot grundläggande gemensamma postulat i den litterära diskussion som förts inom rörelsen för en ny kultur. Hur Liangs synsätt förhåller sig till traditionell kinesisk ideologi är däremot en intressant fråga som nog ännu inte utretts uttömmande även om Gálik genom intressanta iakttagelser och uppslag lagt grunden för en mera inträngande analys.[1]

Liang Shiqiu omfattade, som vi sett, Babbitts neoklassicistiska humanism för vilken konfucianismen var ett ideal. Det är betecknande att Liang knöt an till gruppen kring tidskriften *Xueheng* som bildats 1922 i opposition mot *Chuangzao She* och *Wenxue Yanjiu Hui*. Till denna grupps medlemmar hörde bland andra Hu Xiansu (1895-), Mei Guangdi (1890-1945) och Wu Mi (1894-). De två sistnämnda hade studerat för Irving Babbitt och mottagit starka intryck av denne. De motsatte sig redan i början av 1920-talet, precis som Liang Shiqiu skulle göra några år senare, kulturevolutionismen, som var allmänt omfattad inom rörelsen för en ny kultur, och menade att en ny kinesisk kultur och litteratur måste byggas upp på grundval av det klassiska kinesiska kulturarvet samtidigt som den också måste vara mottaglig för impulser från västerländsk kultur.[2] Innan Liang Shiqiu kom under Babbitts

---

[1] Jfr Gálik, a.a.

[2] Angående *Xueheng*, se t ex Bonnie McDougall, *The Introduction of Western Literary Theories into Modern China 1919-1925* (Tokyo, 1977), 41-46. För en analys av Mei Guangdis synsätt, se Lin Liyue, "Mei Guangdi yu xin wenhua yundong" (Mei Guangdi och rörelsen för en ny kultur), i Wang Rongzu (bian), *Wusi yanjiu lunwen ji* (Samlade studier rörande Fjärde maj; Taibei, 1979), 383-402.

inflytande 1924-1925, stod han i opposition till denna som det ansågs reaktionära grupp. Efter återkomsten till Kina knöt han emellertid an till det arbete som gruppen utfört under första hälften av 1920-talet och samlade bland annat Wu Mis och andras översättningar till kinesiska av Babbitts skrifter och gav ut dem i bokform 1929.[1]

MO MENGMING

Förespråkandet av en revolutionär proletär litteratur rönte slutligen motstånd från ett antal anarkister som publicerade sig i tidskrifter som *Xiandai Wenhua* (Vår tids kultur), *Minjian Wenhua* (Folklig kultur) och *Wenhua Zhanxian* (Kulturfronten).[2] Jag har inte haft tillgång till någon av dessa tidskrifter men WYLZ innehåller fem artiklar ur dem.[3]

Dessa skribenters position formuleras förhållandevis klart i en viss Mo Mengmings artikel "Geming wenxue pingjia" (En värdering av revolutionär litteratur), som därför översatts till svenska och fogats till del IV.[4]

I motsats till Liang Shiqiu ansluter sig anarkisterna till utvecklingstanken och anser att samhället och kulturen utvecklas mot allt högre former. Liksom marxisterna vill de avskaffa klassamhället, men de tar avstånd från den leninistiska tesen om en övergångsfas till det kommunistiska samhället under en proletariatets diktatur, utövad av ett kom-

---

1 Se McDougall, a.a., 51-52.

2 Jfr Li Helin, *Jin ershi nian Zhongguo wenyi sichao lun* (Om de litterära tankeströmningarna under de senaste 20 åren i Kina; Hongkong u.å.), 241-242.

3 Mo Mengming, "Geming wenxue pingjia" (En värdering av revolutionär litteratur), i WYLZ, 445-452; Qian Di, "Geming wenxue lun pipan" (Kritik av teorin om revolutionär litteratur), i WYLZ, 453-468; Yin Ruo, "Wuchan jieji wenyi yundong de miuwu" (Felet med rörelsen för en proletär litteratur), i WYLZ, 469-478; Liu Xu, "Jiantao Makesizhuyi de jieji yishulun" (Självkritik angående marxismens teori om klasskonst), i WYLZ, 479-485; Liu Xu, "Yishu de lilun douzheng - da Jixing de Gu Yin jun" (Den konstteoretiska kampen - svar till herr Gu Yin i *Jixing*), i WYLZ, 486-492.

4 Se nedan, s. 288-294.

munistiskt parti genom en stark statsmakt. I likhet med marxisterna menar de att litteraturen i klassamhället har klassnatur. Men de vill avskaffa både klassamhället och den klassbundna litteraturen. Därför förespråkar de en "klasslös folklig litteratur" (wujieji de minzhong wenxue). Härigenom intar de faktiskt ungefär samma ståndpunkt som Trockij, som de också hänvisar till.

De anarkistiska skribenterna kritiserar på ungefär samma sätt som Liang Shiqiu, Lu Xun och Mao Dun den revolutionära litteraturens förespråkare för att överbetona litteraturens propagandafunktion och bortse från dess specifikt litterära egenskaper.

Av de tre grundtemata vi urskiljt i den tidigare litterära diskussionen är det egentligen endast det första som berörs i de här aktuella artiklarna. Det sker i behandlingen av tesen att litteraturen skall vara ett revolutionärt vapen. Något klart och entydigt ställningstagande till denna tes framkommer inte, men man kritiserar den revolutionära och proletära litteraturens förespråkare för att vilja reducera litteraturen till *endast* ett revolutionärt vapen.

Anarkismen introducerades tidigt i Kina och spelade en inte obetydlig roll bland progressiva intellektuella redan under kejsardömets sista år. I västerländsk forskning har den tidiga anarkismen behandlats relativt utförligt, medan anarkismen på 1920-talet och senare bestått en mera summarisk behandling.[1] Inte heller på kinesiska föreligger, mig veterligt, någon mera inträngande analys av anarkismen under 1920-talet. Bristen på grundläggande kunskaper om den anarkistiska rörelsen på 1920-talet gör det dessvärre svårt att närmare diskutera de enstaka anarkistiska debattinlägg som ingår i WYLS och att bedöma i vilken mån de är representativa för den kinesiska anarkismen vid denna tid. I sin mono-

---

[1] Se t ex Martin Bernal, *Chinese Socialism to 1907* (Ithaca & London, 1976); Robert A. Scalapino & G.T. Yu, *The Chinese Anarchist Movement* (Berkeley, 1961) samt Chester C. Tan, *Chinese Political Thought in the Twentieth Century* (Garden City, New York, 1971).

grafi över författaren Ba Jin (1904-), en av de namnkunnigaste anarkisterna, påpekar Olga Lang att denne "was too thoroughly steeped in the idea that present-day society is torn by a class struggle to support the idea of 'classless literature'".[1] Detta antyder att idén om en "klasslös, folklig litteratur" inte var allmänt omfattad, ens i det anarkistiska lägret.

---

[1] Olga Lang, *Pa Chin and His Writing. Chinese Youth Between the Two Revolutions* (Cambridge, Mass., 1967), 158.

SAMMANFATTNING

I analysen av debatten om proletär litteratur har uppmärksamheten koncentrerats till ett mindre antal inlägg: några artiklar i tidskrifterna *Wenhua Pipan* och *Taiyang Yuekan*, Lu Xuns skriftställning 1928, en artikel av Mao Dun från samma år samt var sitt inlägg av den klassicistiske humanisten Liang Shiqiu respektive den radikale anarkisten Mo Mengming. I övrigt har debatten behandlats mera översiktligt. Det begränsade analysunderlaget synes trots allt vara representativt i den meningen att det ger en god bild av de viktigaste strömningarna i debatten.

Analysen visar att grundtematiken från den tidigare litterära diskussionen inom rörelsen för en ny kultur levde kvar i debatten om proletär litteratur, och att denna grundtematik inte behandlades på något radikalt nytt sätt. Visserligen opererade exempelvis Liang Shiqiu delvis utanför de ideologiska postulat som legat till grund för diskussionen inom rörelsen för en ny kultur alltsedan 1910-talet. Men det betydde endast att han knöt an till konservativa strömningar som flera år tidigare, t ex i gruppen *Xueheng*, framträtt i opposition mot rörelsen för en ny kultur och innebar alls inte något radikalt nytänkande.

Frågan hur litteraturen skulle vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna var det prisma i vilket de olika synsätten i debatten bröts och motsättningarna blev tydliga.

Den revolutionära proletära litteraturens förespråkare menade att litteraturen skulle fullgöra denna uppgift mest effektivt, om den inte bara beskrev de rådande förhållandena utan också angav vägen till en bättre tingens ordning. Litteraturen skulle enligt deras mening, förutom att beskriva aspekter av den rådande verkligheten, propagera för en revolutionär omdaning av samhället i socialistisk riktning och gestalta framtida, mera avancerade förhållanden.

Andra deltagare i debatten som Lu Xun, Mao Dun m fl tog emellertid avstånd från detta synsätt och menade att litteraturens främsta uppgift skulle vara att ge en såvitt möjligt sann beskrivning av den rådande verkligheten. Därigenom, ansåg de, skulle den också mest effektivt främja uppkomsten av ett bättre samhälle.

Dessa skilda synsätt, som framträder som huvudmotsättningen i debatten, hängde nära samman med olika uppfattningar om vad litteratur är, kan och bör vara. Medan den revolutionära och proletära litteraturens förespråkare betonade litteraturens propagandafunktion, ansåg Lu Xun, Mao Dun m fl att litteratur väsentligen är och bör vara verklighetsbeskrivning.

Nära sammanhängande med uppfattningen i frågan, hur litteraturen skulle vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna var inställningen till litteraturen som instrument för social förändring i allmänhet. Under det att skribenterna i *Wenhua Pipan* och *Taiyang Yuekan* liksom Liang Shiqiu såg författarna och litteraturen som en förtrupp vad gäller samhällsförändring, var exempelvis Lu Xun mera skeptisk och pessimistisk till litteraturens möjligheter att påverka det sociala skeendet.

Uppfattningarna att det var litteraturens uppgift att uttryckligen propagera för och gestalta en bättre tingens ordning än den rådande respektive att det var litteraturens främsta uppgift att ge en så sann beskrivning som möjligt av den rådande verkligheten representerade en grundläggande

motsättning i debatten om revolutionär och proletär litteratur. Denna motsättning var inte ny i den kinesiska diskussionen. Som vi sett ovan förelåg den redan i ett tidigt skede av rörelsen för en ny kultur, innan marxismen börjat påverka synen på litteratur. Senare har den uppträtt bland dem som ansett sig omfatta en marxistisk litteraturuppfattning och, som vi skall se i del III, förblivit central i kinesisk litteraturdebatt ändra fram i våra dagar.

Den aktuella motsättningen hade alltså kommit i dagen vid flera tillfällen redan före 1928 och erbjuder därför inte i och för sig en tillräcklig förklaring till uppkomsten av en så häftig och aggressiv debatt som den om proletär litteratur 1928-1929. Vad som utlöste debatten var nog snarast de sekteristiskt aggressiva angreppen på Lu Xun och andra författare som förkroppsligade den nya spirande litteraturen och i vida kretsar ansågs allmänt framstegsvänliga. Varför angrep man då sådana författare så aggressivt, ja kanske till och med ännu mera aggressivt än entydigt konservativa eller reaktionära skribenter? Bortsett från rent personlig animositet, som i vissa fall nog kan ha spelat in, torde orsaken stå att finna i den analys av det kinesiska samhället som kritikerna omfattade. Denna analys utpekade hela bourgeoisien i Kina som den internationella imperialismens verktyg och som fiende till den kinesiska revolutionen vilken måste ledas av proletariatet. Eftersom man betraktade exempelvis Lu Xun, Ye Shengtao och även Mao Dun, trots att han var medlem av kommunistpartiet, som representanter för bourgeoisien, drog man slutsatsen att de måste bekämpas. Denna analys, liksom den sekteristiskt aggressiva kritiken av Lu Xun m fl, hade inspirerats av den s k fukumotoismen inom japansk kommunism och fått näring ur det katastrofala misslyckande som kommunisternas samarbete med *Guomindang* rönt våren 1927. Kritiken av Lu Xun och andra författare, som vunnit berömmelse under 1920-talet, kan också ha inspirerats av den något oklara officiella partilinjen efter den första enhetsfrontens upplösning 1927. Som framgick av ka-

pitlet i del I om den politiska utvecklingen i Kina på 1920-talet gick partilinjen sommaren 1927 ut på att den kinesiska revolutionen alltjämt skulle ha en borgerligt demokratisk inriktning, men att arbetet för den borgerligt demokratiska revolutionen skulle ledas av arbetare och bönder i kamp mot bland annat bourgeoisien. De som kritiserade författare som Lu Xun för att vara "borgare" kan sålunda mycket väl ha ansett att deras kritik stod i överensstämmelse med partiets uppmaning till kamp mot bourgeoisien.

Hur än den aggressiva kritiken av till exempel Lu Xun och Mao Dun förhöll sig till den officiella partilinjen, så vann den inte i längden partiledningens gillande. Partiledningen tycks i själva verket ha spelat en viktig roll för att avsluta debatten om proletär litteratur genom att 1929 ge order om att angreppen på Lu Xun och Mao Dun skulle upphöra. Därigenom skapades förutsättningar för en bred samling av Kinas progressiva författare. Ett viktigt steg i den riktningen togs också i och med upprättandet av Vänsterförfattarnas Förbund i mars 1930, vilket innebar slutet på en period av organisatorisk pluralism bland Kinas vänsterförfattare.

DEL III: DEBATTEN GÅR VIDARE

7. TVÅ MOTSTRIDIGA TENDENSER I KINESISK LITTERATURDEBATT

Huvudmotsättningen i debatten om proletär litteratur 1928-1929 yttrade sig som skilda uppfattningar i frågan, hur litteraturen skulle vara beskaffad för att så effektivt som möjligt främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna.

Å ena sidan hävdade den proletära litteraturens förespråkare i tidskrifter som *Wenhua Pipan* och *Taiyang Yuekan* att det var författarens uppgift att utifrån en marxistisk åskådning uttryckligen förespråka bestämda politiska ideal och principer i litteraturen samt att peka framåt mot en bättre tingens ordning genom att gestalta personer och förhållanden som är mera avancerade än de i samtiden allmänt förekommande.

Å andra sidan ansåg till exempel Lu Xun och Mao Dun att författarens viktigaste uppgift var att ge en så sann beskrivning av den existerande verkligheten som möjligt utan att propagera för några egna ståndpunkter eller värderingar och utan att anvisa någon väg till en bättre värld. På så sätt, menade de, skulle litteraturen också mest effektivt bidra till politiskt och socialt framåtskridande.

Syftet med detta kapitel är att fragmentariskt belysa hur dessa två skilda uppfattningar om litteraturens förhållande till verkligheten framträtt som två motstridiga tendenser i senare kinesisk litteraturdebatt. Att dessa uppfattningar framträtt som "tendenser" innebär att de realiserats i mer eller mindre ren form.

Debatten har ofta varit starkt politiskt laddad. Den politiska funktionen hos en och samma tendens synes under årens

lopp ha varierat. Detta är i och för sig inte förvånande. Idéhistorien uppvisar många exempel på hur en och samma idé eller idéströmning vid skilda tidpunkter i olika sammanhang tjänat skilda politiska syften; tänk exempelvis på idealismen och empirismen i europeisk tradition eller föreställningen om "himlens mandat" i kinesisk tradition. Särskilt i folkrepubliken men även tidigare har det ofta varit det dagspolitiska klimatet snarare än litteraturteoretikers personliga inställning som bestämt litteraturdoktrinens utformning. Detta är en viktig förklaring till de många exemplen på hur en och samma person vid olika tillfällen framträtt som språkrör för skilda tendenser.

Vad som intresserar oss i detta kapitel är dock inte den politiska bakgrunden till eller funktionen hos de skilda tendenserna i debatten, ej heller hur enskilda personer förhållit sig till dessa. Avsikten är endast att genom några osystematiska nedslag i litteraturdebatten sedan början av 1940-talet fram till idag belysa hur de grunduppfattningar i frågan om litteraturens förhållande till samhället, som framträdde redan under den tidiga fasen av rörelsen för en ny kultur och som tydligt utkristalliserades i 1928-1929 års debatt om proletär litteratur, levt kvar som tendenser i kinesisk litteratursyn.

För enkelhetens skull inför jag termerna "romantisk tendens" respektive "realistisk tendens" för att omtala dessa två tendenser i debatten. Jag väljer beteckningarna "romantisk" och "realistisk" bland annat därför att den innebörd jag här stipulativt ger dem synes nära överensstämma med motsvarande kinesiska termers, *langmanzhuyi* respektive *xianshizhuyi*, användning i kinesisk diskussion. Syftet är dock inte att ge någon explikation av dessa kinesiska termer. Genom bruket av beteckningarna "romantisk" och "realistisk" avser jag heller inte att ta ställning till den kontroversiella frågan, huruvida de västerländska begreppen "romantik" och "realism" är tillämpbara vid studiet av kinesisk litteratur.

MAO ZEDONGS YAN'AN-TAL: ETT UTTRYCK FÖR DEN "ROMANTISKA" TENDENSEN

Mao Zedongs "Zai Yan'an wenyi zuotanhuishang de jianghua" (Föreläsningar om litteratur och konst vid ett seminarium i Yan'an) från 1942[1] ger på flera punkter uttryck för en i anförd mening romantisk tendens:

(1) Mao betonar i Yan'an-talet att litteraturen medvetet måste användas i politikens tjänst:

> Syftet med vårt möte idag är just att säkerställa, att litteratur och konst passar väl in i hela den revolutionära maskinen såsom en beståndsdel av denna, att de kan verka såsom mäktiga vapen för att ena och fostra folket och för att angripa och förinta fienden, och att de hjälper folket att som en man bekämpa fienden. Vilka problem måste vi lösa för att uppnå detta mål? Jag tror de är problemen om författarnas och konstnärernas klasståndpunkt, deras inställning, deras publik, deras arbete och deras studier.[2]

> Proletär litteratur och konst är en del av hela den proletära revolutionära saken. De är, som Lenin sade, kuggar och hjul i hela den revolutionära maskinen. Därför intar partiets arbete inom litteratur och konst en bestämd och anvisad ställning i partiets revolutionära arbete som helhet och är underordnat de revolutionära uppgifter, vilka partiet ställer för en given revolutionär period.[3]

För att litteraturen så effektivt som möjligt skall tjäna revolutionen krävs, menar Mao, att författaren är politiskt medveten, att han betraktar världen utifrån en revolutionär klasståndpunkt.

---

[1] Den officiella versionen av Yan'an-talet återfinns i *Mao Zedong xuanji* (Valda verk av Mao Zedong), 3 (Peking, 1969), 804-839; denna finns översatt till svenska i *Valda verk av Mao Tsetung*, 3 (Göteborg, 1971), 69-98. En tidigare version av talet, som publicerades 1943-10-19 i *Jiefang Ribao* och som på flera punkter avviker från den senare officiella versionen, återfinns i *Mao Zedong ji* (Mao Zedongs samlade skrifter), 8 (Hongkong, 1975), 111-148. För en diskussion av innehållet i Yan'an-talet, se t ex D.W. Fokkema, *Literary Doctrine in China and Soviet Influence 1956-1960* (Haag, 1965), 3-11.

[2] *Valda verk av Mao Tsetung*, 3, 70.

[3] A.a., 86.

(2) Mao framhåller i Yan'an-talet att den revolutionära litteraturen skall peka framåt mot en bättre tingens ordning genom att återspegla livet i en "koncentrerad" och "typisk" form:

> Ehuru människans samhälleliga liv är litteraturens och konstens enda källa och är ojämförligt livfullare och innehållsrikare än dessa, är folket inte tillfredsställt med livet självt ensamt utan kräver också litteratur och konst. Varför? Därför att, medan bägge är sköna, kan och bör livet, sådant det återspeglas i litterära och konstnärliga arbeten, befinna sig på ett högre plan, vara mer intensivt, mera koncentrerat, mera typiskt, närmare idealet och därför mera allmängiltigt än verkligt vardagsliv. Revolutionär litteratur och konst bör skapa en mängd olika gestalter ur det verkliga livet och hjälpa massorna att driva historien framåt.[1]

(3) Mao anser i Yan'an-talet att litteraturen både skall "lovprisa" (gesong) och "avslöja" (baolu). Den skall lovprisa de revolutionära krafterna och avslöja de reaktionära krafterna. Däremot bör författarna undvika att framhålla negativa drag hos personer som hör hemma i det progressiva lägret och likaså undvika att beskriva positiva egenskaper hos personer som i grunden är reaktionära. Mao bemöter uttryckligen författare som anser att "det inte passar dem att berömma och lovprisa":

> Om ni är en borgerlig författare eller konstnär, hyllar ni inte proletariatet utan bourgeoisien, och om ni är en proletär författare eller konstnär, höjer ni inte bourgeoisien till skyarna utan sjunger proletariatets och det arbetande folkets lov, det måste vara det ena eller det andra. [...] Det finns en typ av människa, som inte har någon entusiasm för folkets sak och står vid sidan av och ser kallt på proletariatet och dess avantgardes kamp och segrar. Vad det slagets människa är intresserad av och aldrig

---

[1] A.a., 81-82. Märk att formuleringen "på ett högre plan ... än verkligt vardagsliv" (kines. *bi putong de shiji shenghuo geng gao*) inte återfinns i den version som publicerades 1943 i *Jiefang Ribao*. I denna heter det att "den bearbetade litteraturen och konsten äger högre grad av organisation än de naturliga förhållandenas litteratur och konst" (kines. *jiagong hou de wenyi que bi ziran xingtai shang de wenyi geng you zuzhixing; Mao Zedong ji*, 8, 128). Denna tidigare formulering för tankarna till ryska *Proletkul't*-teoretiker som Bogdanov.

> tröttnar på att prisa, är sig själv och kanske några få personer i i hennes eget lilla kotteri. Dylika småborgerliga individualister är naturligtvis inte villiga att prisa det revolutionära folkets dåd och dygder, att höja dess mod i kampen och dess förtröstan om seger. Personer av den typen är bara termiter i de revolutionära leden, och naturligtvis har det revolutionära folket inget behov av dessa "sångare".[1]

(4) Av intresse i detta sammanhang är slutligen att Mao i Yan'an-talet hävdar att det finns två normer för bedömningen av ett litterärt verk, en politisk och en konstnärlig norm. Han kräver "enhet mellan politik och konst, enhet mellan innehåll och form, det revolutionära politiska innehållets förening med högsta möjliga fulländning av den konstnärliga formen."[2] I praktiken uppfyller dock litterära verk, enligt Maos uppfattning, i varierande grad de båda normerna, eller enklare uttryckt: ett litterärt verk kan ha hög konstnärlig kvalitet och samtidigt vara politiskt dåligt.

Denna tudelning av ett litterärt verks politiska respektive konstnärliga kvalitet är väl förenlig med det romantiska synsättet men inte med det realistiska synsättet. Enligt det senare är det ju det litterära verkets förhållande till verkligheten - hur sann dess gestaltning av verkligheten är - som ytterst bestämmer dess värde, konstnärligt *och* politiskt. Ett litterärt verk kan i detta perspektiv således knappast framstå som samtidigt konstnärligt gott och politiskt dåligt. Det är därför inte ägnat att överraska att den realistiska tendensen i kinesisk litteraturdebatt kommit till uttryck bland annat i en annan syn än Mao Zedongs på förhållandet mellan den konstnärliga och den politiska normen för bedömningen av ett litterärt verk.

---

[1] *Valda verk av Mao Tsetung*, 3, 92-93.

[2] A.a., 89.

FENG XUEFENG, HU FENG OCH DEN "REALISTISKA" TENDENSEN UNDER 1940-TALET

Årsskiftet 1945-1946 blossade en diskussion upp bland marxistiska litteraturteoretiker i Kina med anledning av ett par teaterstycken som hade uppförts 1945 i Chongqing. I detta sammanhang polemiserade Feng Xuefeng (1906-1976) mot uppfattningen att det vore möjligt att skilja mellan den konstnärliga och den politiska kvaliteten hos ett givet litterärt verk. Den "enhetssyn" (tongyi de kanfa) som Feng Xuefeng i detta sammanhang företrädde synes ha representerat den realistiska tendensen.[1]

Under 1940-talet debatterade kinesiska litteraturteoretiker också frågan om "objektivism" respektive "subjektivism" i det litterära skapandet.[2] Denna debatt behandlade betydelsen av en "korrekt" världsåskådning hos författaren.[3] Ledande partiideologer kritiserade Hu Feng (1904-) för åsikten att en författare skulle kunna skapa goda litterära verk i kraft av sin skapande metod och oberoende av sin världsåskådning. Detta synsätt, som ju är djupt förankrat i marxistisk litteratursyn där det framför allt utformats i bedömningen av Balzac, brännmärktes nu som "subjektivistiskt" av teoretiker som tycktes representera partiortodoxin och som emfatiskt slog fast världsåskådningens avgörande betydelse för det litterära skapandet. I denna debatt skymtar man den realistiska tendensen hos Hu Feng och dennes meningsfränder medan

---

[1] Feng Xuefeng framförde sina synpunkter i artikeln "Tiwai de hua" (Utanför ämnet), som ursprungligen publicerades i *Xinhua Ribao Fukan* 1946-01-23; denna artikel finns omtryckt i CKZL, 2, 428-430. En introduktion till denna debatt och en översättning av "Tiwai de hua" återfinns i Vibeke Børdahl, *Strateger i Kinas litteratur. Dokumentsamling af moderne kinesisk litteraturteori og -kritik 1927-67.* (Köpenhamn, 1978), 207-218. Se också Merle Goldman, *Literary Dissent in Communist China* (Cambridge, Mass., 1967), 51-66.

[2] Angående denna debatt, se Børdahl, a.a., 37-38 och 219-252; Fokkema a.a., 19-27 samt Goldman, a.a, 51-66.

[3] Børdahl, a.a., 37-38.

den romantiska tendensen kommer till uttryck hos uttolkarna av den officiella partilinjen.[1]

1950-TALET: TENDENSERNA BRYTS MOT VARANDRA

Diskussionen om realismen fortsatte under 1950-talet och medförde bland annat att motsättningen mellan Hu Feng och dennes anhängare å ena sidan och partiortodoxin å andra sidan skärptes och kom att betecknas som antagonistisk. Hu Feng själv stämplades som kontrarevolutionär och fängslades.[2] Debatten om realismen upphörde emellertid inte.

Stalins död 1953 följdes i Sovjetunionen av ett kulturellt och litterärt töväder. Vad gäller synen på litteraturen innebar detta bland annat att kraven på "sanning" och "uppriktighet" sköts i förgrunden. Den officiella definitionen och tolkningen av "socialistisk realism" kritiserades för att inte tillåta en litteratur som behandlade samhällets avigsidor och för att kräva en förskönin av verkligheten. Dessa tongångar från det sovjetiska tövädret gav återklang i kinesisk debatt i artiklar av teoretiker som Ba Ren (1900-) och Chen Yong (1923?-) som tog upp frågan om gestaltningen av "det typiska" respektive frågan om litteraturens specificitet till debatt.[3]

---

[1] Hu Fengs synsätt kommer till uttryck t ex i artikeln "Zhi shen zai wei minzhu de douzheng limian" (Satsa dig själv i kampen för demokrati) från 1944. Jag har haft tillgång till ett omtryck av denna artikel i *Zhongguo xiandai wenyi sixiang douzheng shi xuexi cankao ziliao* (Historia över den ideologiska kampen angående Kinas nutida litteratur och konst, referensmaterial för studier; u.o., 1976), 2, 659-665.

[2] Angående Hu Feng-striden, se t ex Yang I-fan, *The Case of Hu Feng* (Hongkong, 1956) samt Fokkema, a.a., 49-55; Goldman, a.a., 129-157; Lin Manshu, Hai Feng, Cheng Hai, *Zhongguo dangdai wenxue shi gao* (Utkast till historia över den samtida kinesiska litteraturen; Paris & Hongkong, 1978), 40-47.

[3] Se Børdahl, a.a., 50-51. Angående påverkan från den sovjetiska debatten och diskussionen om den socialistiska realismen, se också Fokkema, a.a., 56-118 och Lars Ragvald, *Yao Wenyuan as a Literary Critic and Theorist. The Emergence of Chinese Zhdanovism* (Stockholm, 1978), 53-65.

QIN ZHAOYANG - EN FÖRETRÄDARE FÖR DEN REALISTISKA TENDENSEN

Det väckte stor uppmärksamhet när redaktören för *Renmin Wenxue* (Folkets litteratur), Qin Zhaoyang (1916-), i september 1956, dvs under de hundra blommornas kampanj, i en artikel om realismen inom litteraturen kom fram till att den socialistiska realismen, som den uttolkades officiellt i Kina, var dogmatisk och försvårade eller omöjliggjorde skapandet av sant realistisk litteratur av verkligt hög kvalitet. Qin sade sig vilja ersätta den socialistiska realismen med "den socialistiska periodens realism".

Qin Zhaoyangs artikel, "Xianshizhuyi - guangkuo de daolu" (Realismen - den breda vägen),[1] ger visserligen uttryck för vissa tankar som i denna avhandling förknippas med den romantiska tendensen. Den betonar till exempel världsåskådningen och den politiska inställningens betydelse för det litterära skapandet. Och den slår fast att litteraturen, som med nödvändighet har en politisk tendens, skall tjäna progressiva politiska syften. Väsentligen dominerar dock den realistiska tendensen Qins artikel. Om man exempelvis undersöker *hur* han menar att litteraturen kan och bör tjäna politiken möter man idéer som för tanken till Chen Duxius och Li Dazhaos artiklar under den tidiga fasen av rörelsen för en ny kultur eller Lu Xuns och Mao Duns inlägg i debatten om proletär litteratur under slutet av 1920-talet. Qin skriver till exempel:

> Alla progressiva framstående litterära verk har en stark ideologisk och politisk tendens, vilket för länge sedan bevisat att litteraturen nödvändigtvis och verkningsfullt tjänar politiken. Men vi bör också lägga märke till att orsaken till att dessa verk besitter en sådan väldig övertygande kraft är att författarna varit trogna den objektiva verkligheten [zhenshi] och till fullo åskådliggjort denna, givit uttryck för litteraturens specificitet och på så sätt uppnått en hög grad av konstnärlighet och verklighetstrohet [zhenshixing].[2]

---

[1] Artikeln publicerades ursprungligen under pseudonymen He Zhi i *Renmin Wenxue*, 9 (1965); den finns omtryckt i CKZL, 3, 652-673.

[2] Översatt från kinesiskan i CKZL, 3, 659.

> Realismen skiljer sig från andra strömningar därigenom att den aktivt konfronterar verkligheten [xianshi] och söker livets sanning [zhenli] samt konstens verklighetstrohet [zhenshixing] och kreativa karaktär för att i så hög grad som möjligt återspegla och påverka verkligheten [xianshi].[1]

För Qin Zhaoyang är det således - precis som det var för Chen Duxiu och Li Dazhao under rörelsen för en ny kultur eller för Lu Xun och Mao Dun under debatten om proletär litteratur - just i den mån litteraturen sanningsenligt avbildar verkligheten som den kan påverka det sociala och politiska skeendet på ett positivt sätt; och inte i kraft av ett öppet förespråkande av vissa politiska principer och ståndpunkter.

Det centrala i realismen är för Qin troheten mot verkligheten. Men just detta anser han har kommit bort i den officiella definitionen och utläggningen av "den socialistiska realismen", som han menar ställer dogmatiska krav på litteraturen att ge en förskönande bild av verkligheten och att gestalta typer som inte nödvändigtvis är förankrade i det verkliga livet. I anslutning till den sovjetiske teoretikern Simonov noterar han att den definition av "socialistisk realism" som antogs vid det sovjetiska författarförbundets första kongress 1934 kräver att författaren skall förena verklighetstroheten i den litterära gestaltningen med "uppgiften att ideologiskt omvandla och uppfostra det arbetande folket i den socialistiska andan". Qin kommenterar:

> Om man nu anser att "verklighetstroheten och den historiska konkretionen i den konstnärliga gestaltningen" saknar "socialistisk anda" och därför inte kan tjäna funktionen att uppfostra folket utan måste "förenas [med en socialistisk anda]" - vad är då egentligen "socialistisk anda" för något? Den kan bestämt inte existera i livets och konstens verklighet utan blir bara ett abstrakt begrepp i författarens hjärna, ett abstrakt begrepp som måste tvingas in i verket. Detta är detsamma som att säga att den objektiva verkligheten inte är värd ett absolut beaktande, att ännu viktigare än denna är en viss konstant och abstrakt "socialistisk anda" samt

---

[1] A.a., 672. Lägg märke till de kinesiska termerna *xianshi*, *zhenshi* och *zhenli*. Medan *xianshi* (verklighet), *zhenshi* (sann verklighet) och *keguan zhenshi* (objektiv verklighet) betecknar något empiriskt givet, är *zhenli* (sanning) mera abstrakt och betecknar en sanning som inte nödvändigtvis är realiserad i den empiriska verkligheten.

> vissa önskningar i författarens hjärna, och att den objektiva verkligheten av kött och blod, när så är nödvändigt, måste underordnas dessa subjektiva ting. Resultatet av detta kan mycket väl bli att de litterära verken fjärmas från den objektiva verkligheten eller till och med blir till ett slags megafoner för bestämda politiska begrepp.[1]

I dessa kommentarer ansluter sig Qin Zhaoyang i sak, om också inte uttryckligen, till de synpunkter på förhållandet mellan politiska och konstnärliga kriterier för bedömningen av litteratur som bland andra Feng Xuefeng hade framfört redan på 1940-talet i opposition mot Mao Zedongs formuleringar i Yan'an-talet.

FÖRENINGEN AV REVOLUTIONÄR REALISM OCH REVOLUTIONÄR ROMANTIK

I en artikel i *Hongqi* (Röda fanan) i januari 1958 förklarade Zhou Yang (1908-) att Mao Zedong förespråkade en "förening av revolutionär realism och revolutionär romantik".[2] "Tidigare har man ofta uppfattat realism och romantik som två motstridiga tendenser", skriver Zhou Yang, "men vi betraktar dem som både motsatta och förenade". Litteraturen skall gestalta både "praktiken och idealen". Endast på så sätt kan den ge en rättvisande beskrivning av det socialistiska Kina.

Innebörden i den nya benämningen på den officiella doktrinen för litteratur och konst belystes ytterligare i Guo Moruos artikel "Langmanzhuyi he xianshizhuyi" (Romantik och realism) från mars 1958,[3] i vilken Guo vittnar om sin personliga glädje över den nya benämningen:

> Jag vågar nu utan omsvep erkänna det: jag är romantiker.

---

1 A.a., 656.

2 Zhou Yang, "Xin min'ge kaituole shige de xin daolu" (De nya folksångerna har brutit en ny väg för poesin), CKZL, 3, 693-703.

3 Denna artikel publicerades ursprungligen i *Hongqi*, 3, (1958); den ingår i CKZL, 3, 703-715 och finns översatt till danska i Børdahl, a.a., 459-477.

I denna artikel, som till största delen är en panegyrisk hyllning till Mao Zedong och dennes diktning, diskuterar Guo egentligen aldrig närmare innebörden i begreppen realism och romantik eller, för den delen, i den nya doktrinen. Men det framkommer att han delar den gängse uppfattningen att litteraturen och konsten innehåller ett romantiskt element i den mån den gestaltar ideal och pekar framåt. Dessutom framhåller han att romantiken framhäver känslan under det att realismen skjuter förnuftet i förgrunden. Den revolutionära romantiken, som "bygger på en grundton av romantik kombinerad med realism", kommer till uttryck särskilt i dikten, medan den revolutionära realismen, som "bygger på en grundton av realism kombinerad med romantik", främst kommer till uttryck i novell- och romanlitteraturen.

Om Qin Zhaoyangs kritiska diskussion av "den socialistiska realismen" gav uttryck för den realistiska tendensen, så möter vi å andra sidan, om än i varierande grad och skepnad, den romantiska tendensen i utläggningen av begreppet "en förening av revolutionär realism och revolutionär romantik".[1]

DEN REALISTISKA TENDENSEN UNDER 1960-TALET: SHAO QUANLIN M FL

Vid författarförbundets tredje kongress sommaren 1960 uttalade ledande kulturpersonligheter som Mao Dun och Zhou Yang sitt stöd för principen om en förening av revolutionär realism och revolutionär romantik och uppehöll sig därvid särskilt vid det romantiska elementets innebörd.[2] Detta hindrade inte att många röster höjdes under 1960-talets första år för en verklighetsnära litteratur och en nedtoning av den revolutionära romantiken. Författaren Wang Xiyan (1914-) tar till exempel i en artikel i juli 1961 om författarinnan Ru Zhi-

---

[1] För en närmare diskussion av innebörden i denna doktrin, se Fokkema, a.a., 196-202.

[2] Se Anne Wedell-Wedellsborg, *Kinesisk litteraturdebat 1949-1965* (Köpenhamn, 1977), 40 ff.

juans (1925-) noveller avstånd från vissa i hans tycke alltför idealiserade hjältegestalter.[1]

En annan författare, Kang Zhuo (1920-), publicerade i augusti 1962 en artikel om de senaste årens noveller, i vilken han prisade sådana berättelser där s k "personer i mitten" (zhongjian renwu) är huvudpersoner, medan han kritiserade hjälteberättelser för att sträva efter att ge uttryck för den revolutionära romantiken utan tillräcklig förankring i verkligheten.[2]

Kritikern Mu Yang menade i en artikel hösten 1962 att författarna borde intressera sig mera än vad som var vanligt för den stora massan människor som är varken goda eller dåliga, eller både goda och dåliga.[3]

I augusti 1962 organiserade författarförbundet en konferens i Dalian för att diskutera noveller med landsbygdsmotiv.[4] Vid denna konferens höll förbundets vice ordförande Shao Quanlin (1906-) inlednings- och avslutningsanförandena. Dessa har inte publicerats offentligt, men att döma av den kritik som senare riktades mot Shao Quanlin hade han kritiserat gestaltningen av "den nya tidsålderns hjältar" för att vara "dogmatisk" och "förenklad". I kontrast till de berättelser, i vilka alla hjältar är rosiga i ansiktet och därför inte väcker läsarnas intresse, ville Shao se en litteratur som tog det till sin huvuduppgift att gestalta "personer i mitten":[5]

> De to yderpunkter er små, men midten er stor. Helteskikkelserne og de tilbagestående er de to yderpunkter, personer med en mellem-

---

1 Wang Xiyan, "Youguan Ru Zhijuan zuopin jige wenti" (Några frågor angående Ru Zhijuans verk), i *Wenyi Bao*, 7 (1961), 28-39.

2 Kang Zhuo, "Shilun jinnianjian de duanpian xiaoshuo" (Preliminärt om de senaste årens noveller), i *Wenxue Pinglun*, 2 (1965).

3 Mu Yang, "Cong Shao Shunbao, Liang San laohan suo xiangdao de..." (Apropå Shao Shunbao och kämpen Liang San...), i *Wenyi Bao*, 9 (1962), 35-36.

4 Angående denna konferens, se t ex Lin Manshu m fl a.a., 69 ff och Wedell-Wedellsborg, a.a., 46 ff.

5 För en analys av Shao Quanlins inställning i detta sammanhang, se Joe C. Huang, *Heroes and Villains in Communist China, the Contemporary Chinese Novel as a Reflection of Life* (New York, 1973), 266-291 och Wedell-Wedellsborg, a.a., 46-57.

> holdning udgør flertallet. Man bør skrive om deres forskellige rige og komplicerede sindstilstande. Det er personerne i midten, litteraturen først og fremmest skal opdrage. De mest progressive og de mest avancerede har ikke brug for opdragelse. At skrive om helte er at opstille forbilleder, men vi må også vaere opmaerksomme på at skildre folk med en mellemholdning. Hvis vi blot skriver om helte og forbilleder, og ikke om personer med indviklede og komplicerede modsaetninger, bliver realismen i novellerne utilstraekkelig. At skabe en karakter (xingge) betyder først og fremmest at afspejle modsaettningerne i vedkommende karakter, udfra hans handlinger och sindstillstand.[1]

Shao Quanlin påstås vidare ha argumenterat för en "fördjupning av realismen" (xianshizhuyi shenhua). Han avvisade inte uttryckligen idén om "en förening av revolutionär realism och revolutionär romantik" men menade att en fördjupning av realismen var nödvändig för att stärka det romantiska elementet. Anne Wedell-Wedellsborg kommenterar hans inställning i detta sammanhang:

> I sit afsnit om realisme begynder han med at fastslå, at grundlaget for det skabende princip at kombinere revolutionaer realisme med revolutionaer romantik, naturligvis må vaere det virkelige liv, og følgelig må det realistiske aspekt uundgåeligt udgøre hovedindholdet i dette princip. Hvis den revolutionaere romantik forlader sin basis i det virkelige liv, vil dens revolutionaere karakter (gemingxing) nødvendigvis forekomme overfladisk og hul, og det vil gå ud over dens kunstneriske overtaleleskraft. Han mener netop, dette er sket i en del vaerker fra de senere år, fordi de i overdreven grad ha straebt efter det romantiske uden faste rødder i et realistisk fundament.[2]

KRITIK AV "TEORIN OM PERSONER I MITTEN"

Maningen till författarna att se det som en huvuduppgift att gestalta "personer i mitten" samt kravet på en "fördjupning av realismen", som jag uppfattar som uttryck för den realistiska tendensen, fick emellertid inte stå oemotsagda. Sensommaren 1964 inleddes en veritabel kampanj mot dessa idéer.[3]

---

[1] Dansk översättning i Wedell-Wedellsborg, a.a., 48-49 efter "Guanyu 'xie zhongjian renwu'de cailiao" (Material om att beskriva personer i mitten), i *Wenyi Bao*, 8-9 (1964).

[2] Wedell-Wedellsborg, a.a., 53.

[3] Angående denna kampanj, se Wedell-Wedellsborg, a.a., 65-78.

Kritiken av "teorin om personer i mitten" innehöll väsentligen två sakargument. För det första hävdade den att påståendet att det stora flertalet människor skulle vara "personer i mitten" är vilseledande och felaktigt, eftersom det utgår från en sammanblandning av klass- respektive ideologianalys. Huruvida en person stöder "folket" eller "folkets fiender", eller står vacklande mitt emellan, beror på hans klasstillhörighet. I det kinesiska samhället hör under det socialistiska skedet endast en mycket liten del av befolkningen till något mellanskikt vilket såsom "klass" står vacklande mellan folket och folkets fiender. En annan sak är den manifesta ideologin hos olika medlemmar av de revolutionära klasserna, dvs "folket". Det revolutionära och proletära klassmedvetandet är realiserat i olika hög grad hos de breda massorna av arbetare och bönder och många av dessa kan faktiskt sägas inta en "mellanståndpunkt" ideologiskt sett. Men de utgör inte för den sakens skull "personer i mitten" i politisk mening, ty politiskt är deras väsentliga kännemärke att de tillhör de revolutionära klasser som driver samhällsutvecklingen framåt.

Detta argument mot "teorin om personer i mitten" är i det här sammanhanget mindre inressant, eftersom det inte direkt rör motsättningen mellan realism och romantik. Intressantare för oss är att kritiken för det andra anförde att uppmaningen till författarna att ägna större uppmärksamhet åt gestaltningen av "personer i mitten" vore felaktig, *även om* detta slags människor utgjorde en majoritet i det verkliga livet. Yao Wenyuan skriver exempelvis i en artikel i december 1964:

> Den historiska materialismen säger oss: Vad gäller frågan vad litteraturen bör behandla, skall man inte se till det synbarliga antalet personer av en viss kategori utan till vilka personer som verkligen representerar det revolutionära folkets intressen och tidens framstegstendens samt till vilken kraft som är det nya ting som verkligen driver historien framåt.[1]

[1] Yao Wenyuan, "Shi shehuizhuyi wenyi tuihua bianzhi de lilun - tichang 'xie zhongjian renwu' de fandong benzhi" (En teori som får den socia-

Det är alltså genom att analysera samhället med hjälp av marxismen-leninismen och på så sätt bli medveten om vilka krafter i samhället som är på upp- respektive nedgång som man kan lära sig vilka människotyper som litteraturen har till uppgift att gestalta. En proletär världsbild framstår med andra ord som en förutsättning för en korrekt tillämpning av doktrinen om "en förening av revolutionär realism och revolutionär romantik". Även i detta avseende gav således kritiken av teorin om "personer i mitten" uttryck för den romantiska tendensen.

KULTURREVOLUTIONEN, MAO ZEDONGS DÖD OCH "DE FYRAS" FALL - PENDELN SVÄNGER PÅ NYTT

Under den kulturrevolutionära perioden fram till Mao Zedongs död och "de fyras" fall hösten 1976 dominerade den romantiska tendensen kanske mera än någonsin tidigare. Gång på gång citerades Mao Zedongs uttalande i Yan'an-talet att "[...] livet, sådant det återspeglas i litterära och konstnärliga arbeten, [bör] befinna sig på ett högre plan, vara mer intensivt, mera typiskt, närmare idealet och därför vara mera allmängiltigt än verkligt vardagsliv." Författarna uppmanades uttryckligen att i sitt arbete inte "låta sig begränsas av verkliga händelser eller verkliga människor".[2]

---

listiska litteraturen att degenerera - den reaktionära tendensen i förespråkandet av "att beskriva personer i mitten"), i *Guangming Ribao* 1964-12-20; artikeln publicerades ursprungligen i *Jiefang Ribao* 1964-12-14.

[2] Angående litteratursynen under den kulturrevolutionära perioden, se t ex Børdahl, a.a., 59 ff och 576-603. Volymen *Wenyi pinglun ji* (En samling litteraturkritik; Peking, 1974) innehåller mer än 20 artiklar från 1974 av bl a skrivgrupperna Chu Lan och Jiang Tian. Den ger ett representativt smakprov på den då officiella litteratursynen.

Efter "de fyras" fall har pendeln svängt på nytt. Skarp kritik har riktats mot den tidigare litteraturdoktrinen och dess krav ifråga om fullkomliga hjältegestalter etc. Den realistiska tendensen har åter kommit att dominera litteratursynen som den formuleras i teoretiska artiklar i tidskrifterna. Gång på gång har det framhållits som en huvuduppgift för litteraturen att ge en sann beskrivning av verkligheten, att gestalta "verkliga händelser och verkliga människor" (zhen shi zhen ren).[1]

SAMMANFATTNING

Alltsedan den tidiga fasen av rörelsen för en ny kultur har två tendenser brutits mot varandra i litteraturdebatten vad gäller synen på hur litteraturen bäst skall främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna. Den ena tendensen - som jag här kallat romantisk - har betonat författarens uppgift att i litteraturen uttryckligen propagera för vissa politiska principer och värderingar samt att

---

[1] Efter "de fyras" fall hösten 1976 har den realistiska tendensen efter hand kommit till uttryck i alltmera renodlad form i ett stort antal artiklar. Några representativa exempel är: Chen Yong, "Lu Xun yu Wusi wenxue yundong de xianshizhuyi wenti" (Lu Xun och frågan om realismen under Fjärde majs litteraturrörelse), i *Wenxue Pinglun*, 3 (1979), 3-20; He Xilai & Tian Zhongmu, "Xianshi he lixiang de bianzheng tongyi - shitan geming xianshizhuyi he geming langmanzhuyi xiang jiehe de chuangzuo fangfa" (Verklighetens och idealens dialektiska enhet - preliminärt om kombinationen av revolutionär realism och revolutionär romantik som skapande metod), i *Renmin Wenxue*, 3 (1978), 108-112; Jie Min, "Wenxue shi zhenshi de lingyu" (Litteraturen är sanningens område), i *Wenxue Pinglun*, 1 (1979), 11-17; Liu Binyan, "Guanyu 'xie yin'an mian' he 'ganyu shenghuo'" (Om att "beskriva de mörka sidorna" och att "lägga sig i livet"), i *Shanghai Wenxue*, 3 (1979), 49-57; Liu Mengxi, "Geming xianshizhuyi shi liang jiehe chuangzuo fangfa de jichu - ping 'Sirenbang' dui 'xianshizhuyi shenhua' lun de pipan" (Den revolutionära realismen är basen i kombinationen av [revolutionär realism och revolutionär romantik] - en kommentar till "de fyras gängs" kritik av teorin om "realismens fördjupning"),i *Wenxue Pinglun*, 6 (1978), 42-50; Zhou Yang, "Jiwang kailai, fanrong shehuizhuyi xin shiqi de wenyi" (Med gamla traditioner mot nya mål, skapa en blomstrande litteratur och konst under den nya socialistiska perioden), rapport inför den fjärde nationella kongressen för Kinas författare och konstnärer publicerad i *Guangmin Ribao* 1979-11-20; engelskt sammandrag i *Beijing Review*, 50 (1979).

gestalta hjältar och avancerade förhållanden som pekar framåt mot en bättre tingens ordning. Den andra tendensen - som jag här kallat realistisk - har av litteraturen i första hand krävt en sann beskrivning av den rådande verkligheten, inklusive dess mörka sidor.

Under årens lopp har dessa två tendenser realiserats i olika, mer eller mindre rena former. I flera fall har en och samma person vid olika tidpunkter tjänat som språkrör för skilda tendenser. Den politiska funktionen hos tendensernas olika uppenbarelseformer har varierat. Tendensernas förekomst från andra hälften av 1910-talet synes däremot odiskutabel.

Till yttermera visso är dessa tendenser uttryck för skilda förhållningssätt till traditionell kinesisk litteratur och litteratursyn. Den realistiska tendensen med dess krav på litteraturen att blottlägga och kartlägga den empiriska verkligheten, representerar på sätt och vis en mera radikal brytning med traditionella kinesiska föreställningar än den romantiska tendensen som med kraven om didaktiska pekpinnar, idealisering och mönster faktiskt införlivar centrala traditionella element.[1]

1929-1929 års debatt om proletär litteratur innebar en konfrontation mellan dessa två uppfattningar om hur litteraturen bäst skall främja uppkomsten av ett bättre samhälle och ett bättre liv för människorna.

---

[1] Jfr i detta sammanhang Cyril Birch, "Change and Continuity in Chinese Fiction", i Merle Goldman (ed.), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977), 385-404.

DEL IV: ÖVERSÄTTNINGAR

INLEDANDE ANMÄRKNING

Noterna till artiklarna i denna del är översättarens. Förlagorna till översättningarna anges i noterna. Titlar på kinesiska böcker och artiklar återges i kinesisk transkription med svensk översättning inom klammer. Förekomsten av kinesiska transkriptioner kanske bidrar till att göra texten mera svårläst än den annars skulle vara men underlättar å andra sidan för den som vill gå till källorna.

Parenteser i översättningarna har motsvarigheter i originalen, medan allt som står inom klammer är översättarens tillägg.

Översättningarna representerar en kompromiss mellan kraven på trohet mot originalet respektive läsbarhet på svenska med tyngpunkten lagd på troheten mot originalet.

8. KONSTEN OCH SAMHÄLLSLIVET[1]
av Feng Naichao

1. Denna lilla artikel kan måhända inte tillfredsställa universitetsprofessorerna, ty de håller kanske på att i smyg slå i sig estetiska teorier av Platon, Aristoteles, Kant, Croce, Lipps[2] m fl. Men vi behöver inte locka hit dem i skepnad av seriösa forskare.

Denna lilla artikel kan måhända inte vinna gillande hos samtidens förnäma och stora konstnärer, ty hur storslagen Michel-Angelo [sic] än är och hur skön Raphael än är, så finns här inget behov av dessa antikvitetshandlares vetande.

Nåväl, vi måste skynda oss till den egentliga texten.

2. Människan kan endast ta upp sådana problem som hon själv kan lösa genom att de materiella betingelserna för deras lösning redan föreligger. Den enda anledningen till att vi inte anför citat från gamla tiders berömda verk för att ge våra tankar djupsinnig utsmyckning är att vi i vår framställning måste ge verklighetsförankrade svar på de levande problem som samhället ställer.

Nå, vilka problem ställer då vårt samhälle på det konstnärliga området? För att klargöra var problemen ligger måste vi studera läget både inom konsten och samhället i Kina för

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "Yishu yu shehui shenghuo" publicerades i *Wenhua Pipan*, 1 (1928-01-15), 3-13. Min översättning utgår från omtrycket av *Wenhua Pipan* i *Chūgoku gendai bungakushi shiryō* (Material från Kinas nutida litteraturhistoria), 11 (Tokyo, 1968).

[2] Syftar förmodligen på filosofen Theodor Lipps (1951-1914), som bland annat är känd för sitt verk *Ästhetik*, 1-2 (1903-1906).

närvarande. - Dessa studier måste utgå från den historiska processen.

Alltsedan den litterära revolutionen och *baihua*-rörelsen har det feodala tänkandets talesmän liksom den äldre litteraturen förvisso gått tillbaka. Men vad har den nya rörelsen inom kulturen uppnått? Upprättandet av *baihua*-språket! Men efter mindre än två år kom de textkritiska studierna av *Honglou meng* [Drömmen om den röda paviljongen] och interpunktionen av *Rulin waishi* [Skolarernas inofficiella historia] på modet överallt.[1] Vad betyder detta? Vi måste blottlägga de dolda grundläggande sociala orsakerna till detta, vilket också är möjligt.

Efter det att varje viktig handelshamn i Kina förvandlats till koloni framträdde efterhand en bourgeoisie, om än mycket efterbliven, i Kina. Till detta kom att den intellektuella klass som döpts till det fria tänkandet, dvs studenter i öster eller väster, utvecklat en brinnande reformiver för att spränga feodalsamhällets bojor. Vid denna tid var verkligen dr Hu Shis "Wenxue gailiang chuyi" [Modest förslag till litterär reform][2] och rörelsen för en ny litteratur den rätta medicinen för sjukdomen och motsvarade samhällets behov. Ur denna synvinkel fullgjorde doktorn en viktig revolu-

---

[1] *Honglou meng* (Drömmen om den röda paviljongen), roman av Cao Xueqin (1715?-1763), som dock inte hann avsluta verket; den sista tredjedelen av romanen skrevs förmodligen av en viss Gao E. David Hawkes översätter den till engelska under titeln *The Story of the Stone*. (På kinesiska kallas den också *Shitou ji*). Hittills har utkommit Cao Xueqin, *The Story of the Stone. Volume 1: The Golden Days* (Harmondsworth, 1973) och *The Story of the Stone. Volume 2: The Crab-Flower Club* (Harmondsworth, 1977). *Honglou meng* har stort värde både som skildring av livet i 1700-talets Kina och som gestaltning av allmänmänsklig psykologi. *Rulin waishi* (Skolarernas inofficiella historia) är en roman av Wu Jingzi (1701-1754) som gycklar med examensväsendet och skolarerna i samhället. Den har översatts till engelska under titeln *The Scholars* (New York, 1972). Hu Shi lade grunden till moderna textkritiska studier kring dessa och andra klassiska kinesiska romaner. Se C.T. Hsia, *The Classic Chinese Novel* (New York & London, 1968).

[2] Detta är Hu Shis berömda artikel som publicerades den 1 januari 1917 i *Xin Qingnian* (Den nya ungdomen) och inledde den "litterära revolutionen".

tionär uppgift i historien. Men initiativtagaren till *baihua*-rörelsen och anföraren av rörelsen för en ny kultur, vår dr Hu Shizhi, drogs snabbt ned i förfallets träsk. Studier av forntiden! Tvivel på forntiden![1] Under högljudda maningar till reträtt svek doktorn sitt revolutionära ansvar och sin historiska uppgift. Avslutade han inte därmed alltför panikartat sin historiska uppgift?

Men sedan dess har det likt åskan och bambuskotten om våren framträtt en hel hop nya författare på det litterära fältet som på prov vässat det nya vapnet *baihua*-språket. Vad är orsaken till detta? Orsaken är att det på Shanghais strandboulevard har kommit till ett *Shangwu Yinshu Guan* [Commercial Press] (obs! Detta är endast symboliskt och syftar inte nödvändigtvis på det *Shangwu Yinshu Guan* som ligger vid [gatorna] *Dingsi Malu* och *Qipan Jie*) och ett *Taidong Shuju* m fl, dvs Kinas kapitalister har sträckt ut sina tentakler till förlagsvärlden samtidigt som samhällslivet i Kina efterhand alltmer närmat sig samhällslivet i den moderna civilisationens länder.[2]

Vidare måste vi analysera den litterära scenen här i Kina efter den litterära revolutionen. Men vad gäller denna fråga

---

[1] Kines. *kaogu* och *yigu*. Inom historievetenskapen medförde rörelsen för en ny kultur en kritisk granskning av legenderna om den äldre kinesiska historien; man började "tvivla" på deras sanning. Detta gav upphov till termen *yigu pai* (gruppen som tvivlar på forntiden). Hu Shi lade grunden till denna strömning inom den moderna historieforskningen vars främste företrädare blev Gu Jiegang. Angående denne, se Laurence A. Schneider, *Ku Chieh-kang and China's New History. Nationalism and the Quest for Alternative Traditions* (Berkeley & Los Angeles, 1971).

[2] Den franske forskaren Jean-Pierre Drège har ägnat *Shangwu Yinshu Guan* en utförlig studie: *La Commercial Press de Shanghai 1897-1947* (Paris: Collège de France, 1978). Angående detta förlag, se också Jiang Weiqiao, "Chuangban chuqi zhi Shangwu Yinshu Guan yu Zhonghua Shuju" (*Shangwu Yinshu Guan* och *Zhonghua Shuju* under den första tiden efter grundandet), i Zhang Jinglu (bian), *Zhongguo xiandai chuban shiliao* (Historiskt material rörande Kinas nutida publikationer), 4b (Shanghai, 1959), 395-400. Beträffande förlagsverksamheten i allmänhet i Kina i början av 1900-talet, se Li Zexin, "Sanshi nian lai Zhongguo zhi chubanye 1897-1931" (Förlagsverksamheten i Kina under de senaste 30 åren), i Zhang Jinglu, a.a., 381-394.

kan vi inte, och behöver inte heller genomföra någon utförlig kritik, utan det är tillräckligt att välja ut några representativa författare och påvisa sambandet mellan deras tendens och samhället.

Från den skola som förespråkar naturalismen, *Wenxue Yanjiu Hui* [Sällskapet för litterära studier], kan vi välja Ye Shengtao. Han är en författare som betraktar livet kontemplativt.[1] Han beskriver bara individer (naturligtvis bara ensamma och bildade personer ur den intellektuella klassen) och det konservativa feodalsamhället samt å andra sidan "främlingskap"[2] gentemot det nya och blomstrande borgerliga samhället. Han är en för Republiken Kina typisk misantrop. Hans pensel kan endast måla "den brustna illusionens sorg". Han återspeglar ett samhälle vars undergång är ödesbestämd. Ur en annan synvinkel bevisar hans tendens hur felaktiga de naturalistiska slagord är som *Wenxue Yanjiu Hui* framför; tendensen är icke-revolutionär!

Den gamle skolaren[3] Lu Xun - om jag får använda ett litterärt uttryckssätt - betraktar ofta livet med ögon lummiga av rus från ett fönster på den mörka krogens översta våning.[4] Människor prisar hans starka sida som endast består i en viss teknisk skicklighet. Men han är ständigt på jakt efter det förflutna och sörjer den utdöende feodala känslan. Följden blir att han endast återspeglar sorgen hos eftersläntrarna under ett socialt brytningsskede och besviken och modstulen yttrar några vackra, humanistiska ord till sin yngre bror. Eskapism! Det enda positiva är att han inte apar efter L. Tolstoy [sic] och blir en simpel predikant.

---

1 Kines. *jingguan renshen*. Den västerländska termen "kontemplation" översattes till kinesiska bland annat som *jingguān* och *guānzhào*. Se *Zhongwen da cidian*, vol. 30, 384, (nr. 35820.155).

2 En novell av Ye Shengtao från 1921 bär titeln "Gemai" (Främlingsskap) och gestaltar huvudpersonens främlingsskap vid ett besök hos släktingar i en landsortsstad.

3 Kines. *laosheng* som också betecknar en roll i kinesisk opera.

4 Formuleringen knyter an till Lu Xuns berömda novell "Zai jiuloushang" (På krogen) från 1924, i vilken berättarjaget till en början sitter på andra våningen på en krog och tittar ut.

Orsaken till att Yu Dafus sorg framkallar verklig sympati hos ungdomar i allmänhet är att de vill beklaga sig över de kval och den fattigdom som han gestaltar. - De är alla huvudpersonen i "Chenlun" [Att sjunka].[1] Men hans attityd till samhället skiljer sig inte från de två ovannämndas.

Om vi vill finna en författare med verklig motståndsanda, så är Guo Moruo en sådan. Den heta upprorskänslan i "Wang Zhao Jun", "Nie Ying" och "Zhuo Wen Jun" uttrycker författarens motstånd mot samhället.[2] *Chuangzao Shes* [Skapandesällskapet] Romanticism [sic] rörelse var förvisso en progressiv aktivitet på sin tid.

Vi kan vidare ta upp en populär författare, Zhang Ziping. Inte sedan han skrev sin roman *Shangdi de ernümen* (Guds söner och döttrar) och avslöjade de kristna proselyternas liv bakom kulisserna i Kina, har något sympativäckande verk av honom synts till, utan han har bara för människor i allmänhet beskrivit studenternas slätstrukna liv och småbourgeoisiens uttråkade suckanden och falska sexualliv.[3] Hans uppgift kan naturligtvis under en revolutionär period lätt förfalla därhän [att han tjänar] det reaktionära lägret.

De fem författare som tagits upp ovan kan naturligtvis representera fem slags herrar ur den bildade intellektuella klassen. Med skarp känslighet och teknisk skicklighet beskriver de uttömmande Kinas sorg. Men det är småbourgeoisiens Petit Bourgeois [sic] speciella natur att kunna bli både konservativ och revolutionär. Tiden förändras snabbt och

---

[1] "Chenlun" är Yu Dafus kanske mest kända novell. Den väckte stor uppståndelse på grund av sin sexuella frispråkighet när den kom ut 1921.

[2] Detta är tre dramer med revolutionära hjältinnor hämtade ur Kinas historia. Guo Moruo publicerade dem 1926 tillsammans under titeln *San'ge panni de nüxing* (Tre upproriska kvinnor).

[3] Zhang Ziping (1893-1947), författare och geolog, var en av grundarna av *Chuangzao She*. Zhang var en mycket produktiv skönlitterär författare som publicerade 21 romaner, fem volymer med noveller och sex volymer med översättningar. *Shangdi de ernü* (Guds söner och döttrar) publicerades som följetong i tidskriften *Chuangzao Jikan* 1922-1924.

jordklotet snurrar oupphörligt, somliga går mot undergången, andra mot revolutionen.

Hur är då förhållandet mellan den litterära scenen och samhället för närvarande?

I det blott till synes republikanska kinesiska samhället är krigsherrarna, en rest från den feodala ordningen, den klass som innehar den politiska makten. Deras utsugning för personlig vinning och den utländska ekonomiska plundringen får till följd att de lägre klasserna inte får det att gå ihop utan tvingas känna på livets svårigheter. "Kinas sorg" som på detta sätt framträder som mörka moln på himlen färgar naturligtvis också av sig på de litterära verken. Det är därför ett faktum att Kinas konstnärer för det mesta härstammar från det småborgerliga skiktet - Kina har ännu ingen fullgången bourgeoisie -, och det är likaså ett faktum att detta sociala skikt inte kan alstra några stora konstnärer. Författarna ur småbourgeoisien är, när de saknar verklig revolutionär medvetenhet, endast talesmän för den klass de själva tillhör. Deras uppgift i historien skiljer sig inte från den sorgsna clownens (Pierotte) [sic].

Från början tänkte jag inte lägga ut texten om historiska fakta, men att förstå tidens historiska fakta och deras förhållande till samhället kan utgöra en grund för att förstå förhållandet mellan konsten och samhället i det nutida Kina.

3. Genom analysen ovan har vår diskussion nått fram till den egentliga frågans kärna.

Hur bör förhållandet mellan konsten och samhället nu vara i Kina, eller med andra ord, hur skall vi på det konstnärliga området i Kina, som befinner sig i ett brytningsskede, bygga upp en vägledande teori?

När vi diskuterar denna fråga måste vi noggrant göra en ännu allsidigare analys av de rådande förhållandena i det kinesiska samhället, något som också är möjligt.

Analysen av denna fråga måste ta sin utgångspunkt i de kapitalistiska samhällenas internationella ekonomiska process. Vi kan tänka på ett avsnitt ur en mycket viktig uppsats som lyder:

> Genom den snabba förbättringen av alla produktionsinstrument, genom de oändligt förbättrade kommunikationerna rycker bourgeoisien in alla, även de mest barbariska nationer i civilisationen.
>
> De billiga varupriserna är det tunga artilleri med vilket den skjuter ner alla kinesiska murar och varmed den tvingar barbarernas hårdnackade främlingshat att kapitulera. Den tvingar alla nationer att tillägna sig bourgeoisiens produktionssätt, om de ej vill gå under; den tvingar dem att hos sig själva införa den s k civilisationen, dvs att bli bourgeoisie. Med ett ord: bourgeoisien skapar åt sig en värld efter sitt eget beläte.[1]

Avslöjar inte denna lysande text adekvat och korrekt den nakna sanna bilden av det borgerliga samhällets utsträckning till de mindre avancerade länderna? Vem kan tvivla på detta?

Vad gäller bourgeoisiens tunga artilleri, finns det kanske en Qin Shihuang den andre? Nej! På landsbygden råder förfall. Stadsproletariatet (proletariat) [sic] har uppstått. Vem kan säga att Kina alltjämt är ett (feodalt) civiliserat rike med undervisning i riterna? Stönar inte de gamla feodala herrarna oupphörligt över världens förfall och människornas förflackning? Detta bevisar att det kinesiska folket efterhand andligen assimilerats av borgarnas temperament och levnadssätt.

Ur en annan synvinkel finner vi ett ovedersägligt bevis på detta i frågan om universitetsprofessorernas "europeisering". Men "europeiseringen", detta förändrade medvetande, får bestämt inte bedömas som ett resultat av människornas egna föreställningar, utan deras föreställningar (medvetande) måste tvärtom förklaras utifrån det materiella livets motsättningar, utifrån den konflikt som förhållandet mellan produktivkrafterna och produktionsförhållandena alstrar. Den

---

[1] Detta citat är hämtat från *Kommunistiska Manifestet*. Jag har använt den svenska översättningen i Fredrik Engelstad & Jon Elster (red.), *Marx i ett band* (Stockholm, 1976), 60-91.

skräniga diskussionen i frågan, huruvida "europeiseringen" är passande eller inte, famlar därför i blindo. Man kan gå ett steg vidare och påstå att de endast avslöjar sin egen klassnatur, när de med utgångspunkt från liberalismens ståndpunkt önskar bygga upp en modern civiliserad stat.

Utifrån vad som sagts ovan kan vi förstå världskapitalismen som helhet[1] och kapitalismens[2] uppkomst i Kina. Den gamla formationen har således i grunden välts över ända i det kinesiska samhället, och nu jäser där önskan om förändring.

4. Alltsedan fälttåget norrut gick över Yangzijiang så har den nationella revolutionen i Kina utmärkts av en intensifierad politisk massrörelse. Men om man betraktar den nuvarande situationen, så uppvisar de revolutionära krafterna ytligt sett stagnation, och i verkligheten kontrolleras alla sidor i samhället av de krafter som hopar sig likt mörka moln på himlen. Hur påverkas då de ungdomar som lever och andas under detta kvävande tryck? Med undantag för ett fåtal medvetna personer, känner de sig bara besvikna, håglösa, pessimistiska. Från morgon till kväll hör de den feodala dräggens "maningar till ungdomen" om vishet, godhet, mod etc eller "skitpratet" om *junzi* och *xiaoren*.[3] Samtidigt vinner anarkismen och nihilismen terräng och den obscena litteraturen och sexböckerna m m breder ut sig och hindrar ungdomarna från att se och höra.

Den uppgift som åligger mig är emellertid att tala om konsten. Så låt oss med stor stil ännu en gång skriva ned huvudtemat: HUR SKALL VI BYGGA UPP EN TEORI FÖR REVOLUTIONÄR KONST I KINA SOM BEFINNER SIG I ETT BRYTNINGSSKEDE? Detta och ingenting annat är den verkliga frågan, men det konkreta svaret

---

[1] På kinesiska står *zhèngti*, skall vara *zhèngti*.

[2] På kinesiska står *zishengzhuyi*, skall vara *zibenzhuyi*.

[3] *Junzi* (sann riddersman) betecknar det konfucianska människoidealet; den negativa motsvarigheten är *xiaoren* (små människor).

bör överlåtas till herr Lis artikel i nästa nummer, "Ruhe jianshe geming wenxue?" [Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?][1] Den här artikeln innehåller endast en allsidig kritik av förvirringen i den kinesiska konstvärlden.

Vi känner alla till diskussionen om de två motsatta ståndpunkterna i konsthistorien, nämligen förespråkandet av konst för konstens skull respektive konst för livet, och jag behöver inte klargöra denna diskussions förlopp. Men vi måste reda ut var denna diskussion har sin sociala bas, något som också är möjligt.

Vad gäller den första åsikten kan vi gärna låna en förklaring från G. Plechanov [sic]: "Tron på konsten för konstens skull uppstår när konstnärerna och personer med direkt intresse för det konstnärliga skapandet befinner sig i hopplös disharmoni med sin sociala omgivning."[2] Detta är en träffande förklaring. Mina herrar, herrar konstnärer, herrar med direkt intresse för konsten, känner ni inte att det uppstått en mystisk disharmoni mellan er och samhället, dvs upplever ni inte livets svårigheter, tristess och hopplöshet? Har ni inte hoppats att undfly det verkliga samhället i rusets tröst - dvs har ni inte gömt er, eller tänkt gömma er i ett elfenbenstorn för att tillfredsställa er egen lycka? Om ni mer eller mindre handlat på detta sätt, det må vara medvetet eller omedvetet, bevisar det endast er slapphet och ynklighet. Vad är orsaken till detta? Samhällets brister är er olycka, men ni kan inte vinna lyckan genom att undfly de verkliga svårigheterna. I själva verket kan ni vinna lyckan[3] endast genom att de sociala motsättningarna i grunden elimineras.

---

[1] När artikeln publicerades i nummer två av *Wenhua Pipan* hade den rubriken "Zenyang de jianshe geming wenxue?" (Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?).

[2] Citatet är hämtat från Plechanovs artikel "Iskusstvo i obscestvennoe zizn" (Konsten och samhällslivet) från 1913. Denna ingår i G.V. Plechanov, *Socinenija*, 14 (Moskva, 1924), 120-182; engelsk översättning i G.V. Plekhanov, *Art and Social Life* (Bombay, 1953), 178-244.

[3] På kinesiska står *buxing*, skall vara *xingfu*; jfr rättelse i *Wenhua Pipan*, 2, 130.

Låt oss så kritisera den andra åsikten. Här kan vi nöja oss med att påvisa klassnaturen hos L. Tolstoy [sic] 's konstteori.

Den store humanisten och geniale konstnären Tolstoj, som också går under benämningen "världens simplaste religiöse predikant", och dennes konstsyn känner herrarna alla till. Han har förkastat alla strömningar från slutet av [förra] seklet - dekadenterna, symbolisterna och esteticisterna - och övergått till en, för de breda folklagren förvillande, den religiöse predikantens konst.

På vilket sätt har han då fel?

Vi vet att människans tankar bestäms och begränsas av levnadsförloppet. Inga tankar kan överskrida tidens och rummets gränser. Hur storslagna vissa tankar än må vara, så kan de inte undgå att begränsas av tidens produktionsförhållanden. Människor i allmänhet anser att Tolstojs tankar ger ljus åt människans framtid. Så är det i själva verket inte!

"Tolstoj kritiserar å ena sidan helt utan hämningar den kapitalistiska utsugningen, avslöjar regeringens våld och den dömande och verkställande maktens falska komedi. Han avslöjar motsättningen mellan å ena sidan den statliga rikedomens tillväxt och kulturens frukter och å andra sidan den tilltagande fattigdomen och de arbetande massornas lidanden. Å andra sidan manar han enfaldigt människorna att inte bekämpa ondskan med våld. Å ena sidan representerar han den medvetna realismen och blottlägger all falskhet; å andra sidan verkar han skamlöst som religiös predikant, det lägsta och smutsigaste man kan vara".[1]

Men motsättningen i Tolstojs inställning är inte tillfällig. Den representerar motsättningarna i ryskt liv under 1800-talets andra hälft.

---

[1] Citatet är hämtat från Lenins artikel "Lev Tolstoj, kak zerkalo russkoj revoljucii" (Lev Tolstoj som den ryska revolutionens spegel) från 1908, som ingår i V.I. Lenin, *Polnoe sobranie sočinenij* (Samlade verk), 17 (Moskva, 1961), 206-213; engelsk översättning i David Craig (ed.), *Marxists on Literature. An Anthology* (Harmondsworth, 1975), 346-351.

"Strävan att helt avskaffa den officiella kyrkan, godsherrarna, regeringen, att helt rasera alla gamla former av jordägande, att ersätta klass- och polisstaten med en gemenskap av fria småbönder - denna strävan löper som en röd tråd genom böndernas historiska frammarsch under 1905 års revolutionära epok. Och det andliga innehållet i Tolstojs verk bildar, under det att det motsvarar denna strävan hos bönderna, den abstrakta 'kristna anarkismen'."[1]

Detta är klassnaturen hos Tolstojs tänkande. Den attityd av ren godhet hos bönderna som han förespråkar är reaktionär. I perspektivet av det sociala framåtskridandet och den historiska utvecklingen är samtidigt också hans eget tänkande reaktionärt.

I stora drag är det nu möjligt att förstå felen i Tolstojs konstsyn. Men utom hos Tolstoj finns många mer eller mindre närliggande åsikter som man kan återfinna hos det borgerliga samhällets smickrare eller hos humanister av Don Quixotes slag.

Mina herrar, herrar konstnärer, herrar med ett direkt intresse för konsten! När ni står vid ett vägskäl, går ni då ut och propagerar kristendom, den trefaldiga kärlekens idé och anarkism? Injicerar ni dessa idéer i konsten att ge som opium åt folket? Men Kina har redan under 80 år upplevt ett opiumbegär och tål inte mera av denna drog.

5. Vad är då revolutionära konstnärer för slags personer? Vi vet att den behandling konstnärer åtnjuter i samhället

---

[1] Citatet är hämtat från Lenin, a.a. Fengs översättning är dock felaktig på en central punkt. I originalet står inte att "det andliga innehållet i Tolstojs verk bildar, under det att det motsvarar denna strävan hos bönderna, den abstrakta 'kristna anarkismen'." Där står i själva verket: "idéinnehållet i Tolstojs skrifter motsvarar i mycket högre grad denna strävan hos bönderna än den abstrakta 'kristna anarkism' som hans 'system' av åsikter ibland värderas som." Den nu officiella kinesiska översättningen i *Liening xuanji* (Valda verk av Lenin), 2 (Peking, 1972), 369-374 är också korrekt på denna punkt.

antingen är den högsta dyrkan eller den värsta skymf. Människor i allmänhet uttrycker antingen sin beundran med de vackraste fraser de kan komma på: "han (konstnären) är en stor konstnär, tidens profet"; eller också uttömmer de sitt förråd av skymfande tillmälen: "Han är samhällets parasit, en huligan som inte arbetar i produktionen." Hur kommer det sig att samma slags personer som arbetar på ett och samma konstnärliga område kan bli föremål för motsatta bedömningar? Vi vet att samhällets utveckling är sådan att ett samhälles uppgång och blomstring innebär ett annat samhälles nedgång och fall. När ett nytt samhälle blomstrar på den historiska scenen, så åtar sig den nya uppåtgående klassens filosofer och författare uppgiften att kritisera det gamla samhällssystemet och den gamla ideologin. Ett nedgående samhälle har också sina konstnärer, men de har ingen annan uppgift som de kan fullgöra än att erbjuda nya retningar och dekadenta njutningar (samt att skapa verk som värnar den egna klassen, vilket kan lämnas därhän.) Detta är orsaken till att de kritiseras så elakt. Om vi jämför utbredningen av bl a Davids klassicistiska rörelse[1] och adelns Rococo [sic] inom den franska konsten före och efter sekelskiftet 1800, kan vi förstå detta.

Orsaken till att stora konstnärer är stora är inte alls att de grundar någon skola, utan att de representerar en stor människokaraktär i samtidens samhälle, dvs med het revolutionär anda gjuter de verk som uttrycker tidens Tempo [sic].

6. Vi har ovan i stora drag klargjort tendensen i den nya blomstrande konsten. Om en slutsats skall formuleras, blir den följande: Konsten är ett medel för det mänskliga medvetandets utveckling och den sociala strukturens förändring. Men denna uppfattning förblir, utan en strikt revolutionär teori och en vetenskaplig livssyn, en tom grundlag, en abstrakt teori.

---

[1] Feng avser här den franskklassicistiske målaren Jacques-Louis David (1748-1825).

På den litterära scenen i det nutida Kina, som sjunkit ner i tristessens och stagnationens djup, diskuterar och skränar man visserligen om revolutionär litteratur, men en teoretisk bas saknas och vad gäller uppbyggnaden av en ny livssyn och en ny världsbild kvarstår alltjämt de egentliga problemen som aldrig får någon lösning. Vad beror det på? Man låser frågorna till det konstnärliga området och söker inte svaret på dem i en analys av förhållandet mellan litteraturens och konstens grundläggande natur och det ständigt föränderliga samhällslivet.

Författaren känner sig otillfredsställd över att artikeln bara innehåller några uppslag och inte något svar på huvudfrågan. Men i den antyds sanningen. Författaren har ingen större förhoppning än att den noggranne läsaren skall finna något som han kan använda sig av.

18th, Dec., 1927. [sic]

9. HUR SKALL EN REVOLUTIONÄR LITTERATUR BYGGAS UPP?[1]
av Li Chuli

1. Inledning
2. Vad är litteratur?
3. Historisk härledning av den litterära revolutionen.
4. Att börja bygga upp revolutionär litteratur.

1. INLEDNING

I april 1926 publicerade herr Guo Moruo artikeln "Geming yu wenxue" [Revolution och litteratur] i *Chuangzao Yuekan*.[2] Såvitt jag vet var det första gången som revolutionär litteratur förespråkades på den litterära scenen i Kina.

Sedan dess har revolution och litteratur nästan blivit det ämne som står i centrum för diskussionen på den litterära scenen. Termer som revolutionär känsla, revolutionär medkänsla, revolutionärt verk har efterhand också börjat uppträda i varjehanda tidskrifter. Nu efter ett år har revolutionär litteratur blivit en helt etablerad ordsammansättning.

Revolutionär litteratur! Revolutionär litteratur! Diskussionens vågor går höga. Men vad är egentligen revolutionär litteratur? Hurudant är dess innehåll? Och hurudan är dess form? Vari består dess nödvändighet? Hur skall vi bygga upp den? Vi har ännu inte sett några tydliga svar på dessa frågor utan endast substanslösa och abstrakta utläggningar.

Men den objektiva situationen i Kina för närvarande bjuder oss inte bara att ge ett begreppsmässigt svar på dessa frågor utan kräver också att vi praktiskt bygger upp vår "revolutionära litteratur".

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "Zenyang de jianshe geming wenxue?", publicerades i *Wenhua Pipan*, 2 (1928-02-15), 3-20. Min översättning utgår från omtrycket av *Wenhua Pipan* i *Chūgoku gendai bungakushi shiryō*, 11 (Tokyo, 1968).

[2] Artikeln är daterad 1926-04-13 men publicerades i *Chuangzao Yuekan* 1:3 som kom ut 1926-05-16.

Detta är en stor och viktig uppgift som Kinas revolutionära ungdom bör axla, och vi besitter faktiskt redan förmågan att fullgöra denna uppgift.

Hur bör[1] då den revolutionära litteraturen praktiskt byggas upp?

För att veta hur den revolutionära litteraturen skall byggas upp, måste vi också veta vad revolutionär litteratur är.

För att veta vad revolutionär litteratur är, måste vi också veta vad litteratur är.

2. VAD ÄR LITTERATUR?

Om någon nu ställde frågan "Vad är litteratur?", skulle han säkert mötas av ett stort hånskratt. Ty i Kina är "litteratur" något självklart; "litteratur" det är "litteratur". Att förklara ordet "litteratur" anses både omöjligt och onödigt.

Men för oss är det inte bara möjligt utan också nödvändigt att på nytt definiera "litteratur".

Ty vi bör inte bara ställa vår litteraturuppfattning i motsättning till borgarnas, utan vi måste faktiskt övervinna borgarnas litteraturteori för att vi skall kunna bygga upp vår revolutionära litteratur.

Låt oss nu dra undan de lager av mystiska ridåer som tidigare hängt framför litteraturen och återställa dess ursprungliga skepnad.

Vi dristar oss nu att fråga: Vad är litteratur?

På den litterära scenen i Kina kan vi finna två föregivet orubbliga svar på denna fråga. Det ena finner vi i slagorden från den tid då *Chuangzao She* kom i ropet och som nu blivit en passande fana för reaktionära författare i allmänhet. Det andra finner vi i de paroller vilka de som nu själva kallar sig revolutionära författare framför.

---

[1] Kines. *mo gai*, skall vara *yinggai*; rättelse i *Wenhua Pipan*, 3, 139.

Den förra skolan säger: litteraturen är ett uttryck för det egna jaget.[1] Den senare säger: litteraturens uppgift består i att beskriva samhällslivet. I det ena fallet har vi att göra med idealismens spöke och individualistiska drömmerier. I det andra fallet är det fråga om medvetna trick av småborgarna och om opportunistiskt mässande.

Vilken är då litteraturens ursprungliga skepnad?

Upton Sinclair förklarar djärvt i sin *Mammonart:*

All art is propaganda. It is universally and inescapably propaganda; sometimes unconsciously, but often deliberately propaganda. [sic][2]

"All konst är propaganda. Den är universellt och oundvikligen propaganda; ibland omedvetet, men ofta avsiktligt propaganda."

Litteraturen är en del av konsten, och därför kan vi säga:

ALL LITTERATUR ÄR PROPAGANDA. DEN ÄR UNIVERSELLT OCH OUNDVIKLIGEN PROPAGANDA; IBLAND OMEDVETET, MEN OFTA AVSIKTLIGT PROPAGANDA.

Är det en kränkning av konstens värdighet, när vi säger detta? Nej! Nej! Vi har fullgoda vetenskapliga skäl och faktaunderlag för detta påstående.

Litteraturen är inte så mycket ett uttryck för det egna jaget som [ett uttryck för] livsviljans krav.

Litteraturen är inte så mycket ett uttryck för samhällslivet som en återspegling av klassernas tankar och önskningar i praktiken.

Ty all litteratur förespråkar något. Ju storslagnare ett verk är, desto kraftfullare är detta förespråkande.

---

[1] Kines. *ziwo de biaoxian. Biaoxian* översätts med "uttryck för" eller "uttrycker" utom i de fall då en författare sägs *biaoxian* något som inte är hans eget jag; i dessa fall översätts det med "åskådliggöra". Bruket av *biaoxian*, som var utbrett i den kinesiska litteraturdebatten på 1920-talet, hade förmodligen influerats av västerländska litteraturteoretikers användning av termen "expression". Se t ex kapitlet "L'expression de la vie individuelle et sociale dans l'art" i M. Guyau, *L'art au point de vue sociologique* (Paris, 1926), 56-73.

[2] Upton Sinclaires *Mammonart. An Essay in Economic Interpretation* utkom 1925. Ett avsnitt ur denna översattes till kinesiska av Feng Naichao och publicerades under titeln "Baijin yishu" i *Wenhua Pipan*, 2, 84-91.

Detta förespråkande har sitt faktiska ursprung i författarens livsvilja; men det är författarens klasstillhörighet som bestämmer livet.

Därför kan vi påstå: alla verk innehåller viljekrav; och all litteratur har klassbakgrund.

En mera utförlig argumentering för dessa uppfattningar får anstå till ett annat passande tillfälle. Här skall vi bara be två storheter från Kinas litterära scen att tjäna som våra bevis.

För det första har författaren till *Yutian de shu* [En bok från en regnig dag], herr Zhou Zuoren, i förordet till detta sitt storverk ett avsnitt i vilket han bekänner sina synder. Han säger: "Mest av allt avskyr jag normalt *daoxuejia* [neokonfucianismen], och konstigt nog beror det på att jag själv är *daodejia* [moralist]. Jag vill bryta ned deras falska, omoraliska moral. Men samtidigt grundar jag i själva verket omedvetet själv en s k ny moral. När jag läser mina essäer, en efter en, ser jag att de innehåller moralisk färg och utstrålning, trots att det ytligt sett verkar vara dagdrivare och banditer som talar i dem. Jag är mycket emot litteratur med moraliska syften men kan inte själv producera en essä som blott existerar för sin egen skull, och följden har blivit att jag bara sammanställt ett antal predikotexter. En så komisk motsättning detta är. Nog av ... alltjämt gäller: följ jagets preferenser: fortsätt på den inslagna vägen."[1]

Se, en herr Zhou som "är mycket emot litteratur med moraliska syften" kan ändå "inte själv producera en essä som existerar blott för sin egen skull, och följden har blivit att [han] bara sammanställt ett antal predikotexter." Vad är det således för fel på mitt påstående att litteratur är [uttryck för] livsviljans krav? Än mindre är det något godtyckligt omdöme när jag påstår att litteratur är propaganda.

---

[1] Zhou Zuoren (1185-1967), yngre bror till Lu Xun. Hans *Yutian de shu* utkom 1925. Angående Zhou Zuorens litteratursyn, se David. E. Pollard, *A Chinese Look at Literature. The Literary Values of Chou Tso-jen in Relation to the Tradition* (Berkeley, 1973).

Men var lugn herr Zhou. Detta räknas inte alls som "en så komisk motsättning". Ty i det kapitalistiska samhället finns det, jag vet inte hur många motsättningar som är både mera komiska och tragiska än denna. Men om du sitter lutad mot glasfönstret "i det lilla rummet i Jiangcun" och pratar strunt med dina vänner medan ni dricker grönt te och värmer er vid kaminens glödvita kol, då kan du aldrig se, höra eller föreställa dig detta. Dessutom, ju mer ditt tal ytligt sett liknar dagdrivares och banditers tal, desto mera färg och starkare utstrålning får din moral.

"Nog av", herr Zhou, man ber dig alltjämt "följ jagets preferenser, fortsätt på den inslagna vägen." Men pass upp, framför dig ligger ett stort träsk.

Låt oss nu be vårt andra bevis, herr Cheng Fangwu, att träda fram och förklara litteraturens klassbakgrund:

I sin "Wancheng women de wenxue geming" [Låt oss fullborda vår litterära revolution][1] berör herr Cheng den s k "*quwei*-litteraturen"[2] - den litterära fascismen. Han säger:

"Litteraturen och konsten återspeglar livets grundton. Genom litteraturen och konsten kan vi lära känna livets grundton (dvs klasslivet. Förf. anm.) som alstrar denna litteratur. ... Genom den nutida litteratur och konst som sätter *quwei* i centrum får vi veta att det bakom denna måste finnas en livets grundton, som också sätter *quwei* i centrum. Det måste med andra ord finnas författare med en speciell smak, samt publicister och läsare med samma smak, så att dessas gemensamma speciella smak bildar en gemensam livets grundton, för att detta slags litteratur, som sätter *quwei* i

---

[1] Denna artikel, som jag inte haft tillgång till, publicerades i *Hongshui* 3:25 (1927-01-16).

[2] *Yusi She* och kanske framför allt Zhou Zuoren förespråkade *quwei wenxue* och menade därmed bland annat att litteraturen bör ha underhållningsvärde. Termen är emellertid vag, vilket har att göra med att den är konstruerad utifrån såväl västerländsk som kinesisk tradition. Den består av två karaktärer som var för sig betyder "intresse", "intressant" respektive "smak", "smakfull". För en ingående analys av detta begrepp hos Zhou Zuoren, se Pollard, a.a., 72-84.

centrum, skall kunna uppträda. Den antyder en självbedräglig självtillräcklighet i ett trångt universum; och den stoltserar med ledighet, ledighet och för det tredje ledighet. Vi vet att i det moderna kapitalistiska samhället är den lediga klassen den besuttna klassen."[1]

Herr Cheng ger i ett annat avsnitt ytterligare en utmärkt beskrivning av den sociala grunden för den litteratur som sätter *quwei* i centrum. Oartigt citerar jag nu detta nedan, vilket läsarna inte torde finna konstigt. Ty detta avsnitt i hans artikel är intressantare än "*quwei*-litteraturen".

Han säger:

"I själva verket kan vi nu finna litteraturens tre skatter[2] och se denna s k *quwei*-litteraturs sanna skepnad. Och vi kan besöka deras lyckoland,[3] dvs huvudstaden som fallit i de vitas händer och kuvar de röda. Där finns herr Zhou Zuoren och hans Cylce [sic];[4] där finns bokförlaget Beixin; och där finns ett otal framtida litteratörer och intellektuella som sitter och läser i föreläsningssalarna på universiteten utan att ha några föreläsningar att bevista. I den vita huvudstaden, som utmärks av stagnation, är till och med skolportarna tätt tillslutna. Krigsmolnen utanför staden hopar sig. Befolkningen i staden stirrar apatiskt som om de stod sörjande inför en avliden. I denna stund kommer herr Zhou Zuoren farande med sin Cycle och viftar, ivrigt påpassad, med sina händer och ropar:

Författa kortdikter! Skriv *haiku!*
Gör bruk av din själ och trotsa faran!

---

[1] Ordet för "ledighet", "ledig" är *xian*. Det var från denna passage som Lu Xun fick uppslaget till titeln på sin essäsamling *Sanxian ji* (De tre ledigheternas samling).

[2] Kines. *san bao*, buddistisk term som egentligen syftar på *Fo* (Buddha), *Fa* (Buddhas lära) och *Seng* (de som predikar Buddhas lära).

[3] Kines. *fudi*, också religiös term.

[4] Skall vara "cycle"; rättelse i *Wenhua Pipan*, 3, 139.

Läs *Kojiki* [Uppteckningar av den forntida historien] och *Tsurezuregusa*.[1]

I denna stund har dr Liu Bannong kommit rusande tillbaka, jag vet inte när, svingat piskan, slagit på sitt lerkrus och ropat:

Läs *He dian* [Vilka historier?][2]

Nu sitter vår herr Lu Xun under kejsarens parasoll och nedtecknar sina "gamla uppgifter om romanlitteraturen",[3] och vår herr [Chen] Xiying fortsätter med sitt 'tomprat'..."[4] Det räcker. Vi behöver inte citera mera. Författaren till "Wancheng women de wenxue geming" beskriver i detta lilla avsnitt redan åskådligt litteraturens klassbakgrund.

Men även om herr Chen i denna artikel avslöjar *"quwei*-litteraturens" sociala bas, så berör han däremot inte den roll som denna litteratur spelar i samhället. Ty varje litteratur har, betraktad utifrån sig själv, en klassbakgrund,

---

1 *Kojiki* (Uppteckningar av den forntida historien), som kom till under åren 681-712, är den äldsta bevarade historiska texten från Japan. Se G.W. Robinson, "Early Japanese Chronicles: The Six National Histories", i W.G. Beasley & E.G. Pulleyblank (eds.), *Historians of China and Japan* (London, 1971), 213-228. *Tsurezure gusa* är en samling berättelser av varierat innehåll författade av buddisten Kenkō-Bōshi som levde på 1300-talet. För en introduktion till detta verk och några korta utdrag i engelsk översättning, se W.G. Aston, *A History of Japanese Literature* (Rutland, Vermont & Toronto, 1972), 184-196. Zhou Zuoren översatte delar av dessa verk till kinesiska.

2 Liu Bannong, pseud. för Liu Fu (1891-1934), poet och fonolog, gav 1926 ut diktsamlingarna *Yangbian ji* (Den svingande piskans samling) och *Wafu ji* (Lerkrusets samling). Samma år gav han ut en samling spökhistorier från 1800-talet, *He dian*, av en viss Zhang Nanzhuang.

3 En av Lu Xuns essäsamlingar, som utkom 1926, har titeln *Huagai ji* (Kejsarens parasoll). Lu Xun publicerade också *Xiaoshuo jiuwen chao* (Nedteckningar av gamla uppgifter om romanlitteraturen).

4 Chen Xiying, pseud. för Chen Yuan (1896-1970), anglicist, tog doktorsgraden i London, återvände 1922 till Kina och blev professor vid Pekings Universitet. Han var en ledande medlem i gruppen som gav ut tidskriften *Xiandai Pinglun* (Nutida kommentarer). I samband med striden kring Pekings lärarseminarium för kvinnor 1925, då Lu Xun tog parti för studenterna i deras kamp mot den nye rektorn, Yang Yinyu, utbröt ett häftigt gräl mellan Chen Xiying och Lu Xun. Senare har Chen tjänat som Guomindang-regeringens representant vid Unesco i Paris. 1966 pensionerades han och flyttade till London där han levde fram till sin död.

och fullgör, betraktad utifrån samhället, en praktisk uppgift för sin klass.

Vi vet att alla ideologier (Ideologie) alstras av samhällets bas. Men i detta sammanhang föreligger en dialektisk växelverkan som vi inte får förbise. Det innebär att ett givet samhälles struktur i sin tur organiseras och konsolideras av ifrågavarande ideologi.

Litteraturen utgör en form av ideologi, och litteraturens sociala uppgift ligger därför i förmågan att organisera.

De härskande klassernas litteratur är således alltid propaganda och en organiserande kraft för den egna klassen medan den är bedrägeri och ett bedövningsmedel för de förtryckta klasserna.

Vi kan ta *"quwei*-litteraturen" som ett exempel. Den sociala basen för den s k *"quwei*-litteraturen" har beskrivits ovan, men vari består dess sociala funktion?

1. Genom att sätta *"quwei"* i centrum konsoliderar den än mer den egna klassen.

2. Med *"quwei"* som lockbete inordnar den vacklande element från samhällets mellanskikt i det egna lägret.

3. Med *"quwei"* som täckmantel mörklägger den all social ondska. I dagens Kina, där de sociala förhållandena skärpts, fruktar denna litteraturs företrädare att de breda folklagren skall delta i den sociala kampen, och därför anstränger de sig till det yttersta för att leda in människornas tankar och omsorger på ett området utan orosvindar.

4. Med *"quwei"* som opium bedövar den ungdomen.

Detta är *"quwei*-litteraturens" sociala funktion.

Nåväl, nog med struntprat, låt oss återvända till det egentliga ämnet.

Vi har nu kommit fram till följande slutsatser beträffande litteraturen:

Litteraturen är ett uttryck för livsviljan.

Litteraturen har en social bas - en klassbakgrund.

Litteraturen har förmåga att organisera - är ett klassvapen.

3. HISTORISK HÄRLEDNING AV DEN LITTERÄRA REVOLUTIONEN

"Människans föreställningar, åskådningar, begrepp, kort sagt hennes medvetande förändras med hennes levnadsförhållanden, sociala förbindelser och sociala existens."[1]

"Idéernas historia visar att den andliga produktionen förändras med den materiella produktionen; de dominerande idéerna vid en viss tid var alltid den härskande klassens idéer."[2]

Den kinesiska kulturens historia under den nya tiden återspeglar det kinesiska samhällets historia under denna tid. Och det kinesiska samhällets historia under den nya tiden har bestämt vår litterära revolutions historia. Om vi vill veta vad den revolutionära litteratur, som vi nu förespråkar, är för något, så bör vi härleda den litterära revolutionens historiska innebörd i detta perspektiv. Sedan fördraget i Nanjing har vår isolationistiska tio tusen *li* långa mur smulats sönder av imperialisternas varor, och därmed har feodalsamhället börjar vackla.[3]

Den republikanska revolutionen innebar visserligen att det feodala systemets yttre form bröt samman, men den feodala kärnan, resterna, har alltjämt djupa rötter som inte låter sig ryckas upp.

Under det europeiska kriget var imperialisterna upptagna med militära angelägenheter och var tvungna att tillfälligt lätta på det politiska förtrycket och den ekonomiska exploateringen av Kina. Kapitalet i vårt land utnyttjade då detta

---

[1] Citatet är hämtat från *Kommunistiska manifestet* av Marx och Engels. Översättningen är dock snarast en parafras. I originalet står det: "Bedarf es tiefer Einsicht, um zu begreifen, dass mit den Lebensverhältnissen der Menschen, mit ihren gesellschaftlichen Beziehungen, mit ihrem gesellschaftlichen Dasein, auch ihre Vorstellungen, Anschauungen und Begriffe, mit einem Worte, auch ihr Bewusstsein sich ändert?" K. Marx & F. Engels, "Manifest der kommunistischen Partei", i Marx & Engels, *Werke* (Berlin, 1954-1968), 4, 459-493.

[2] Även detta är snarast en parafras på ett avsnitt i *Kommunistiska manifestet:* "Was beweist die Geschichte der Ideen anders, als dass die geistige Produktion sich mit der materiellen ungestaltet? Die herrschenden Ideen einer Zeit waren stets nur die Ideen der herrschenden Klasse." A.a.

[3] Syftar på det fördrag som slöts 1842 mellan Kina och Storbritannien efter Opium-kriget.

enastående tillfälle till ett plötsligt uppsving; detta blev härigenom också den sociala basen för det borgerliga medvetandets uppkomst.

Kulturrörelsen i Kina för tio år sedan var i verkligheten en strid mellan den tidens kapitalism och feodalism återspeglad hos de socialt medvetna. Tidskriften *Xin Qingnian* var en modig förtrupp i denna kamp. Slagordet lydde:

Herr Sai (Science)

Herr De (Democracy)

Ty de två herrarna Sai och De var representanter för det kapitalistiska medvetandet.

Innehållet i det borgerliga medvetandet står i motsats till den feodala ideologin och därför kunde naturligtvis dess uttrycksform inte vara densamma. Ty det feodala *wenyan*-språket kunde inte uttrycka herrarna Sais och Des tankar. Dessutom blev den feodala ideologins uttrycksform en boja för det borgerliga medvetandet. I denna motsättning jäste en revolution - den litterära revolutionen - rörelsen för *baihua*-litteratur.

Detta är den historiska innebörden i vår litterära revolution.

Vid det europeiska krigets slut sträckte de imperialistiska makterna på nytt ut sina tentakler till Kina i öster.

Därmed stagnerade den kinesiska kapitalismens utveckling på nytt. Den inhemska bourgeoisien (Bourgeoisie) kunde varken konkurrera med de imperialistiska makterna utomlands eller motstå de feodala krafterna i det egna landet. I denna svåra situation blev den tvungen att se till sin egen existens och kapitulera för och kompromissa med de feodala krafterna; men från och med detta upphörde dess revolutionära förmåga.

Dåtidens samhällsförhållanden återspeglades genast i *Xin Qingnian* som angrep det feodala tänkandet. Efter en tid ägde en splittring rum inom *Xin Qingnian*. En grupp uppgick i den sist och slutligen enda revolutionära klassen. En annan byråkratiserades och sammansmälte med de feodala krafterna. Härmed avslutades *Xin Qingnian*-epoken i kulturrörelsen. Ef-

ter detta fick *Xin Qingnian* en ny social bas. Detta var den tidiga perioden i Kinas litterära revolution.

Därefter övergick den litterära revolutionen plötsligt i ett reaktionärt tillstånd. Den byråkratiserade högergruppen från *Xin Qingnian*, som sammansmält med de feodala krafterna (1) ockuperade alla byråkratuniversitet och kulturorgan; (2) pläderade för "goda människors regering" och deltog i "nödhjälpskonferenser"; (3) framhävde nationens historiska arv, interpunkterade *Rulin Waishi* [Skolarernas inofficiella historia], skrev kortdikter och talade om *quwei*.

Den inhemska bourgeoisien förlorade sin revolutionära förmåga och sammansmälte dessutom med de feodala krafterna - den kompromissade för att förtrycka de breda folklagren. De som i det läget först kände vånda var småborgarna.

Det var det dåtida *Chuangzao She* som rakryggat höjde sig över mängden och, utifrån en småborgerlig ståndpunkt, förde den litterära revolutionens ortodoxa arv vidare och som, förutom att angripa resterna av det feodala systemet, dessutom bekämpade det byråkratiserade uppblomstrande kapitalet.

Vi vet att *Chuangzao She* kom till i denna glansfulla kamp och vid den här tiden utgjorde en revolutionär kraft.

Dess krigsfront sträckte sig från de feodala krafterna till det nya byråkratkapitalet. Därför blev alla etablerade krafter dess fiende, och dess medlemmar kunde under de kommande åren nästan inte finna en fristad i hela Kina, utom i det revolutionära Guangdong.

Dess litterära slagord från denna tid, att litteraturen skall vara "ett inre krav" och "ett uttryck för jaget", utgör verkligen också en utkristallisering av det borgerliga medvetandet.

Men vi vet att i det kapitalistiska samhället vacklar småbourgeoisien mellan borgarna och proletärerna. Dess position är ytterst instabil, och det är dess öde att gång på gång sjunka ned i proletariatet.

Till detta kommer att de feodala krafternas lurendrejeri och imperialismens exploatering under senare år alltmer ex-

tremt utarmat småborgare i allmänhet. Därmed har klassbasen för utvecklingen av småborgerlig litteratur och konst försvunnit. I och med att *Chuangzao She* släppt ut sina tre sista poeter - Mu Mutian,[1] Wang Duging[2] och Feng Naichao - i samhället, så har den [=småbourgeoisien] helt förlorat sin revolutionära betydelse, och den har fullgjort sin tidiga historiska uppgift. Den litterära revolutionen har nu gått in i en senare period, och det är dags för en preliminär summering. Under den kommande perioden bör övergången från litterär revolution till revolutionär litteratur ta form.

De proletära massornas dramatiska expansion i Kina i förening med medelklassens[3] utarmning ledde efter hand till spontana revolutionära krav från den intellektuella klassen. Detta är den sociala basen för uppkomsten av en revolutionär litteratur.

Herr Guo Moruos artikel "Geming yu wenxue" [Revolution och litteratur] från 1926 var just ett uttryck för detta slags spontana revolutionära medvetenhet. Ty han behandlade "revolution" och "litteratur" endast som allmänna kategorier och granskade dem inte i perspektivet av en bestämd historisk formation. Detta var ett nödvändigt resultat av de objektiva sociala betingelserna vid denna tid. Idag, 1928, har emellertid samhällets objektiva betingelser helt förändrats.

---

1 Mu Mutian, vars egentliga namn var Mu Jingxi (1900-?), återvände 1923 till Kina efter studier vid det kejserliga universitetet i Tokyo och blev lärare vid *Zhongshan*-universitetet i Kanton. 1927 flyttade han till Peking, där han blev lärare vid *Kongde Xueyuan*. Mu Mutian organiserade 1932, tillsammans med bl a Ren Diao, *Zhongguo Shige Hui* (Kinas poesisällskap), som året därpå började ge ut tidskriften *Xin Shige* (Ny poesi). Efter 1949 arbetade han bland annat i Peking. I samband med de hundra blommornas kampanj 1956 uttalade han sitt missnöje över de rådande förhållandena och stämplades därför senare som högerelement.

2 Wang Duqing (1898-1940) studerade på 1920-talet i Frankrike, varifrån han återvände 1926 och blev redaktör för *Chuangzao Yuekan*. Senare blev han trotskist och uteslöts ur *Chuangzao She*. Angående hans förbindelser med denna grupp, se Wang Duqing, "*Chuangzao She*. Wo he ta de shizhong yu ta de zongzhang" (*Chuangzao She*. Jag och det [sällskapet] från början till slut samt min slutuppgörelse med det), i Huang Renying (bian), *Chuangzao She lun* (Angående *Chuangzao She*; Shanghai, 1932), 5-38.

3 Kines. *zhongjian jieji*, kan också tolkas som "klasserna i mitten".

På grundval av ovanstående historiska härledning vet vi: Den litterära revolutionen i Kina har genomgått en borgerlig respektive en småborgerlig period och har nu avstannat eftersom den förlorat sin sociala bas hos dessa grupper.

Men en historisk rörelse kan under inga förhållanden avbrytas mitt i. Vari består då den uppblomstrande revolutionära litteraturens nödvändighet i denna historiska rörelse?

DEN REVOLUTIONÄRA LITTERATUREN KRÄVER INTE NÅGONS FÖRESPRÅKANDE, OCH ÄN MINDRE KAN NÅGON ARBITRÄRT AVGÖRA DESS ÖDE, UTAN DEN FÖLJER HISTORIENS INRE UTVECKLING - OCH SAMMANHANG; DEN BÅDE BÖR OCH MÅSTE VARA DEN PROLETÄRA KLASSENS LITTERATUR.

4. ATT BÖRJA BYGGA UPP REVOLUTIONÄR LITTERATUR

Vi har redan konstaterat att revolutionär litteratur med nödvändighet är proletär litteratur. Men vad är då proletär litteratur?

Det finns de som säger: Proletär litteratur är litteratur som beskriver fattigdomen. Det är fel, ty i den borgerliga litteraturen kan vi finna flera storverk som beskriver fattigdomen.

Det finns de som säger: Proletär litteratur är litteratur som skrives av proletärerna själva. Det är fel, ty vad proletärerna skriver, innan de befriats från det borgerliga medvetandet, är alltjämt borgerlig litteratur.

Det finns de som säger: Proletär litteratur är litteratur om "revolution" och "bomber". Det är fel, ty en viss doktor kan också skriva diktrader som "bomb, bomb, pang, pang".[1]

Det finns de som säger: Proletär litteratur är litteratur som beskriver proletariatets ideal och gestaltar dess lidande. Det är fel. Detta kan överlåtas åt de självutnämnda revolutionära författare som hyser medkänsla med proletariatet.

---

[1] Syftar på en dikt av Hu Shi från 1921, "Si lieshi zhongshang de mei zi bei ge" (Sång till fyra martyrer som saknar gravmonument); dikten ingår i WXDX, 8, 37.

Det finns de som säger: Proletär litteratur är litteratur som beskriver den revolutionära känslan. I så fall vore det bättre att läsa den poesi som Liang Qichao[1] och Zhang Taiyan[2] skrev på sin tid.

Proletär litteratur är ett slags kamplitteratur som syftar till att, inte med en kontemplativ - åskådliggörande attityd,[3] utan med det proletära klassmedvetandet fullgöra den historiska uppgift som tillkommer huvuddelen av denna klass.

För att skapa, bygga upp en sådan kamplitteratur måste vi lösa nedanstående två frågor:

(A) Frågan om den proletära litteraturens författare.

(B) Frågan om den proletära litteraturens form.

(A) Frågan om den proletära litteraturens författare

Av de två frågorna framstår denna som den svåraste att lösa. Ty den proletära litteraturens författare härstammar inte nödvändigtvis från proletariatet, och de som härstammar från proletariatet kan inte nödvändigtvis skapa proletär litteratur.

Flera argument med anknytning till denna fråga har redan framförts på vår litterära scen. Vi skall ta upp och försöka analysera ett par av dem.

---

1 Liang Qichao (1873-1929), också känd som Liang Rengong, en av de mest inflytelserika kinesiska intellektuella från sekelskiftet fram till rörelsen för en ny kultur. Angående hans liv och verk, se Joseph R. Levenson, *Liang Ch'i-ch'ao and the Mind of Modern China* (Berkeley, Los Angeles, London, 1970) och Chang Hao, *Liang Ch'i-ch'ao and Intellectual Transition in China, 1890-1907* (Cambridge, Mass., 1971).

2 Zhang Taiyan, pseud. för Zhang Binglin (1868-1936), framstående filolog som knöt an till den s k *hanxue*-traditionen. Under en lång vistelse i Japan lärde han känna Lu Xun, som blev hans elev. Zhang deltog i början av 1900-talet i revolutionär verksamhet. I hans gestalt förenades på ett intressant sätt radikala och konservativa drag. Värderingen av honom är omstridd bland historikerna i Folkrepubliken Kina. Jfr Tang Zhenchang, "Lun Zhang Taiyan" (Om Zhang Taiyan), i *Lishi Yanjiu*, 1 (1978), 67-85. Angående Zhang, se också Charlotte Furth, "The Sage as Rebel: The Inner World of Chang Ping-lin", i C. Furth (ed.), *The Limits of Change. Essays on Conservative Alternatives in Republican China* (Cambridge, Mass. & London, 1976), 113-150.

3 Kines. *guanzhao de - biaoxian de taidu*. Jfr ovan, s. 197, not 1.

Beixin vol. 2, nr 1 innehåller en artikel av herr Gan Ren, "Zhongguo xin wenyi de jianglai yu qi ziji de renshi" [Kännedom om framtiden för Kinas nya litteratur samt om den själv].[1] Han säger: "...Under alla förhållanden måste litteraturen helt och hållet vara ett utflöde av sanna känslor; i och med att den får en uppgift, blir den falsk. (Han förstår helt enkelt inte att litteraturen har klassnatur, Li). Att människor ur den första eller den andra klassen skriver den fjärde klassens litteratur är lika falskt som att leva i det härjade kinesiska samhället och skriva esteticerande poesi eller beskriva ett romantiskt liv." Detta är det samma som att säga: Jag är en person ur den första eller den andra klassen och har därför rätt att skriva den första eller andra klassens litteratur. Men det vore falskt av mig att skriva den tredje klassens litteratur. Ytterst skrattretande. Han säger: "Lu Xun har aldrig sagt att han önskar revolution (förvisso, Li) och inte heller att han vill skriva proletär litteratur (förvisso, Li), och han har inte rått andra att skriva [proletär litteratur] (förvisso, Li), men han har sanningsenligt (inte nödvändigtvis, Li) uttryckt vårt folks lidande och givit röst åt deras oförrätter. I hans litteratur blandas blod med tårar, och därför är den vår tids litteratur."

Jag vill fråga herr Gan Ren: Till vilken klass hör egentligen Lu Xun, och vilken klass litteratur är det egentligen han skriver? Till vilken klass hör de människor vars lidanden han sanningsenligt uttryckt? Till vilken klass hör "vår tid"? Herr Gan Ren saknar helt enkelt "kännedom om framtiden för Kinas nya litteratur och om den själv".

Det första numret av den nya tidskriften *Taiyang* innehåller en artikel av herr Jiang Guangci, "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" [Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv], i vilken denne skriver: "Revolutionen tar faktiskt alltför snabba steg, och många människor hinner inte med. Litteraturen är visserligen ett uttryck för samhällslivet, men efter-

---

[1] Denna artikel publicerades ursprungligen i tidskriften *Beixin*, 2:1 (1927-11-01); senare omtryckt i WYLZ: 98-106.

som revolutionens våg alltför våldsamt drivit samhällslivet framåt, så har det genomgått en så snabb förändring, att vår litteratur inte hinner uttrycka det. - Hur flinkt våra författare än använder sina pennor, dyker ändå något nytt förhållande upp, innan de hunnit beskriva färdigt det tidigare förhållandet. När författarna skall åskådliggöra samhällslivet, måste de, medvetet eller omedvetet, genomgå en ordentlig reflektionsprocess. Men förändringarna i vårt samhällsliv sker inte på ett så lugnt och ordnat sätt. Under sådana omständigheter kan vår litteratur inte bli annat än efterbliven."[1]

Herr Jiang tycks här gnälla över att orsaken till vår litteraturs efterblivenhet skulle vara att "revolutionen tar alltför snabba steg".

Herr Jiang begår här motsatt fel mot herr Gan Ren och anser att, om bara revolutionen tog något långsammare steg, så kunde en författare från vilken klass som helst - Tredje Zhang likaväl som Fjärde Li, Gamle Sjuan likaväl som Gamle Åttan - efter en "ordentlig reflektionsprocess" och genom att gå tillväga på ett "lugnt och ordnat sätt" skriva revolutionär litteratur. Om det vore så enkelt, skulle alla fel kunna skyllas på att revolutionen tar alltför snabba steg.

Jag vet att herr Jiang har ett gott hjärta och vill föra alla på den litterära scenen in i den "revolutionära litteraturens" paradis. Mitt råd till herr Jiang är att detta inte är nödvändigt, och heller inte möjligt.

Enligt vår analys är orsaken till att Jiang begår detta fel att han uppfattar litteratur endast som ett uttryck, som något kontemplativt, och inte inser dess praktiska betydelse.

Hur skall då en författare vara för att kunna producera proletära litterära verk? Vilka kvalifikationer måste en författare av proletär litteratur besitta?

---

[1] För en fullständig svensk översättning av denna artikel, se nedan, 206-214.

I den ovannämnda artikeln lyfter[1] herr Jiang Guangci fram den revolutionära känslans odling", "den revolutionära tillförsikten" och "den djupa revolutionära medkänslan" (?) som "nödvändiga förutsättningar för revolutionära författare".

Jag anser att dessa förutsättningar är helt riktiga, men att bara abstrakt tala om odling, tillförsikt och medkänsla (?) medför oundvikligen förvirring. Frågan gäller: Hur kan revolutionär odling, tillförsikt och medkänsla (?) uppnås?

Jag anser att en författare kan delta i rörelsen för proletär litteratur oberoende av om han hör till den första, den andra, ... den hundrade eller den tusende klassen. Men vi måste först granska hans motiv och se om han "gör revolution för litteraturen" eller "bedriver litterär verksamhet för revolutionen".

Om han syftar till att bevara sin egen litterära position eller hyser någon storslagen önskan om att utveckla den kinesiska litteraturen, då måste vi be honom vända om, även om det är ohövligt, och ägna sig åt "*quwei*-litteratur".

Men om han verkligen "bedriver litterär verksamhet för revolutionen", då måste han övervinna all borgerlig ideologi som han tidigare haft och hålla fast vid den proletära världsbilden, den materialistiska dialektiken.

Men endast detta är inte tillräckligt. Det är faktiskt som herr Guangci säger: "Att acceptera revolutionen blott med förnuftet räcker inte; endast med en sann och verklighetsförankrad känsla för revolutionen är det möjligt att skriva revolutionära ting."

Som andra steg bör han därför förena den teori han omfattar med sin praktik. På det sättet kan han samtidigt uppnå "den revolutionära känslans odling", "den revolutionära tillförsikten" och "den djupa revolutionära medkänslan (?)". Med andra ord, han får ett proletärt klassmedvetande.

---

[1] För "lyfta...fram" står felaktigt *feng*, skall vara *ju*; rättelse i *Wenhua Pipan*, 3, 139.

Vår författare bör alltså samtidigt vara revolutionär. Han inte bara "åskådliggör samhällslivet" kontemplativt utan förändrar också "samhällslivet" i praktiken. Hans "konstvapen" är därför samtidigt proletariatets "vapenkonst".[1] Våra verk är därför inte som de herr Gan Ren talar om, inte blod och tårar utan maskingevär och kanoner.

I detta sammanhang vet vi att det alltid finns förnumstiga demagoger i samhället som hånar oss. De säger: Ni som talar så mycket om revolution, varför ägnar ni så mycken tid åt att orera om detta slags litteratur istället för att aktivt ta del i revolutionen?

Vi måste genomskåda deras illistighet. Detta är en avvärjningsmanöver från deras sida; det är borgarna som sänt ut Su Qin på en övertalningsresa.[2]

Vi vet att samhällsstrukturens överbyggnad och bas ömsesidigt tjänar varandra. Därför angriper vi grunden, men river också bort taket. Eftersom borgarna använder all konst som sina maktredskap är naturligtvis konsten ett viktigt slagfält för proletärerna.

Våra författare
"bedriver litterär verksamhet för revolutionen"; de gör inte
"revolution för litteraturen".
Våra verk går
"från konstvapen
till vapenkonst."

---

[1] Kines. *yishu de wuqi* respektive *wuqi de yishu;* dessa termer är analogibildningar till *wenxue geming* (litterär revolution) respektive *geming wenxue* (revolutionär litteratur) och är avsedda skilja mellan litteratur, vars syfte är att bidra till uppkomsten av god litteratur (dvs är vapen *för* konsten), och litteratur, vars syfte är att främja revolutionen (dvs är vapen för revolutionen).

[2] Su Qin, som härstammade från Luoyang och levde under De krigförande staternas period, reste runt och övertalade furstarna i sex av de sju största staterna - Chu, Han, Qi, Wei, Yan och Zhao - att ingå en allians riktad mot den sjunde, staten Qin. Su Qin lyckades i sitt uppsåt och blev själv ledare för alliansen. Själv föll han emellertid offer för en mördare. Hans biografi har skrivits av Sima Qian och ingår som kapitel 69 i *Shiji* (Historieskrivarens uppteckningar).

Här vill jag säga några ord om Mai Ke'angs "Yingxiongshu" [Hjälteträdet] i *Chuangzao Yuekan* nyligen.[1] Alltsedan herr Guo Moruo publicerade sin "Geming yu wenxue" [Revolution och litteratur] har en inte obetydlig diskussion om "revolutionär litteratur" kunnat iakttas på Kinas litterära scen. Men det är som om alla "hade något i munnen" som de inte vill spotta ut; de får inte fram en tydlig förklaring. Denna artikel av herr Mai kan anses som epokgörande i vår revolutionära litteraturs utveckling. Men den innehåller ett avsnitt som jag inte finner helt adekvat. Kanske har herr Mai ansträngt sig för att röja en ny och framkomlig väg för Kinas litterära ungdomar. Men jag anser att detta tvärtom skadat dem och dessutom kan få ett ofördelaktigt inflytande på den revolutionära litteraturens framtid. Han säger:

"Att vara en grammofon - det är det bästa budordet för litterära ungdomar.

Ni skall inte tro att det är så lätt; här är några nödvändiga budord:

1. Du skall närma dig det där ljudet.
2. Du skall inte ha något jag.
3. Du skall kunna handla.

..."

"Att vara en grammofon" är en attityd som jag anser att litterära ungdomar helt skall avhålla sig från, ty hur ni än närmar er det där ljudet, så är ni sist och slutligen ändå inte ljudet.

Jag vill i polemik med herr Mai revidera avsnittet ovan enligt följande. Vad anser ni?

Att inte vara en grammofon - det är det bästa budordet för litterära ungdomar.

Ni skall inte tro att det är så lätt; här är några nödvändiga budord:

1. Du skall producera det där ljudet (uppnå ett proletärt klassmedvetande).

---

[1] Angående denna artikel, jfr ovan, s. 107.

2. Du skall inte ha något jag (övervinna det egna borgerliga eller småborgerliga medvetandet).

3. Du skall kunna handla (förena teori och praktik).

Härmed har jag i enkelhet sammanfattat huvudsyftet med mitt klankande på denna artikel.

(B) Frågan om den proletära litteraturens form

Denna fråga kan vi här inte diskutera i detalj, ty ett tings form bestäms efterhand som dess innehåll utvecklas. För närvarande kan vi bara bestämma en ungefärlig modell med utgångspunkt från den utvecklingsnivå som den proletära litteraturen uppnått i olika länder.

1. Satirisk.
2. Avslöjande.
3. Agiterande (Agitation).
4. Undervisande.

Satirisk proletär litteratur förlöjligar i extremt hög grad borgarna. Det är med dess nytta som med att "stänka skit i ansiktet på boddisatvan";[1] efter detta har nog inte boddisatvan någon magisk kraft. Ett exempel [på satirisk proletär litteratur] är översättningen "Den store skaparen", som publicerades i det förra numret av denna tidskrift.[2] Men det är inget bra exempel,[3] eftersom detta verk bär en alltför stark småborgerlig prägel.

Avslöjande proletär litteratur skall lyfta på förlåten framför bourgeoisien och naket visa upp dess rätta ansikte, all dess bedrägeri och falskhet, för de breda folklagren. Ett exempel är Sinclaires *Prins Hagen*.[4]

---

[1] Kines. *pusa mianshang po dafen.*

[2] Berättelse för barn av Hayashi Fusao översatt av Li Chuli i *Wenhua Pipan*, 1, 82-89.

[3] Kines. *hao dao*, skall vara *hao li;* rättelse i *Wenhua Pipan*, 3, 139.

[4] Syftar på Upton Sinclaires *Prince Hagen* från 1903.

Agitatorisk proletär litteratur skall organisera massorna i handling mot ett bestämt mål. Ett exempel är Martinets *Natten*.[1]

Undervisande proletär litteratur - exempel är Bogdanovs [sic] *Röda Stjärnan*[2] och Wittfogels *Flyktingen*.[3]

Jag har ovan i stora drag formulerat min uppfattning om proletär litteratur, men jag vet att min framställning oundvikligen innehåller många felaktigheter. Ur ett hörn på Kinas litterära scen har det nu framträtt en rad nya litterära kämpar. Jag hoppas att dessa kamrater modigt och aktivt skall delta i den här diskussionen. Min artikel utgör tills vidare en början på denna "teoretiska kamp".

Kampens förlopp

är den revolutionära litteraturens utvecklingsförlopp.

1928-01-17

---

1 Martinet, Marcel (1887-1944), fransk författare, kommunist, skrev dikter, romaner och dramer. Publicerade 1921 *La Nuit*.

2 Syftar på proletkultteoretikern Alexandr Bogdanovs sciencefictionroman *Krasnaja Zvezda* från 1908.

3 Syftar på dramat *Der Flüchtling* (1922) av Karl August Wittfogel, mera känd som marxistisk, senare antikommunistisk historiker och samhällsforskare, känd bland annat för sina arbeten *Wirtschaft und Gesellschaft Chinas* (1931) och *Oriental Despotism* (1962).

10. DET NUTIDA KINAS LITTERATUR OCH SAMHÄLLSLIV[1]
av Jiang Guangci

Om man godtar att litteraturen är ett uttryck för samhällslivet, då är vår nuvarande litteratur faktiskt alltför efterbliven i förhållande till samhällslivet. Litteraturen är visserligen alltid efterbliven i förhållande till samhällslivet - först finns samhällslivet och endast därefter är uttryck för samhällslivet möjliga; om inte samhällslivet existerade först som objekt, vad skulle då litteraturen uttrycka? Vi är inga utopiska esteticister som anser att konsten är något som överskrider samhällslivet eller att konstnärens skapande inte är underkastat tidens begränsningar, att konstnärens ande är fri, övermänsklig, mystisk eller att ett konstverk blott är ett uttryck för det egna jaget. ... Det är inte längre nödvändigt att tillbakavisa sådana teorier, ty var och en med en viss allmänbildning som är vid sina sinnen vet att en sådan teori är utopisk och inte har någon plats i nutiden.

Men det är ett faktum som inte går att dölja att den nutida litteraturen är alltför efterbliven i förhållande till det nutida samhällslivet. Vad är vår tid för slags tid? För att tala om Kina i synnerhet, så är vi kineser och borde ha behov av kunskap om samhällslivet i Kina. Internationellt befinner sig Kina under imperialismens hårda och grymma förtryck; inom landet står krigsherrarna och den reaktionära

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo", publicerades i *Taiyang Yuekan*, 1 (januari, 1928). Min översättning utgår från omtrycket av *Taiyang Yuekan* i *Zhongguo xiandai wenxue shi ziliao congshu (yi zhong)* (Serie med material rörande Kinas nutida litteraturhistoria [B]; Shanghai, 1961).

feodala bourgeoisien[1] i maskopi med imperialismen och plågar och exploaterar hänsynslöst massorna, som arbetar hårt och sliter ont. Samtidigt svallar revolutionens vågor allt högre, och den s k revolutionära rörelsen har inte bara politisk innebörd utan gäller också omvandlingen av det ekonomiska systemet. Kinas förtryckta massor kräver inte bara nationell frihet och upprättande av folkstyre utan också ekonomisk frigörelse. Detta har framkallat en för alla samhällen unik situation i vilken revolutionens vågor överallt slår upp kaskader i förunderliga färger. I detta samhällsliv förekommer inte bara grymt förtryck, jämmer av de svaga, förvirring bland de enfaldiga, reträtter av de fega samt olika slags mörka skuggor, utan också ärofull kamp, sånger av de starka, framåtskridande av de modiga samt smittande entusiasm, maningar och kraftfulla handlingar. Vi kan se inte bara hopplösa, dekadenta, reaktionära, föråldrade och dåliga sidor i kinesiskt samhällsliv utan också hoppfulla, progressiva, nya och friska beståndsdelar, vilka dessutom, om vi ser det i stort, kommer att utgöra källan till skapandet av ett nytt Kina.

Vår tid är en tid av häftig kamp mellan ljus och mörker. Den nutida kinesiska litteraturen bör, idealt talat, uttrycka denna kamps liv. Men hur många verk som uttrycker denna kamps liv finner vi, om vi räknar efter på det nutida Kinas litterära scen? Hur många författare finns där som går in för att åskådliggöra denna kamps liv? För oss känns det som om dessa författare är döva och blinda och har förlorat sina själar. Hur kraftiga stormarna i vår tid än är, så räcker de ändå aldrig till för att skaka om och alarmera dem. De är verkligen alltför efterblivna i förhållande till tiden. Fastän det bland dem också finns författare som publicerat flammande politiska traktater eller substanslöst ropat till om revolutionär litteratur eller arbetarlitteratur, så säger detta inget om dessa författares "litterära kvalifikationer". Ty

---

[1] Kines. *fengjian zichan jieji*. Idén om en feodal bourgeoisie förefaller orimlig ur marxistisk synpunkt. Avsåg kanske Jiang en "feodal besutten klass"?

vad vi kräver av författarna är litterära revolutionära verk och inte tomma och ogripbara traktater som vem som helst kan skriva. Om någon vanlig person vill bli erkänd som revolutionär, duger det inte med tomma ord utan vi kräver att han visar det i praktisk handling. Om någon vanlig författare vill bli erkänd som revolutionär författare, måste vi be honom ta fram bevis i form av revolutionära litterära verk; att skrika några modeord som "revolutionär litteratur" har inte stor mening.

Hur kommer det sig att vår litteratur är alltför efterbliven i förhållande till vårt samhällsliv?

Orsaken är att Kinas samhällsliv förändras alltför snabbt!

Orsaken är att revolutionens flodvåg i Kina svallar alltför hög!

Beroende på särskilda omständigheter förändras samhällslivet i det nutida Kina alltför snabbt och ger knappast människorna tillfälle till eftertanke. Under åren efter Fjärde majrörelsen har den kinesiska revolutionens flodvåg vällt fram tusen *li* om dagen utan att låta sig hejdas, som om Kunlun-bergen hade satt sig i rörelse. Sjunde februari-massakern på Peking-Hankou järnvägen, 30 maj-massakern, storstrejken i Hongkong, arbetarockupationen i Shanghai - dessa åskvädersliknande omvälvningar har skakat det kinesiska samhället i grunden, vilket gjort den intellektuella klassen i allmänhet villrådig.[1] En del av den har förts ända ned i graven av re-

---

[1] "Sjunde februari-massakern på Peking-Hankou järnvägen" syftar på krigsherren Wu Peifus åtgärd att i februari 1923 försöka slå ned en strejk med militärmakt, vilket ledde till att 35 arbetare dödades. (Chesneaux m fl, *China. From the 1911 Revolution to Liberation*, 45-46). Angående 30 maj-massakern, se ovan, s 13. "Storstrejken i Hongkong" avser den generalstrejk som genomfördes där från juni till oktober 1926 efter det att engelska och franska soldater den 23 juni i Kanton hade skjutit ned och dödat 52 personer, som deltog i en solidaritetsdemonstration för strejkande arbetare i Shanghai. (Chesneaux, a.a., 161-162). "Arbetarockupationen i Shanghai" syftar på hur fackföreningsrörelsen i Shanghai den 18 februari 1927 ledde 800 000 arbetare i ett uppror som resulterade i att en provisorisk folkregering upprättades i staden. Den 23 mars anlände "norra fälttåget", lett av Jiang Jieshi, till Shanghai. Den 12 april överraskade Jiang Jieshi folkregeringen med att gå till angrepp mot arbetarstyret i staden och anställa en massaker på kommunister (A.a., 173-174).

volutionens flodvåg; antingen har de helt och hållet kapitulerat för de feodala krafterna eller också har de låtsats vara både döva och stumma, vänt sig om och hoppat ned i det förflutnas dynghög och börjat bedriva sin "rörelse för det nationella arvet".[1] En annan del av den intellektuella klassen vill inte kasta sig i famnen på de reaktionära krafterna, eftersom de intar en extremt liberal hållning, men vill heller inte närma sig de revolutionära krafterna; man kan också säga att de inte alls förstår revolutionens innebörd ... Därför irrar de omkring på avvägar utan att veta vad de skall följa. Utom dessa finns också en del av den intellektuella klassen, som fortsätter att följa med revolutionens flodvåg och bedriver en ärofull kamp, men dessa utgör ett fåtal.

Revolutionen tar faktiskt alltför snabba steg, och många människor hinner inte med. Litteraturen är visserligen ett uttryck för samhällslivet, men eftersom revolutionens våg alltför våldsamt drivit samhällslivet framåt, så har det genomgått en så snabb förändring att vår litteratur inte hinner uttrycka det. - Hur flinkt våra författare än använder sina pennor, dyker ändå något nytt förhållande upp, innan de hunnit beskriva färdigt det tidigare förhållandet. När författarna skall åskådliggöra samhällslivet, måste de, medvetet eller omedvetet, genomgå en ordentlig reflektionsprocess. Men förändringarna i vårt samhällsliv sker inte på ett så lugnt och ordnat sätt. Under sådana omständigheter kan vår litteratur inte bli annat än efterbliven.

Eftersom våra författare inte kan följa med i revolutionens takt, kan de varken förstå de företeelser som revolutionen iscensätter eller revolutionens egen innebörd. Och eftersom de inte förstår detta, har de inget annat att följa när

---

[1] Kines. *guogu yundong*. Förmodligen avser Jiang Guangci här *zhengli guogu* (reglering av det nationella arvet), dvs den rörelse som Hu Shi initierade i syfte att kritiskt granska traditionella föreställningar om kinesisk historia med hjälp av moderna vetenskapliga metoder. Angående Hu Shis roll i detta sammanhang, se Irene Eber, "Hu Shi and Chinese History: The Problem of *Cheng-li Kuo-ku*", i *Monumenta Serica*, XXVII (1968), 169-207.

de fattar sina pennor för att beskriva det nutida livet. När en författare skall beskriva ett visst ting, måste han ha ordentlig kunskap om det. Men hur skall han bära sig åt om han saknar ordentlig kunskap? Visserligen är vår tid en tid av kamp mellan ljus och mörker, en tid då revolutionens flodvåg svallar hög, och våra författare bör åskådliggöra denna tid. Men hur skall vi kunna ställa detta krav på dem, när de i grunden inte förstår vad vår tids liv är för något? Det låter sig inte göra! Om man saknar kunskap om revolutionen, är det ett omöjligt företag att skriva ett revolutionärt verk.

Känslomässigt är våra författare egentligen alltför djupt förankrade i den gamla världen och kan därför under inga förhållanden omedelbart bryta med den gamla världen. Även om de med förnuftet ofta uttalar sitt avståndstagande och förstår att den gamla världen inte bör fortleva, så kommer de ändå att börja vackla och tveka, om man uppmanar dem att kapa alla band med den gamla världen eller att utan omsvep påtala den gamla världens ondska och att anstränga sig för att förverkliga en ny värld. Detta beror på att de saknar den revolutionära känslans odling, den revolutionära tillförsikten och den djupa revolutionära medkänslan. Om man saknar dessa förutsättningar som är nödvändiga för en revolutionär författare, så kan man inte skriva revolutionära litterära verk. Att acceptera revolutionen blott med förnuftet är inte tillräckligt; endast med en sann och verklighetsförankrad känsla för revolutionen är det möjligt att skriva revolutionära ting. Om våra författare är alltför djupt förankrade i den gamla världen och saknar den revolutionära känslans odling, så finns inte stort hopp, utan det är lika bra att låta dem skriva om de ting som de förstår. Det är visserligen inte någon lätt sak för en gammaldags politiker att förvandlas till revolutionär politiker, men det är alldeles speciellt svårt för en icke revolutionär författare att förvandlas till revolutionär författare! Detta betyder naturligtvis inte att vi skall neka icke revolutionära författare att för-

vandlas till revolutionära författare, utan det betyder att icke revolutionära författares sociala bakgrund samt klass- och bildningsbakgrund gör att de känslomässigt inte kan skära av sina gamla band, även om de förnuftsmässigt accepterar revolutionen.

Det finns många sådana författare på den litterära scenen i det nuvarande Kina. Samtidigt som de uttrycker sig väldigt revolutionärt, kan de inte prestera något av minsta konstnärliga betydelse. Under nuvarande förhållanden är de inte alls fiender till revolutionen, och vi bör hoppas att de väl odlar sina revolutionära känslor och så sakta slår in på den sanna revolutionens väg. Hoppet är inte alls ute för dem. Huruvida de hädanefter kan hålla liv i sin litteratur, bestäms av i vilken mån de kan närma sig revolutionen. Som första steg måste de gå in för att lära känna det nutida samhällslivet, komma till insikt om den verkliga innebörden i vår tids revolution samt avgöra vilka beståndsdelar det är i den revolutionära flodvågen som verkligen alstrar ljuset. När de tagit detta första steg, bör de gå in för att närma sig revolutionen, efterhand låta sig genomsyras av den revolutionära känslan och odla den egna revolutionära känslan. Endast på så sätt kan de på nytt få liv och skapa revolutionära verk; i annat fall kommer de med nödvändighet att slå in på misströstans väg. Tiden är sträng och grym och ger inte människan något utrymme för vacklan. Revolutionen är en stor test, som kommer att pröva och förkasta alla gamla känslor och illusioner.

Dessutom kan vi tydligt se att det på vår litterära scen finns åtskilliga författare som kastat sig i famnen på reaktionärerna. De främjar genom sitt handlande den dåliga och lågtstående europeiska bourgeoisiens kultur och avviker på varje punkt från den revolutionära strömningen. I sitt tänkande har de med all kraft slagit in på reaktionens, otidsenlighetens, det asociala livets och individualismens väg. Endast dessa falska esteticister är verkliga fiender till revolutionen. De kan inte göra något gynnsamt för den kine-

siska kulturen utan endast leda den i riktning mot undergång, stagnation och misströstan. Deras tankar och handlingar kan endast få till resultat att den kinesiska nationen sjunker ned i träsket och för evigt får inta den skamsne förödmjukade slavens position. Fastän de på ytan är mycket europeiserade, representerar de i verkligheten en blandning av de gamla krafterna i Kina och Europa. De är endast verktyg för de härskande klasserna och missgynnar i hög grad revolutionen. Dessa författare har aldrig skapat något av konstnärligt värde, och i verkligheten kan de heller aldrig göra detta. Den väg de följer avviker extremt från den revolutionära riktningen och strider mot vår tids krav. Dessutom är det bara revolutionen som kan ge författarna skaparkraft och endast tiden som kan ge dem intressant stoff. Om de förkastar revolutionen och vänder blickarna bort från vår tid, kan de inte skapa några goda ting. Därför kan vi, vad gäller dessa reaktionära författare, inte hoppas att de skall visa någon förståelse eller vara till någon hjälp för revolutionen, och vi kan heller inte hoppas att de konstnärligt skall visa upp något av värde.

Betyder det som sagts ovan då att vi inte hyser något hopp för litteraturens utveckling i Kina? Har den kinesiska litteraturen sjunkit så djupt? Så förhåller det sig i själva verket inte alls. Litteraturen i det nutida Kina är stadd i utveckling, och vi är mycket optimistiska beträffande denna utveckling. Orsaken till det är inte att de gamla författarna har givit oss några goda skapelser eller att de förbereder en pånyttfödelse, utan orsaken är att revolutionens flodvåg har frambringat en grupp nya författare. Dessa nya författare är visserligen ännu inte berömda och har ännu inte åstadkommit några speciellt högtstående resultat, men de kommer att utvecklas storslaget i framtiden. Om vi kräver av de gamla författarna att de skall komma till insikt om tiden, om det nuvarande samhällslivet och att de skall närma sig revolutionen, så behöver vi inte ställa dessa krav på de nya författarna. Anledningen till det är att det är revolutionens flod-

våg som har frambringat de nya författarna, de är själva revolutionen, - de har deltagit i den revolutionära rörelsen, de besitter i rikt mått revolutionära känslor, de har inte gjort någon åtskillnad mellan sig själva och revolutionen... ...de står med andra ord i ett intimt förhållande till revolutionen. De inte bara förstår innebörden i den nutida revolutionen, utan för dem är revolutionen livet; vore det inte för revolutionen, skulle de inte finnas.

Dessa nya författare är verkligen den nya kraften på Kinas litterära scen! Vad jag vet har de ännu inte åstadkommit några uppseendeväckande resultat och deras namn är inte allmänt kända, men de är just nu upptagna med att fullgöra den uppgift som tiden ålagt dem. Om vi hoppas att de gamla författarna skall skriva ett antal verk som uttrycker tidsandan, så har denna förhoppning blivit överflödig vad gäller de nya författare som revolutionens flodvåg frambringat. Ty dessa är produkter av den nya tiden, och de har inte möjlighet att använda något annat material än det som tiden förser dem med. Vad beträffar de gamla författarna och de författare som inte har några band till revolutionen, så tycks det bara som om de lider av materialbrist, som om deras källor sinat och "de inte kan producera något...", men i de nya författarnas fall är tillgången på material inget problem. De bekymras inte av brist på material utan tycker bara att de inte har tillräckligt med tid för att skriva vad de önskar skriva. Revolutionen bör ge dem rikligt med material! I detta avseende är de redan mera lyckligt lottade än de gamla författarna.

Vi vill inte medvetet gå till överdrift och påstå att de nya författarna nödvändigtvis kommer att åstadkomma storslagna resultat. Men vi måste inse att de faktiskt utgör den nya kraften på Kinas litterära scen. Fastän gamla författare med samvete vill närma sig revolutionen, så kan de inte genomgå någon plötsligt förvandling, ty de står trots allt alltför främmande inför revolutionen, både vad gäller formen och innehållet [jingshen]. Därför kan vi inte heller hoppas att

de skall åstadkomma någon storslagen uppryckning. Vanliga författare som kastat sig i famnen på reaktionen kan bara skamligt sjunga sången "Glädjeflickorna vet inte av vreden över landets undergång, nära floden sjunger de alltjämt [melodin] Bakgårdens blommor"[1] och kan absolut inte ge oss kraft att åstadkomma en uppryckning inom den kinesiska litteraturen. Därför åligger uppgiften att åstadkomma en uppryckning med nödvändighet de nya författarna. Kanske är de alltjämt naiva i tekniskt avseende, men de gör nu stora ansträngningar och kommer därför inte bara att besegra alla ideologiskt utan också att överträffa alla ifråga om teknik.

Att det finns hopp för den kinesiska litteraturen är samma sak som att det finns hopp för det kinesiska samhället. Fastän vi kan se åtskilliga reaktionära, dekadenta, omänskliga, efterblivna och ofullkomliga beståndsdelar i det kinesiska samhället, kan vi samtidigt också se åtskilliga nya, progressiva och skapande krafter. Fastän det nuvarande kinesiska samhället är så mörkt och skrämmande, så har ljusets lampa inte slocknat och det kommer alltid en dag då den skall lysa med stor kraft. På samma sätt är det med den litterära scenen i Kina. Samtidigt som vi ser onda tendenser, ser vi också många nya fenomen, som vi tror representerar den kinesiska kulturens lyskraft.

Såväl på den litterära scenen som i samhällslivet i det nutida Kina kan vi finna många värdefulla hjältar som alstrar ljus. Subjektivt hoppas vi att det kinesiska samhället skall bli bättre och att litteraturen skall utvecklas, men objektivt blir denna förbättring och utveckling något ofrånkomligt. Det nya Kina har naturligtvis dem som åskådliggör och lovsjunger det. Låt oss salutera det nya Kina och dess lovsångares hälsa!

1927-12-10 i Shanghai

---

[1] Kines. *Shangnü bu zhi wang guo hen, ge jiang you chang hou ting hua.* Detta är två rader ur en dikt av Du Mu (803-852); se *Zhongwen da cidian*, 6, 381 (nr. 3834.11).

11. ANGÅENDE REVOLUTIONÄR LITTERATUR[1]
av Jiang Guangci

1.

Skam till sägandes har jag, som speciellt ägnar mig åt revolutionärt litterärt arbete, inte tidigare publicerat någon artikel angående revolutionär litteratur! Även om jag i boken *Eluosi wenxue* [Rysk litteratur][2] fragmentariskt berörde den proletära litteraturens teori, så har jag ändå inte uttalat någon regelrätt mening i frågan, hur Kinas revolutionära litteratur skall byggas upp. Detta beror dels på alltför stor lättja och dels på att jag inte tycker om att prata i tomma luften om teorier. Jag anser det bättre att åskådliggöra verkligheten är att prata i luften om tomma teorier. Ty revolutionär litteratur är praktiskt konstnärligt arbete och kan inte frambringas med hjälp av några ogripbara artiklar.

Den s k revolutionära litteraturens vågor svallar allt högre. Revolutionär litteratur har blivit ett modeord. Inte bara ivriga litterära ungdomar i allmänhet ropar oupphörligt på revolutionär litteratur. Bland gammaldags författare i allmänhet finns, vare sig de ideologiskt sympatiserar med revolutionen eller inte, heller inte en enda som öppet vågar motsätta sig den; vissa talar till och med om behovet av revolutionär litteratur och skriver långa artiklar för att före-

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "Guanyu geming wenxue", publicerades i *Taiyang Yuekan*, 2 (februari, 1928). Min översättning utgår från omtrycket av *Taiyang Yuekan* i *Zhongguo xiandai wenxue shi ziliao congshu (yi zhong)* (Serie med material rörande Kinas nutida litteraturhistoria [B]; Shanghai, 1961).

[2] Detta arbete publicerades ursprungligen som en artikelserie under rubriken "Shiyue geming yu Eluosi wenxue" (Oktoberrevolutionen och den ryska litteraturen) i *Chuangzao Yuekan*, 1:2 (1926-04-16), 1:3 (1926-05-16), 1:4 (1926-06-16), 1:7 (1927-07-15) och 1:8 (1928-01-01).

språka revolutionär litteratur. Även om de konstnärligt aldrig givit oss något av revolutionär betydelse, är det ändå en god sak att de kan gilla revolutionär litteratur. Det finns de som menar att de gammaldags författarna förespråkar revolutionär litteratur därför att revolutionär litteratur blivit ett modeord som de vill rida på och att den viktigaste anledningen är att de känner att deras egen position inte är stabil och att de, för att upprätthålla sin med det gamla samhället intimt förbundna position, är tvungna att möta tidens behov i hopp om att vinna ungdomens sympati. ... Vi behöver inte nu diskutera huruvida denna åsikt är riktig eller ej. Eftersom detta är en fråga angående individer, kan vi tills vidare lämna den därhän. Det viktiga är att dessa författare, som har starka band med den gamla världen och vars känslor i verkligheten är döda, ändå måste skrika om revolutionär litteratur och förklara att de själva gillar den. Detta visar till vilket stadium litteraturen i Kina har utvecklats och att revolutionär litteratur blivit en viktig tendens.

Revolutionens flodvåg i det kinesiska samhället har nått en tid av extrem höjd. I denna tid manifesteras överallt konflikten mellan gammalt och nytt. I det praktiska samhällslivet är det så, och därför måste denna uppdelning också ske inom litteraturen, som är ett uttryck för samhällslivet. Progressiva element i allmänhet liksom alla förtryckta klasser kan, eftersom de vill gå in på frihetens väg, inte annat än bekämpa de gamla krafterna. Därför kan vi mycket tydligt se kampen mellan revolution och kontrarevolution. Samtidigt kan de framstegsivrande litterära ungdomarna på vår litterära scen, som vill fullgöra litteraturens uppgift i tiden och förändra dess tendens, inte annat än kräva revolutionär litteratur och angripa de författare som åskådliggör livet i det gamla samhället. Ytligt sett kan detta framstå som blott en debatt på den litterära scenen eller som en fråga som endast rör yngre och äldre författare som individer. Men i själva verket har detta en djup social bakgrund, och att inte ta upp frågan om

den sociala bakgrunden utan skjuta den åt sidan och endast prata i tomma luften om revolutionär litteratur, vore helt meningslöst.

Nu vågar ingen öppet motsätta sig revolutionär litteratur, vilket verkligen är glädjande. Fastän det finns åtskilliga verkliga opportunister, som å ena sidan uttrycker sitt gillande av revolutionär litteratur och tycks ivrigare än några andra men å andra sidan av all kraft förtalar dem som ägnar sig åt att skapa proletär litteratur för att vara ytliga, infantila, opportunistiska, grova...fastän detta är mycket otrevligt, fastän det är mycket svårt att förstå dessa personer och fastän de i praktiken utgör hinder för den revolutionära litteraturen, så vågar de ändå inte på några villkor öppet motsätta sig revolutionär litteratur. Detta visar att den revolutionära litteraturen redan besegrat alla kontrarevolutionära tendenser på det nutida Kinas litterära scen.

Den s k revolutionära litteraturen befinner sig fortfarande i en infantil period och har inte givit oss några fullödiga resultat. Men samtidigt kan vi inte heller inse att den revolutionära litteraturen skulle ha nått ett moget stadium. Den s k rörelsen för en ny litteratur i Kina har en blott tioårig historia, och på denna korta tid har litteraturen naturligtvis inte kunnat genomgå någon fullödig utveckling. Detta beror på verkligheten och är inte något som ger oss anledning att klandra författarna för att inte lägga manken till. Vår nuvarande s k nya litteratur, dvs *baihua*-litteraturen, är helt enkelt något annat än den gamla litteraturen. Av den gamla litteraturen kan vi lära oss ytterst lite; Kinas nya litteratur består, uppriktigt sagt, alltjämt av imitationer av europeisk litteratur. Kan den kinesiska litteraturen uppnå full mognad under denna imitationsperiod? Den kinesiska litteraturen utvecklas visserligen mycket snabbt under denna fas, men den kan ändå inte överskrida de givna begränsningarna. Om vi tittar närmare på några berömda författare på den litterära scenen i Kina, vem kan då egentligen mäta sig med de stora västeuropeiska författarna?! De är blott infantila, infantila och åter infantila...!

Om den icke-revolutionära litteraturen alltjämt är så infantil, hur skall då den revolutionära litteraturen, som existerat under endast ett par, tre år och som inte kan utformas efter traditionella mönster, kunna undvika att vara infantil? Det är både tillbörligt och nödvändigt att välvilligt och ur den revolutionära litteraturens synpunkt peka på dess infantilitet; men det är faktiskt både löjligt och orättvist att förbanna den nuvarande revolutionära litteraturen som infantil och negligerbar, om man själv inte är revolutionär utan till och med fortsätter att skriva kontrarevolutionära ting. Det är fullt möjligt, och ingenting man behöver sticka under stol med, att öppet motsätta sig den revolutionära litteraturen eller dess författare, om man själv intar det egna samhällets, den egna ekonomins och klassens ståndpunkt; men det är både simpelt och skamligt att i praktiken motsätta sig den revolutionära litteraturens författare för att de skulle vara ytliga, infantila, grova, vulgära etc., om man samtidigt falskeligen uttrycker sitt gillande av den revolutionära litteraturens teori!

Det som inte är infantilt kan inte bli moget, det som inte är grovt kan inte rensa modlöshetens unkna luft. Vår nuvarande uppgift är inte att från den utanförstående betraktarens position förbanna det infantila och grova utan att genom praktiskt arbete bygga upp den revolutionära litteraturen och störta den icke-revolutionära litteraturens krafter.

2.

Vad är då revolutionär litteratur? Hurudant innehåll har den?

Teorier som går ut på att litteraturen överskrider samhället eller endast är uttryck för individens liv eller personlighet är uppenbart felaktiga och behöver inte tillbakavisas. Visserligen kan man i ett enskilt verk se författarens personlighet eller liv, men samtidigt måste vi veta, att en författare förvisso inte kan fjärma sig från de sociala förhållandena. Han intar med nödvändighet sin ekonomiska, klassmässiga och politiska position inom ramen för dessa förhål-

landen - omärkligt styrs han av denna position och utvecklar ett slags klassinnelag. Kanske är författaren själv inte helt medveten om detta, kanske anser han att han står över allt och inte begränsas av några materiella intressen. Men i perspektivet av de sociala förhållandena representerar han ändå alltid, medvetet eller omedvetet, en viss samhällsgrupp. Om författaren representerar de härskande klasserna, så är hans tänkande, känslor och handlingar alltid kontrarevolutionära, liksom också de verk han skapar. Men om han representerar de förtryckta och exploaterade massorna blir hans tänkande och hans verk tvärtom - han hyllar revolutionen, ty revolutionen kan skapa frihet och lycka.

Om vi vill avgöra huruvida en viss författare och hans verk är revolutionära eller inte, måste vi därför först ta reda på från vilken position och för vem han talar. Besitter inte denne författare motståndsanda mot de gamla krafterna? Tar han inte sin utgångspunkt hos de förtryckta massorna? Önskar han inte av hela sitt hjärta befrielse för de hårt arbetande klasserna? - Om svaren är jakande, då är han en revolutionär författare och hans verk utgör revolutionär litteratur.

Vår tid präglas av intensiv social kamp, och om litteraturen uttrycker samhällslivet, bör vår nuvarande litteratur således uttrycka dessa konflikter. Men å andra sidan är litteratur ingen mekanisk avbildning, och författarna har själva sin specifika sociala bakgrund. Visst åskådliggör de gammaldags författarna samhällslivet, men bara de gamla tendenserna, den reaktionära sidan, under det att de försummar de nya krafterna som kan alstra ljus. En revolutionär författare skall inte bara åskådliggöra sin tid utan också i den kaotiska kampen kunna leta fram de grundelement som kan skapa ett nytt liv samt uttrycka sin fulla medkänsla med och fästa sitt hopp och sin tillit till dessa. Den författare som endast motsätter sig det gamla och inte kan se någon ny utväg och inte kan följa revolutionen framåt, han är endast nihilist och hans verk utgör inte revolutionär litteratur utan

är blott nihilistiska. En sådan författare är endast en eftersläntrare i den sociala kampen, och vad han uttrycker är endast medelklassens sorg.[1]

En revolutionär författare skall inte bara avslöja de gamla krafternas ondska och angripa det gamla samhällets bankrutt utan också främja de nya krafternas utveckling och betrakta denna som den egna litteraturens liv. I det praktiska samhällslivet utgör de förtryckta massorna inte bara krafter som gör motstånd mot de härskande klasserna utan också ledande skapare av det nya samhället. En författare som inte är medveten om detta, faller ned i misstagets djupa håla och kommer alltid att vingla fram på förvillelsens avvägar. Det finns många författare som, fastän de angriper samhällets ondska och fastän de stundom manar till motstånd, ändå hela tiden tvekar, tvekar...och inte finner någon utväg.[2] Detta är verkligen sorgligt för dem själva. För en verkligt revolutionär författare är en sådan tvekans sorg överflödig.

I centrum för vårt samhällsliv äger efterhand en förskjutning rum från individualism mot kollektivism. När individualismen utvecklats till dagens kapitalistiska samhälle, som också anses som dess mest extrema form, så har samtidigt kollektivismen börjat spira. Resultaten av den anarkiska individualismens utveckling blir endast ojämlikhet, kamp om vinning, kaos, oordning, brutalitet och bestialiska handlingar - sådana förhållanden kan verkligen inte få fortbestå; den enda utvägen härifrån leder mot organiserad kollektivism. Den nuvarande revolutionens tendens är således att krossa den samhällsordning som sätter individualismen i centrum och skapa en mera upplyst, jämlik samhällsordning som sätter kollektivet i centrum. Eftersom detta är revolutionens tendens är det

---

[1] Kines. *zhongjian jieji de beiai*, som också kan betyda "sorgen hos klasserna i mitten".

[2] Det kinesiska ordet för "tvekar" som Jiang använder här är *panghuang*, som också är titeln på en av Lu Xuns novellsamlingar. Syftningen på Lu Xun blir därmed tydlig.

också tydligt att individualismens teori kommer att upplösas på det ideologiska området.

De gammaldags författarna styrdes av det gamla tänkandet och blev individualister, och därför åskådliggör också deras verk till fullo individualismens tendens. De sätter individen i centrum för skapandet och uppfattar individens liv som beskrivningens syfte, under det att de försummar massornas liv. För dem finns bara hjältar och inga massor, bara individer och inget kollektiv. Visst intar individens liv och hjältarna en given plats i samhällslivet, men revolutionens flodvåg i vår tid visar tydligt att massorna nu har beträtt den politiska scenen och att det kollektiva livet förvisat det individuella livet till en oviktig position. Det må vara vilken individ eller hjälte som helst, om han frångår revolutionens tendens och motsätter sig kollektivets intressen, då är han bara en rest av de gamla krafterna och kan inte fortleva på längre sikt.

Revolutionär litteratur bör motsätta sig individualismen; massorna, inte individen, bör vara dess huvudpersoner, och kollektivism, inte individualism, bör vara dess tendens. Den s k individen är blott ett element i massan. Om individen handlar i massornas intresse, är detta naturligtvis betydelsefullt, men om inte så är han ett hinder för revolutionen. Den revolutionära litteraturens uppgift är att i detta liv av kamp uttrycka massornas kraft och antyda människornas kollektivistiska tendens. Dekadenternas och affärshajarnas hedonistiska verk liksom de s k esteticistiska verken kan naturligtvis inte räknas till den revolutionära litteraturen, men det kan inte heller de verk som sätter heroismen i centrum. I de revolutionära verken finns naturligtvis också hjältar samt lovvärda individuella karaktärer, men de är bara massornas tjänare och är inte centrala i samhällslivet.

Revolutionens flodvåg är mycket intensiv och det efterblivna kinesiska samhället har gått in i en ytterst viktig fas. Eftersom samhället är efterblivet, framträder inte kampen lika renodlad som i det europeiska samhället. I vårt land

finns kvarvarande krigsherrar, en grym och enfaldig feodal bourgeoisie[1] samt hårt arbetande folkmassor, som exploateras till det yttersta; utom landet finns en imperialism som utövar särskild aggression mot oss, och denna imperialism lierar sig med de gamla krafterna hos oss i gemensamt förtryck av våra revolutionära krafter, som samtidigt måste rikta hårda angrepp mot båda dessa förtryckare. ... Det vimlar verkligen av konstigheter, så det är inte lätt att förstå vårt nuvarande samhällsliv, om man inte håller huvudet kallt. Den kinesiska revolutionen har kommit att ingå i världsrevolutionen, och Kinas arbetande massor har beträtt världspolitikens scen. Det kinesiska samhället under senare år är inte längre det samhälle som existerade före 1911 års revolution, och därför har den kinesiska revolutionen under de senaste två åren inte haft en rent nationell eller demokratisk karaktär. Om någon uppfattar en nationalistisk litteratur som revolutionär, tar han fel på tiden och bryter i grunden mot innebörden i den kinesiska revolutionen.

Vår revolutionära litteratur bör av all kraft blottlägga imperialismens ondska och främja vår svaga nations befrielsekamp, ty detta är också en uppgift som tiden ställer, men samtidigt bör den av all kraft undvika en snävt nationalistisk tendens. Det motstånd som Kinas förtryckta massor bjuder imperialismen är samtidigt ett motstånd mot den gamla samhällsordningen och är inte någon enkel fråga om kinesers motstånd mot utlänningar. Därför kan inte verk som sätter heroismen i centrum betecknas som revolutionär litteratur, och inte heller verk som förespråkar nationalism[2] kan hänföras till den revolutionära litteraturens område.

Vad är då revolutionär litteratur? Hurudant innehåll har den?

Revolutionär litteratur är litteratur som tar sin utgångspunkt hos de förtryckta massorna!

---

[1] Kines. *fengjian zichan jieji*; jfr ovan, s. 229, not 1.

[2] Kines. *guojiazhuyi*.

Motståndsanda mot alla gamla krafter är den revolutionära litteraturens första förutsättning!

Revolutionär litteratur är antiindividualistisk litteratur!

Revolutionär litteratur skall förstå det nutida livet samt peka ut en ny väg för att förvandla samhället.

12. ANGÅENDE "DET NUTIDA KINAS LITTERATUR"[1]
av Qian Xingcun

Herr Chuli:

Jag får be så mycket om ursäkt för att jag nu tar Er tid i anspråk med att läsa detta oviktiga brev. Vi har inga invändningar mot Er artikel "Zenyang de jianshe geming wenxue?" [Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?] *(Wenhua Pipan* nr 2), men vi anser att det avsnitt som behandlar [artikeln] "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" [Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv], som ingick i *Taiyangs* januarinummer, behöver förklaras och kompletteras. Efter att Ni citerat det avsnitt i vilket artikelförfattaren, Guangci, talar om hur litteraturen och författarna inte hinner följa med tiden *(Taiyang* P - 5-6) [sic], konkluderar Ni på följande sätt:

> Herr Jiang tycks här gnälla över att orsaken till vår litteraturs efterblivenhet skulle vara att "revolutionen tar alltför snabba steg". Herr Jiang anser att om bara revolutionen tog något långsammare steg, så kunde en författare från vilken klass som helst - Tredje Zhang likaväl som Fjärde Li, Gamle Sjuan likaväl som Gamle Åttan - efter en "ordentlig reflektionsprocess" och genom att gå tillväga på ett "lugnt och ordnat sätt" skriva revolutionär litteratur. (P - 15-6). [sic!]

---

[1] Detta öppna brev, som på kinesiska har rubriken "Guanyu 'Xiandai Zhongguo wenxue'", publicerades ursprungligen i *Taiyang Yuekan*, 3 (mars, 1928). Min översättning utgår från omtrycket av *Taiyang Yuekan* i *Zhongguo xiandai wenxue shi ziliao congshu (yi zhong)* (Serie med material rörande Kinas nutida litteraturhistoria [B]; Shanghai, 1961).

Denna konklusion förvånar oss faktiskt. Gnäller verkligen Guangci här? Klandrar han verkligen revolutionen för att ta alltför snabba steg? Säger han verkligen att Tredje Zhang likaväl som Fjärde Li, Gamle Sjuan likaväl som Gamle Åttan skulle kunna skriva revolutionär litteratur, om revolutionen tog något långsammare steg? Vi kan bara finna att Guangci i detta avsnitt diskuterar orsaken till att litteraturen är så efterbliven. Den ursprungliga texten är här helt klar och tydlig, vilket är lätt att kontrollera. Här föreligger faktiskt ett missförstånd, som vi tror kanske beror på att författaren inte har läst hela Guangcis artikel noggrant. Vi hoppas därför uppriktigt att Ni skall leta fram den ursprungliga artikeln och läsa den på nytt. I själva verket är det också möjligt att Tredje Zhang likaväl som Fjärde Li, Gamle Sjuan likaväl som Gamle Åttan skall kunna ändra inriktning och börja ett nytt liv, på samma sätt som Ni beskriver att *Chuangzao She* har gjort. I annat fall skulle endast *Chuangzao She* ha privilegiet att ändra inriktning; vore det inte att låta distriktsmagistraten starta bränder och samtidigt förbjuda folket att tända sina lampor?

Därefter förklaras hur Guangci kunde begå detta fel:

> Enligt vår analys är orsaken till att herr Jiang begår detta fel att han uppfattar litteraturen endast som ett uttryck, som något kontemplativt, och inte inser dess praktiska betydelse. (P - 16).

Inte heller denna fråga anser vi det särskilt nödvändigt att diskutera. Säger Guangci bara att litteraturens syfte är att uttrycka samhällslivet? Har han inte talat om litteraturens sociala uppgift? Överallt i artikeln framgår litteraturens förbindelser med samhället, vare sig det gäller de gamla eller de nya författarna; har verkligen författaren inte observerat detta? Om han bara kunde läsa artikeln noggrant en gång till, tror vi nog att han skulle kunna korrigera detta. Vidare tycks Ni inte ha uppfattat att Guangcis artikel inte handlar om "Vad är litteratur?" utan om "Det nutida Kinas

litteratur och samhällsliv" samt att den behandlar litteraturen partiellt och inte utforskar den i dess helhet. Som komplettering till framställningen i artikeln vill vi därför återge ett avsnitt ur Guangcis artikel "Guanyu geming wenxue" [Angående revolutionär litteratur], som ingick i nummer två av denna tidskrift:

> En revolutionär författare skall inte bara åskådliggöra sin tid utan också leta fram de grundelement i den kaotiska kampen, som kan skapa ett nytt liv, samt uttrycka sin fulla medkänsla med och fästa sitt hopp och sin tillit till dessa. (P 8-9). En revolutionär författare skall inte bara avslöja de gamla krafternas ondska och angripa det gamla samhällets bankrutt utan också främja de nya krafternas utveckling och betrakta denna som den egna litteraturens liv. (P 9).

För den händelse Ni ännu inte känner Er tillfredsställd, citerar vi ytterligare en mening av honom:

> Revolutionär litteratur skall förstå det nutida livet samt peka ut en ny väg för att förvandla samhället! (P 13).

Har Guangci egentligen bortsett från litteraturens praktiska betydelse? I själva verket inser vi i likhet med Er att All art is Propaganda (Mammonart, P 9) [sic] liksom att litteraturen har klassbakgrund!

Vi anser inte att det är något som skiljer oss åt ifråga om vad vi förespråkar, så vi kan faktiskt inte finna någon viktig orsak till att Ni så missförstått Guangcis artikel! När Ni längre fram dessutom säger att Guangci bara talar om odling, tillförsikt och medkänsla och att detta med nödvändighet skapar förvirring (P 16), innebär det att Ni åter missförstått omfånget hos hans artikel. Guangci har inte givit någon uttömmande redogörelse för litteraturen utan endast skrivit en liten artikel; att under sådana omständigheter förklara en ny term, så fort den dyker upp, låter sig i praktiken helt enkelt inte göra.

Naturligtvis förstår vi fullt och fast att Ni inte hyser några som helst onda avsikter gentemot Guangci, och därför

kan vi inte inta attityden to turn their pockets inside out, and see what is in them and where it came from (Mammonart, P 8) [sic] för att ta reda på varför Ni polemiserar mot Guangci, men vi anser ändå att det finns spår av tendentiösa tolkningar i "Zenyang de jianshe geming wenxue" [Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?], något som vi också tror att läsarna finner när de läser detta avsnitt.

Avslutningsvis vill vi tillfoga några ord om den revolutionära litteraturens historia. Vi vill här klargöra att vi inte strider för Guangcis position i den revolutionära litteraturens historia, och att för övrigt "Zenyang de jianshe geming wenxue"[Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?] inte är någon litteraturhistoria. Men vi finner det ändå nödvändigt att göra dessa tillägg, eftersom Ni nyligen återvänt till Kina och kanske bara sett böcker av *Chuangzao She* och publikationer av andra minoritetsgrupper. Ni skriver: "I april 1926 publicerade herr Guo Moruo artikeln "Geming yu wenxue" [Revolution och litteratur] i *Chuangzao Yuekan*. Såvitt jag vet var det första gången som revolutionär litteratur förespråkades på den litterära scenen i Kina." (P 3).

Men såvitt vi vet hade förespråkandet av revolutionär litteratur inte alls sitt ursprung vid denna tid. Då hade Guangci redan publicerat artikeln "Wuchanjieji geming yu wenhua" [Den proletära revolutionen och kulturen] i *Xin Qingnian* [Den nya ungdomen].[1] I nyårsnumret 1925 av *Juewu* [Medvetenhet] hade han publicerat "Xiandai Zhongguo shehui yu geming wenxue" [Det nutida kinesiska samhället och den revolutionära litteraturen],[2] och 1924 hade han drivit *Chunlei Zhoukan* [Våråskans veckotidskrift],[3] enkom för att propagera för revolutionär litteratur. Den revolutionära diktsamlingen *Xin meng* [En ny dröm] och den revolutionära novellsamlingen

---

[1] Angående denna artikel som publicerades i *Xin Qingnian Jikan*, 3 (18924-08-01), jfr ovan, s. 69 ff.

[2] Angående denna artikel, se ovan, s. 71 f.

[3] Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna tidskrift.

Shaonian piaobozhe [Den unge vagabonden], vilka han skrivit 1923, publicerades i en följd 1925. Ni befann Er vid denna tid kanske alltjämt i Japan, och Guangci är inte en historiskt berömd person som Guo Moruo, så Ni kanske inte lade märke till dessa verk. Men Guangcis litterära verk *Yalüjiangshang* [På Yalu-floden] och *Si[qu]lede qingxu* [De döda känslorna] publicerades i nr 2 av *Chuangzao Yuekan*. Vi minns dock inte om de publicerades före eller efter herr Guos artikel, vilket vi hoppas Ni skall undersöka närmare.[1] Vi tillägger dessa sakuppgifter, eftersom de kan vara av en viss relevans för den som i framtiden vill härleda hela den revolutionära litteraturens utveckling i Kina.

Qian Xingcun

1928-02-22 på morgonen.

---

[1] *Chuangzao Yuekan* 1:2 utkom den 16 april 1926 och innehöll novellen "Yalüjiangshang" samt artikeln "Siqule de qingxu", vilken ingick som den första delen i artikelserien "Shiyue geming yu Eluosi wenxue" (Oktoberrevolutionen och den ryska litteraturen). Guo Moruos artikel "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur) publicerades i *Chuangzao Yuekan*, 1:3 (1926-05-16), alltså mycket riktigt efter de nämnda verken av Jiang Guangci.

13. ÖGON SOM GRUMLATS AV RUS[1]
av Lu Xun

Detta år tycks, både enligt den nya och gamla kalendern, utöva en särdeles stimulans på litteratörerna i Shanghai eftersom en mängd tidskrifter har börjat komma ut i anslutning till de två nyåren. I huvudsak ägnar de all kraft åt stora och vördnadsbjudande ämnen och drar sig inte för att göra innehållet dödande tråkigt. Till och med tidskrifter som kommit ut i över ett år kämpar desperat för sin existens och undergår plötsliga förändringar. Bland skribenterna syns några nya namn, under det att åtskilliga är bekanta, även om de ibland kan synas lite främmande, men det beror i så fall på att de under ett eller annat år gjort uppehåll med att skriva. Vad höll de på med tidigare och varför har de just i år samtidigt börjat skriva? Det är en lång historia. Kort sagt beror det på att det tidigare var möjligt att inte skriva, medan de nu måste skriva; de är precis som gamla tiders uttråkade litteratörer, och litteratörers tristess är sig alltid lik. Medvetet eller omedvetet förstår de alla i någon mån detta själva och kungör därför alltid för läsarna att de "i framtiden" antingen skall "resa utomlands", "inträda i studerkammaren" eller "vinna massornas stöd". Storddåd uträttas inte här och nu, men så snart de återkommit från utlandet, lämnat studerkammaren och vunnit massornas

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "'Zuiyan' zhong de menglong", publicerades ursprungligen i *Yusi*, 4:11 (1928-03-12) och fogades senare till samlingen *Sanxian ji*. Min översättning utgår från LXQJ, 4, 72-79. För noterna har jag haft nytta av den annoterade utgåvan av Lu Xuns verk, LXQJa. Artikeln finns översatt till engelska i *Selected Works of Lu Hsun* (Peking, 1959), 11-17.

stöd, så är detta något stort. För framsynta, försiktiga, räddhågade och opportunistiska personer är det naturligtvis bäst att genast ge dem "en revolutionär hälsning". I framtiden får vi annars "ångra att vi är för sent ute".

Hur olika den språkliga utformningen än är, har alla dessa tidskrifter ändå en sak gemensam, nämligen en viss grumlighet. Ursprunget till denna grumlighet återfinns enligt min mening - trots Feng Naichaos tal om "ögon lummiga av rus"[1] - hos byråkraterna och krigsherrarna, älskade av somliga och hatade av andra. De som har, eller önskar ha samröre med dessa tycks alltid skriva med ett glatt leende för att visa alla hur vänligt sinnade de är. Men eftersom de också är framsynta, fruktar de i drömmen hammaren och skäran och vågar därför inte visa de nuvarande herrarna oförblommerad aktning. Resultatet blir en viss grumlighet. De som avbrutit eller över huvud taget inte haft något samröre med krigsherrarna och byråkraterna och som står närmare massorna skulle egentligen kunna tala helt öppet och utan tabun. Men hur myndigt de än skriver och hur de än försöker visa upp sig som hjältar inför alla, är det ändå få som är sådana dårar att de glömt bort vilka det är som för befälet. Resultatet blir därför en viss grumlighet också hos dessa. Sålunda finner man vid samma tid och plats såväl sådana, vilka söker grumlighet men ändå blottar sin färg, som dem, vilka söker visa färg men ändå inte kan undvika grumlighet.

I själva verket är grumlighet inte på något sätt alarmerande. Även i de mest revolutionära länder är litteraturen alltid behäftad med en viss grumlighet. Revolutionärer är emellertid inte det minsta rädda för att kritisera sig själva. De ser klart och vågar tala klarspråk. Det är bara i Kina, som är speciellt, som de i andras efterföljd har lärt sig att kalla Tolstoj "en simpel religiös predikant", och beträffande Kinas "nuvarande situation" visserligen anser att "i verkligheten kontrolleras alla sidor i samhället av de

---

[1] Se ovan, s. 197.

krafter som hopar sig likt mörka moln på himlen", men utan att visa en tillstymmelse av Tolstojs mod att "avslöja regeringens våld och den dömande och verkställande maktens falska komedi".[1] De vet att humanismen är otillräcklig, men när "människor dödas som gräs utan att några invändningar hörs", protesterar de ändå inte ens på humanistiskt vis. Att avslöja och protestera är bara att "tugga fraser och ord", menar de, det är inte "direkt handling". Men jag önskar verkligen inte att skriftställarna skall börja ägna sig åt direkt handling. Jag vet att de förmodligen bara kan skriva artiklar.

Tråkigt nog är de lite sent ute. I förfjol sökte *Chuangzao She* aktiekapital, i fjol engagerade de en advokat och först i år vecklar de ut "den revolutionära litteraturens fana". Den återuppståndne kritikern Cheng Fangwu tycks slutligen ha lämnat sitt arbete att värna "konstens palats" och vill nu "vinna massornas stöd", samt dessutom "säkra den slutliga segern" för de revolutionära författarna.[2] Detta språng kan också sägas vara nödvändigt. De flesta som ägnar sig åt litteratur och konst är känsliga, de förnimmer hela tiden sin egen undergång, som de därför försöker förhindra genom att desperat gripa efter varje räddningsplanka som om de flöt omkring ute på öppna havet. Expressionismens, dadaismens och olika ismers uppgång och fall under 1900-talet förmedlar denna insikt. Nu råder en stor epok, en epok av vacklan och förvandling. Utanför Kina är klassmotsättningarna för det mesta ytterst skärpta och massorna av bönder och arbetare står i förgrunden. Om man vill rädda sig själv från undergång, bör man naturligtvis gå över till dem. Dessutom, "Märk väl! Småbourgeoisien har två själar...", den kan visserligen gå över till bourgeoisien men också till proletariatet.

I Kina förekommer bara ansatser till dessa förhållanden, och därför ter de sig nya och märkvärdiga och det är nödvän-

---

[1] Dessa citat är hämtade från Feng Naichaos artikel "Yishu yu shehui shenghuo" (Konsten och samhällslivet).

[2] Lu Xun utgår här från Cheng Fangwus artikel "Cong wenxue geming dao geming wenxue" (Från litterär revolution till revolutionär litteratur).

digt att beskriva dem under stora rubriker som "Från litterär revolution till revolutionär litteratur", medan i andra länder, där industrin redan är utvecklad och där klyftan mellan rika och fattiga är djup, dessa förhållanden är vanliga. Somliga går över till arbetarna, eftersom de inser att framtidens värld tillhör arbetarna, medan andra går över därför att de hellre hjälper de svaga än de starka. Det finns också personer som går över beroende på en kombination av dessa skäl. Man kan också säga att de går över antingen av fruktan eller för att följa sitt samvete. Cheng Fangwu, som uppmanar andra att övervinna sin småborgerliga klassnatur, gör massorna till något att "skänka åt" eller "stödja". Men hans artikel lämnar en stor fråga obesvarad:

Om det vore svårt att "säkra den slutliga segern", skulle du då ändå gå över?

Detta går faktiskt inte upp mot Li Chulis artikel i *Wenhua Pipan*, som skapats i år under Cheng Fangwus lyckönskningar, och som öppet förespråkar en proletär litteratur, som emellertid inte behöver skrivas av proletärer. I vilken klass man än är född och i vilken miljö man än lever, kan man, om det bara sker "med ett proletärt klassmedvetande, skapa en kamplitteratur". Det vill säga detta är mycket mera rakt på sak. Men så fort han får syn på namn på personer i *"Yusi*-gruppen", som "sätter *quwei* i centrum", så kan han inte undvika krumbukter och, än en gång, "fråga herr Gan Ren, till vilken klass hör egentligen Lu Xun?"[1]

Min klass har redan bestämts av herr Cheng Fangwu: "De håller med stolthet fast vid 'ledighet, ledighet och för det tredje ledighet'; de representerar den lättjefulla bourgeoisien, eller den bourgeoisie som sover avskärmad från världen. ... Om inte de mörka molnen och de giftiga gasernå över Peking sprängs bort med hjälp av 100 000 uns rökfritt krut, så kan de fortsätta att leva på detta sätt i all evighet."[2]

---

[1] Dessa citat är hämtade från Li Chulis artikel "Zenyang de jianshe geming wenxue?"(Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?).

[2] Citerat efter Cheng Fangwus artikel "Cong wenxue geming dao geming wenxue" (Från litterär revolution till revolutionär litteratur).

När våra vedersakare började nedteckna *Chuangzao Shes* bedrifter, däribland "negationernas negation", samt önskade "vinna massornas stöd" och redan drömde om 100 000 uns rökfritt krut samt dessutom tycktes vilja inordna mig i bourgeoisien ("ty att ha ledighet betyder att ha pengar"), då kände jag att det började bli farligt. Men senare lugnade jag mig lite när jag såg att Li Chuli skrev: "Jag anser att en författare kan delta i rörelsen för proletär litteratur oberoende av om han hör till den första, den andra...den hundrade eller den tusende klassen. Men vi måste först granska hans motiv."[1] Man bör emellertid betänka att de i mitt fall ändå kommer att fråga efter min klasstillhörighet. "Att ha ledighet betyder att ha pengar"; om man inte har pengar borde man således höra till den fjärde klassen och kunna delta i rörelsen för proletär litteratur. Men jag vet att man då å andra sidan skulle fråga efter "motivet". Sammanfattningsvis är det väsentliga att "tillägna sig proletariatets klassmedvetande". - Denna gång räcker det inte att "vinna massornas stöd". Eftersom vi i alla fall inte kan reda ut detta, är det lika bra att låta Li Chuli förvandla "konstvapnet till vapenkonst" och att låta Cheng Fangwu sitta i sin halvkoncession och samla ihop 100 000 uns rökfritt krut. Själv kommer jag att fortsätta att tala om *"quwei"*.

Cheng Fangwus morrande om "ledighet, ledighet och för det tredje ledighet" finner jag intressant. Ty jag minns att man tidigare kritiserat mina noveller för att vara "för det första kyliga, för det andra kyliga och för det tredje kyliga".[2] Nu kan "kylig inte anses som någon bra kritik, men av någon oklar anledning tycks den ändå ha satt djupa spår hos denne revolutionäre kritiker, som följaktligen också talar om tre "ledigheter". Om det varit fyra, hade jag nog in-

---

[1] Citerat ur "Zenyang de jianshe geming wenxue?" (Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?).

[2] Lu Xun syftar här på Zhang Dinghuangs artikel "Lu Xun xiansheng" (Herr Lu Xun) i *Xiandai Pinglun*, 1:8 (1925-01-30), som jag tyvärr inte haft tillgång till.

te ens skrivit *Xiaoshuo jiuwen chao* [Nedteckningar av gamla uppgifter om romanlitteraturen], och om det hade varit två, hade jag nog ansetts mera aktiv och kanske inte blivit "aofuhebian" (vilket betyder "upphäva", Aufheben [sic] enligt *Chuangzao*-gruppens fonetiska översättning. Jag förstår inte varför de väljer en översättning som är så svår att skriva; för den fjärde klassen måste översättningen vara svårare än originalet.) Tyvärr var de just tre. Men min tidigare synd, att inte "gå in för att uttrycka jaget" har förmodligen eliminerats samtidigt med Cheng Fangwus "negationernas negation".

Chuangzao-gruppen "ägnar sig åt litteratur för revolutionen". Så litteraturen behövs alltjämt, ja litteraturen är det mest angelägna idag. Ty vi skall "förvandla konstvapnet till vapenkonst". När vi har skapat "vapenkonst" så finns det, precis som ifråga om "förvandlingen av kritikvapnet till vapenkritik", tidigare exempel i världen på följande:

"Tvivlarna förvandlas till meningsfränder och motståndarna förvandlas till tvivlare."

Men här inställer sig genast en inte oväsentlig fråga: Varför kan vi inte direkt skapa "vapenkonst"?

Detta är mycket likt "de besuttna som sänt ut Su Qin på en övertalningsresa".[1] Men denna fråga måste med nödvändighet dyka upp i det nuvarande läget "innan proletariatet ännu hunnit frigöra sig från den borgerliga ideologin" och kan inte endast vara bourgeoisiens ondskefulla avvärjningsmanöver eller motangrepp. Ty denna ytterst genomgripande och djärva appell innehåller samtidigt frön till tvivel. Svaret måste bli:

Eftersom motsidan besitter "vapenkonsten", kan vår sida endast ha "konstvapnet".

Efter att ha frigjort oss från illusionen om icke-motstånd och hemfallit åt den nya drömmen om strid med pennan, står oss endast "konstvapnet" till buds. Detta är det enda sättet

---

[1] Jfr ovan, s. 224, not 2.

för revolutionära konstnärer att hålla modet uppe. Om de offrar sin konst och går ut för att göra verklighet av sina teorier, är de nog inte revolutionära konstnärer. Därför måste de sitta i proletariatets läger och vänta på att "vapnen av järn och eld" skall dyka upp för att, när så sker, komma i besittning av "vapenkonsten". Om järn- och eldrevolutionärerna då har "ledighet" att i lugn och ro höra dem redogöra för sina insatser, då blir de likadana krigare. De kommer att vinna den slutliga segern. Men det kommer ändå att vara svårt att ge någon klar kritik av litteraturen och konsten, eftersom det finns flera skikt i samhället. Historiska fakta i de avancerade länderna vittnar om detta. Två aktuella exempel är hur *Wenhua Pipan* har tagit Upton Sinclair till sig och hur *Chuangzao Yuekan* "skrider framåt" med Vigny på ryggen.[1]

Om de då inte säger att "den som inte är revolutionär är kontrarevolutionär" och att revolutionens försening är *Yusis* verk, och om det är möjligt att tjäna lite bröd som sopare, så kommer jag, utöver de åtta timmarnas arbete, att sitta i ett mörkt rum och fortsätta att skriva på min *Xiaoshuo jiuwen chao* [Nedteckningar av gamla uppgifter om romanlitteraturen] och jag kommer att tala om litteraturen och konsten i ett antal länder, ty detta tycker jag om. Jag är bara rädd att Cheng Fangwu och hans likar skall bli som Vladimir Il'ič och verkligen "vinna massornas stöd". I så fall skulle de antagligen ta det ena språnget efter det andra. De skulle nog upphöja mig till adels- eller kejsarklassen och minst förvisa mig norr om polcirkeln. Självfallet skulle alla mina översättningar och skrifter förbjudas.

Inom en inte alltför avlägsen framtid kommer en stor epok att vara här. Fastän de revolutionära och proletära författarna i *Chuangzao*-gruppen inte kan annat än leka med "konstvapnet", så har de icke-revolutionära militaristerna, som är

---

[1] Som vi sett utgick Li Chuli från Sinclaires *Mammonart* för sin definition av litteratur. Alfred de Vigny blev föremål för en utförlig presentation av Mu Mutian i en serie artiklar i *Chuangzao Yuekan*, 1:5 (1926-07-01); 1:7 (1927-07-15); 1:8 (1928-01-01); 1:9 (1928-02-01).

i besittning av "vapenkonsten", också börjat leka med denna leksak, vilket ett antal glättiga tidskrifter vittnar om. De tror inte ens själva särskilt mycket på "vapenkonsten" i sina händer. I vilkas händer har då denna högsta form av konst - "vapenkonsten" - egentligen hamnat? Om vi bara kan ta reda på det, så får vi också kunskap om Kinas närmaste framtid.

23 februari, Shanghai

14. VÄGEN[1]
av Lu Xun

Jag erinrar mig åter Gogols berättelse *Revisorn*.

Den har också översatts till kinesiska. I en by på landet börjar plötsligt ryktet gå att tsarens revisor skall komma på besök inkognito. Ämbetsmännen grips av panik. På ett litet värdshus finner de en person som misstänks vara revisorn och som de därför börja fjäska för. Efter att ämbetsmännen fjäskat för honom på alla upptänkliga sätt, ger han sig emellertid av, och det blir känt att den verklige revisorn skall anlända. Det blir tyst på scenen och ridån går ner.

I de litterära kretsarna i Shanghai bjuder man för närvarande den proletära litteraturens revisor välkommen. Uppståndelsen är stor, för det sägs att han är på väg.

Man frågar rickshadragaren om det är han, men han säger att han alls inte är utsänd på något uppdrag. Dessutom är rickshadragarens klassmedvetande inte bra; det har för länge sedan förvrängts av andra klasser. Det finns personer med ett korrekt klassmedvetande, men de är inte nödvändigtvis arbetare. - Det är därför lika bra att börja leta i de stora salongerna, på hotellen, i de västerländska husen, i bokhandlarna och på kaféerna...

Författarnas perspektiv skall sträcka sig bortom tiden, så trots att de inte kan veta om revisorn anlänt eller inte, måste de i förväg sopa rent framför sin egen port och med böjd rygg underdånigt bjuda honom välkommen. Det har

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "Lu", publicerades ursprungligen i *Yusi*, 4:17 (1928-04-23) och fogades senare till samlingen *Sanxian ji*. Min översättning utgår från LXQJ, 4, 99-100.

alltså blivit svårt att vara människa. Det går väl fortfarande an att kallas "icke-revolutionär", därför att man inte använder ordet "proletär"; farligt blir det när "icke-revolutionär" betyder det samma som "kontrarevolutionär". Då har man verkligen ingen utväg.

I den nuvarande världen där "storkonungarna är lätta att se, medan de små djävlarna är svåra att hejda", finns utvägar. Under vilka omständigheter skulle de inte finnas? Det skulle endast vara om ökat djävulskap förstörde alla vägar. Så länge detta inte sker så finns det utvägar. Själv förklarar jag utan omsvep att, eftersom det inte finns något annat sätt, så är det enda rätta att tillfälligt ställa upp bakom kanonerna, och därigenom öppnar sig också början på en utväg.

> Den underjordiska elden sprider sig och rasar i underjorden. Så snart lavan väller fram, kommer den att bränna upp allt vildgräs och alla stolta träd och inte lämna något att ruttna.
>
> Men jag kommer att vara lugn och glad. Jag kommer att storskratta och sjunga. (Förord till *Ye Cao* [Vildgräs])[2]

Vidare vill jag bara säga att det verkligen är ömkligt om de revolutionära författarna tycker att de inte längre har någon utväg, bara därför att de inte längre tycks våga se. Detta gör att jag känner mig tvungen att åter fatta pennan.

10 april

---

[1] *Ye Cao* (Vildgräs) är titeln på en samling bestående av 23 prosapoem publicerad 1927. Samlingen ingår i LXQJ, 1, 463-538. Engelsk översättning: Lu Hsun [Lu Xun], *Wild Grass* (Peking, 1974).

15. MIN ATTITYD, MITT TEMPERAMENT OCH MIN ÅLDER[1] av Lu Xun

Heroiska tidskrifter utkommer nu i en outsinlig ström. Det har verkligen blivit stimmigt på "den litterära fronten". När man ser det uppseendeväckande namnet *Zhanxian* [Fronten],[2] som annonseras i dagstidningarna, förstår man genast att alla som medverkar i den är krigare. Först när en vän skickade tre nummer till mig, fick jag själv se lite av krutröken och kom dessutom underfund om att Ruo Shuis artikel "Tan Zhongguo xianzai de wenxue jie" [Om de nuvarande litterära kretsarna i Kina] innehöll en kula riktad mot mig.[3] Hur kommer det sig? Det beror först och främst på att artikeln "'Zuiyan'zhong de menglong" [Ögon som grumlats av rus] är felaktig. Den sägs vara felaktig i tre avseenden: för det första attityden, för det andra temperamentet och för det tredje åldern. Vid en parafras går lätt den egentliga meningen förlorad, varför det är lika bra att visa upp kulan:

> Denna artikel av Lu Xun är mycket vanvördig och attityden är alltför föråldrad. Om vi ser på de debatter han utkämpat, måste vi konstatera att hans temperament är alltför småsint. Såvitt

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "Wo de taidu qiliang he nianji", publicerades ursprungligen i *Yusi*, 4:19 (1928-05-07) och fogades senare till samlingen *Sanxian ji*. Min översättning utgår från LXQJ, 4, 118-124. För noterna har jag haft nytta av den annoterade utgåvan av Lu Xuns verk, LXQJa.

[2] Social och litterär veckotidskrift som utkom med sammanlagt fem nummer med början i april 1928.

[3] Denna artikel publicerades i *Zhanxian*, 1:1. Bakom pseudonymen Ruo Shui synes Pan Zinian (1901-) dölja sig; se Li Liming, *Zhongguo xiandai liubai zuojia xiaozhuan* (Korta biografier över 600 nutida kinesiska författare; Hongkong, 1977), 501.

> bekant stred han först mot [Chen] Xiying[1] och sedan mot [Gao] Changhong.[2] Vi anser å ena sidan att Lu Xun hade rätten på sin sida men menar å andra sidan att han var alltför skarp och hätsk i sitt ordval. Nu strider han mot *Chuangzao She* och hans ordval är alltjämt skarpt, utan att rätten nödvändigtvis är på hans sida. Visst kan det finnas punkter i [Cheng] Fangwus och [Li] Chulis kritik som kan tillbakavisas, men det bör i så fall ske i värdiga former. Ty de följer en väg som måste anses riktig. Kallt hån och heta nålstick är nödvändiga endast gentemot de oförbätterliga mörkermännen, som inte är resonabla. Men denna attityd passar absolut inte gentemot överentusiastiska framstegsivrare. Själv kanske han finner att denna attityd endast vittnar om sund frispråkighet, men hans tonfall visar att "gubben" faktiskt är omöjlig. Nog av, egentligen är det varken möjligt eller nödvändigt att veckla in sig i den här saken. Låt var och en gå sin väg. Men våra tankar går osökt till herr Lin Qinnan under Fjärde majperioden.[3]

Trots att skribenten i detta avsnitt inte alls går in på sakfrågor utan endast förkastar min artikel därför att min attityd, mitt temperament och mitt tonfall visar att "gubben faktiskt är omöjlig", så kan det ändå vid en första genomläsning verka som om han framför sin kritik från en opartisk tredje ståndpunkt. I mina ögon innehåller avsnittet många "skarpa och hätska" utfall, men eftersom författaren är en yngling och således väl inte kan ha en "gubbes" temperament, så beror det antagligen på att jag är en oförbätterlig mörkerman och att det därför är nödvändigt att ta till ett sådant ordval, eller också finner han inte själv [att utfallen är skarpa och hätska]. Men jag skulle ändå vilja hävda att denne

---

[1] Angående Chen Xiying, se ovan, s. 213, not 4.

[2] Gao Changhong (1902-) lärde 1924 känna Lu Xun. Han skickade ofta manuskript till *Yusi* och bidrog också med artiklar i *Mangyuan*. Den senare tidskriften började Gao i augusti 1926 redigera tillsammans med Wei Suyuan. Vid ett tillfälle refuserade Wei Suyuan en artikel av Gaos gode vän Xiang Peiliang, vilket fick Gao att gå till angrepp mot Wei. Detta gräl ledde till en brytning mellan Gao Changhong och Lu Xun. Gao lämnade då *Mangyuan* och grundade tillsammans med några vänner *Kuangbiao She (Sturm und Drang*-sällskapet) som gav ut tidskriften *Kuangbiao* från oktober 1926. Senare gav han ensam ut veckobladet *Changhong Zhoukan*. 1930 lämnade han Kina. (Li Liming, a.a., 328-329).

[3] Lin Qinnan, pseudonym för Lin Shu (1852-1924), var en av den litterära revolutionens argaste motståndare.

Ruo Shui, som döljer sitt verkliga namn, i själva verket står på *Chuangzao Shes* sida. Jag säger inte alls att dessa krigare ofta skulle skymta i *Chuangzao She* eller att de dessutom skulle ha en risskål vid konstens högskola. Jag menar bara att de är samma andas barn. Därför är den s k *Zhanxian* [Fronten] heller inget annat än *Chuangzao Shes* front. Så trots att han ansåg det riktigt när jag stred mot Xiying och Changhong, sade han ändå inte ett knyst om det. Nu strider jag mot *Chuangzao She* och då ser han bara hätskhet och uppträder plötsligt som krigare. När han nu fäller omdömet att jag hade rätt vid de två föregående tillfällena, är det i själva verket fråga om samma taktik som tillämpades av den sedan mer än 2 000 år döde gubben, mästaren Lao Dan: "Vill man ernå något, måste man först giva något."[1] Jag har ingen lust att finna mig i den sortens rättvisa kritik. Också Chen Xiying kände till denna taktik. Eftersom han ville göra ner mina kritikartiklar, berömde han mina noveller för att på så sätt visa upp sin rättrådighet.

Om denne herr Ruo Shui verkligen ansåg att jag hade rätten på min sida vid de två tidigare tillfällena, berodde det på att han inte ingick i samma sällskap, organisation, skola, krets som mina motståndare vid dessa tillfällen...I deras ögon kan saken ha tett sig helt annorlunda. Efter "min strid med Xiying" sade Tang Youren från *Xiandai*-gruppen att *Yusi* gjorde uttalanden på befallning från Moskva,[2] och efter "min strid med Changhong" sade Chang Yansheng från *Kuangbiao*-gruppen att det kanske var mitt intrigmakeri som låg bakom utgivningsstoppet för *Kuangbiao*.[3] Men det är nog ingen annan än vi direkt inblandade som observerade eller kommer ihåg detta. Saker som inte berör en själv passerar lätt obemärkta.

Denna gång är jag verkligen "mycket vanvördig" gentemot *Chuangzao She* och onekligen lite "ovärdig". Även om jag själv

---

[1] Citat ur *Lao Zi*, kapitel 26.

[2] Angående Tang Youren, jfr Lu Xun, "Da Youheng xiansheng" (Svar till herr Youheng), i LXQJ, 3, 440-446.

[3] Jfr Lu Xun, "Diao yu he" (Kondoleans och gratulation), i LXQJ, 4, 67-70.

anser att jag endast är rättfram, så kan de nog uppfatta mig som "skarp och hätsk". Därför har "ordstriden" också blivit en "attitydstrid", en "temperamentsstrid" och en "åldersstrid". Krigarna har kanske inte funnit den "attityd" som Cheng Fangwu m fl intog mot mig värd att lägga på minnet, men jag minns den tydligt. Att jag har en bror, som jag själv inte räknar som bror, det betyder att jag "inte är resonabel", och när *Nahan* [Rop] kom ut så skrev denne kritiker ironiskt: "Det blev verkligen mycket bättre den här gången när den vördade brodern stod för redigeringen."[1] Denna tradition återsåg jag fem år senare i Feng Naichaos artikel där det står: "besviken och modstulen yttrar [Lu Xun] några vackra humanistiska ord till sin yngre bror". Varför skulle jag hålla inne med mina idéer, och om de är likartade, varför skulle det betyda att jag är "besviken och modstulen"? Betyder inte det att, om man har en yngre bror, måste man vara emot honom så att om han förespråkar revolution måste jag förespråka kejsardömet, och om han studerar geografi, måste jag studera astronomi? Dessutom, när jag låter trycka ett års essäer under rubriken *Huagai ji* [Kejsarens parasoll], så har det inget att göra med att jag också låter trycka en del tidigare nedtecknat historiskt material om romanlitteraturen under rubriken *Xiaoshuo jiuwen chao* [Nedteckningar av gamla uppgifter om romanlitteraturen]. Denne herr Cheng Fangwu tillägger emellertid redaktionellt: "Vår herr Lu Xun sitter under kejsarens parasoll och nedtecknar sina 'gamla uppgifter om romanlitteraturen'." Detta gjorde Li Chuli så glad att han i år citerade det i *Wenhua Pipan;* ja, han blev så upprymd att han inte kunde släppa denna tanke utan skrev: "Detta avsnitt i hans (Cheng Fangwus) artikel är intressantare än *quwei*-litteraturen."[2] Men inte nog med det. Eftersom jag är född i Shaoxing och eftersom Shaoxing producerar vin, talar de om "ögon lummiga av rus", och eftersom jag är äldre

---

[1] Citatet är hämtat från Cheng Fangwus artikel "*Nahan* de pinglun" (Recension av *Nahan*), som publicerades i *Chuangzao Jikan*, 2:2 (februari, 1924.

[2] Jfr ovan, s. 212 f.

än de, kallar de mig "den gamle skolaren" med tillägget "om jag får använda ett litterärt uttryckssätt".[1] Mitt fel att vara gammal ger vidare herr Ruo Shui vid "fronten" grund för omdömet att jag är "omöjlig". Vad gäller *Chuangzao She* tror jag själv att jag ännu inte gått så långt att jag använt deras geografiska hemort, familj eller ålder som material för att håna dem. Jag har bara råkat skriva en artikel i år, i vilken jag för första gången pekar på en del motsättningar och nonsens i deras texter. Det är allt. Men det har gett upphov till frågorna om min "attityd" och mitt "temperament", ja till och med krigarna har ansett att jag är skarp och hätsk. Måste jag kanske lära av Tolstoj, som de revolutionära författarna anser vara "simpel" och inte göra minsta motstånd eller måste jag tillställa dem följande skriftliga försäkran: "Den småborgerliga eller borgerliga undersåten Lu Xun respekterar i fruktan och bävan den revolutionära 'intelligentsians' befallningar" för att slippa höra att jag "faktiskt är omöjlig"?

Vad gäller att jag är en "gubbe", så är det förvisso jag som är omöjlig. När jag stred mot Changhong, påpekade han också detta fel hos mig, och dessutom gjorde han sig lustig över min sjukdom. Denna var för övrigt verklig, jag var faktiskt sjuk. Det senare har "ynglingen" Ruo Shui inte kritiserat mig för, vilket visar att det alltjämt finns renhjärtade och generösa personer. Således använder också han med urskiljning "kallt hån och heta nålstick" och anser att "de överentusiastiska framstegsivrarna bör bemötas väl". Tyvärr föddes jag alldeles för tidigt och hör inte längre till denna kategori och kan därför inte komma i åtnjutande av samma bemötande som de. Men tursamt nog deltog jag i min ungdom själv aldrig på slagfältet och blev sårad. Om jag hade lemlästats hade detta erbjudit en anledning till oanat hån idag. Detta är en fördel med att vara "icke-revolutionär" för vilken man bör tacka sig själv.

---

[1] Lu Xun syftar på Feng Naichaos artikel "Yishu yu shehui shenghuo" (Konsten och samhällslivet); jfr ovan, s. 197.

Att jag denna gång är omöjlig beror faktiskt också bara på mig själv och har inget med åldern att göra. Vare sig det rådde en "simpel" skillnad mellan ord och handling hos Tolstoj, Kropotkin och Marx eller ej, så kämpade de ändå bittert ett helt liv och deras fotografier visar att de bar stora skägg. Därför anses det förmodligen fel att med mig som enda exempel förkasta alla "gubbar". Men Kina är naturligtvis ofrånkomligt lite speciellt, och mycket omöjligare. Under det att ungdomarna är lika mogna och erfarna som de äldre, så åldras naturligtvis de äldre. Man kan tänka på herr Lin Qinnan som verkligen visade ålderssymptom. Eftersom han motsatte sig *baihua*-språket och inte kunde debattera, så lät han i stället i novellens form en soldat spöa upp en reformator eller vackrare uttryckt, han hade en andlig böjelse för "vapenkonst".[1] Det finns ofta det som är ytterst likartat hos det gamla och det nya. Både individualister och socialister är ofta motståndare till bourgeoisien; både konservativa och progressiva förespråkar ofta konst för livet; både fascister och kommunister föraktar humanismen - detta visar herr Lin Qinnans exempel. Huvudorsaken till hans omöjlighet var att han föddes ännu tidigare och inte visste att denna klass skulle bli "aofuhebian" [sic] och att han snarast borde ändra taktik, utan i stället när allt kom omkring visade upp sig som en verklig Fascist [sic]. Jag finner det emellertid inte egendomligt att en "gubbe" är på detta sätt; han dör ju alltid före ungdomarna. Och Lin Qinnan dog redan tidigt. Det skrämmande är att ungdomarna, framtidens stöttepelare, skall svamla på samma sätt som han.

Vidare säger man att mitt temperament är alltför småsint. Om jag säger ytterligare något, så anses jag väl ännu mera småsint, och då blir det väl inte bara så att rätten "inte nödvändigtvis" är på min sida utan att den nödvändigtvis inte

---

[1] Lu Xun anspelar här på Lin Shus novell "Jingsheng", som publicerades i *Xin Shenbao* 1919. (Senare omtryckt i WXDX, 1, 174-175.) Innehållet i novellen refereras i Chow Tse-tsung, *The May Fourth Movement. Intellectual Revolution in Modern China* (Stanford, 1967), 66-67.

är det. Allt jag säger rör dessutom mina egna angelägenheter och inte de "utarmade" massorna...Men även om jag bara talar om enskilda personers angelägenheter och somliga uppfattar detta som om det endast gällde några enskilda personer, så kan andra se både bakgrund och miljö. Vad till exempel gäller boken *Lu Xun zai Guangdong* [Lu Xun i Guangdong],[1] så har krigarna i år plötsligt kommit på att utgivaren och den som boken handlar om avsett att göra sig odödliga genom den. De irriterar sig därför över boken och riktar en del kallt hån mot "de oförbätterliga mörkermännen". Men jag menar att detta är att hemfalla åt idealism. Det finns ingen s k odödlighet. Den har man ingen användning av. Det vet i stort sett alla moderna människor. Att denna bok existerar betyder faktiskt ingenting annat än att svarta skrivtecken tryckts på vitt papper och bundits ihop till en bok som sedan säljes som en vara. Enligt vilket recept den än är framställd, det må så vara "Lu Xun", så är den ändå bara ett slags material. Så måste det förhålla sig, till och med för *Chuangzao She* som "följer en väg som måste anses riktig". Trockij, som visserligen nu fallit, har sagt att litteratur utan intressebindningar kan existera först i ett framtida samhällssystem. I detta anser jag att han har rätt.

20 april

---

[1] Denna bok, som sammanställts av en viss Zhong Jingwen, utkom 1927 i Shanghai. En artikel av pseudonymen Tiguang i *Zhanxian*, 1:2 (april, 1928) insinuerade att Lu Xun och Zhong Jingwen försökte göra sig odödliga genom denna bok.

16. ANEKDOTER FRÅN DEN LITTERÄRA SCENEN[1] av Lu Xun

Lu Xuns brev:

Herr Xu Yun:

Tack för vänligheten att skicka "Wentan de zhanggu" [Anekdoter från den litterära scenen].

Om man räknar kronologiskt, tycks den "revolutionära litteraturen" i Sichuan vara efterdyningar till den förra året publicerade volymen *Geming wenxue lunji* [Samlade artiklar om den revolutionära litteraturen] (Detta torde vara bokens titel, men jag minns inte exakt; den var redigerad av Ding Ding.)[2] Den revolutionära litteraturen i Shanghai i år är nog en annan teaterföreställning. Huruvida den är skränig eller ej, beror på hur känsliga öron åhörarna har.

På den "revolutionära litteraturens" slagfält är jag en "eftersläntrare" och känner därför inte till vad som händer i centrum och längst fram. Mellan ändorna på dem [framför mig] kan jag se *Chuangzao Yuekan*, *Wenhua Pipan* och *Liusha* [Kvicksand],[3] över vilka Cheng Fangwu för befälet, *Taiyang*,

---

[1] Denna text är Lu Xuns svar på ett öppet brev från en viss Xu Yun i Chongqing. Xu Yuns brev och Lu Xuns svar publicerades ursprungligen tillsammans i *Yusi*, 4:34 (1928-08-20) och fogades senare till samlingen *Sanxian ji* under rubriken "Wentan de zhanggu" (Anekdoter från den litterära scenen). Min översättning utgår från LXQJ, 4, 128-132. För noterna har jag haft nytta av den annoterade utgåvan av Lu Xuns verk, LXQJa.

[2] Bokens titel var *Gemings wenxue lun* (Om revolutionär litteratur). Den utkom 1927 på Daxin Shuju i Shanghai. Boken, som var redigerad av Ding Ding, innehöll ett antal artiklar om revolutionär litteratur.

[3] Tidskriften *Liusha*, som utgavs av *Chuangzao She*, utkom med sex nummer var fjortonde dag under perioden 15 februari 1928 till 30 maj samma år.

som Jiang Guang X (ursäkta att jag inte vet vilket skrivtecken han nu ändrat till) vördsamt kommenderar, *Women* [Vi],[1] som Wang Duging leder, och *Gebi* [Gebi], som den unge revolutionäre konstnären Ye Lingfeng ensam skriver i,[2] samt vidare *Xiandai Xiaoshuo* [Den nutida romanen][3] och *Zhanxian* [Fronten],[4] som den unge revolutionäre konstnären Pan Hannian[5] redigerar, och *Honghuang* [Urtiden], som Pan Zinian plötsligt startade för att "i sin yngre brors efterföljd börja säga vackra saker".[6] Men när jag för några dagar sedan läste herr K:s samtal med en japan (se *Senki*, nr 7),[7] förstod jag att den "revolutionära litteratur" som Pan, Ye och deras anhängare företräder inte räknas.

---

[1] *Women* var en litterär månadstidskrift som utkom med tre nummer från maj 1928.

[2] *Gebi* var en litterär tidskrift som utkom var fjortonde dag med början i maj 1928. Den utkom med sammanlagt endast fyra nummer. Ye Lingfeng (1904-1975), konstnär och författare, född i Nanjing och utbildad vid *Shanghai Yishu Daxue* (Shanghais Konsuniversitet) var medlem av *Chuangzao She* och arbetade med layout och illustrationer för flera av dess publikationer, bl a *Hongshui*. I oktober 1926 blev han huvudredaktör för tidskriften *Huanzhou*, i januari 1928 för *Xiandai Xiaoshuo* och i maj 1928 för *Gebi*. 1937 flyttade han till Hongkong där han levde fram till sin död.

[3] *Xiandai Xiaoshuo* var en litterär månadstidskrift som började komma ut i januari 1928.

[4] Angående *Zhanxian*, se ovan, s. 261.

[5] Pan Hannian (1902-), bror till Pan Zinian, studerade i början av 1920-talet vid Pekings universitet. Tillsammans med bl a Ye Lingfeng gick han 1925 med i *Chuangzao She*. Dessa två samarbetade med utgivningen av *Huanzhou* och *Gebi*. Efter 1949 innehade Pan Hannian under några år politiska uppdrag i Shanghai och på nationell nivå. I samband med uppgörelsen med den s k Hu Feng-klicken 1955 hamnade han dock i onåd.

[6] *Honghuang* var en litterär tidskrift som utkom var fjortonde dag med början i maj 1928. Den utkom med sammanlagt endast tre nummer. Pan Zinian (1901-), bror till Pan Hannian, studerade 1920-1924 vid Pekings Universitet. Hösten 1927 flyttade han till Shanghai, där han samaroetade med vänsterintellektuella. Han medverkade senare vid upprättandet av Vänsterförfattarnas förbund. 1933-1937 var han fängslad av *Guomindang*-myndigheterna. 1938-1947 arbetade han för tidningen *Xinhua Ribao*. I folkrepubliken har han arbetat som skolledare samt som chef för vetenskapsakademins filosofinstitut.

[7] Angående tidskriften *Senki*, se ovan, s. 51.

Eftersom man naturligtvis inte kan gå till botten med frågan om man bara grumligt talar om "revolutionär litteratur", så har man i år i Shanghai börjat skylta med beteckningen proletär litteratur. Huruvida denna beteckning utgår från den historiska materialismen, känner jag som utomstående inte till. Men så snart man talar om proletär litteratur, så kan man inte undvika att reducera detta till kamplitteratur; och så snart man talar om kamp, så kan man bara säga att det är en sida av den högsta politiska kampen. I Ryssland är detta normalt, eftersom där råder en arbetar- och bondediktatur. Och det är inte långsökt i Japan heller, eftersom där ändå finns ett litet mått av tryckfrihet och eftersom det där till och med sägs vara möjligt att organisera politiska arbetarpartier. Men i Kina är det annorlunda. Därför bytte man för två månader sedan också skepnad, varvid man inte bara ändrade benämningen till "ny litteratur och konst" utan också, i enlighet med det borgerliga samhällets lagar, anlitade en advokat att kungöra detta och skrämma andra.

För att mana den "revolutionära intellektuella klassen" att bryta ned de gamla tingen och samtidigt använda dessa för att skydda sig själv, krävs att man har en revolutionärs anseende men inte vill smaka på de vedermödor som ofta är svåra att undkomma för revolutionärer. Således har inte bara all skratt och gråt varit falsk utan man har också uppträtt olika åt olika håll. Inte ens det janusansikte som Ye Lingfeng målade av räcker för att ge ett fylligt porträtt av dem själva.[1] Detta tycker jag är mycket tråkigt, och dessutom känner jag mig rätt ensam.

Men detta gäller bara det allmänna läget. Enskilda individer har däremot redan nått goda resultat. Till exempel Cheng Fangwu har skrivit om att "Kaibu zou" [Börja gå] och "Dafa

---

[1] Nr 2 av *Gebi*, som kom ut 1928-05-15, innehåller en målning av Ye Lingfeng föreställande Lu Xun. Målningen påstås vara en imitation av europeiskt kubistiskt måleri.

tamen qu" [Skicka iväg dem].[1] Sedan han åter bytt namn till (Shi Housheng) och skrivit lite om "Don Lu Xun",[2] så har han enligt nummer sju av *Senki*, den japanska månadstidskriften för proletär litteratur och konst, promenerat omkring i närheten av den varma källan vid Shūzenji (det är obekant om han badade i den) och hedrats som "den vördade proletärförfattaren" och "den av Kinas arbetare och bönder utvalde konstnären".

Lu Xun. 10 augusti.

---

[1] "Kaibu zou" (börja gå) anspelar på Cheng Fangwus artikel "Cong wenxue geming dao geming wenxue" (Från litterär revolution till revolutionär litteratur), i vilken ett stycke lyder: "Övervinn dina småborgerliga egenskaper och vänd ryggen åt den klass som snart skall upphävas samt börja gå [sic] i riktning mot de smutsiga arbetar- och bondemassorna." "Dafa tamen qu" (Skicka iväg dem) är rubriken på en appell av Cheng Fangwu i *Wenhua Pipan*, 2, 1-2.

[2] Lu Xun avser här Cheng Fangwus artikel "Bijing shi 'zuiyan taoran' bale" (Det är verkligen fråga om "ögon lummiga av rus" och därmed basta), som publicerades under pseudonymen Shi Housheng i *Chuangzao Yuekan*, 1:11 (1928-05-01).

17. LITTERATURENS KLASSNATUR[1]
av Lu Xun

1. KAI LIANGS BREV:

Herr Lu Xun:
Hayashi Kimios artikel "Personlig natur och klassnatur i litteraturen", som översatts av herr Shi Heng,[2] är egentligen mycket bra, men tyvärr blir den lite teoretiskt ansträngd när den mot slutet går in på frågan om den materialistiska historiesynen, som författaren kanske missförstått. Han säger:

> Om man drar ut konsekvenserna [av den materialistiska historiesynen], blir borgarens och proletärens personliga natur "helt olika", dvs den erkänner inte att borgaren och proletären har en gemensam mänsklig natur. Med andra ord har borgaren och proletären bara klassnatur och saknar helt personlig natur.

Vad är detta för prat? Den materialistiska historiesynens teori är verkligen inte så enkel. Den förnekar inte alls den personliga naturen och därför inte heller tänkandet, moralen, känslorna eller konsten. Men individualiteten, tänkandet, moralen, känslorna och konsten bestäms av ekonomin. Herr Hayashis artikel koncentrerar uppmärksamheten på den personliga naturen, så låt oss därför diskutera denna. Exempelvis uppfattas hustrun som mannens egendom i det byekonomiska

---

1 Denna text består av ett brev daterat 1928-07-28 från en viss Kai Liang till Lu Xun och tidskriften *Yusi* samt Lu Xuns svar på detta brev daterat 1928-18-10. Båda breven publicerades ursprungligen i *Yusi*, 4:34 (1928-08-20) och fogades senare till samlingen *Sanxian ji* under rubriken "Wenxue de jieji xing". Min översättning utgår från LXQJ, 4, 133-136.

2 Jag har tyvärr inte haft tillgång till denna artikel, som publicerades i *Yusi*, 4:29 (juli, 1928).

klansamhället. Men i ett samhälle där kulturen avancerat till dagens nivå erkännes kvinnan ha tillbörlig mänsklig karaktär. Denna föreställning är naturligtvis gemensam för borgare och proletärer. Men även om den är gemensam, så är den alls inte någon skänk från himlen och undkommer inte att vara bestämd av ekonomin. Borgarens och proletärens materiella liv skiljer sig åt på grund av ekonomisk påverkan, och den personliga naturen påverkas likaså av ekonomin men är ändå gemensam. Det är inte alls så att borgarens och proletärens gemensamma mänskliga natur innebär att de inte påverkas av det ekonomiska systemet. Om herr Hayashi med detta kunde vederlägga den materialistiska historiesynen, så skulle han kunna göra det ännu mera slagkraftigt genom att påpeka följande: Alla människor har en rund skalle och rektangulära fötter[1] samt måste äta och sova; detta är gemensamt för borgare och proletärer. Till sist måste jag förklara: jag är en tjänsteman under det kapitalistiska systemet, och därför kan vem som helst bekräfta min bristande bildning. I denna text finns naturligtvis många bristfälligheter och punkter där jag inte förmått klart framföra mina idéer. Men jag hoppas att det skall finnas personer med djupare insikter i Marx teori som skall slå ett slag för den materialistiska historiesynen. Eftersom jag håller mig borta från de lärde och inte tycker om att väcka uppmärksamhet, skriver jag nu i brevform till herr Lu Xun. Det är utgivarens privilegium att besluta om eventuell publicering.

Kai Liang i Shanghai, 1928-07-28.

2. LU XUNS SVAR:

Herr Kai Liang:
Jag är en amatör när det gäller den materialistiska historiesynen. Men det förefaller mig som om herr Hayashi förhastar

---

[1] Kines. *yuanding fangzhi*, traditionell kinesisk artbestämning av *homo sapiens*; formuleringen skall dock rätteligen vara *yuanlu fangzhi*. Se *Zhongwen da cidian*, 7, 263-264 (nr. 4928.173).

sig något när han i det återgivna citatet i samma mening med två formuleringar kommer fram till "har bara" och "saknar helt". Bland dem som ägnar sig åt litterär verksamhet och samtidigt talar om den materialistiska historiesynen är det nog inte många som kan utgå från en noggrann analys av grundtexterna, utan ofta nöjer man sig med att läsa några sammanfattningar i andra hand. Och dessa sammanfattningar skiljer sig åt ifråga om författarnas lärdom och avsikter. Vissa författare har för avsikt att förtydliga och skärpa klassmedvetandet och betonar därför med all kraft teorin om klassnaturen, något som å andra sidan lätt leder till missförstånd. Herr Hayashis artikel, som ligger till grund för den här texten, har jag inte läst i dess helhet, så jag kan inte säga om han av samma anledning gått till motsatt ytterlighet. Men i Kina finns det exempel på att man blandar ihop individualiteten, den gemensamma mänskliga naturen (dvs vad herr Hayashi kallar den personliga naturen) och individualismen, dvs egoismen, samt uppfattar detta som en anmärkning mot den materialistiska historiesynen. Det är helt förryckt att diskutera den materialistiska historiesynen på detta sätt.

Liknelsen i brevet med "äta och sova" är visserligen endast skämtsam, men Trockij har, i syfte att visa att litteraturen innehåller element som saknar klassnatur betecknat "dödsfruktan" som gemensam för människor i äldre och nyare tid, vilket i stort sett är samma sak. Själv anser jag att om man utgår från teorin att karaktären, känslorna etc "bestäms av ekonomin" (man kan också säga har sin grund i den ekonomiska organisationen eller är betingade av den ekonomiska organisationen), så har de alla nödvändigtvis klassnatur. Men "har de alla" betyder inte "har bara". Därför tror jag inte att det finns litterära storheter som helt står över klasserna och vars verk är eviga som solen och månen, men jag tror heller inte på de revolutionära författare som bor i västerländska hus, dricker kaffe men säger "det är bara jag som tillägnat mig ett proletärt medvetande, så jag är en verklig proletär".

Att personer med marxistisk skolning nu skulle utkämpa en strid för den marxistiska historiesynen, är något som jag för närvarande inte rekommenderar. Jag hoppas bara att det skall finnas verklighetsförankrade personer som vill översätta några böcker om den materialistiska historiesynen vilka är allmänt vedertagna ute i världen, - åtminstone ett enklare och mera ytligt verk och ett mera inträngande och avancerat verk samt ett eller annat verk som motsätter sig [den materialistiska historieuppfattningen]. Detta skulle spara mycket prat, när diskussion uppstår.

Lu Xun, 10 augusti

18. LITTERATUR OCH REVOLUTION[1]
av Liang Shiqiu

Vad litteratur är för något, har vi redan hört många gånger; vad revolution är, har vi inte bara hört utan det tycks vi också ha sett med egna ögon. Förhållandet mellan de två, litteratur och revolution, är en fråga som vi vanligen inte ägnar någon särskild uppmärksamhet, men som vi ändå måste överväga, särskilt nu när ropen om "revolutionär litteratur" skallar mot himlen.

Jag frågar först: Vad är egentligen revolution för något?

All civilisation skapas av ett fåtal genier.[2] Såväl vetenskap, konst, litteratur, religion, filosofi och skrift som politiska ideologier och samhällssystem är alstrade av ett litet antal personer som är intelligentare och klokare än andra. Geni är naturligtvis inte det minsta gudomligt utan grundar sig på den mänskliga naturen. Geniet blir geni därför att han är särdeles rikt begåvad; hans blick är särdeles framsynt, hans intellekt särdeles skarpt,och hans känslighet särdeles stor. Det som människor i allmänhet inte kan känna, tänka ut, genomskåda eller förstå - allt det kan geniet. Det är därför ytterst naturligt och förnuftigt att det i allmänhet, vare sig det gäller politiska grupper eller sociala sammanslutningar, bör vara förhållandevis högklassiga personer[3] som innehar posterna som ledare eller styresmän, och i verk-

---

[1] Denna artikel, som på kinesiska har rubriken "Wenxue yu geming", publicerades i *Xinyue Yuekan*, 1:4 (juni, 1928). Min översättning utgår från *Diaolong Chuban Shes* omtryck av *Xinyue Yuekan* (Taibei, u.å.).

[2] Kines. *tiancai*.

[3] Kines. *bijiao youxiu de fenzi*.

ligheten förhåller det sig också ofta på det viset. Om de förhållandevis högklassiga individerna helt och hållet i kraft av sin intelligens och klokhet uppnått sin centrala position i de breda folklagrens liv, så är detta ett normalt och naturligt förlopp. Det är en lycka för varje stat och varje grupp att ha sådana förhållandevis framstående individer i ledningen. Uppgiften för det lilla antalet genier är att med hjälp av sin klokhet verka för gruppens största möjliga lycka; allt skapande måste vara till nytta för de breda folklagren, antingen genom att efterhand berika deras materiella näringar eller genom att åstadkomma en rikhaltigare och skönare andlig odling. Verkliga genier är aldrig samhällets parasiter utan är vägvisare som människorna inte kan undvara. Under normala förhållanden ställer sig därför de breda folklagren gillande till konstnärliga genier, beundrande inför vetenskapliga genier och beskyddande gentemot politiska genier.

Men den mänskliga naturen är inte helt igenom god. Personer som innehar poster som ledare i politiska grupper eller sociala organisationer saknar ofta egentliga ledarkvalifikationer och, än mer, skapargeni och är ofta bara medelmåttiga eller till och med lågklassiga individer som opportunistiskt eller genom arv tillskansat sig poster som ledare eller styresmän. Detta slags falska ledare är antingen passiva, och företar inget som berör de breda folklagren, eller aktiva, och förtrycker då kanske de breda folklagren. Verkliga genier lever fördolda i de breda folklagren för att, när läget blir outhärdligt, leda massorna eller anvisa dem att driva en motståndsrörelse. Det är denna motståndsrörelse som är revolution. *Den verkliga innebörden i den revolutionära rörelsen är att använda destruktiva medel för att störta falska ledare och att i positiv anda värna sanna ledare.* Här har vi några punkter som vi bör observera angående revolutionen:

(1) Den revolutionära rörelsen alstras i ett instabilt politiskt liv;

(2) revolutionens syfte är att återupprätta det normala livet;

(3) den revolutionära andan är en motståndsanda som motsätter sig falskheten;

(4) revolutionens förlopp innebär tillfällig förändring och är inget evigt tillstånd;

(5) revolutionen bryter hos massorna ut som ren känsla;

(6) den revolutionära organisationen bör vara disciplinerad och vörda genierna.

Revolutionens innebörd är den som angivits ovan. Nu vill jag gå vidare och diskutera förhållandet mellan revolution och litteratur.

Under en revolutionär period får litteraturen lätt en speciell färgning. Men vi kan absolut inte säga att alla författare under en revolutionär period måste skapa "revolutionär litteratur". Varför det? Poeter och alla litteratörer står i spetsen för sin tid. Ingen förnimmer folkets lidanden, samhällets förfall, politikens mörker eller moralens falskhet tidigare eller djupare än författarna. De breda folklagren som lever under dåliga förhållanden saknar visserligen inte förnimmelser av t ex lidande, vare sig de är rika eller fattiga, men de kan inte uttrycka vad de känner. Och även om de kan uttrycka det, så kan de inte uppfylla konstens krav och regler. Det är bara författarna som i kraft av sin mänskliga natur och bildning kan bli språkrör för de breda folklagren, utsäga deras bitterhet samt använda skilda konstnärliga former för att uttrycka sitt missnöje med de rådande levnadsförhållandena. Författarna kan med sin sensibilitet rakt på sak angripa falskheten i tiden. Författare, som lever i sina föreställningar, kan kanske suckande tänka tillbaka på guldåldern, under det att författare, som är hängivna sina illusioner, kan skapa sig ett eget paradis i sina ideal. - Men missnöjet med de rådande förhållandena är precis detsamma. Författarna är alltid de breda folklagrens inofficiella representanter och representerar omedvetet deras sorg och glädje, känslor och tendenser. Speciellt under perioder av lidande påverkas författarna extra starkt och deras rop av smärta blir därför särskilt engagerande. Författarna är de

breda folklagrens förelöpare vad gäller kunskap och medvetenhet, och historiskt vet vi därför att *en litteratur med revolutionär anda ofta uppträder innan den revolutionära rörelsen förverkligas i handling*. Den "revolutionära litteraturen" före revolutionen är endast den första klara, söta daggdroppen[1] i människohjärtat; den är ytterst stark och naturlig. Det är riktigare att säga att revolutionen kommer efter "den revolutionära litteraturen" än att säga att "den revolutionära litteraturen" kommer efter revolutionen. Efter det att den praktiska revolutionen brutit ut blir naturligtvis litteraturens revolutionära prägel tydligare, och det produceras till och med ett stort antal texter som står debattinlägget eller propagandan nära. *Författarna uttrycker inte alls någon tidsanda, utan det är tiden som återspeglar författarnas anda.* Eftersom författarna inte kan existera fjärmade från det praktiska livet och eftersom livet under hela den revolutionära perioden naturligtvis först ger författarna en lämplig stimulans, så erkände jag från början: Under den revolutionära perioden "som inkluderar en jäsningsperiod och en utbrottsperiod" får litteraturen en speciell färgning.

Varför säger jag då att författarna under hela den revolutionära perioden inte måste skapa "revolutionär litteratur"? Ur litterär synpunkt är termen "revolutionär litteratur" i grunden omöjlig. *Ur litterär synpunkt finns bara "litteratur under en revolutionär period" och ingen s k "revolutionär litteratur"*. Från den praktiska revolutionens synpunkt, i ett utilitaristiskt perspektiv, kan vi säga att det finns "revolutionär litteratur" och "icke-revolutionär litteratur"; och vi kan vidare enligt kommunistpartiets teori sluta oss till att "icke-revolutionär litteratur" egentligen är "kontrarevolutionär litteratur". Men litterärt delar man in litteraturen i genrer och grupper i enlighet med dess grundläggande karaktär och tendens. Yttre fakta som den revolutionära rörelsen eller restaurationsrörelsen kan inte användas som

---

[1] Kines. *ganlu*, har traditionellt betydelsen "förebud om fred"; se *Zhongwen da cidian*, 22, 119 (nr 22138.233).

måttstock för att värdera litteratur. Dessutom är stor litteratur rotad i den oföränderliga mänskliga naturen; endast känslor som flyter fram ur människohjärtats djup är god litteratur. Litteraturens svåruppnåeliga [mål] är lojalitet mot verkligheten - lojalitet mot den mänskliga naturen. Vad den står i för slags förhållande till tidsströmningen i samtiden och huruvida den står i samklang med den revolutionära teorin eller fjättras av det traditionella tänkandet har inget med saken att göra och berör inte litteraturens värde. Ty den mänskliga naturen är den enda måttstocken för att bedöma litleratur. Man behöver visserligen inte säga att termen "revolutionär litteratur" endast är ett smart påhitt av revolutionärerna för att främja deras syften, men den skapar bara förvirring vad gäller kunskapen om litteraturen. Dessutom kan man vinna ordentlig insikt i den mänskliga naturens komplexitet och djup endast genom fullödiga erfarenheter. Under en revolutionär period har inte alla människor revolutionära erfarenheter. "Det andliga och känslomässiga livet är också erfarenheter", och vi kan inte tvinga människor som saknar revolutionära erfarenheter att skriva "revolutionär litteratur". Det litterära skapandet tillåter inget tvång. Litteratur, som innehåller revolutionärt tänkande, är litteratur. Eftersom den i sig är litteratur, gestaltar den umbäranden och känslor under en period, - men det finns lidande av många olika slag i livet; krigsherrarnas förtryck och imperialisternas aggression skapar lidande, men är inte också prövningarna i samband med födelse och död, åldrande och sjukdom lidande, liksom ödets nyckfullhet och personliga själskonflikter lidande? Vad är det egentligen som här kallas "revolutionär litteratur"?

Det moderna demokratiska tänkandet är så utvecklat att vi lätt överskattar de breda folklagren. Revolutionen framstår som en massrörelse, men i själva verket inspireras och leds den av ett eller ett par genier. En effektiv revolutionär rörelse behöver än mer än normalt ledare. Även om åtskilliga upplopp och direkta folkliga aktioner inte kan undvikas un-

der det revolutionära förloppet, är ändå den verkliga revolutionens tendens och den revolutionära teorin helt avhängiga av ledaren. *Ledarens ord och handlingar representerar de breda folklagrens medvetande.*

Författaren är de breda folklagrens inofficiella representant. Det som här kallas representant är inte det samma som en representant för folkviljan. Vad författaren representerar är den universella mänskliga naturen och hela mänskligheten känslor och tankar. Han har inget ansvar för eller plikt mot de breda folklagren och än mindre för att förbättra levnadsförhållandena. Författarens skapande inskränks därför på intet sätt av några yttre faktorer. Hos författaren finns inte något konstant klassbegrepp och än mindre någon förutfattad mening att verka för en viss klass vinning. Författaren förlorar aldrig sitt oberoende. Att de litterära verken under en revolutionär period ofta visar upp folkets lidanden och ironiserar över tidens falskhet beror inte på att författaren följer någon ukas från de breda folklagren och inte heller på att författaren av sig själv vill fullgöra ett uppdrag för folket. En författare tar inte order av någon utom av sitt eget hjärta; författaren har inget uppdrag utom sitt eget inre krav på verklig godhet och skönhet. Av detta skäl är författaren under en revolutionär period, liksom under normala förhållanden, inte enbart en av massorna, utan också ett geni, en ledare som inte förlorar sin individualitet. Sårade reaktionärer och ytliga humanister har under senare tid visat en obegränsad medkänsla för folkmassornas stora flertal. Denna obegränsade medkänsla har ofta undertryckt all tillbörlig hänsyn till civilisationen. En del författare har också färgats av denna obegränsade medkänsla och börjat skrika om *"det stora flertalets litteratur"*. De anser att personer med litterär talang inte får blunda när folket befinner sig på djupt vatten och i nöd utan bör fylla sidorna med sitt snörvlande och sina tårar och vittna om massornas lidanden och oförrätter. Endast detta vore "revolutionär litteratur" och "en litteratur som inte förråder tidsandan". Om någon skaldar om

vind och måne, skriver kärleksdikter och kärleksromaner eller om någon behandlar äldre tiders konst - då anklagas han i oändlighet för att vara "aristokratisk", "småborgerlig", "icke-revolutionär" och "kontrarevolutionär". Hur kommer det sig? Orsaken är att detta slags litteratur är individens litteratur, fåtalets litteratur och inte det stora flertalets litteratur! I själva verket är själva termen "det stora flertalets litteratur" självmotsägande - *det stora flertalet har ingen litteratur och litteraturen tillhör således inte det stora flertalet*. Speglar inte litteratörer som gömmer sig i paviljongerna när allt kommer omkring ändå sitt eget individuella psyke oavsett om de beskriver den fjärde klassens lidande eller den tredje klassens lycka, manar till strid och kamp eller skaldar om vind och måne? Ett verk som beskriver en svag nations förtryck under imperialisternas "järnhäl"[1] är storslaget, ty det återspeglar ett helt folks anda. Men ett verk som ger en inträngande beskrivning av den förlorade kärlekens smärta och tidens förgänglighet är också storslaget, ty det återspeglar den för hela mänskligheten gemensamma mänskliga naturen. Det enda litteraturen kräver är trohet mot verkligheten och lojalitet mot den mänskliga naturen. All "sann"[2] litteratur har en universell substans, och hur denna förenas med kunskap om verkligheten är en fråga om författarens begåvning och bildning. Ett "sant verk" är därför en produkt av den universella mänskliga naturen filtrerad genom en individ. Beteckningar som "individens", "folkets", "det stora flertalets" är överhuvud inte aktuella inom litteraturen. Demokratins anda lämnas inget utrymme att verka inom litteraturen. Författarens enda bildning under en revolutionär period, liksom under andra tider, är kunskapen om den mänskliga naturen och hans enda konst är att uttrycka denna kunskap. Det spelar ingen roll om stoffet för skapandet är individens

---

[1] I *Taiyang Yuekan*, 3, publicerades ett drama av Meng Chao med titeln "Tietixia" (Under järnhälen).

[2] Kines. *zhen*. Detta ord har fallit bort i *Xinyue Yuekan* men finns med i den version av artikeln som ingår i WYLZ, 417-432.

speciella erfarenheter eller det för vanliga människor gemensamma livet; om man skriver inträngande och behandlar den mänskliga naturen, så är det litteratur. "Det stora flertalets litteratur" är en meningslös term.

Den romantiska rörelsens litteratur fäste förr relativt stor vikt vid författarens inre erfarenheter och koncentrerade uppmärksamheten på gestaltningen av personernas individualitet, något som på sin tid var en ny tendens och ett uttryck för frigörelse. Den romantiska litteraturen stod därför i ett intimt förhållande till den revolutionära rörelsen. I grunden var den romantiska rörelsen en känslans revolt, en reaktion mot överdrifter ifråga om riter, disciplin, regler, traditioner m m. Denna motståndsanda vore, om den manifesterades i den praktiska politiken eller i samhället, en revolutionär rörelse. Både den romantiska och den revolutionära rörelsen var en revolt mot orimligt förtryck. Båda två var destruktiva och framhävde geniet,och i bägge fallen var det ett fåtals undervisning och vägledning som väckte massornas lidelser. Människor i allmänhet *betecknar därför ofta den romantiska skolans litteratur som revolutionär litteratur.* Jag finner denna jämförelse högst adekvat. Men romantikens litteratur hyllar individualismen och kan nog inte räknas som revolutionär av den senaste tidens revolutionärer, ty den romantiska skolans litteratur är inte "det stora flertalets litteratur". Men betraktad i det politiska tänkandets perspektiv kommer den romantiska skolans litteratur alltid att ha revolutionär karaktär. De som förespråkar "det stora flertalets litteratur" förstår inte riktigt vad litteratur är och har heller ingen grundlig kunskap om revolutionen. *Både inom litteraturen och revolutionen står individualismen i centrum, i båda fallen dyrkas hjältarna och hedras genierna, vilket inte har något att göra med det s k "stora flertalet".*

Om man talar om att det inom litteraturen finns revolutionär litteratur så avser man förmodligen antingen den romantiska

skolans litteratur eller den s k proletära litteraturen (det stora flertalets litteratur). Att den romantiska skolans litteratur i rikt mått har revolutionär karaktär beror på att den värnar om individens frihet och revolterar mot grymma regler och bestämmelser. Och att den s k proletära litteraturen i rikt mått har revolutionär karaktär beror på att den har betydelse i klasskampen, att den revolterar mot det kapitalistiska förtrycket. Den "proletära litteraturen" eller "det stora flertalets litteratur" har redan berörts ovan, och det har framgått att dessa termer är orimliga, eftersom all litteratur har den mänskliga naturen som grund och inte låter sig särskiljas med avseende på klasser. Den första klassens litteratur, om det nu verkligen kunde finnas något sådant, skulle vi erkänna som litteratur om den så tillhörde aristokratin, ty dess aristokratiska karaktär skulle inte minska dess konstnärliga värde. Den fjärde klassens litteratur, om det nu kunde finnas något sådant, skulle vi också erkänna som litteratur, men dess folkliga karaktär skulle inte höja dess konstnärliga värde. I verkligheten tillhör litterära verk, när de skapats, varken någon speciell klass eller någon speciell individ utan är hela mänsklighetens gemensamma skatter som var och en kan kritisera, tillgodogöra sig och beundra, förutsatt att han äger litterär smak och bildning. Om proletariatet inte förstår och uppskattar ett litterärt verk, behöver det inte bero på att det tillhör en annan klass eller har aristokratisk karaktär, utan det kan bero på att proletariatet saknar förmåga att bedöma och uppskatta det. Att bedöma och uppskatta litteratur är inte grundläggande instinkter som att äta och dricka eller ha könsumgänge; det är inte en förmåga som alla äger. Att verkligen kunna bedöma och uppskatta litteratur är en lycka som är få förunnad, och denna lycka är inte något monopol för en viss klass. *Både inom de utarmade och besuttna klasserna finns ett fåtal personer med litterär smak men också ett flertal som inte kan bedöma och uppskatta litteratur.* Därför ser vi inga klasskillnader vad gäller förhållandet mellan

litterära verk och läsare. Och produktionen av litterära verk har än mindre med klassbegreppet att göra. I den äldre litteraturen finns många verk som inte är produkter av en viss författare, och det finns de som misstänker att de är kollektiva skapelser. Det gäller till exempel folksångerna. Men inte heller de är produkter skapade av klasser. Det är inte så att tusen personer ur den besuttna eller egendomslösa klassen[1] har samlats i en stor sal och gemensamt skrivit ihop dem, utan först har de skapats av några rikt begåvade personer i gruppen och sedan har de sjungits av de övriga. Alltsedan människan lämnade den primitiva livsformen har följande tendens rått inom litteraturen: författarens individualitet präglar i allt högre grad litteraturen eller, med andra ord, litteraturen blir alltmer geniernas skapelse. Det är inte ekonomiska krafter eller den sociala positionen som bestämmer var genierna föds. Såväl den egendomslösa som den besuttna klassen kan alstra genier, men ingendera kan alltid alstra genier! I det litterära skapandets perspektiv kan vi därför heller inte se några klasskillnader. *Litteraturen saknar klassnatur.*

Den enda revolutionära känsla som litteraturen kan innehålla är förmodligen motståndsandan.[2] Därutöver har litteraturen och revolutionen i grunden inget särskilt samband. I detta avseende är litteraturen inte avhängig av revolutionen för att bli till. Litteraturen själv uttrycker inte nödvändigtvis någon motståndsanda, och motståndsandan i litteraturen har inget konstnärligt värde. Men vid vissa tider får de litterära verken oundvikligen en viss motståndsprägel, och motståndsandan i litteraturen uppträder ofta innan den revolutionära rörelsen förverkligats i handling. Därför kan motståndsandan ofta ge en gemensam prägel åt den revolutionära rörelsen och "litteraturen under en revolutionär period". Men ur litterär synpunkt kan man inte gå med på att det skulle finnas någon s k "revolutionär litteratur".

---

[1] Kines. *youchanzhe* respektive *wuchanzhe*.

[2] Kines. *fankang jingshen*.

Under en revolutionär period vill alla, som deltar i den praktiska rörelsen, för att uppnå sina syften göra litteraturen till ett verktyg, ett propagandaverktyg. Vi har varken någon anledning eller önskan att motsätta oss detta bruk av litteraturen. Det finns inte något som människan inte gör bruk av. Är det verkligen bara revolutionärerna som gör bruk av litteraturen? Inom handeln gör man kanske bruk av litteraturen som reklam, och prästerna använder den kanske som förkunnelse. Verkliga revolutionärer gör bruk av det litterära vapnet som ett hjälpmedel för att realisera sina ideal. Vi bör inte motsätta oss detta bruk av litteraturen som ett medel utan till och med erkänna att, när sanna revolutionärers heta känslor genomsyrar litteraturen, resulterar detta ofta oavsiktligt i verk som blir särskilt engagerande. Men om litteraturen uppfattas som rätt och slätt ett redskap för revolutionen, innebär det att verktyget också upphör att fungera när revolutionen är över. Om man förklarar att "revolutionär litteratur" betyder att man använder litteraturen som ett verktyg för revolutionen, innebär det att man ringaktar litteraturens värde. Den revolutionära rörelsen representerar själv ett tillfälligt abnormt förhållande. Att inskränka litteraturens natur till att vara "revolutionär" är som att krympa litteraturens konstanta och eviga värde till nivån av ett tillfälligt abnormt förhållande. Litteraturen är visträckt medan den revolutionära rörelsen är begränsad i tiden.

En stor författare kan initiera en revolutionär rörelse; den revolutionära rörelsen kan påverka endast relativt små författare. Kraften hos stor litteratur består inte i att uttrycka otyglade lidelser utan i att leda in otyglade lidelser på disciplinerade spår. En stor författare står alltid i spetsen för sin tid och har således även under en revolutionär period blicken riktad framåt. Det är endast en del relativt små författare som helt sugs med av lidelsernas flodvåg under en revolutionär period och inte kan kontrollera sig. I lidelsernas flodvåg kan ingen hålla huvudet kallt, utan var och en blir överdrivet upphetsad över företeelser i tiden och kan där-

för inte "kyligt betrakta livets totalitet". Om vi ser det historiskt har många författare, som varit alltför vidsynta och avskytt falskhet och övervåld, i rikt mått hyst revolutionära känslor. De har i inledningen till revolutionära rörelser uttryckt stor medkänsla, men under revolutionens gång har de, när de sett folkmassornas våldshandlingar, funnit norm- och disciplinupplösningen samt undertryckandet av begåvningarna vara alltför extrema och därför återtagit sin medkänsla. Det har inte funnits en enda första rangens författare som hela livet igenom sympatiserat med revolutionen. Den revolutionära rörelsen påverkar litteraturen genom att framkalla människors entusiasm, uppamma deras avsky för falskhet och deras hat mot alla bojor. Denna påverkan är i sig inte dålig, och, även om den inte kan höja litteraturens värde, kan den åtminstone inte heller skada litteraturens värde. Men denna påverkan får lätt ogynnsamma konsekvenser som att man fastnar i känslosamhet och alltför extrem romantik.

På senare tid har vissa personer förespråkat "revolutionär litteratur". Men jag anser att dessa inte utgår från litteraturen; och de som är emot den "revolutionära litteraturen" tycks bara kunna ägna sig åt att ironisera och förlöjliga. Själv menar jag, efter att lugnt och sansat ha studerat saken, att termen "revolutionär litteratur" i själva verket är ett tomt ord utan mening samt att förhållandet mellan litteratur och revolution inte är ett ämne som är värt att utveckla eller förespråka med all energi.

Vare sig det gäller litteraturen eller revolutionen måste vi nu hålla huvudet kallt.

19. EN VÄRDERING AV REVOLUTIONÄR LITTERATUR[1]
av Mo Mengming

1. DEN REVOLUTIONÄRA LITTERATURENS OBESTÄMDA INNEBÖRD

Jag vill först undersöka den revolutionära litteraturens innebörd för att därefter framföra rättmätig kritik.

Vilken bestämd innebörd har revolutionär litteratur? Jag menar att innebörden är mycket vid. När en gammal litteratur förfaller kan vi säga att den nya litteratur som blomstrar är revolutionär. Exempelvis romantiken var en reaktion mot klassicismen, och därför kan man också säga att romantiken på sin tid var ett slags revolutionär litteratur. Jag tror att innebörden i revolutionär litteratur förändras med tidens gång. Dagens litteratur anses naturligtvis som ytterst revolutionär i jämförelse med gårdagens, men imorgon kommer dagens litteratur inte längre att kallas revolutionär.

Frågan gäller vad slags litteratur dagens revolutionära litteratur egentligen är. På dagens litterära scen anses antagligen revolutionär litteratur vara endera av följande (idéerna må sedan vara hämtade från Ryssland, transplanterade från Japan eller till och med ha hämtats från småborgaren Sinclaires verk i dollarlandet):

> Enligt somliga anses revolutionär litteratur vara proletär litteratur. Därför säger de: "Den revolutionära litteraturen kräver

---

[1] Denna artikel har på kinesiska rubriken "Geming wenxue pingjia". Min översättning utgår från omtrycket i WYLZ, 445-452. I denna version är artikeln daterad 1925-04-29, vilket dock måste vara ett tryckfel, eftersom artikeln innehåller hänvisningar till tidskrifterna *Taiyang Yuekan* och *Wenhua Pipan*. Förmodligen skrevs den 1928 och publicerades i någon av tidskrifterna *Xiandai Wenhua, Wenhua Zhanxian* eller *Minjian Wenhua*.

> inte någons förespråkande, och än mindre kan någon arbiträrt avgöra dess öde, utan den följer historiens inre utveckling - och sammanhang; den både bör och måste vara den proletära klassens litteratur. (*Wenhua Pipan* i mars, s. 13).[1]

Enligt andra är revolutionär litteratur "verklighetsgrundade känslors litteratur",[2] som inte begränsas endast till beskrivningen av proletariatets liv utan också fullt kan uttrycka kontrarevolutionära förhållanden. (Se *Taiyang Yuekan* 1-4). Så denna grupps revolutionära skriftställares slutsats blir:

> Den revolutionäre författarens uppgift är att med revolutionär tillförsikt och förlitande sig på sina verklighetsgrundade känslor åskådliggöra det nutida samhällslivet.[3]

Enligt den förra gruppen är litteratur "propaganda", men enligt den senare är litteratur ett uttryck! Den senare gruppens idéer leder oundvikligen till förvirring och kan heller inte frigöra sig från de gamla traditionella litterära begreppen. Den förra gruppen däremot har djärvt förändrat litteraturens grundläggande innebörd. Jag anser att det endast är den förra gruppen som är värd uppmärksamhet, dvs den grupp som hävdar att revolutionär litteratur är proletär litteratur.

2. REVOLUTIONÄR LITTERATUR ÄR ETT SLAGS KLASSLITTERATUR

Alltsedan klassamhällets framväxt i historien har alla formationer i den sociala utvecklingen haft klassattribut. Vår lit-

---

[1] Citatet är hämtat från Li Chulis "Zenyang de jianshe geming wenxue?" (Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?).

[2] Kines. *shigan*. Jiang Guangci diskuterar detta begrepp i artikeln "Lun xinjiu zuojia yu geming wenxue" (Om nya och gamla författare och revolutionär litteratur) som han publicerade under pseudonymen Hua Xili i *Taiyang Yuekan*, 4. Gálik anser att termen syftar på "sensations arising in the observer in his contacts with concrete reality". (M. Gálik, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: VI. Chiang Kuang-tz'u's Concept of Revolutionary Literature", i AAS, 8 [1972], 43-69).

[3] Jag har inte kunnat belägga det här citatet i *Taiyang Yuekan*. Förmodligen är det en parafras på ett avsnitt i Jiang Guangcis artikel "Xiandai Zhongguo wenxue yue shehui shenghuo" (Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv); jfr ovan, s. 232.

teratur är en manifestation av mänsklighetens "medvetandeformation", och dess karaktär kan därför nödvändigtvis inte bli kvitt stanken av klass. När människor i allmänhet nu sjunger högt om revolutionär litteratur i tidskrifter som *Taiyang Yuekan*, *Taidong Yuekan*, *Liu Sha* m fl så är deras idéer oklara, och *Taidong* innehåller till yttermera visso klara felaktigheter. Det är bara månadstidskrifterna *Wenhua Pipan* och *Chuangzao Yuekan*, vilka uppfattar proletär litteratur som revolutionär litteratur, som är värda vår uppmärksamhet. Denna proletära litteratur är naturligtvis ett slags klasslitteratur.

Orsaken till att de förespråkar proletär litteratur är att de anser litteratur vara "propaganda". Och till yttermera visso anser de propaganda vara litteratur. Av denna anledning missuppfattar de litteraturen som ett slags propaganda för proletariatet. Detta är visserligen inget större fel om innebörden i propaganda tolkas i enlighet med Sinclaires förklaring. Men vad den proletära litteraturens förespråkare i allmänhet säger är att litteraturen skall erbjuda ett verktyg för dem i deras ambitioner att tillskansa sig den politiska makten. En sådan litteratur grundar sig på den proletära klassen och är helt enkelt en produkt av klasskampen.

En sådan litteratur används med fördel som verktyg i klasskampen eller kan användas av ett maktlystet politiskt parti för att tillskansa sig den politiska makten eller som ett verktyg för att upprätthålla de styrande krafterna, medan allt annat saknar minsta betydelse. Är detta kanske ett "vapen" som behövs i Kina idag? Jag motsätter mig emellertid i högsta grad detta. Jag anser att det är en klasslös folklig litteratur som bör förespråkas i Kina idag (inte Romain Rolland-gruppens!). Den folkliga litteraturen skall grundas på folkets verkliga liv. Endast med utgångspunkt från folkets verkliga liv kan en folklig litteratur till fullo förverkligas. Men nu kan vi peka på en sådan litteraturs möjlighet och dessutom utifrån denna synpunkt visa att man i grunden bör ta avstånd från det omänskliga livet i det nuvarande samhället. En sådan litteratur är ingen klasslitteratur och heller ingen fåtalets litteratur,

den är en litteratur som folkmassorna behöver. Endast på detta bör våra ansträngningar inriktas. I annat fall, om du anstränger dig för att bygga upp en ny blomstrande klasslitteratur, ansluter du dig till marxisterna, och då blir du själv deras verktyg! Eftersom marxismen i grunden är felaktig, slår du in på fel väg om du ansluter dig till denna teori. Vad gäller all klasslitteratur, den må vara feodal, borgerlig eller proletär, förkasta den, förkasta den tusen gånger om!

Förkasta den proletära litteraturen!

Att bygga upp en proletär (revolutionär) litteratur är i själva verket ett enfaldigt företag. Dess litterära värde är mycket lågt. Den representerar inte någon litterär revolution utan skiljer sig endast ifråga om innehåll och idéer från den äldre litteraturen; väsentligen är den identisk med den äldre litteraturen. För att ta ett exempel så beskrev innehållet i den äldre roman- och novellitteraturen, dramat och poesin främst bourgeoisiens eller småbourgeoisiens liv, under det att den proletära litteraturen främst beskriver proletariatet. Väsentligen är detta detsamma som den äldre litteraturen. Det är bara innehållet och ämnesvalet liksom idéerna som i någon mån förändrats. I *Wenhua Pipan* står att den revolutionära litteraturens form kan vara "(1) satirisk, (2) avslöjande, (3) agiterande eller (4) undervisande". Detta är inget specifikt för den proletära litteraturen - vilka verk i den borgerliga litteraturen utnyttjar inte någon av dessa former? Men det denna litteratur satiriserar, avslöjar, agiterar och undervisar är inte proletärt utan utgår huvudsakligen från bourgeoisien själv.

Vi behöver faktiskt inte bygga upp en litteraturteori som förvandlar litteraturen till ett verktyg för ett fåtal eller en klass.

3. KLASSMEDVETANDET I DEN REVOLUTIONÄRA LITTERATUREN

Eftersom den revolutionära litteraturens teoretiker betraktar litteraturen som ett propagandaverktyg, har de ändrat inriktningen hos dagens litteratur. Deras mening är att förvandla

den nuvarande litteraturen så att den propagerar innebörden i proletariatets klasskamp. De inför det proletära medvetandet i de litterära verken och anser att verk som saknar proletärt medvetande är kontrarevolutionära. Därför blir deras slutsats: "Endast proletärt medvetna författare kan bli författare till revolutionär litteratur." Just därför utnämner de allmänt småborgerliga skriftställarna i *Chuangzao She* sig själva till verkligt revolutionära författare utan att längre bry sig om vilken position de själva intar i samhället. Förvisso sägs det att de besitter ett proletärt klassmedvetande! Tidigare har Lenin och hans efterföljare i Ryssland kallat sig själva proletariatets förtrupp. Om det nu är så storslaget att Kina har proletära författare (?), hur skall då Lenin m fl bevara sin särställning (!?).

Men vad har detta slags litteratur för konstnärligt värde? All litteratur är propaganda, det är riktigt! Men all propaganda är inte litteratur! Vi ser idag verkligt mångtaliga revolutionära noveller och romaner, dikter och dramer. Vissa, som är så dåliga att de inte ens kan mäta sig med nyhetsnotiser, är visserligen "propaganda", men vad har de för konstnärligt värde? Dessutom, i vilket syfte skapades och existerar sådan litteratur? Skapas den för att förbanna kapitalismen och existerar den genom kapitalismens existens? I grunden kan den marxistiska kulturteorin inte upprätthållas, och så saknar naturligtvis teorin om en proletär litteratur värde.

Enligt vår uppfattning bör vi ta avstånd från alla litterära verk som tillförts ett klassmedvetande (det må vara borgerligt eller proletärt); vi behöver dem inte, vare sig idag eller imorgon.

4. SKILLNADER OCH LIKHETER MELLAN REVOLUTIONÄR LITTERATUR OCH ARBETARLITTERATUR

Jag anser vidare att dagens revolutionära litteratur inte skiljer sig stort från gårdagens utbredda arbetarlitteratur, ja att den till och med kan sägas vara samma sak som denna.

Eftersom litteraturen är en återspegling av livet, kan naturligtvis varje specifik tidsmiljö alstra specifika litterära verk. Det gäller utvecklingen av arbetarlitteratur sedan 1800-talet med dess åtskilliga noveller och romaner, dramer och dikter som behandlar sociala problem och som åskådliggör kontroverser på arbetsmarknaden och dispyter mellan arrendatorer och godsherrar, som åskådliggör yrkeslivets svårigheter. Hauptmanns *Vävarna*,[1] Galsworthys *Kampen*,[2] Zolas *Arbetslösheten*,[3] Sinclaires *Djungeln*,[4] Shelleys dikter,[5] Hoods *Sömnadens sång*,[6] Gor'kijs *Natthärbärget*,[7] Ibsens och Strindbergs dramer[8] m fl. Sammanfattningsvis är dessa verk som behandlar samhällsfrågor mångtaliga. En stor del av dem är arbetarlitteratur. Uppkomsten av en arbetarlitteratur är ett fenomen som hänger samman med kapitalismens utvecklingsförlopp. Arbetarlitteraturen har redan avsatt goda och framgångsrika resultat. Vad gäller dagens s k revolutionära litteratur är dess innehåll faktiskt nästan detsamma som arbetarlitteraturens, men den konstnärliga kvaliteten är mycket lägre.

Jag anser att det också finns skillnader mellan arbetarlitteraturen och den revolutionära litteraturen, nämligen såtillvida att arbetarlitteraturen för det mesta endast ut-

---

[1] Kines. *Huopudeman de Zhigong;* syftar på Gerhard Hauptmanns skådespel *Die Weber* (1832).

[2] Kines. *Gaoerhuasui de Zhengdou;* syftar på Galsworthys drama *Strife* (1909).

[3] Kines. *Zuola de Shiye;* syftar på Zolas novell "Le chòmage", som ingår i *Contes à Ninon et Nouveaux Contes à Ninon*, som ursprungligen publicerades i *L'Illustration* 1866-1877.

[4] Kines. *Xinkelai de Conglin;* syftar på Upton Sinclaires roman *The Jungle* (1906).

[5] Kines. *Xuelai de shige.*

[6] Kines. *Hude de Fengyi qu;* detta torde syfta på dikten "The Song of the Shirt" (1843) av den engelske poeten Thomas Hood (1799-1845), mest känd som humorist i *Punch* men också bekant för sitt sociala patos, vars mest berömda poetiska uttryck är dikten "The Song of the Shirt" som beskriver en sömmerskas arbete.

[7] Kines. *Gaoergai de Yedian.*

[8] Kines. *Yibusheng, Sidelinbao de xiqu.*

trycker samhällslivet kontemplativt, under det att den revolutionära (proletära) litteraturen förutom att uttrycka också skall vara "undervisande och agiterande propaganda". Inte heller i arbetarlitteraturen saknas emellertid helt undervisande och agiterande verk, men de är fåtaliga.

Betraktad på detta sätt är den revolutionära litteraturen något gammalt. Dess innehåll och yttre form är endast som en ny mask på ett gammalt ansikte. Denna litteratur bör förintas tillsammans med den nuvarande kapitalismen och den politiska makten. Varken vårt proletariat eller vårt folk behöver den.

LITTERATURFÖRTECKNING

Adžimamudova, V.S., *Juj Da-fu i literaturnoe obščestvo "Tvorćestvo"* (Yu Dafu och det litterära sällskapet "Skapandet"; Moskva, 1971).

Aono Suekichi, "Yishu de geming yu geming de yishu" (Konstnärlig revolution och revolutionär konst); kinesisk översättning av Lu Xun, i LXQJ, 16, 241-252.

Arima, Tatsuo, *The Failure of Freedom. A Portrait of Modern Japanese Intellectuals* (Cambridge, Mass., 1969).

Aston, W.G., *A History of Japanese Literature* (Rutland, Vermont & Toronto, 1972).

Ayers, William, "The Society for Literary Studies, 1921-1930", i *Papers on China*, 8 (Harvard University, East Asian Research Center, 1953), 34-79.

Baron, S.H., *Plekhanov. The Father of Russian Marxism* (London, 1963).

Beasley, W.G. & Pulleyblank, E.G. (eds.), *Historians of China and Japan* (London, 1971 [1961]).

Belinskij, V.G., "Russkaja literatura v 1841 godu" (Den ryska litteraturen år 1841), i V.G. Belinskij, *Polnoe sobranie sočinenij* (Samlade verk), 5 (Moskva, 1954), 521-588.

Bernal, Martin, *Chinese Socialism to 1907* (Ithaca & London, 1976).

Berninghausen, John, "The Central Contradiction in Mao Dun's Earliest Fiction", i Merle Goldman (ed.), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977), 233-259.

Berninghausen, John & Huters, Ted (eds.), *Revolutionary Literature. An Anthology* (White Plains, N.Y., 1976).

Bernstein, Gail Lee, *Japanese Marxist: A Portrait of Kawakami Hajime, 1879-1946* (Cambridge, Mass., 1976).

Bing Chan [pseudonym för Hu Qiuyuan], "Geming wenxue wenti - duiyu geming wenxue de yidian shangque" (Frågan om revolutionär litteratur - en liten diskussion om revolutionär litteratur), i WYLZ, 42-61.

Birch, Cyril, "Change and Continuity in Chinese Fiction", i Merle Goldman (ed.), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977), 385-404.

Boorman, Howard L. (ed.), *Biographical Dictionary of Republican China* (New York, 1967-1971), 1-4.

Brandt, Conrad, *Stalin's Failure in China, 1924-1927* (New York, 1966 [1958]).

Broué, P. (ed.), *La question chinoise dans l'internationale communiste (1926-1927)* (Paris, 1965).

Brown, Edward J., *The Proletarian Episode in Russian Literature 1928-1932* (New York, 1953).

Bukharin, Nikolai [Bucharin], *Historical Materialism. A System of Sociology* (Ann Arbor, 1969 [publicerades ursprungligen på ryska 1921]).

Børdahl, Vibeke, *Strateger i Kinas litteratur. Dokumentsamling af moderne kinesisk litteraturteori og -kritik 1927-67* (Köpenhamn, 1978), I-II. Band II innehåller ett bidrag av Anne Wedell-Wedellsborg.

Cao Xueqin, *The Story of the Stone. Volume 1: The Golden Days* (Harmondsworth, 1973) och *The Story of the Stone. Volume 2: The Crab-Flower Club* (Harmondsworth, 1977). Engelsk översättning av David Hawkes.

Chang Hao, *Liang Ch'i-ch'ao and Intellectual Transition in China, 1890-1907* (Cambridge, Mass., 1971).

Chang Kuo-t'ao [Zhang Guotao], *The Rise of the Chinese Communist Party 1921-1927* (Lawrence, Manhattan, Wichita, 1971).

--, *The Rise of the Chinese Communist Party 1928-1938* (Lawrence, Manhattan, Wichita, 1972).

Chen Duanzhi, *Wusi yundong zhi shi de pingjia* (En historisk värdering av Fjärde maj-rörelsen; Hongkong, 1974 [1935]).

Chen Duxiu, "Jinggao qingnian" (Vördsam maning till ungdomen), i XQN, 1:1 (1915-09-15).

--, "Tongxin" (Brevväxling), i XQN, 2:2 (1916-10-01). Ett brev till Hu Shi.

--, "Tongxin" (Brevväxling), i XQN, 2:4 (1916-12-01). Ett brev till Chang Naide.

--, "Wenxue geming lun" (Om den litterära revolutionen), i XQN, 4:4 (1918-04-15).

Ch'en, Jerome, *Yüan Shih-k'ai, 1859-1916. Brutus assumes the Purple* (London, 1961).

Chen Tiejian, "Chongping 'Duoyu de hua'" (Förnyad bedömning av "Överflödiga ord"), i *Lishi Yanjiu*, 3 (1979), 25-35.

Chen Yong, "Lu Xun yu Wusi wenxue yundong de xianshizhuyi wenti" (Lu Xun och frågan om realismen under Fjärde majs litteraturrörelse), i *Wenxue Pinglun*, 3 (1979), 3-20.

Chen Zhongchao, "Chuangzao She qikan jieshao" (Presentation av *Chuangzao Shes* tidskrifter), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur), 2 (Shanghai, 1962), 22-38.

Cheng Fangwu, "Cong wenxue geming dao geming wenxue" (Från litterär revolution till revolutionär litteratur), i *Chuangzao Yuekan*, 1:9 (1928-02-01), 1-7; engelsk översättning av Michael Gotz i John Berninghausen & Ted Huters (eds.), *Revolutionary Literature in China. An Anthology* (White Plains, N.Y., 1976), 34-36.

Cheng Fangwu, "Geming wenxue yu ta de yongyuanxing" (Revolutionär litteratur och dess eviga karaktär), i *Chuangzao Yuekan*, 1:4 (1926-06-16), 1-4.

--, *"Nahan* de pinglun" (Recension av *Nahan* [Rop]), i *Chuangzao Jikan*, 2:2 (februari, 1924).

--, "Xin wenxue zhi shiming" (Den nya litteraturens uppgift), i *Chuangzao Zhoubao*, 2 (1923-05-20), 1-7.

--, "Yishu zhi shehui de yiyi" (Konstens sociala betydelse), i *Chuangzao Zhoubao*, 41 (mars, 1924), 1-5.

Cheng Fangwu, se också Shi Housheng.

Chesneaux, Jean, Le Barbie, Françoise & Bergère, Marie-Claire, *China. From the 1911 Revolution to Liberation* (Hassocks, Sussex, 1977 [först publicerad på franska 1972-1975]).

Chow Tse-tsung, *The May Fourth Movement* (Stanford, 1967 [1960]).

Chu, Pao-liang (ed.), *Twentieth-Century Chinese Writers and Their Pen Names* (Boston, 1977).

"Chuangzao She qikan mulu" (Bibliografi över *Chuangzao Shes* tidskrifter), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur), 2 (Shanghai, 1962), 39-92.

Craig, David (ed.), *Marxists on Literature. An Anthology* (Harmondsworth, 1975).

Day, M. Henri, *Mao Zédong 1917-1927. Documents* (Skrifter utgivna av Föreningen för Orientaliska Studier, 14, Stockholm, 1975).

DeFrancis, John, *Nationalism and Language Reform in China* (Princeton, 1950).

Deng Zhongxia, "Gongxian yu xin shiren zhi qian" (Propå till de nya poeterna), i CKZL, 1, 179-181; ursprungligen i *Zhongguo Qingnian*, 10 (1923-12-22).

Dirlik, Arlif, *Revolution and History. Origins of Marxist Historiography in China, 1919-1937* (Berkeley, Los Angeles, London, 1978).

Drège, Jean-Pierre, *La Commercial Press de Shanghai 1897-1947* (Paris: Collège de France, 1978).

Du Quan, "Wenyi zhan shang de fengjian yunie - piping Lu Xun de 'Wo de taidu qiliang he nianji'" (En feodal relikt i den litterära striden - kritik av Lu Xuns artikel "Min attityd, mitt temperament och min ålder"), i *Chuangzao Yuekan*, 2:1 (1928-08-19), 142-155.

Eber, Irene, "Hu Shi and Chinese History: The Problem of *Cheng-li Kuo-ku"*, i *Monumenta Serica*, XXVII (1968), 169-207.

Eberhard, Wolfram, *A History of China* (London & Henley, 1977).

Eimermacher, Karl (hrsgb), *Dokumente zur sowjetischen Literaturpolitik 1917-1932* (Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz, 1972).

Ellström, Lars, "Om Fenix-fåglarnas nirvana", i *Orientaliska Studier*, 26-27 (1977), 71-77.

--, "Subjektivism och individualism i en dikt av Guo Moruo", uppsats som kommer att ingå i en samlingsvolym från Århus Universitets jubileumssymposium över litteratur och samhälle i det moderna Kina (september, 1978), vilken beräknas komma ut 1980.

Engelstad, Fredrik & Elster, Jon (red.), *Marx i ett band* (Stockholm, 1976).

Ermolaev, Herman, *Soviet Literary Theories 1917-1934. The Genesis of Socialist Realism* (Berkeley & Los Angeles, 1963).

Fairbank, John K., (ed.), *The Cambridge History of China*, vol. 10, part 1 (Cambridge, 1978).

Feng Naichao, "Rendaozhuyizhe zenyang de fangwei ziji?" (Hur försvarar sig humanisterna själva?), i *Wenhua Pipan*, 4 (1928-04-15), 52-56.

--, "Yishu yu shenghuo" (Konsten och samhällslivet), i *Wenhua Pipan*, 1 (1928-01-15), 3-13.

Feng Xuefeng, *Huiyi Lu Xun* (Minnen av Lu Xun; Peking, 1953).

--, "Tiwai de hua" (Utanför ämnet), i CKZL; 2, 428-430; ursprungligen i *Xinhua Ribao Fukan* (1946-01-23); dansk översättning i Vibeke Børdahl, *Strateger i Kinas litteratur* (Köpenhamn, 1978), I, 212-218.

Fokkema, D.W., *Literary Doctrine in China and Soviet Influence 1956-1960* (Haag, 1965).

Fokkema, D.W. & Kunne-Ibsch, Elrud, *Theories of Literature in the Twentieth Century* (London, 1977).

Fu Zhiying (bian), *Mao Dun pingzhuan* (En kommenterande biografi över Mao Dun; Shanghai, 1932 [1931]).

Fung Yu-lan [Feng Youlan], *A History of Chinese Philosophy*, vol. II (Princeton, 1953).

Furth, Charlotte, "The Sage as Rebel: The Inner World of Chang Ping-lin", i Charlotte Furth (ed.), *The Limits of Change. Essays on Conservative Alternatives in Republican China* (Cambridge, Mass. & London, 1976), 113-150.

Gálik, Marián, *The Genesis of Modern Chinese Literary Criticism* (Bratislava, 1980).

--, *Mao Tun and Modern Chinese Literary Criticism* (Wiesbaden, 1969).

--, "On the Social and Literary Context in Modern Chinese Literature of the 1920s and 1930s", i Göran Malmqvist (ed.), *Modern Chinese Literature and its Social Context* (Stockholm, 1977), 7-45.

--, "On the Study of Modern Chinese Literature of 1920s and 1930s. Sources, Results, Tendencies", i AAS, 13 (1977), 99-129.

--, "Studies in Modern Chinese Intellectual History: I. The World and China: Cultural Impact and Response in the 20th Century", i AAS, 11 (1975), 11-56.

--, Studies in Modern Chinese Intellectual History: II. Young Ch'ü-Ch'iu-pai (1915-1920)", i AAS, 12 (1976), 85-122.

--, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: VI. Chiang Kuang-tz'u's Concept of Revolutionary Literature", i AAS, 8 (1972), 43-69.

--, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: III. Ch'ien Hsing-ts'un and the Theory of Proletarian Realism", i AAS, 5 (1969), 49-70.

--, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: VII. Liang Shih-ch'iu and New Humanism", i AAS, 9 (1973), 29-51.

Gálik, Marián, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: IV. The Proletarian Criticism of Kuo Mo-jo", i AAS, 6 (1970), 145-160.

--, "Studies in Modern Chinese Literary Criticism: V. The Socio-Aesthetic Criticism of Ch'eng Fang-wu", i AAS, 7 (1971), 41-78.

Gan Ren, "Zhongguo xin wenyi de jianglai yu qi ziji de renshi" (Kännedom om framtiden för Kinas nya litteratur samt om den själv), i WYLZ, 98-106; ursprungligen i *Beixin*, 2:1 (1927-11-01).

Goldman, Merle, *Literary Dissent in Communist China* (Cambridge, Mass., 1967).

--, (ed.), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977).

Gotz, Michael, "Introduction to Ch'eng Fang-wu's 'From a Literary Revolution to a Revolutionary Literature'", i John Berninghausen & Ted Huters (eds.), *Revolutionary Literature. An Anthology* (White Plains, N.Y., 1976), 33.

Grieder, Jerome B., *Hu Shih and the Chinese Renaissance: Liberalism in the Chinese Revolution, 1917-1937* (Cambridge, Mass., 1970).

Guillermaz, Jacques, *A History of the Chinese Communist Party 1921-1949* (London, 1972 [först publicerad på franska 1968]).

Guo Moruo, "Feitu song" (Hyllning till banditerna), i *Nüshen* (Gudinnorna; Peking, 1977), 96-98.

--, "Geming yu wenxue" (Revolution och litteratur), i *Chuangzao Yuekan*, 1:3 (1926-05-16), 1-11; engelsk översättning av Lars Ellström i John Berninghausen & Ted Huters (eds.), *Revolutionary Literature. An Anthology* (White Plains, N.Y., 1976), 27-32.

--, "Gu hong - zhi Cheng Fangwu de yifeng xin" (Den ensamma svanen - ett brev till Cheng Fangwu), i *Moruo Wenji* ([Guo] Moruos samlade srifter; Peking, 1959), 10, 286-301. Brevet är daterat 1924-08-09.

--, "Langmanzhuyi he xianshizhuyi" (Romantik och realism), i CKXL, 3, 703-715; ursprungligen i *Hongqi*, 3 (1958); dansk översättning av Vibeke Børdahl, *Strateger i Kinas litteratur* (Köpenhamn, 1978), II, 459-477.

--, *Nüshen* (Gudinnorna; Peking, 1977 [1921]).

--, "Wenyi zhi shehui de shiming" (Litteraturens och konstens sociala uppgift), i *Moruo wenji* ([Guo] Moruos samlade skrifter; Peking, 1959), 10, 83-88. Detta är en föreläsning som Guo Moruo höll vid Shanghais Universitet i maj 1924.

--, "Wenyijia de juewu" (Författarens medvetenhet), i *Hongshui Banyuekan*, 2:16 (1926-05-01).

--, "Women de wenxue xin yundong" (Vår nya litteraturrörelse), i *Chuangzao Zhoubao*, 3 (1923-05-27), 13-15.

Guo Moruo, se också Mai Ke'ang.

Guo Zhanbo, *Jindai Zhongguo sixiang shi* (Tänkandets historia i den nya tidens Kina; Hongkong, 1973).

Guyau, J.M., *L'art au point de vue sociologique* (Paris, 1926 [1889]).

Harrison, James Pinckney, *A History of the Chinese Communist Party 1921-72. The Long March to Power* (London & Basingstoke, 1972).

Hayashi Fusao, "Weida de chuangzaozhu" (Den store skaparen), i *Wenhua Pipan*, 1 (1928-01-15), 82-89; översatt till kinesiska av Li Chuli.

He Xilai & Tian Zhongmu, "Xianshi he lixiang de bianzheng tongyi - shitan geming xianshizhuyi he geming langmanzhuyi xiang jiehe de chuangzuo fangfa" (Verklighetens och idealens dialektiska enhet - preliminärt om kombinationen av revolutionär realism och revolutionär romantik som skapande metod), i *Renmin Wenxue*, 3 (1978), 108-112.

He Zhi [Qin Zhaoyang], "Xianshizhuyi - guangkuo de daolu" (Realismen - den breda vägen), i CKZL, 3, 652-673; ursprungligen i *Renmin Wenxue*, 9 (1965); översatt till danska i Vibeke Børdahl, *Strateger i Kinas litteratur* (Köpenhamn, 1978), II, 355-395.

Hou Chien [Hou Jian], "Irving Babbitt and the Literary Movement in Republican China", i *Tamkang Review*, 5:2 (oktober, 1974), 135-185.

Hou Wailu, "Wusi shiqi de minzhu he kexue sichao" (De demokratiska och vetenskapliga tankeströmningarna under Fjärde maj-epoken), i *Hongqi* (Röda Fanan), 5 (1979), 57-63.

--, (zhubian), *Zhongguo jindai zhexue shi* (Historia över filosofin i Kina under den nya tiden; Peking, 1978).

Hsia, C.T., *The Classic Chinese Novel* (New York & London, 1968).

--, *A History of Modern Chinese Fiction* (New Haven & London, 1971 [1961]).

Hsia, Tsi-an, *The Gate of Darkness. Studies on the Leftist Literary Movement in China* (Seattle & London, 1968).

Hsü, Immanuel C.Y., *The Rise of Modern China* (Hongkong, 1975).

Hu Feng, "Zhi shen zai wei minzhu de douzheng limian" (Satsa dig själv i kampen för demokrati), i *Zhongguo xiandai wenyi sixiang douzheng shi xuexi cankao ziliao* (Historia över den ideologiska kampen angående Kinas nutida litteratur och konst. Referensmaterial för studier; u.o., 1976), 2, 659-665. Denna artikel är daterad 1944-10-07.

Hu Qiuyuan, se Bing Chan.

Hu Shi, "Daoyan" (Introduktion), i WXDX, 1, 1-32.

--, "Jianshe de wenxue geming lun" (Angående en konstruktiv litterär revolution), i XQN, 4:4 (1918-04-15).

--, "Si lieshi zhongshang de mei zibei ge" (Sång till fyra martyrer som saknar gravmonument), i WXDX, 8, 37. Dikt från 1921.

--, "Tongxin" (Brevväxling), i XQN, 2:2 (1916-10-01). Ett brev till Chen Duxiu.

--, "Wenxue gailiang chuyi" (Modest förslag till litterär reform), i XQN, 2:5 (1917-01-01).

Hua Gang, *Wusi yundong shi* (Fjärde maj-rörelsens historia; Shanghai, 1954).

Hua Xili [Jiang Guangci], "Lun xinjiu zuojia yu geming wenxue - dule *Wenxue Zhoubao* de 'Huanying Taiyang' yihou" (Om nya och gamla författare och revolutionär litteratur - efter att ha läst "Välkommen Sol" i *Wenxue Zhoubao*), i *Taiyang Yuekan*, 4 (april, 1928).

Huang, Joe C., *Heroes and Villains in Communist China, the Contemporary Chinese Novel as a Reflection of Life* (New York, 1973).

Huang Renying (bian), *Chuangzao She lun* (Angående *Chuangzao She*; Shanghai, 1932).

Huang Sung-k'ang, *Lu Hsün and the New Culture Movement of Modern China* (Amsterdam, 1957).

Huang Yaomian, "Jiang Guangci xiaozhuan" (Kort biografi över Jiang Guangci), i *Jiang Guangci wenxuan* (Valda skrifter av Jiang Guangci; Peking, 1951), 27-29.

Huxley, T.H., *Evolution and Ethics* (London, 1893).

Isaacs, Harold R., *The Tragedy of the Chinese Revolution* (Stanford, 1961 [1938]).

Itō Toramaru (hen), *Sōzōsha shiryō* (Material rörande *Chuangzao She*; Tokyo, 1979), 1-10 samt supplementvolymen *Sōzōsha kenkyū* (Forskningar rörande *Chuangzao She*; Tokyo, 1979).

Jangfeldt, Bengt, *Majakovskij and Futurism 1917-1921* (Stockholm, 1976).

Ji Wen, "Lu Xun zhuyi xinian mulu" (Kronologisk bibliografi över Lu Xuns författarskap och översättningar), A (1898-1927) och B (1928-1936), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur), 1, 56-133 respektive 2, 83-210.

Jiang Guangchi [Jiang Guangci], "Jingji xingshi yu shehui guanxi zhi bianqian" (Den ekonomiska formationen och de sociala förhållandenas förändring), i *Xin Qingnian Jikan* (1923-12-20).

--, Shiyue geming yu Eluosi wenxue" (Oktoberrevolutionen och den ryska litteraturen), i *Chuangzao Yuekan*, 1:2 (1926-04-16), 102-110; 1:3 (1926-05-16), 82-90; 1:4 (1926-06-16), 40-49; 1:7 (1927-07-15), 76-85; 1:8 (1928-01-01), 79-93.

--, "Xiandai Zhongguo shehui yu geming wenxue" (Det nutida kinesiska samhället och den revolutionära litteraturen), i CKZL, 1, 206-210; ursprungligen i *Juewu* (bilaga till *Minguo Ribao*), 1925-01-01.

Jiang Guangci, "Guanyu geming wenxue" (Angående revolutionär litteratur), i *Taiyang Yuekan*, 2 (februari, 1928).

--, *Jiang Guangci wenxuan* (Valda skrifter av Jiang Guangci; Peking, 1951).

--, "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" (Det nutida Kinas litteratur och samhällsliv), i *Taiyang Yuekan*, 1 (januari, 1928).

Jiang Guangci, se också Hua Xili, Jiang Guangchi och Jiang Xiaseng.

Jiang Weiqiao, "Chuangban chuqi zhi Shangwu Yinshu Guan yu Zhonghua Shuju" (*Shangwu Yinshu Guan* och *Zhonghua Shuju* under den första tiden efter grundandet), i Zhang Jinglu (bian), *Zhongguo xiandai chuban shiliao* (Historiskt material rörande Kinas nutida publikationer), 4b (Shanghai, 1959), 395-400.

Jiang Xiaseng [Jiang Guangci], "Wuchan jieji geming yu wenhua" (Den proletära revolutionen och kulturen), i *Xin Qingnian Jikan* (1924-08-01).

Jie Min, "Wenxue shi zhenshi de lingyu" (Litteraturen är sanningens område), i *Wenxue Pinglun*, 1 (1979), 11-17.

Johnson, Chalmers (ed.), *Ideology and Politics in Contemporary China* (Seattle & London, 1973).

Kang Zhuo, "Shilun jinnianjian de duanpian xiaoshuo"(Preliminärt om de senaste årens noveller), i *Wenxue Pinglun*, 2 (1965).

Klein, Donald W. & Clark, Anne B., (eds.), *Biographic Dictionary of Chinese Communism* (Cambridge, Mass., 1971), I-II.

Kuo, Thomas C., *Ch'en Tu-hsiu and the Chinese Communist Movement* (South Orange, New Jersey, 1975).

Kuo Ting-yee, "Self-strengthening: the pursuit of Western technology", i John K. Fairbank (ed.), *The Cambridge History of China*, vol. 10, part 1 (Cambridge, 1978), 491-542.

Kurahara Korehito, "Dao xin xieshizhuyi zhi lu" (Vägen till den nya realismen), i *Taiyang Yuekan*, 7. Översatt till kinesiska av Liu Boxiu.

Kwok, D.W.Y., *Scientism in Chinese Thought 1900-1950* (New Haven & London, 1965).

Lenin, V.I., *Articles on Tolstoy* (Moskva, 1971).

Lenin, V.I., "Lev Tolstoj, kak zerkalo russkoj revoljucii" (Lev Tolstoj som den ryska revolutionens spegel), i V.I. Lenin, *Polnoe sobranie sočinenij* (Samlade verk), 17 (Moskva, 1961), 206-213; engelsk översättning i David Craig (ed.), *Marxists on Literature. An Anthology* (Harmondsworth, 1975), 346-351; kinesisk översättning i *Liening xuanji* (Valda verk av Lenin), 2 (Peking, 1972), 369-374.

Levenson, Joseph R., *Confucian China and Its Modern Fate* (Berkeley & Los Angeles, 1968).

--, *Liang Ch'i-ch'ao and the Mind of Modern China* (Berkeley, Los Angeles, London, 1970 [1953]).

Li Chuli, "Qing kan Zhongguo de Don Quixote de luanwu" (Var så god och beskåda den kinesiske Don Quixotes sprattlande), i *Wenhua Pipan*, 4 (1928-04-15), 1-12.

--, "Zenyang de jianshe geming wenxue?" (Hur skall en revolutionär litteratur byggas upp?), i *Wenhua Pipan*, 2 (1928-02-15), 3-20.

Li Dazhao, "Shenme shi xin wenxue" (Vad är ny litteratur?), i *Li Dazhao xuanji* (Valda verk av Li Dazhao; Peking, 1962), 276-277; ursprungligen publicerad under namnet Shouchang i *Xingqiri* (1919-12-08).

--, "Wo de makesizhuyi guan" (Min marxistiska åskådning), del 1 i XQN, 6:5 (1919-05-01) och del 2 i XQN, 6:6 (1919-11-01); svensk översättning i *Tre artiklar av Li Dazhao, marxistisk pionjär i Kina* (Skrifter utgivna av Föreningen för Orientaliska Studier, 5, Stockholm, 1972), 18-51. Översättning och introduktion av Torbjörn Lodén.

Li Helin, *Jin ershi nian Zhongguo wenyi sichao lun* (Om de litterära tankeströmningarna under de senaste tjugo åren i Kina; Hongkong, u.å [1939]).

--, (bian), *Zhongguo wenyi lunzhan* (Debatten om Kinas litteratur; u.o. 1932 [1930]). Förkortas WYLZ.

--, m fl., *Zhongguo xin wenxue shi yanjiu* (Forskningar rörande Kinas nya litteratur; Peking, 1951). Omtryck från Hongkong.

Li Huiying, *Zhongguo xiandai wenxue shi* (Historia över Kinas nutida litteratur; Hongkong, 1978 [1970]).

Li Liming, *Zhongguo xiandai liubai zuojia xiaozhuan* (Korta biografier över 600 nutida kinesiska författare; Hongkong, 1977).

[Li] Qiushi, "Gao yanjiu wenxue de qingnian" (Till ungdomar som studerar litteratur), i CKZL, 1, 195-197; ursprungligen i *Zhongguo Qingnian Zhoukan*, 5 (1923-11-17).

Li Yu-ning, *The Introduction of Socialism into China* (New York & London, 1971).

Li Zexin, "Sanshi nian lai Zhongguo zhi chubanye 1897-1931" (Förlagsverksamheten i Kina under de senaste 30 åren), i Zhang Jinglu (bian), *Zhongguo xiandai chuban shiliao* (Historiskt material rörande Kinas nutida publikationer), 4b (Shanghai, 1959), 381-394.

Liang Shiqiu, "Wenxue yu geming" (Litteratur och revolution), i *Xinyue Yuekan*, 4 (1928-06-10).

--, "Xu" (Förord; daterat september, 1967) till ett omtryck av *Xinyue Yuekan*, 1 (Taibei, u.å.).

Liang Shiqiu & Hou Jian, *Guanyu Baibide dashi* (Om mästaren Babbitt; Taibei, 1977).

Lin Liyue, "Mei Guangdi yu xin wenhua yundong" (Mei Guangdi och rörelsen för en ny kultur), i Wang Rongzu (bian), *Wusi yanjiu lunwen ji* (Samlade studier rörande Fjärde maj; Taibei, 1979), 383-402.

Lin Manshu, Hai Feng & Cheng Hai, *Zhongguo dangdai wenxue shi gao* (Utkast till historia över den samtida kinesiska litteraturen; Paris & Hongkong, 1978).

Lin Shu, "Jingsheng", i WXDX, 1, 174-175; ursprungligen i *Xin Shenbao* (1919).

Lin Yü-sheng, *The Crisis of Chinese Consciousness. Radical Anti-traditionalism in the May Fourth Era* (Madison & London, 1979).

Liu Binyan, "Guanyu 'xie yin'an mian' he 'ganyu shenghuo'" (Om att "beskriva de mörka sidorna" och att "lägga sig i livet"), i *Shanghai Wenxue*, 3 (1979), 49-57.

Liu Dajie, "Lu Xun yu xieshizhuyi" (Lu Xun och realismen), i *Lu Xun xiansheng jinian ji* (Samlade artiklar till herr Lu Xuns minne; Shanghai, 1937), 1, 56-60; svensk översättning av Lena Jönsson och Torbjörn Lodén i *Orientaliska Studier*, 32 (1978), 58-63.

Liu, James, J.Y., *Chinese Theories of Literature* (Chicago & London, 1975).

Liu Mengxi, "Geming xianshizhuyi shi liang jiehe chuangzuo fangfa de jichuping 'Sirenbang' dui 'xianshizhuyi shenhua' lun de pipan" (Den revolutionära realismen är basen i kombinationen av [revolutionär realism och revolutionär romantik] - en kommentar till "de fyras gängs" kritik av teorin om "realismens fördjupning"), i *Wenxue Pinglun*, 6 (1978), 42-50.

Liu Shousong, *Zhongguo xin wenxue shi chu gao* (Första utkast till historia över Kinas nya litteratur; Peking, 1956), 1-2.

Liu Xu, "Jiantao Makesizhuyi de jieji yishulun" (Självkritik angående marxismens teori om klasskonst), i WYLZ, 479-485.

Liu Xu, "Yishu de lilun douzheng - da Jixing de Gu Yin jun" (Den konstteoretiska kampen - svar till herr Gu Yin i *Jixing*), i WYLZ, 486-492.

Lodén, Torbjörn, "Chen Duxiu och Hu Shi om litteraturen och samhället". Uppsats framlagd vid Århus Universitets jubileumssymposium över litteratur och samhälle i det moderna Kina (september, 1978). Uppsatsen kommer att ingå i en samlingsvolym från symposiet vilken beräknas komma ut 1980.

--, "Lu Xun och den revolutionära litteraturen", i *Orientaliska Studier*, 32 (1978), 41-54.

Lu Hsun [Lu Xun], *A Brief History of Chinese Fiction* (Peking, 1976).

--, *Hoppet tillhör framtiden* (Stockholm, 1978). Översättning från kinesiskan, urval och kommentar Shiu-pang Almberg, Tomas Almberg och Lennart Lundberg.

--, *Selected Works of Lu Hsun* (Peking, 1959), 1-4.

--, *Wild Grass* (Peking, 1974).

Lu Hsün [Lu Xun], *I de matta spåren av blod* (Staffanstorp, 1978). Översättning från kinesiskan, urval och redigering av Britta Kinnemark och Göran Sommardal.

Lu Xun, *Lu Xun quanji* (Lu Xuns samlade verk; Peking, 1973 [1938]), 1-20. Förkortas LXQJ.

--, *Lu Xun quanji* (Lu Xuns samlade verk; Peking, 1959 [1956-1958]). Annoterad utgåva av Lu Xuns verk. 1-10. Förkortas LXQJa.

--, *Lu Xun riji* (Lu Xuns dagbok; Peking, 1976), 1-2.

--, *Lu Xun shuxin ji* (Lu Xuns samlade brev; Peking, 1976), 1-2.

--, *"Benliu* bianjiao huoji" (Redaktionella efterskrifter till *Benliu*), i LXQJ, 4, 515-556; ursprungligen i tidskriften *Benliu* under perioden 5 juni 1928 till den 11 augusti 1929.

--, "Changong daguan" (Kommunistutrotningen - en stor syn), i LXQJ, 4, 115-117; ursprungligen i *Yusi*, 4:18 (1928-04-30); engelsk översättning i *Selected Works of Lu Hsun*, 3 (Peking, 1959), 41-43.

--, "Da Youheng xiansheng" (Svar till herr Youheng), i LXQJ, 3, 440-446; ursprungligen i *Beixin*, 49-50 (1927-10-01).

--, "Diao yu he" (Kondoleans och gratulation), i LXQJ, 4, 67-70; ursprungligen i *Yusi*, 4:3 (1927-12-31).

--, "Duiyu Zuoyi Zuojia Lianmeng de yijian" (Synpunkter på Vänsterförfattarnas Förbund), i LXQJ, 4, 236-242; svensk översättning "Tankar inför Vänsterförfattarnas Förbund" i Lu Hsun, *Hoppet tillhör framtiden*, 51-56. Tal i samband med Vänsterförfattarnas Förbunds bildande den 2 mars 1930.

--, "Geming kafeidian" (Revolutionskaféet), i LXQJ, 4, 125-127; ursprungligen i *Yusi*, 4:33 (1928-08-30); svensk översättning i Lu Hsün, *I de matta spåren av blod* (Staffanstorp, 1978), 195-197.

--, "Geming shidai de wenxue" (Litteraturen under en revolutionär epok), i LXQJ, 3, 402-410; ursprungligen ett tal 1927-04-08 inför Huangpus militärakademi; svensk översättning i Lu Hsün, *I de matta spåren av blod* (Staffanstorp, 1978), 149-156.

Lu Xun, "Lu" (Vägen), i LXQJ, 4, 99-100; ursprungligen i *Yusi*, 4:17 (1928-04-23).

--, "Shanghai wenyi zhi yi pie" (En blick på Shanghais litteratur och konst), i LXQJ, 4, 276-292; ursprungligen i *Wenyi Xinwen*, 20 (1931-07-27) och 21 (1931-08-03); svensk översättning i Lu Hsün, *I de matta spåren av blod*, 226-241. I en undertitel i samlade verk anges att detta är en föreläsning som Lu Xun höll den 12 augusti 1931. Dagboken anger dock att han höll den redan den 20 juli, vilket stämmer bättre med den ursprungliga publiceringen.

--, "'Shier ge' houji" (Efterskrift till "De tolv"), i LXQJ, 7, 717-725.

--, "Taiping gejue" (Fredsbesvärjelsen), i LXQJ, 4, 113-114; ursprungligen i *Yusi*, 4:18 (1928-04-30); engelsk översättning i *Selected Works of Lu Hsun*, 3 (Peking, 1959), 38-40.

--, "Tongxin" (Brevväxling), i LXQJ, 4, 103-112; ursprungligen i *Yusi*, 4:17 (1928-04-23); engelsk översättning i *Selected Works of Lu Hsun*, 3 (Peking, 1959), 28-37. Ett brev från en yngling som kallar sig y och Lu Xuns svar på detta.

--, "Wentan de zhanggu" (Anekdoter från den litterära scenen), i LXQJ, 4, 128-132; ursprungligen i *Yusi*, 4:34 (1928-08-20). Ett brev från en viss Xu Yun och Lu Xuns svar på detta.

--, "Wenxue de jiejixing" (Litteraturens klassnatur), i LXQJ, 4, 133-136; ursprungligen i *Yusi*, 4:34 (1928-08-20). Ett brev från en viss Kai Liang och Lu Xuns svar på detta.

--, "Wenyi yu geming", i LXQJ, 4, 86-96; ursprungligen i *Yusi*, 4:16 (1928-04-16); svensk översättning i Lu Hsun, *Hoppet tillhör framtiden* (Stockholm, 1978), 47-50. Ett brev från en viss Dongfen och Lu Xuns svar på detta.

--, "Wenyi zhengce" (Litteratur- och konstpolitik), i LXQJ, 17, 451-673; ursprungligen publicerad i juni 1930 av *Shuimo Shudian*. Översättningar via japanskan av sovjetiska dokument.

--, "Wo de taidu qiliang he nianji" (Min attityd, mitt temperament och min ålder), i LXQJ, 4, 118-124; ursprungligen i *Yusi*, 4:19 (1928-05-07).

--, "Wo he 'Yusi' de shizhong" (Jag och "Yusi" från början till slut), i LXQJ, 4, 168-179; ursprungligen i *Mengya Yuekan*, 1:2 (1930-02-01).

--, "'Yingyi' yu 'wenxue de jiejixing'" ("Hård översättning" och litteraturens klassnatur), i LXQJ, 4, 202-226; ursprungligen i *Mengya Yuekan*, 1:3 (1930-03-01).

--, "Zai jiuloushang" (På krogen), i LXQJ, 2, 163-177; ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 15:5 (1925-05-10).

--, "'Zuiyan' zhong de menglong" (Ögon som grumlats av rus), i LXQJ, 4, 72-79; ursprungligen i *Yusi*, 4:11 (1928-03-12).

Lu Xun, se också Lu Hsun och Lu Hsün.

Mai Ke'ang [Guo Moruo], "Liusheng jiqi de huiyin - wenyi qingnian ying qu de taidu de kaocha" (Grammofonens eko - en undersökning av vilken attityd litterära ungdomar bör inta), i *Wenhua Pipan*, 3 (1928-03-15), 1-12.

Mai Ke'ang [Guo Moruo], "Yingxiong shu" (Hjälteträdet), i *Chuangzao Yuekan*, 1:8 (1928-01-01), 1-6.

Malmqvist, Göran, "Den litterära revolutionen i Kina", i *Orientaliska Studier*, 32 (1979), 4-16.

--, (ed.), *Modern Chinese Literature and its Social Context* (Stockholm, 1977).

Mao Dun, "Cong Guling dao Dongjing (Från Guling till Tokyo), i WYLZ, 359-383; ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 19:10 (1928-10-28); engelsk översättning av Yu-shih Chen i John Berninghausen & Ted Huters (eds.), *Revolutionary Literature in China. An Anthology* (New York, 1976), 37-43.

--, "Du *Ni Huanzhi*" (Efter att ha läst *Ni Huanzhi*), i WYLZ, 388-415; ursprungligen i *Wenxue Zhoubao*, 8:20 (1929-05-12).

--, *Shi* (Solförmörkelse; Hongkong, u.å.). Trilogi bestående av "Huanmie" (Desillusion), ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 18:9-10 (1927); "Dongyao" (Vankelmod), ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 19:1-3 (1928); "Zhuiqiu" (Sökandet), ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 19:6-9 (1928).

Mao Dun, se också Shen Yanbing.

Mao Zedong, "Mao zhuxi gei Chen Yi tongzhi tan shi de yi feng xin" (Ett brev om poesi från ordförande Mao till kamrat Chen Yi), i *Shikan*, 1 (1978), 3-4. Brevet är daterat 1965-07-21.

--, "Xin minzhuzhuyi lun" (Om ny-demokrati), i *Mao Zedong Xuanji*, 2 (Peking, 1969 [1952]), 623-670; svensk översättning i *Valda verk av Mao Tsetung*, 2 (Göteborg, 1970), 326-370.

--, "Zai Yan'an wenyi zuotanhuishang de jianghua" (Föreläsningar om litteratur och konst vid ett seminarium i Yan'an), i *Mao Zedong xuanji* (Valda verk av Mao Zedong), 3 (Peking, 1969 [1953]), 804-839; en tidigare version av talet, publicerad 1943-10-19 i *Jiefang Ribao*, återfinns i *Mao Zedong ji* (Mao Zedongs samlade skrifter; Hongkong, 1975), 111-148; svensk översättning av versionen i *Mao Zedong xuanji* återfinns i *Valda verk av Mao Tsetung*, 3 (Göteborg, 1971), 69-98.

Marx, Karl & Engels, Friedrich, "Manifest der kommunistischen Partei", i Marx & Engels, *Werke* (Berlin, 1954-1968), 4, 459-493; svensk översättning i Fredrik Engelstad & Jon Elster (red.), *Marx i ett band* (Stockholm, 1976), 48-91.

Meisner, Maurice, *Li Ta-chao and the Origins of Chinese Marxism* (Cambridge, Mass., 1968 [1967]).

Meng Weizai, "Guanyu yishu chuangzuo zhong de xingxiang siwei wenti" (Angående frågan om bildtänkande i det konstnärliga skapandet), i *Shehui Kexue Zhanxian*, 1 (1978), 223-242.

Mills, Harriett C., *Lu Hsün: 1927-1936. The Years on the Left* (ej publicerad doktorsavhandling framlagd vid Columbia University, 1963). University Microfilms.

--, "Lu Xun: Literature and Revolution - from Mara to Marx", i Merle Goldman (ed.), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977), 189-220.

Mo Mengming, "Geming wenxue pingjia" (En värdering av revolutionär litteratur), i WYLZ, 445-452.

[Mu] Mutian, "Alfred de Vigny yu qi shige" (Alfred de Vigny och hans dikter), i *Chuangzao Yuekan*, 1:5 (1926-07-01), 109-122; 1:7 (1927-07-15), 62-66; 1:8 (1928-01-01), 94-100; 1:9 (1928-02-01), 63-70.

Mu Yang, "Cong Shao Shunbao, Liang San laohan suo xiangdao de..." (Apropå Shao Shunbao och kämpen Liang San..."), i *Wenyi Bao*, 9 (1962), 35-36.

Müller, Reiner R., *Beiträge zur Gesellschaftstheorie in China. Die Herausbildung des Klassenbegriffs im 20. Jahrhundert* (Berlin, 1976).

Nakamura, Mitsuo, *Contemporary Japanese Fiction 1926-1968* (Tokyo, 1969).

Nilsson, Albert, *Guyaus estetik. En kritisk granskning* (Lund, 1909).

Paradis, James G., *T.H. Huxley: Man's Place in Nature* (Lincoln & London, 1978).

Pickowicz, Paul, *Ch'ü Ch'iu-pai and the Origins of Marxist Literary Criticism in China* (ej publicerad doktorsavhandling framlagd vid University of Wisconsin, 1973). University Microfilms.

--, "Qu Qiu-bai's Critique of the May Fourth Generation: Early Chinese Marxist Literary Criticism", i Merle Goldman (ed.), *Modern Chinese Literature in the May Fourth Era* (Cambridge, Mass. & London, 1977), 351-384.

Ping Xianming & Wang Ling, "Lüelun Riben zaoqi wuchan jieji wenxue" (Kort om den tidiga proletära litteraturen i Japan), i *Liaoning Daxue Xuebao*, 5 (1978), 122-133.

Plechanov, G.V., "Iskusstvo i obščestvennoe žizn" (Konsten och samhällslivet), i G.V. Plechanov, *Sočinenija* (Verk), 14 (Moskva, 1924), 120-182; engelsk översättning i G.V. Plekhanov, *Art and Social Life* (Bombay, 1953), 178-244).

Plekhanov, G.V. [Plechanov], *Art and Social Life* (Bombay, 1953).

Pollard, David E., *A Chinese Look at Literature. The Literary Values of Chou Tso-jen in Relation to the Tradition* (Berkeley, 1973).

Qian Di, "Geming wenxue lun pipan" (Kritik av teorin om revolutionär litteratur), i WYLZ, 453-468.

Qian Xingcun, "Dongyao" (Vankelmod), i *Taiyang Yuekan*, 7 (juli, 1928). Recension av Mao Duns "Dongyao".

--, "Guanyu 'Xiandai Zhongguo wenxue'" (Angående "Det nutida Kinas litteratur"), i *Taiyang Yuekan*, 3 (mars, 1928).

--, "Huanmie" (Desillusion), i *Taiyang Yuekan*, 3 (mars, 1928). Recension av Mao Duns "Huanmie".

--, "Mao Dun yu xianshi" (Mao Dun och verkligheten), i Fu Zhiying (bian), *Mao Dun pingzhuan* (En kommenterande biografi över Mao Dun; Shanghai, 1932 [1931]).

--, "Siqule de A Q shidai" (Den döda A Q-epoken), i *Taiyang Yuekan*, 3 (mars, 1928).

Qian Xingcun, se också Zhang Ruoying.

Qin Zhaoyang, se He Zhi.

Qiushi, se [Li] Qiushi.

Qu Guangxi, "Jiang Guangci zhuyi xinian de mulu" (Kronologisk bibliografi över Jiang Guangcis författarskap och översättningar), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur), 1 (Shanghai, 1962), 167-184.

Qu Qiubai, "Chi E de wenyi shidai de di yi yan" (Den första svalan under det röda Rysslands litterära och konstnärliga epok), i *Qu Qiubai wenji* (Qu Qiubais samlade skrifter; Peking, 1954), 2, 550-559; ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 15:6 (1924-06-10).

--, "Laonong Eguo de xin wenxuejia" (Nya författare i arbetarnas och böndernas Ryssland), i *Qu Qiubai wenji* (Qu Qiubais samlade skrifter; Peking, 1954), 2, 545-550; artikeln skrevs i augusti 1923 för boken *Eguo wenxue shilüe* (En kort historia över rysk litteratur), som Zheng Zhenduo redigerade.

--, "'Lu Xun zagan xuanji' xuyan" (Förord till "Valda essäer av Lu Xun"), i *Qu Qiubai wenji* (Qu Qiubais samlade skrifter), 2, 977-1002; engelsk översättning i *Chinese Literature*, 5 (1959), 40-68. Artikeln är daterad 1933-04-08.

--, *Shehui kexue gailun* (Allmänt om samhällsvetenskapen; Shanghai, 1949 [1924]).

Ragvald, Lars, *Yao Wenyuan as a Literary Critic and Theorist. The Emergence of Chinese Zhdanovism* (Stockholm, 1978).

Reeves, Nigel, *Heinrich Heine, Poetry and Politics* (London, 1974).

Ren Diao, "Guanyu *Taiyang She*" (Angående *Taiyang She*), i *Xin Wenxue Shiliao*, 2 (1979), 159-169.

Robinson, G.W., "Early Japanese Chronicles: The Six National Histories", i W.G. Beasley & E.G. Pulleyblank (eds.), *Historians of China and Japan* (London, 1971), 213-228.

Rogovin, V., "Problema proletarskoj kul'tury v idejno-èstetičeskich sporach 20-ch godov" (Den proletära kulturens problem i idé-estetiska dispyter på 20-talet) i *Iz istorii sovetskoj èstetičeskoj mysli* (Ur det sovjetiska tänkandets historia; Moskva, 1967), 59-118.

Roy, David Tod, *Kuo Mo-jo. The Early Years* (Cambridge, Mass., 1971).

Scalapino, Robert A., *The Japanese Communist Movement, 1920-1966* (Berkeley & Los Angeles, 1967).

Scalapino, Robert A. & Yu, G.T., *The Chinese Anarchist Movement* (Berkeley, 1961).

Schneider, Elisabeth, "Skizze einer literarischen Zeitschrift: Die Anfänge der *Yusi* und ihre Zielsetzung", i *Oriens Extremus*, 26:1/2 (1979), 173-188.

Schneider, Laurence A., *Ku Chieh-kang and China's New History. Nationalism and the Quest for Alternative Traditions* (Berkeley & Los Angeles, 1971).

Schwartz, Benjamin, *Chinese Communism and the Rise of Mao* (Cambridge, Mass., 1968 [1951]).

--, *In Search of Wealth and Power. Yen Fu and the West* (New York, 1969 [1964]).

Seligman, Edwin, *The Economic Interpretation of History* (New York, 1902).

Sharman, Lyon, *Sun Yat-sen, His Life and Its Meaning* (New York, 1934).

Shen Yanbing [Mao Dun], "Wenxue yu rensheng" (Litteraturen och livet), i WXDX, 2, 163-167.

--, "Xin wenxue yanjiuzhe de zeren yu nuli" (Forskarnas ansvar och strävanden i studiet av den nya litteraturen), i WXDX, 2, 159-163; ursprungligen i *Xiaoshuo Yuebao*, 12:2 (1921-02-10).

Shi Housheng [Cheng Fangwu], "Bijing shi 'zuiyan taoran' bale" (Det är verkligen fråga om "ögon lummiga av rus" och därmed basta), i *Chuangzao Yuekan*, 1:11 (1928-05-11), 117-122.

Sinclaire, Upton, *Mammonart. An Essay in Economic Interpretation* (Pasadena, Calif., 1925).

Šnejder, M.E., "Perevody trudov po marksistskoj èstetike v Kitae v 20-30-e gody" (Översättningar av arbeten inom marxistisk estetik i Kina på 20-talen), i *Narody Azii i Afriki*, 5 (1961), 188-194.

Staiger, Brunhild, *Das Konfuzius-Bild im kommunistischen China* (Wiesbaden, 1969).

Struve, Gleb, *Russian Literature under Lenin and Stalin* (Norman, Oklahoma, 1971).

Sullivan, Lawrence & Solomon, Richard H., "The Formation of Chinese Communist Ideology in the May Fourth Era: A Content Analysis of *Hsin ch'ing nien*", i Chalmers Johnson (ed.), *Ideology and Politics in Contemporary China* (Seattle & London, 1973), 117-160.

Sun Sibai, "Shilun wusi wenhua geming de fenqi ji qi qianhou de zhuanhua" (Preliminärt om periodiseringen av Fjärde majs kulturrevolution och dess omvandling från den tidiga till den sena fasen), i *"Wusi" yundong yanjiu lun ji* (Samlade studier angående Fjärde maj-rörelsen; Hongkong, 1975), 137-152.

Swarup, Chanti, *A Study of the Chinese Communist Movement, 1927-34* (London, 1966).

Tagore, Amitendranath, *Literary Debates in Modern China 1918-1937* (Tokyo, 1967).

Tan, Chester C., *Chinese Political Thought in the Twentieth Century* (Garden City, N.Y., 1971).

Tang Zhenchang, "Lun Zhang Taiyan" (Om Zhang Taiyan), i *Lishi Yanjiu*, 1 (1978), 67-85.

Thornton, Richard C., *The Comintern and the Chinese Communists 1928-1931* (Seattle & London, 1969).

Trotskij, Leo [Trockij], *Litteratur och revolution* (Mölndal, 1969).

Tung, Constantine, *The Search for Order and Form: The Crescent Moon Society and the Literary Movement of Modern China* (ej publicerad doktorsavhandling; Claremont, 1970). University Microfilms.

Wang Duqing, "*Chuangzao She*. Wo he ta de shizhong yu ta de zongzhang" (*Chuangzao She*. Jag och det [sällskapet] från början till slut samt min slutuppgörelse med det), i Huang Renying (bian), *Chuangzao She lun* (Angående *Chuangzao She*; Shanghai, 1932), 5-38.

Wang Jianmin, *Zhongguo gongchandang shi gao* (Utkast till historia över Kinas kommunistiska parti; Hongkong, 1974-1975), 1-3.

Wang Jisheng, "He wei wenyi de xingxiang siwei?" (Vad vill bildtänkandet i litteraturen säga?), i *Zhexue Yanjiu*, 12 (1978), 48-52.

Wang Rongzu (bian), *Wusi yanjiu lunwen ji* (Samlade studier rörande Fjärde maj; Taibei, 1979).

Wang Shijing, *Lu Xun zhuan* (Biografi över Lu Xun; Peking, 1979 [1959]).

Wang Xiyan, "Youguan Ru Zhijuan zuopin jige wenti" (Några frågor angående Ru Zhijuans verk), i *Wenyi Bao*, 7 (1961), 28-39.

Wang Yao, *Zhongguo xin wenxue shi gao* (Utkast till historia över Kinas nya litteratur; Hongkong, 1972 [1951-1953]).

Wang Zhefu, *Zhongguo xin wenxue yundong shi* (Historia över rörelsen för en ny litteratur i Kina; Hongkong, 1965 [1933]).

Wedell-Wedellsborg, Anne, *Kinesisk litteraturdebat 1949-1965* (Köpenhamn, 1977).

Wenyi pinglun ji (En samling litteraturkritik; Peking, 1974).

Wenyi sixiang zhanxian sanshi nian (Det litterära tänkandets front under 30 år; u.o., 1973.) Författad av lärare och studenter vid kinesiska institutionen vid Liaonings universitet. Omtryck från Hongkong.

Wright, Mary C., *The Last Stand of Chinese Conservatism. The T'ung-chih Restoration, 1862-1874* (New York, 1969 [1957]).

Wu Ching-tzu [Wu Jingzi], *The Scholars* (New York, 1972).

"Wusi" yundong yanjiu lun ji (Samlade studier angående Fjärde maj-rörelsen; Hongkong, 1975).

Xi Jin, "Lu Xun yu Ren Guozhen" (Lu Xun och Ren Guozhen), i *Xin Wenxue Shiliao*, 2 (1979), 217-222.

Xia Nan, "Cong Makesizhuyi renshilun kan xingxiang siwei fangfa" (Bildtänkandets metod i perspektivet av den marxistiska kunskapsteorin), i *Shehui Kexue Zhanxian*, 4 (1978), 280-289.

Xu Guangping, *Xinwei de jinian* (I tacksam åminnelse; Hongkong, 1978 [1953]).

Yan Jiayan, "Ping yijiuerba nian wuchan jieji wenxue de changdao he lunzheng" (Kommentar till propagerandet för och debatten om proletär litteratur 1928), i *Wenxue Pinglun*, 2 (1978), 7-16.

Yang Cunren, *"Taiyang She* yu Jiang Guangci" (*Taiyang She* och Jiang Guangci), i *Xiandai*, 3:4 (augusti, 1933), 470-476.

Yang I-fan, *The Case of Hu Feng* (Hongkong, 1956).

Yang Yiming (bian), *Wentan shiliao* (Historiskt material från den litterära scenen; Dalian, 1944). Omtryck från Hongkong.

Yang Zhihua, "Guanyu Weiming She" (Angående *Weiming She*), i Yang Yiming (bian), *Wentan shiliao* (Historiskt material från den litterära scenen; Dalian, 1944), 419-426.

Yao Wenyuan, "Shi shehuizhuyi wenyi tuihua bianzhi de lilun - tichang 'xie zhongjian renwu' de fandong benzhi" (En teori som får den socialistiska litteraturen att degenerera - den reaktionära tendensen i förespråkandet av "att beskriva personer i mitten"), i *Guangming Ribao* (1964-12-20); ursprungligen i *Jiefang Ribao* (1964-12-14).

Ye Shengtao, "Gemai" (Främlingsskap), i *Ye Shengtao xuanji* (Valda verk av Ye Shengtao; Hongkong, 1974), 15-23. Novellen är daterad 1921-02-27.

Ye Ziming, *Lun Mao Dun sishi nian de wenxue daolu* (Om Mao Duns litterära väg under fyrtio år; Shanghai, 1978 [1959]).

Yi Ding, *Lu Xun: qi ren, qi shi ji qi shidai* (Lu Xun: hans person, hans verk och hans tid; Paris & Hongkong, 1978).

Yin Ruo, "Wuchan jieji wenyi yundong de miuwu" (Felet med rörelsen för en proletär litteratur), i WYLZ, 469-478.

Yu Dafu, "Chenlun" (Att sjunka), i *Yu Dafu Quanji* (Yu Dafus samlade verk; Hongkong, u.å.), 1-33. Denna novell publicerades första gången 1922.

--, "Wenxue shang de jieji douzheng" (Klasskampen i litteraturen), i *Chuangzao Zhoubao*, 3 (1923-05-27), 1-5.

Yun Daiying, "Wenyi yu geming" (Litteratur och revolution), i CKZL, 1, 191-192; ursprungligen i *Zhongguo Qingnian*, 31 (1924-05-17).

Zhai Zhicheng, "Lu Xun yu Hu Feng zhi fan kongzhi douzheng" (Lu Xuns och Hu Fengs kamp mot kontroll), i *Xinya Xuebao*, 12 (1977), 243-336.

Zhang Bilai, "Yijiuersan nian 'Zhongguo Qingnian' jige zuozhe de wenxue zhuzhang" (Några författares idéer om litteratur i *Zhongguo Qingnian* 1923), i Li Helin m fl, *Zhongguo xin wenxue shi yanjiu* (Forskningar rörande Kinas nya litteratur; Peking, 1951), 36-49.

Zhang Jinglu, *Zhongguo xiandai chuban shiliao* (Historiskt material rörande Kinas nutida publikationer; Shanghai, 1954-1959), 1-4 (del 4 i två band 4a och 4b).

Zhang Ruoying [Qian Xingcun] (bian), *Zhongguo xin wenxue yundong shi ziliao* (Material från rörelsen för en ny litteratur i Kina; Hongkong, 1977 [1934]).

Zhang Ziping, *Shangdi de ernümen* (Guds söner och döttrar), i *Chuangzao Jikan*, 1:1 (1922-03-15), 122-130; 1:4 (februari, 1923), 127-136; 2:1 (maj, 1923), 124-134; 2:2 (februari, 1924), 83-95.

Zhao Jiabi (zhubian), *Zhongguo xin wenxue daxi* (En stor antologi över Kinas nya litteratur; Hongkong, 1962 [1936]), 1-10. Förkortas WXDX.

Zheng Boqi, "Chuangzao She houqi de geming wenxue houdong" (Det sena *Chuangzao Shes* aktiviteter för en litterär revolution), i *Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan* (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur), 2 (Shanghai, 1962), 1-21.

Zheng Zhenduo, "Xin wenxueguan de jianshe" (Upprättandet av en ny litteratursyn), i WXDX, 2, 173-175; ursprungligen publicerad under pseudonymen Xi Di i *Wenxue Xunkan*, 37 (1922-05-11).

Zhongguo wenxuejia cidian. Xiandai (Kinesiskt författarlexikon. Nutiden; Peking, 1978), 1.

Zhongguo xiandai wenxue shi cankao ziliao (Referensmaterial rörande Kinas nutida litteraturhistoria; Peking, 1959), 1-3. (Del 1 består av två band). Förkortas CKZL.

Zhongguo xiandai wenyi sixiang douzheng shi. Gaoxiao kecheng ziliao (Historia över den ideologiska kampen angående Kinas nutida litteratur. Referensmaterial för studier; u.o., 1976). Detta verk är sammanställt av de kinesiska institutionerna vid 13 universitet i Kina. Omtryck från Hongkong.

Zhongguo xiandai wenyi ziliao congkan (Serie med material rörande Kinas nutida litteratur; Shanghai, 1962-1963), 1-3. 1 omtryck från Hongkong; 2-3 omtryck från Japan.

Zhongguo xiandai zuojia yanjiu ziliao suoyin (Index över forskningsmaterial rörande Kinas nutida författare; u.o., 1969). Sammanställt av lärare och studenter vid *Shandong Shifan Xueyuan*. Omtryck från Hongkong.

Zhongwen da cidian (Stort lexikon över det kinesiska språket; Taibei, 1962-1968), 1-40.

Zhou Yang, "Jiwang kailai, fanrong shehuizhuyi xin shiqi de wenyi" (Med gamla traditioner mot nya mål, skapa en blomstrande litteratur och konst under den nya socialistiska perioden), rapport inför den fjärde nationella kongressen för Kinas författare och konstnärer, i *Renmin Ribao* (1979-11-20); engelskt sammandrag i *Beijing Review*, 50 (1978).

--, "Xin min'ge kaituole shige de xin daolu" (De nya folksångerna har brutit en ny väg för poesin), i CKZL, 3 (693-703); ursprungligen i *Hongqi*, 1 (1958).

Zhou Zuoren, "Pingmin wenxue" (Det vanliga folkets litteratur), i WXDX, 1, 236-239; ursprungligen publicerad under pseudonymen Zhong Mi i *Meizhou Pinglun*, 5 (1919-01-19).

Zhu Jingwo, "Kexue de shehuiguan" (En vetenskaplig samhällssyn), i *Wenhua Pipan*, 1 (1928-01-15), 35-52.

"Žurnalistika i kritika 20-ch godov" (Journalistik och kritik på 20-talet), i *Istorija russkoj sovetskoj literatury v četyrech tomach 1917-1965* (Den sovjetryska litteraturens historia i fyra volymer 1917-1965; Moskva, 1967); 1, 617-659.

ENGLISH SUMMARY – THE DEBATE ON PROLETARIAN LITERATURE IN CHINA 1928–1929

INTRODUCTION

Towards the end of the first millenium B.C. there emerged a united Chinese state with a social order and an ideology, Confucianism, which were to remain intact, in essential respects, until the late 19th century A.D. The social, political and cultural changes that took place during these two thousand years were, as Feng Youlan has put it, new wine poured into old bottles. China's humiliating confrontation with the industrialized world in the 19th century, in conjunction with serious domestic problems, resulted in a radical reappraisal of traditional society and culture and in a process of transformation which has lasted up to the present. The formation of a "new culture" has been one significant aspect of this process. The debate on "proletarian literature" in 1928-1929, which is the subject of this study, was an expression in the literary field of different views as to the content of the new culture.

From the turn of the century the promoters of a new culture shared two basic assumptions: (1) the view that the aim of the transformation of old China was to create a wealthy and powerful new China; (2) the Social Darwinist conception that society and culture develop towards ever higher stages through the struggle between elements fit and unfit for life.

In this study the debate on proletarian literature is placed within the framework of the evolving ideological context of the period 1915-1930. In 1915 the appearance of the journal *Xin Qingnian* (New Youth) marked the beginning of the New Culture Movement. In 1930 the League of Leftwing Writers was set

up, which marked the end of a period of organizational pluralism among China's leftist writers.

The year 1919 served as a watershed in the ideological development of this period. Prior to 1919 the New Culture Movement was united, essentially, in the struggle against Confucian culture; after 1919 efforts were directed from castigating the old cultural orthodoxy to building a new culture, and there followed a period of "ideological division". This process, which was initiated by the debate on "problems and isms" in 1919, continued in the 1920s through a series of debates, on "science and the view of life" in 1923 and on "proletarian literature" and "the nature of Chinese society" respectively in the late 1920s. These debates were aspects of a unified effort to make concrete the content of a new culture. They were not debates on philosophy, literature or history *per se*. The participants were, to a great extent, the same group of young cultural iconoclasts and not experienced experts in the respective fields.

The primary aim of this study is to examine the following question: How does the content of the debate on proletarian literature in 1928-1929 relate to the earlier literary discussions among the promoters of a new culture? Our main thesis is that the central themes of the debate had been defined during an early phase of the New Culture Movement, and that Marxism influenced the form of the debate but not the basic positions taken on questions of literary theory.

PART I: BACKGROUND

CHAPTER 1: POLITICAL DEVELOPMENT IN CHINA IN THE 1920S

Two main forces in the political arena worked for the political transformation of China: the *Guomindang* and the Communist Party. In 1923 these two forces formed a first united front, which lasted until 1927. After the dissolution of the first united front two questions of revolutionary strategy were central to

the communists: (1) Had the national, bourgeois-democratic revolution been completed in China? If so, the revolution should now enter its socialist phase; if not, it should remain bourgeois-democratic. (2) Which role should the bourgeoisie be assigned in the revolution henceforth? The strategy that the party evolved in late 1927 and early 1928 implied that the revolution remained bourgeois-democratic, whereas the leadership over it had passed from the bourgeoisie to the proletariat.

The successful completion of the bourgeois-democratic revolution was considered possible "only under the dictatorship of the workers and peasants and in direct struggle against international imperialism, the feudal landlord class and the entire bourgeoise". In the literary field, this new party line may have been interpreted as an exhortation to fight bourgeois tendencies in literature and to focus on specifically proletarian aims.

CHAPTER 2: THE DISCUSSION ON PROLETARIAN LITERATURE IN THE SOVIET UNION AND IN JAPAN

Marx and Engels never worked out a systematic theory of literature. Many attempts have been made by their successors, however, to create a Marxist theory of literature.

The theories of a "proletarian culture" and a "proletarian literature", which gained currency in the Soviet Union in the late 1910s and in the 1920s, represent one current among these attempts. But many Soviet Marxists objected to the very idea of a specifically proletarian literature. And among the proponents of such a literature, views differed sharply on many fundamental questions. The following five questions seem to have benn central in the Soviet debate on proletarian literature: (1) Is a specifically proletarian literature possible? (2) What qualifications should a writer of proletarian literature have in terms of class and ideology? (3) Should literature primarily reflect present conditions or show the way towards a better future? (4) Is the main task of literature

to produce knowledge of reality or to function as the tool of the communist party in its efforts to build a socialist society? (5) How should the so-called fellow-travellers be judged and treated?

The Japanese movement for a proletarian literature started in 1921 when the journal *Tanemaku Hito* (The Sower) was established. There were two main currents in Japanese communism in the 1920s. One current, associated with Yamakawa Hitoshi, sought as broad a unity as possible of all Japanese socialists and tended, therefore, to disregard ideological differences within the socialist camp. The other current, associated with Fukumoto Kazuo, argued on the other hand that it was essential to separate true Marxists from false ones. The contradiction between these two currents seems to have been a major factor in determining the discussion on proletarian literature in Japan, in which the adherents to the line of Fukumoto stressed the need to separate true Marxists from false ones also in the literary field.

CHAPTER 3: FROM A LITERARY REVOLUTION TO A REVOLUTIONARY LITERATURE

The Literary Revolution in China gained momentum when Chen Duxiu and Hu Shi started to argue for a modern *baihua* literature. For the early literary revolutionairies a new literature, imbued with the spirit of science and democracy and accessible to the population at large, represented an important aspect of China's modernization. Even among the early literary revolutionaries, such as Chen Duxiu, Hu Shi and Zhou Zuoren, one finds a rudimentary class perspective of literature.

The pre-Marxist literary discussion in the late 1910s and early 1920s dealt with a number of basic themes. One such theme concerned the question what literature should be like to contribute as effectively as possible to the creation of a better society and a better life for man. In Hu Shi's opinion, the writer should, in order for literature to fulfill its task, not only depict reality but also explicitely advo-

cate social, cultural and moral change. Chen Duxiu, on the other hand, argued that the only essential task of literature was to give a truthful description of reality and that, by fulfilling this task, literature would also make an optimal contribution to desirable social change.

Leading representatives for the *Wenxue Yanjiu Hui* (Society for Literary Studies) such as Mao Dun and Zheng Zhenduo were of the opinion that literature was useful in so far as it depicted objective reality. Thus, they shared Chen Duxiu's view. But they stressed much more than he did that writers must be aware of the social function of literature.

Members of the *Chuangzao She* (Creation Society) such as Cheng Fangwu and Guo Moruo argued that literary creation must spring from "inner demands" and not be subordinated to any extra-literary purposes. Such literature would also, they thought, be most useful socially.

Another basic theme concerned the question whether literature should primarily give an objective description of external reality or give a subjective expression of the writer's self. Chen Duxiu viewed literature as principally objective description. So did Hu Shi, but he added that literature should also express the writer's personal ideas and thoughts. Mao Dun and others from the *Wenxue Yanjiu Hui* elaborated the scientistic view of literature as objective description.

On the other hand, Cheng Fangwu, Guo Moruo and others from the *Chuangzao She* regarded literature principally as an expression of the writer's self. They demanded of good literature that it be a "true" expression of the writer's self, whereas the question of literature's relationship to perceptible external reality was of no immediate concern to them. However, since they tended to identify the self with the world or with the universe, they thought that the manifestation of the writer's self in a literary work possessed validity far beyond the individual writer.

A third basic theme concerned the question of literature's intellectual and emotional content and function. Chen Duxiu

made statements to the effect that he considered the emotional element to be essential, whereas Hu Shi stressed the intellectual element. Mao Dun, Zheng Zhenduo and others emphasized both aspects, whereas Cheng Fangwu, Guo Moruo and people of a like mind considered emotion, particularly "sympathy", as the essential element of literature.

In this study we argue that these three themes from the pre-Marxist phase of the literary discussion, and particularly the first theme, were still central in the debate on proletarian literature in 1928-1929.

In the years 1923-1925 Marxist views of literature were introduced into China by Qu Qiubai, by writers in the *Zhongguo Qingnian* (China's Youth) such as Deng Zhongxia, Li Qiushi, Yun Daiying and Xiao Chunü, as well as by Jiang Guangci. In these years leading representatives for the *Wenxue Yanjiu Hui* and the *Chuangzao She* became Marxists and began trying to integrate Marxism with their theories of literature. In many cases, however, basic tenets of their theories of literature, such as the view of the relationship between literature and society, seem to have remained unaffected by their conversion to Marxism.

In the mid-1920s Lu Xun and the *Weiming She* (Unnamed Society) made important contributions to the introduction of Soviet literary thought into China.

PART II: THE DISCUSSION ON PROLETARIAN LITERATURE IN 1928-1929

INTRODUCTION

In January 1928 there appeared the first issue of *Wenhua Pipan* (Critique of Culture), a new journal published by the *Chuangzao She*. It was this journal that triggered the debate on proletarian literature, which was at its most intense in 1928 and continued in 1929.

Chinese analyses of the debate have focused on the political evaluation of the different standpoints. A main concern has

been to explain why Lu Xun, "the chief commander of China's cultural revolution", was attacked as "bourgeois" and "reactionnary" by people who considered themselves Marxists. The political orientation of these analyses has not made possible a dispassionate examination of the relationship between the different standpoints in the debate, on the one hand, and earlier and later currents in Chinese literary discussion on the other. Neither has any such examination yet been made by Western scholars.

In this study, our attention is concentrated on a small number of texts: (1) the writings in the *Wenua Pipan* and the *Taiyang Yuekan*; (2) Lu Xun's writings in 1928 and one article by Bing Chan (Hu Qiuyuan) and Mao Dun respectively; and (3) one article by Liang Shiqiu and one by Mo Mengming.

CHAPTER 4: *CHUANGZAO SHE* AND *TAIYANG SHE* ON REVOLUTIONARY AND PROLETARIAN LITERATURE

On Cheng Fangwu's suggestion, a group of young Chinese students in Japan - Feng Naichao, Li Chuli, Peng Kang, Zhu Jingwo etc - interrupted their studies and returned to China in the autumn of 1927 to work for the new journal *Wenhua Pipan*, the main task of which would be to advocate Marxism and proletarian literature. In this study, these people are referred to as the *Wenhua Pipan* Group. Five issues of the *Wenhua Pipan* appeared from January to May 1928.

It was Feng Naichao and Li Chuli who by two articles in nos 1 and 2 respectively of the *Wenhua Pipan* triggered the debate on proletarian literature.

In 1928 the *Taiyang She* (Sun Society) was formed by Jiang Guangci, Qian Xingcun and others. This group which published seven issues of *Taiyang Yuekan* (January to July, 1928) also argued for a revolutionary literature in China. They avoided the term "proletarian literature" but supported, essentially, the *Wenhua Pipan* Group's demand for such a literature.

The *Wenhua Pipan* Group demanded revolutionary proletarian literature, i.e. literature that served the proletariat and

its revolutionary struggle. They thought that such a literature could be written only by authors whose class consciousness was proletarian and who were themselves emotionally involved in the revolutionary cause. Revolutionary literature must not be pessimistic and, like the works of Lu Xun and Ye Shengtao, only describe "China's sorrow". It should truthfully depict current conditions but also show the way to a better future.

The demand for a revolutionary literature was based on a socio-economic analysis of China to the effect that China was part of a global imperialist system and that the Chinese revolution must, therefore, be not only anti-feudal but also anti-capitalist and anti-imperialist. The Chinese bourgeoisie was considered to have merged with the international bourgeoisie. According to this analysis, the "fourth class", i.e. workers and peasants, was the leading revolutionary force.

Essentially, the *Wenhua Pipan* Group and the *Taiyang She* represented the same standpoint in the debate. Certain articles may create the impression that the *Wenhua Pipan* Group stressed the active role of literature in influencing extra-literary conditions, whereas the *Taiyang She* rather paid attention to its function of reflecting society and life passively. However, this impression seems to be based on some incomplete and misleading statements by Jiang Guangci.

The basic themes from the pre-Marxist phase of the literary discussion were decisive for the way in which these two groups articulated their view of literature. Particularly the first theme was central.

With one exception, the proponents of revolutionary and proletarian literature did not introduce any basically new themes into the discussion, nor did they treat old themes in any radically new way. The one exception was the aggressive criticism that they directed against contemporary writers such as Lu Xun, Mao Dun, Ye Shengtao, Yu Dafu and Zhou Zuoren. This criticism was probably inspired by Fukumotoism in Japan and perhaps also by the new party line, which excluded the entire bourgeoisie from the revolutionary ranks.

CHAPTER 5: LU XUN, *YUSI SHE*, MAO DUN AND THE DEBATE ON PROLETARIAN LITERATURE

Lu Xun was a central figure in the debate, not as "the chief commander of China's cultural revolution", but as the main target of the attacks from *Chuangzao She* and *Taiyang She*. In spite of this fact, Lu Xun's contributions to the debate were very limited. This was probably because he considered the theoretical level of his adversaries extremely low and because he found reason to question their motives morally. For Lu Xun, the demand for a proletarian literature was misleading, since a really popular, and thus proletarian, literature could emerge only after the people had liberated itself politically and socially.

Lu Xun agreed that in a class society literature has class character but pointed out that true literature also "contains elements [...] which have no class character".

Lu Xun was rather pessimistic about the potential of literature as a revolutionary weapon. Revolution must be won on the battlefield. This view dominated in his writings in 1928. But in one text, dealing with literature and revolution, he agreed with Sinclaire's dictum that all literature is propaganda and even maintained that literature could be used as a tool serving the revolution. In our interpretation this statement is not necessarily incongruent with Lu Xun's explicitely pessimistic pronouncements on the revolutionay potential of literature. Firstly, the statement does not say that literature can be used as an *effective* weapon in the revolutionary struggle. Secondly, Lu Xun was indeed of the opinion that a literature which depicted the darker sides of reality could fulfill the revolutionary task of demonstrating the need for social and political change. But he did not think that literature, which was written for the sole purpose of advocating revolution and which was therefore full of political slogans, could really serve the revolution.

Lu Xun had been criticized for only describing "China's sorrow". He replied that a writer who wants to create good literature cannot transcend the prevailing conditions.

Lu Xun expressed views that were similar, in many cases, to those of Trockij: the views that a proletarian culture cannot be created until the proletariat has liberated itself and that literature has class character but also contains elements with no class character; the comparatively pessimistic estimate of literature's revolutionary potential etc. His references to Trockij suggest that he was not unaware of these similarities.

We have found no convincing evidence that Lu Xun's view of proletarian literature in general, of literature's revolutionary role and of its class nature or its task to describe the darker sides of society and life were affected by the criticism directed at him by the *Wenhua Pipan* Group and the *Taiyang She*. It is likely, however, that the criticism stimulated his studies of Marxist theory as well as his thinking in the field of literary theory in general.

In the journal *Yusi* many writers defended Lu Xun against the attacks by the proponents of a revolutionary and proletarian literature. One of these articles was published by a certain Bing Chan, probably a pen name for Hu Qiuyuan.

Bing Chan agreed that literature is sometimes propaganda but argued that it is never only propaganda. In his view, the truthful and beautiful description of life is the essence of literature. A value judgement of a literary work must, therefore, be based on the degree of truth and beauty in its description of reality, and not on the amount of political slogans. To the extent that injustice prevails in society, a good literary work will demonstrate, implicitly, the need for change. But it is not the task of literature explicitly to advocate social change.

Mao Dun took part in the debate through two major articles. Qian Xingcun had criticized Mao Dun's trilogy *Shi* (Eclipse) for its pessimism. Mao Dun responded that literature should depict, and not transcend, the prevailing conditions. However, a certain ambivalence may be discerned in his views. In his defence for *Shi*, on the one hand, he emphasized the need

for literature to describe the prevailing conditions, even if these are characterized by disillusion and vacillation. In his discussion of the relationship between literature and the readers, on the other hand, Mao Dun concluded that literature should excite the enthusiasm of the masses and not be pessimistic.

CHAPTER 6: A CLASSICIST HUMANIST AND A RADICAL ANARCHIST: THE SWORN ENEMIES OF PROLETARIAN LITERATURE

Early in 1928 the literary society *Xinyue She* (New Moon Society) was formed. It published the journal *Xinyue Yuekan*. One of its members was Liang Shiqiu, formerly a student of Irving Babbitt's. Liang Shiqiu participated in the debate on proletarian literature and argued that the concept of a proletarian literature was absurd from a literary point of view. He took the view that the essential function of literature is to describe "universal and eternal human nature". Apart from this essential quality, literature might also possess accidental qualities, such as promoting social change. (He argued, in fact, that writers are more sensitive than other people and, therefore, perceive the need for social change earlier than others.) But the accidental qualities have nothing to do with literature as literature. The literary evaluation of a literary work must be based on its essential qualities, and not on its effect on extra-literary factors or on the writer's extra-literary aims.

The anarchists in China were also opposed to the idea of a specifically proletarian literature. They wanted to abolish class literature and create a "classless popular literature" right away. In our study we analyze one article by an anarchist, a certain Mo Mengming. The lack of material on Chinese anarchism in the late 1920s has made a closer study of the role of the anarchists in the debate impossible.

SUMMARY OF PART II

What should literature be like to contribute as effectively as possible to the creation of a better society and a better life for man? This question, one of the basic themes from the earlier discussion, is a prism which clearly manifests the different basic views in the debate.

The writers in the *Wenhua Pipan* and the *Taiyang Yuekan* answered that literature should not only describe reality but also advocate a revolutionary transformation of society and indicate the ideal conditions of a better future.

Lu Xun, Mao Dun and others answered that literature should, primarily, describe reality - the prevailing conditions.

This was the main contradiction. It was not new in Chinese literary discussion but had, in fact, been prominent at least since the early New Culture Movement. Thus, it cannot alone explain the heated debate of 1928-1929. The explanation must also be sought in the aggressive attacks on Lu Xun, Mao Dun, Ye Shengtao and other contemporary writers. These attacks, which were essentially a new phenomenon, were inspired by the secterian line of Fukumoto in Japan and perhaps by the new line that evolved within the Chinese Communist Party in late 1927 and early 1928. The leadership of the party realized, however, that these attacks were injurious to its cause and ordered, therefore, in 1929 that the attacks should cease.

PART III: THE DEBATE CONTINUES

CHAPTER 7: TWO CONTRADICTORY TENDENCIES IN CHINESE LITERARY DISCUSSION

The main contradiction in the debate of 1928-1929 was an expression of two different views of the relationship of literature to reality which have later appeared as two major tendencies in Chinese literary discussion - a "romanticist" and a "realist" tendency respectively.

Literary discussion in China since the 1930s has often been politically charged. The political function of one and the same tendency has varied through the years. There is nothing extraordinary about this. There are many examples in intellectual history of one and the same idea, or ideological current, serving different political purposes in different contexts.

Mao Zedong gave expression to the romanticist tendency in many instances in his Yan'an Talks.

In the discussion in 1945-1946 on the relationship between the artistic and the political quality of a literary work, Feng Xuefeng argued that the two could not be separated. His "unitary view" represented the realist tendency.

Hu Feng argued in the realist vein that a writer of good literature does not, primarily, rely on a correct world view but on his creative method.

Qin Zhaoyang's argument in 1956 for "realism of the socialist period" as opposed to "socialist realism" was, in essence, a forceful expression of the realist credo.

In 1958 the doctrine of "the combination of revolutionary realism and revolutionary romanticism" was launched as a romanticist reaction to the realist tendency.

In the early 1960s, the realist tendency came to the fore again. One prominent example was Shao Quanlin's plea for the description of "men in the middle" as the main task for literature. This idea was challenged in romanticist terms by Yao Wenyuan and others.

From 1966 to 1976 the romanticist tendency ruled over what was left of the literary scene.

Since 1976 the realist tendency is being articulated and given unprecedented prominence.

PART IV: TRANSLATIONS

INTRODUCTORY REMARK

1. Feng Naichao, "Yishu yu shehui shenghuo" (Art and Social Life).
2. Li Chuli, "Zenyang de jianshe geming wenxue?" (How to construct a revolutionary literature).
3. Jiang Guangci, "Xiandai Zhongguo wenxue yu shehui shenghuo" (Modern Chinese Literature and Social Life).
4. Jiang Guangci, "Guanyu geming wenxue" (Concerning Revolutionary Literature).
5. Qian Xingcun, "Guanyu 'Xiandai Zhongguo wenxue'" (Concerning "Modern Chinese Literature").
6. Lu Xun, "'Zuiyan'zhong de menglong" (Eyes blurred by intoxication).
7. Lu Xun, "Lu" (The Road).
8. Lu Xun, "Wo de taidu qiliang he nianji" (My Attitude, my Temperament and my Age).
9. Lu Xun, "Wentan de zhanggu" (Anecdotes from the Literary Scene).
10. Lu Xun, "Wenxue de jiejixing" (Literature's Class Character).
11. Liang Shiqiu, "Wenxue yu geming" (Literature and Revolution).
12. Mo Mengming, "Geming wenxue pingjia" (An Evaluation of Revolutionary Literature).